Із словникової спадщини

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ МОВИ

МАТЕРІЯЛИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА НОМЕНКЛАТУРИ—ТОМ XIII

П. ГОРЕЦЬКИЙ

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА ШКІЛЬНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

(ПРОЄКТ)

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК
НАУКОВО-ДОСЛІДЧИЙ ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА
ВІДДІЛ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА НОМЕНКЛЯТУРИ

СЕРІЯ ПРАКТИЧНИХ СЛОВНИКІВ
ВИПУСК 3

Інж. ШЕЛУДЬКО І. М.

ПРАКТИЧНИЙ СЛОВНИК ВИРОБНИЧОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

УКРАЇНСЬКА
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ НАУК
UKRAINISCHE AKADE
INSTITUT DER UKRAINISCHEN

СЛОВ
ЗООЛОГИЧНОЇ
ЧАСТ
М. ШАР

ВСЕУКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК | UKRAINISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN
Інститут Наукової Мови. Природничий Відділ | Institut der wissenschaftlichen Sprache

Матеріяли до української природничої термінології та номенклатури
Materialien zur ukrainischen naturwissenschaftlichen Terminologie und Nomenklatur

Том III — Band III

О. КУРИЛО

СЛОВНИК
ХЕМИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

(ПРОЄКТ)

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ
КИЇВ—1923

ВСЕУКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК
Інститут Наукової Мови. Природничий Відділ
Матеріяли до української природничої термін
Materialien zur ukrainischen naturwissenschaftlichen Te
Том II
Академик П. А. ТУТКО

СЛОВН
ГЕОЛОГИЧНОЇ ТЕР
(ПРОЄКТ)

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО
КИЇВ—1923

ОДЕСЬКЕ НАУКОВЕ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ АКАД
СЕКЦІЯ МЕДИЧНА
Д-р В. Ф. КИСІЛЬО

МЕДИЧНИЙ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК

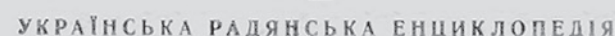
ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

СЛОВНИК МУЗИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
(ПРОЄКТ)

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

АКАДЕМІЯ НАУК
ІНСТИТУТ МОВОЗНАВСТВА
ТА НОМЕНКЛАТУРИ
РМІНОЛОГІЇ ТА НОМЕНКЛАТУРИ
М IV

ВНИК ФІЗИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ
(ПРОЄКТ)
ЗРЕДАГУВАВ В. В. ФАВОРСЬКИЙ

УКРАЇНСЬКА РАДЯНСЬКА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

Від редакційної колегії

Шановний читачу, Інститут енциклопедичних досліджень НАН України започатковує серію «Із словникової спадщини», яка покликана повернути до життя українські термінологічні словники, створені на початку 20 століття.

Перевидання цих словників, що є не лише пам'ятками української мови, а й донині зберігають своє наукове та практичне значення – надзвичайно актуальне в умовах становлення термінологічної системи української мови, очищення її від невластивих для неї форм та зворотів, штампів, русизмів. Цією серією Інститут енциклопедичних досліджень НАН України долучається до низки установ, що перевидають найважливіші здобутки академічної науки перших десятиліть діяльності Української академії наук (нині НАН України), які стали раритетними, а деякі з них у радянські часи було заборонено й вилучено з ужитку.

Редакційна колегія поділяє думку члена-кореспондента НАН України І. А. Акімова, який у передмові до факсимільного видання «Словника зоологічної номенклатури» (К., 2005), над яким, до речі, працювала О. Курило, перевиданням «Словника хемичної термінології» якої ми розпочинаємо серію, писав, що «нині, як ніколи, існує потреба у культивуванні української мови найвищого ґатунку, в тім числі мови наукової, якою користуються викладачі, дослідники, студенти… Провідні українські зоологи дійшли висновку, що факсимільне видання унікального лексикографічного документа – «Словника зоологічної номенклатури» – є єдино можливим відправним пунктом для розвитку сучасної української зоологічної номенклатури і термінології».

Ці слова стосуються й усіх інших словників, які планує перевидати Інститут. Сподіваємося, що вони сприятимуть виробленню розумних компромісів між прихильниками різних українських термінологічних систем.

Редакційна колегія серії «Із словникової спадщини» висловлює щиру подяку ***п. Ользі Сенюк*** за надані першодруки словників із фондів книгозбірки Євгена Поповича й Ольги Сенюк.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ЕНЦИКЛОПЕДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ІЗ СЛОВНИКОВОЇ СПАДЩИНИ
Вип. 1

О. КУРИЛО

СЛОВНИК
ХЕМИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Відтворення видання 1923 року

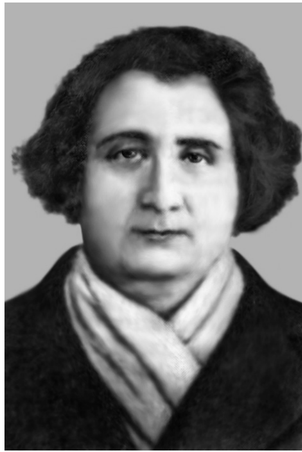
КИЇВ–2008

УДК 54(038)
ББК 24.1 я2+81.3
К 93

Затверджено до друку вченою радою Інституту енциклопедичних досліджень НАН України.
Протокол № 9 від 25 вересня 2008 р.

Видання здійснено у рамках підготовки Енциклопедії Сучасної України

ISBN 978-966-02-5067-3 (серія)
ISBN 978-966-02-5244-8

КУРИЛО
Олена Борисівна
(19(06).10.1890 – ?)

– український мовознавець, педагог. Народилася в Гродненській губернії у м. Слонім (нині Білорусь). Від 1892 р. жила й виховувалася у Варшаві. 1908 р. розпочала навчання на філологічному відділі філософського факультету університету в Кенігсберзі, а 1911 р. вступила на відділ слов'янознавства історико-філологічного факультету Вищих жіночих курсів при Варшавському університеті, які закінчила 1913 р., склавши іспити на звання учительки з педагогіки, історії педагогіки та методики російської мови.

Її вчителями, ймовірно, були Є. Карський, В. Погорєлов, А. Яцімірський. Першим, хто зацікавив О. Курило україністикою, був Є. Тимченко, який у 1913 – 1915 рр. викладав на Вищих жіночих курсах.

Точна дата переїзду О. Курило до Києва невідома, але є свідчення, що від 1917 р. вона викладала українську мову та її методику на Курсах для військових старшин, на Педагогічних курсах та курсах для учителів залізничних шкіл, у Вищому інституті народної освіти ім. Драгоманова, брала активну участь в українізації школи в перші роки існування Української держави. 1918 р. написала найпопулярніший на той час підручник – «Початкова граматика української мови» (ч. 1 – 2), – що до 1926 р. 10 разів перевидавався.

Від 1917 р. О. Курило працювала в Термінологічній комісії при Українському науковому товаристві. Результатом цієї роботи стали укладені нею «Російсько-український словничок медичної термінології», «Словник української фізичної термінології (Проєкт)» (обидва – 1918 р.), «Словник хемичної термінології (Проєкт)» (1923) та редагований «Словник ботанічної номенклятури» (1928). Після злиття Товариства з Всеукраїнською академією наук О. Курило – старший науковий співробітник Інституту наукової мови. Зі звіту Всеукраїнської академії наук за 1925 р. відомо, що вона також укладала проект правопису чужих слів та проводила дослідження у галузі української діалектології. Від 1920 р. співпрацювала редактором у Сільськогосподарському науковому комітеті України. О. Курило була членом Етнографічної комісії, Комісії краєзнавства та Діалектологічної комісії Української академії наук.

Наукова спадщина дослідниці свідчить про її зацікавлення в кількох галузях українського мовознавства: її турбують питання нормалізації української мови, особливо у сфері стилістики та термінології; проблеми історії української мови, зокрема історичної фонетики, як і загальної фонетики та фонології взагалі; значну увагу вона приділяє діалектам та збиранню діалектного й етнографічного матеріалу.

Рецензії О. Курило на праці Є. Тимченка, О. Синявського, М. Йогансена, С. Кульбакіна – це солідні наукові розвідки.

Після короткочасного арешту в лютому 1933 р. за безпідставними звинуваченнями у приналежності до «контрреволюційної націоналістичної організації», рятуючись від репресій, що ширилися в Україні, О. Курило змушена виїхати до Москви, де займалася викладацькою роботою. Однак 5 жовтня 1938 р. її заарештовують удруге по так званому «Дєлу славістів» і засуджують до 8 років таборів. У квітні 1939 р. її вислано в Карагандинський табір (Казахстан). Звільнена О. Курило 5 жовтня 1946 р. Подальша її доля невідома. Реабілітована у 1989 р.

Праці: Курс українського правопису. К., 1919; Уваги до сучасної української літературної мови. К., 1920; К., 1923; К., 1925; Краків; Львів, 1942; До характеристики і процесу монофтонгізації чернігівських дифтонгічних звуків // Україна, 1925. Кн. 5; Матеріали до української діалектології та фольклористики // Істор.-філол. відділ ВУАН, № 85. Постійна діалектол. комісія. К., 1928; Спроба пояснити процес зміни *о*, *е* в нових закритих складах у південній групі українських діалектів. (З мапою Поділля) // Збірник істор.-філол. відділу ВУАН, № 80. Постійна комісія історії укр. мови. Вип. 2. К., 1928; До питання про умови розвитку дисимілятивного акання // Записки істор.-філол. відділу ВУАН. Кн. 16, 1928; Про незалежну від наголосу зміну *а* по м'яких консонантах та по *і* в українських діалектах // Укр. діалектол. збірник. Кн. 2. 1929; Діалектологічна комісія ВУАН. Анкети № 1–10 // На мовознавчому фронті. Кн. 1. 1931; До питання про походження північно-українських рефлексів *о – ие*, *we*, *wy*, *e* // Збірник Комісії для дослідження історії української мови. Т. 1. 1931.

Література: Шерех Ю. Всеволод Ганцов. Олена Курило. Вінніпег, 1954; Булахов М. Г. Восточнославянские языковеды. Библиографический словарь. Т. 2. Минск, 1977; Аншин Ф. Д., Алпатов В. М. «Дело славистов»: 30-е годы. Москва, 1994.

ВСЕУКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК
Інститут Наукової Мови, Природничий Відділ

UKRAINISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN
Institut der wissenschaftlichen Sprache

Матеріяли до української природничої термінології та номенклатури
Materialien zur ukrainischen naturwissenschaftlichen Terminologie und Nomenklatur

Том III

Band III

О. КУРИЛО

СЛОВНИК
ХЕМИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

(ПРОЄКТ)

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ
КИЇВ–1923

Від Природничого Відділу.

Заснована 1918 року при Природничій Секції Українського Наукового Товариства Термінологична Комісія почала видавати „Матеріяли до української природничої термінології та номенклатури“. Але обставини так склалися, що І-го тому згаданих „Матеріялів“ не було закінчено друком і оддрукована його частина (19 аркушів) загинула, „зреалізована як макулатура“, не зважаючи на всі вжиті до її врятування заходи. Пощастило випустити тільки 2 окремі відбитки з І-го тому матеріялів, а саме: „Словник української фізичної термінології“ (1918 р.) та „Словник ентомологичної номенклатури“ (1919 – 1920 р.).

З червня 1921 року робота Термінологичної Комісії перейшла до Природничого Відділу Інституту Наукової Мови при Всеукраїнській Академії Наук, що утворився шляхом злиття термінологичних установ Українського Наукового Т-ва та Української Академії Наук. Робота гальмувалася через брак коштів, і тільки коли Державне Видавництво України прийшло на допомогу, Відділ має змогу приступити до друку як словника хемичної термінології, так і инших, які так необхідні для нормального розвитку науки та школи на Україні.

Що тепер праця над природничою термінологією та номенклатурою ведеться в Інституті Наукової Мови поруч із працею над науковою мовою инших галузів знання, то Природничий Відділ визнав за доцільне містити увесь дрібний матеріял, що раніш містився у „Матеріялах“ (реферати, інструкції, інформації, дрібні замітки то-що), – у загальному періодичному органі Інституту (Вістник Української Наукової Мови), що його він має видавати, а під назвою „Матеріяли до української природничої термінології та номенклатури“ видавати надалі тільки словники та спеціяльно термінологичні розвідки.

Словника хемичної термінології складено ще 1918 – 1920 р.р. і в ньому вжито скрізь старого російського правопису, бо зміна правопису вимагала б цілковитого його техничного перероблення, на що не було засобів.

Випускаючи в світ словника хемичної термінології і инші, Відділ і надалі збирає термінологичні та номенклатурні народні і літературні матеріяли і їх критично опрацьовує, – це дасть змогу поновити в наступних виданнях „Матеріялів“ ті прогалини, що є у виготовлених словниках. В цьому Відділові повинні допомогти (вказівками та матеріялами) всі особи та установи, що користуватимуться словниками. Інструкції та картки до записування термінів можна діставати у Відділі (Всеукраїнська Академія Наук, Інститут Наукової Мови, Природничий Відділ, бульвар Тараса Шевченка 14, кімната 35). Туди й треба надсилати зібраний матеріял.

Голова Відділу професор **О. Яната.**
Секретар **Х. Полонський.**

Від автора.

Ще в початку 1918 року П. І. Холодний, Голова Термінологичної Комісії Українського Наукового Т-ва, яка мала за головне завдання складати шкільну термінологію, доручив мені скласти словника української хемичної термінології для шкільного вжитку. Для цього я сама використала такі літературні джерела: Р. Кравс-Цегельский: „Основи хемії“, Покорний: „Ілюстрована історія природи“, Гірняк: „Мінеральоґія і Хемія“, Мельник: „Мінеральоґія і ґеольоґія“, Володимир Левицький: „Начерк термінольоґії хемічної“ у Зб. Мат.-Прир.-Лік. Секції Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові, т. IX, р. 1903; Др. Іван Горбачевський: „Уваги о термінольоґії хемічній“ у Зб. Мат.-Прир.-Лік. Секції Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові, т. XI, р. 1905; Є. Тимченко: „Русско-малороссійскій словарь“. Увесь инший матеріял, і виписаний з літературних джерел, і записаний з народніх уст, що ввійшов у цей словник, було вибрано з термінологичного матеріялу, що переховувавсь у Науковому Т-ві, а саме, здебільшого з того матеріялу, що його передала Українському Науковому Т-ву колишня Термінологична Комісія „Гуртка Натуралістів при Київській Політехниці“, а також із матеріялу, що його я ще раніше зібрала для словника фізичної термінології. Зокрема що до „Словаря української мови“ під редакцією Б. Грінченка, то його не було через брак часу спеціяльно використано для хемичної термінології, але опрацьовуючи матеріяли до хемичного словника, не раз доводилося заглядати до Грінченкового словника, і тільки тоді виписувалося з нього потрібний для хемії термінологичний матеріял. Матеріял до словника хемичної термінології збиралося не тільки спеціяльно хемичний, але й наукового, а також і буденного характеру, що має своє застосування й у хемії.

Зазначаю, що вибраний із підручників матеріял є в певній мірі випадковий; його здебільшого пристосовано до середньошкільного вжитку, через те й деякі відділи хемії представлено в ньому досить широко, а тим часом инші відділи хемії мають для себе в матеріялах мало термінів.

Зібраний, але ще не упорядкований у словник матеріял перейшов до Термінологичної Комісії Природничої Секції Українського Наукового Т-ва. Як же матеріял, виписувано так, щоб скласти його, як і инші словники Термінологичної Комісії Українського Наукового Т-ва, за російською абеткою з українським покажчиком вкінці, то й цього словника, відмінно від инших видань Термінологичної Комісії Відділу Природничих Наук Українського Наукового Т-ва, упорядковано за російською абеткою з українським покажчиком вкінці.

Коли матеріял було складено за російською абеткою, його вже у формі словника було передано на розгляд і ухвалу до Хемичної Підкомісії Термінологичної Комісії. У склад Хемичної Підкомісії входили: М. І. Доманицький, голова підкомісії, Н. В. Щербина, О. М. Качаловський та О. К. Зіхман, члени підкомісії, і О. Курило – філолог та складач словника.

Приступивши до розгляду матеріялу і ухвали термінів, у підкомісії було знято питання, якого принципу держатися, ухваляючи терміни: уживати термінів міжнародних чи вносити в наукову мову свою українську термінологію.

Щоб розв’язати це питання, треба було заглянути в коротеньку його історію і йти за досвідом попередніх працьовників у цій справі.

Першу спробу дати одноцільну хемичну термінологію було зроблено в „Начерку термінольоґії хемічної“ д-ра Володимира Левицького. Основи, що на їх підставі було складено цього словника хемичної термінології, як видно з передмови до нього, „приняла і затвердила Секция Мат.-Природ.-Лік. Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові“. Словничок містить у собі терміни тільки неорганичної хемії. Це автор пояснює тим, що терміни органичної хемії міжнародні, і їх можна так, з малими винятками, внести й в українську наукову мову. В „Начерку термінольоґії хемічної“ д-р В. Левицький намагається або перекласти чужі терміни українською мовою, як у словах безводник (міжнароднє – ангідрид), воднекисень (міжнароднє – гідроксил), або українізувати міжнародні терміни, додавши до них відповідніх, в певній мірі близьких українській мові, наростків, як хлорак (міжнароднє – хлорид), хлоран (міжнароднє – хлорат). $HClO$ – квас підхлоравий, $HClO_3$ – квас хлоровий.

Хемична термінологія д-ра В. Левицького поширилася з невеличкими змінами по галицьких підручниках, у „Хемії“ Кравс-Цегельского, у „Мінеральоґії і хемії“ Гірняка, у „Мінеральоґії й ґеольоґії“ Мельника і инших, по окремих наукових розвідках та по деяких популярних виданнях.

Критичний розгляд „Начерку термінольоґії хемічної“ Вол. Левицького дав д-р Ів. Горбачевський у своїй невеличкій, але досить цінній деякими увагами статті „Уваги о термінольоґії хемічній“; її вміщено в Х томі Збірника Мат.-Природ.-Лік. Секції Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові, рік 1905. Др. Ів. Горбачевський виходить із цілком протилежного принципу, а саме, що наукова термінологія повинна бути тільки міжнародня, бо як у статті сказано, хоч „...і термінольоґія міжнародна не є ідеально добра, гарна, ані зовсім відповідна, але коли уживаєсь загально і не дає причин до непорозумінь, треба єї тримати ся“. Др. Ів. Горбачевський іде на притилежну крайність і радить напр. сірчану кислоту називати сульфатовою (від її солей сульфати), сірчисту кислоту – сульфітовою (від її солей сульфіти) і т. ин.

Здається, що після д-ра Ів. Горбачевського ніхто цього питання більше не зачіпав.

Обидві ці основи в установленні термінології, основи „Начерку“ д-ра Вол. Левицького і „Уваг“ до нього д-ра Ів. Горбачевського, підкомісія вважала занадто крайні і от з яких саме міркувань.

Як що мати за підставу розвідки спеціально наукові, то тут можна б здебільшого обмежитися міжнародньою термінологією, цілком доступною й зрозумілою тим, хто читатиме ті розвідки. Але як виходити з того, що термінологія переважно для школи має бути, то педагогичний принцип повинен бути один із головних принципів, що на їх підставі встановлюється наукову термінологію. А цей принцип вимагає, щоб термін давав учневі щонайближче розуміння того, що він означає. Осягти цього можна, подаючи такі терміни, що їх узято або з народньої мови, або що їх витворено в дусі народньої мови.

Виходячи з таких міркувань, хемична підкомісія, як могла і де це давалося, намагалася в поданому проєкті словника хемичних термінів погодити обидва крайні принципи в установленні термінології, принцип, сказати б, народній і принцип міжнародній, і подає поруч українського терміну і термін міжнародній для тих хемичних сполук і явищ, що й в инших мовах мають подвійну термінологію, свою та чужу, приміром у російській хемичній термінології $Ca(NO_3)O$ азотнокислый кальцій і нитрат кальція, по-німецьки – salpetersaures Kalium і Kalium-Nitrat, по-українськи – азотан вапу чи вапoвий і нітрат кальція чи кальційний. Сказане має силу для термінів не тільки чисто хемичних, але й для термінів із инших наук, що ма-

ють своє застосування в хемії, як фізика, мінералогія, а також і для термінів загальнонаукового характеру. Підкомісія гадає, що вже саме життя покаже, який принцип в термінології та науковій мові переможе, принцип народній чи принцип міжнародній, а певніше, що обидва принципи з наведених вище міркувань матимуть однакову рацію існувати.

Зрозуміла річ, що коли не можна було знайти в матеріялах, ані витворити влучного терміну свого, українського, то підкомісія залишала тільки міжнародній термін. Зокрема що до термінології органичної хемії, то вона й у инших мовах здебільшого міжнародня, а матеріял, що став за підставу до цього проєкту хемичної термінології, є для органичної хемії цілком випадковий і не дає підстав виробити певні принципи, щоб скласти українську термінологію для органичної хемії; через те підкомісія вважала за потрібне подати тільки міжнародні терміни з органичної хемії без українських синонімів. В словник увійшли тільки ті терміни з органичної хемії, що траплялися по використаних для словника джерелах.

Мавши сказане за підставу, підкомісія почала розглядати словника, ухвалюючи ті терміни, що вона вважала за найвлучніші. В словнику ці терміни надруковано курсивом, а синоніми до них, чи то з літератури, чи то з народньої мови, подано з зазначенням джерел звичайним шрифтом.

Де траплялося, що на один російський термін не суто хемичного характеру бувало кілька влучних українських синонімів, то ухвалювався той із них, що має або загальніше значіння, або ближче відповідає тому розумінню, в якому його вживають у хемії. Терміни спеціяльно хемичного значіння, що й в инших мовах їх можна вживати в кількох синонімах, подано й по-українськи кількома синонімами, напр., SO_2 – сірчистий безводник (ангідрид) і двоокис сірки. Всі терміни, що їх видруковано курсивом, отже й ті, що в дужках, мають однакову силу.

Як що термін своїм змістом або формою здавався підкомісії за не досить влучний, а на разі вона нічого кращого дати не могла, то такий термін визнавався за можливий до вжитку, але не за ухвалений. У словнику такі терміни видруковано звичайним шрифтом, а не курсивом.

Терміни, що мають по кілька синонімів, кожний з окремим відтінком, і що вони не чисто хемичні, то що до них підкомісія не вважала себе за досить компетентну встановити ріжницю в значінні кожного паралельного терміну, і заховала їх так, як їх узято з джерела. Такі терміни теж видруковано звичайним шрифтом.

У словник увійшли не самі тільки терміни, що мають своє поширення в літературі чи в народній мові, але й деякі терміни, що їх витворила сама підкомісія. Потребу в тих нововитворених термінах відчували члени підкомісії, читаючи лекції з хемії, або керуючи практичними роботами в лабораторії. Крім цих термінів підкомісія вважала ще за потрібне додати для більшої систематичности й повности словника, на підставі назв инших сполук, і деякі назви таких сполук, що їх у літературних джерелах не було. Такі терміни в словнику пізнати по тому, що при них не зазначено джерела.

Працюючи над усталенням хемичної термінології, підкомісія, як могла, старалася додержувати одноцільности, дбаючи не тільки за влучність терміну з погляду мови, але щоб термін своєю формою давав розуміння даної сполуки.

Основи, що на них спиралася підкомісія в своїй праці над усталенням українських термінів, мало ріжняться від основ „Начерку“ д-ра Вол. Левицького. Поширений у Галичині термін квас замінено на більше в нас відомий термін кислота. Найвищі кислоти, що в них є найбільше кисня й водня, означено, як і в Левицького, прикметниками з наростками -овий або -евий, залежно від твердости чи м’якости шелестового

перед цими наростками. Тільки кислоту H_2SO_4 названо не сірковою, а сірчаною, бо ця форма має більше поширення і в літературній і в народній мові. Відповідні до найвищих кислот соли названо речівниками з наростком -ан, що відповідає в міжнародніх термінах в даному разі наростові -at, напр. кремова кислота, її соли кремани (міжн. силікати). Нижчі кислоти означено прикметниками з наростком -истий, а їх соли – речівниками з наростком -ин, що йому у міжнародніх термінах відповідає наросток -it, напр. сірчиста кислота, її соли сірчини (міжнароднє сульфіти).

Наростків -овий та -истий вжито здебільшого також і там, де елемент творить два ряди солей і окисів, напр. Hg_2O живосріблистий окис, HgO – живосрібловий окис; Hg_2Cl_2 – живосріблистий хлорак, $HgCl_2$ – живосрібловий хлорак.

Де нема потреби ділити сполуки на -ові та -исті, там можна замісць прикметника вжити також речівника в родовому відмінку, напр. BaO – барійний окис або окис барія.

Там, де елемент дає два або кілька окисів, то до назв окисів, крім термінів, що в них прикметники мають наростки -овий та -истий, або до назв безводник (ангідрид), надокис (рос. „перекись“), недокис (рос. „закись“) подано ще й терміни, які вказують собою на кількість у даній сполуці кисня, напр. SO_2 – сірчистий безводник (ангідрид) або двоокис сірки, SO_3 – сірчаний безводник (ангідрид) або триокис сірки, S_2O_7 – надсірчаний безводник (ангідрид) або півчвартаокис сірки. Як видно з наведених прикладів, окис названо не на підставі вартісности кисня в ньому, а на підставі кількости атомів звязаного з даним елементом кисня. В инших мовах, а також у хемичній термінології д-ра В. Левицького, не маємо тут строгої систематичности; у д-ра Левицького, напр. NO_2 названо двуокис азотовий, – за підставу взято кількість атомів кисня, а Pb_2O_3 – триокис олововий; тут за підставу взято вартісність. У поданому проєкті словника хемичної термінології підкомісія, як могла, старалася додержувати систематичности.

Кислоти без кисня означено, як і в д-ра Левицького, зложеним із двох слів речівником: з назви відповіднього елементу та слова водень, напр. HCl – хлороводень, H_2S – сірководень. Соли цих кислот означено, теж як у Левицького, речівником з наростком -ак, що в міжнародніх термінах відповідає наростові -id, напр. хлорак – міжнароднє хлорид, сірчак – міжнароднє сульфід; $AgCl$ – хлорак срібла або срібловий.

Це і є ті основи, що, спираючися на них, хемична підкомісія намагалася дати одноцільну хемичну термінологію.

Коли підкомісія розглянула матеріял до словника і ухвалила окремі терміни до вжитку, я ще остаточно його проредагувала, виправила деякі суперечности, замінила терміни, що їх не було ухвалено в хемичній підкомисії, – вони бо були поза її компетенцією, – на терміни, що їх ухвалено на загальних зборах Термінологичної Комісії, подала до речівників форму родового відмінка однини, а до дієслів – форму 1-ої особи однини теперішнього часу, терміни позначила числами і склала до словника українського покажчика термінів.

Словник містить у собі 3222 російських термінів; серед них є чимало й подвійних, що з них кожний має по два місця в словнику. Українських термінів, і ухвалених, і поданих за матеріял, є далеко більше, трохи чи не втричі більше проти російських.

Хемична підкомісія випускає цього словника, назвавши його проєктом словника української хемичної термінології; вона гадає, що усталити українську хемичну термінологію, як і взагалі наукову мову, може згодом тільки саме життя.

Наприкінці зроблю ще кілька вказівок, як користуватися словником.

Зрозуміла річ, що словника хемичної термінології не можна скласти точно за абеткою: хемичні сполуки, залежно від міри своєї складности, повинні стояти одна по одній в певній послідовности. В цьому словнику спершу звичайно йде елемент, потім його найпростіший окис, відповідня кислота й соли, далі йдуть складніші окиси з відповідніми кислотами й солями, а далі ще складніші сполуки; вкінці стоять сполуки елементу з воднем і відповідні до них соли, напр. N, N_2O, MNO (M=метал), NO, N_2O_3, HNO_2, MNO_2, NO_2, N_2O_5, HNO_3, MNO_3; NH_4NO_3, KNO_3; N_3H, N_3M.

Що до солей, то щоб їх не писати в двох або кількох місцях, в залежности від двох, а то й більше, елементів, що входить у їх склад, то кожну з них уміщено тільки після відповідньої для кожної соли кислоти з киснем чи без кисня, або після відповідного окису, напр. А з о т н о к и с л ы й б а р і й слід шукати після А з о т н а я к и с л о т а, Сѣрнистая мѣдь після Сѣроводородъ. Але такі назви солей, що їх у належному місці цікаво зіставити, щоб вказати на ріжницю у вживанні прикметників з наростками -о в и й і -и с т и й, мають кожна по два місця, напр. рос. терміни „Хлористый меркур*о*аммоній“ NH_3HgCl – укр. ж и в о с р і б л и с т о а м о н і й н и й х л о р а к і „Хлористый меркур*и*аммоній“ NH_2HgCl – укр. ж и в о с р і б л о в о а м о н і й н и й х л о р а к стоять кожний на двох місцях: після терміну „Хлористый водородъ“ і після сполук „Ртути“. Але сполука з воднем і відповідні до неї соли в сірки поставлено перед сполуками з киснем; – це було завважено, коли вже терміни мали числа і вже не можна було їх переставити.

Ще зазначу, що як відповідньої сполуки немає при слові Ц і а н ъ, то її треба шукати при слові С и н е р о д ъ.

Значіння скорочень до використаних для словника джерел.

(Цифри при джерелах вказують на сторінки).

Гірн. – Начерк Мінеральоґії і хемії для середних шкіл, написав др. Ю л і я н Г і р н я к. У Львові, 1912, накладом руского Товариства педаґоґічного.

Горб. – Др. І в а н Г о р б а ч е в с к и й. Уваги о термінольоґії хемічній. – Збірник Мат.-Прир. Лікарскої Секциї Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, 1905 р., т. X.

ГОХ. – Др. Ю л і я н Г і р н я к. Основи хемії для висших кляс.

Гриц. – М. Г р и ц а к: Учебник ґеометрії.

Грінч. – Словарь української мови, зібрала редакція журнала „Кіевская старина“. Упорядкував, з додатком власного матеріялу, Б о р и с Г р і н ч е н к о, у Київі, 1907 р., т. т. I, II, III, IV.

Грінч. Роб. – Б. Г р і н ч е н к о. Робинзон.

Зб. I. – Збірник Природ.-Техничної Секції Українського Наукового Т-ва у Київі, т. I.

Зб. II. – Збірник Природ.-Техничної Секції Українського Наукового Т-ва у Київі, т. II.

Лев. – В о л о д и м и р Л е в и ц ь к и й. Начерк термінольоґії хемічної – Зб. Мат.-Прир.-Лікарської Секції Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, 1903 р. IX.

Лев. Мат. – В о л о д и м и р Л е в и ц ь к и й. Материяли до фізичної термінольоґії, – Зб. Мат.-Природ. Лікарської Секції, т. VIII.

Лев. фіз. – Л е в и ц ь к и й. Фізика.

Левч. – М. Л е в ч е н к о. Замѣтки о русинской терминологии. „Основа“, р. 1861, кн. VII.

Лоб. – М. Л о б о д о в. Лист до хліборобів.

М. – Мінеральоґія і ґеольоґія для середних шкіл, написав Николай Мельник, проф. Ц. К. Академічної ґімназиї. – У Львові, 1911 р. накладом Руского Товариства Педаґоґічного.

Мазур. – В. П. Мазуренко. Про химію.

Ог. – П. Огоновский. Учебник фізики для низших кляс шкіл середних. Вид. 2-е, 1910 р.

Пок. – Покорний. Ілюстрована історія природи.

Поп. – О. Попович. Руско-німецкий словар. – Чернівці, вид. 2-е.

Тимч. – Е. Тимченко. Русско-Малороссійскій словарь, Кіевъ. 1897, т. I і II.

Фіз. терм. – Словник української физичної терминольогії (проєкт). – Відбитка з I тому „Матеріялів до української природничої термінології“, Видання Термінологичної Комісії Природничої Секції Українського Наукового Товариства, Київ, 1918 р.

Цег. – Основи хемії після підручника проф. Конрада Кравса приладив Роман Цегельський. – Чернівці, 1910, заходом Товариства „Українска школа“ в Чернівцях.

Шейк. – Опытъ южно-русского словаря. Трудъ К. Шейковского, Кіевъ. 1861 р.

Шіндл. – Ф. Шіндлер. Фізика для висших кляс народних шкіл. Пер. А. Собат. – Відень, 1912 р.

Київ, квітень 1920 р. **О. Курило.**

А.

1. **Абсолютный**. *Абсолютний*. Тягар беззглядний. Гриц. 129. Огон. 5. Абсолютний нуль тиснення. Зб. II. Абсолютний алькоголь. Лев. Цег.

2. **Авгитъ**. *Авгіт*, *ту*. Авґіт. Пок. 172. Гірн. 12. ГОХ. 101.

3. **Агатъ**. *Агат*, *ту*. Ахат. Цег. 60. Гірн. 96.

4. **Адскій камень (ляписъ)**. *Ляпіс*, *су*. Пекольний камінь. Цег. 92.

5. **Адуляръ**. *Адуляр*, *ра*. Гірн. 99.

6. **Азбестъ**. *Азбест*, *ту*. Цег. 77. Асвест. Гірн. 100. Гірский лен, незгорець, асбест. Пок. 172.

7. **Азбестъ платинированный**. *Платинований азбест*. Плятиновий азбест, плятиновий порошок. Цег. 34.

7а. **Азоимидъ**. *Азоімід*, *ду*. Горб. 4. Азотоводевий квас. Лев.

8. **Азолы (двуазолы, триазолы)**. *Азоли* (*двоазоли*, *триазоли*). Азолї (двуазолї, триазолї). Лев.

9. **Азосоединение**. *Азосполука*, *азова сполука*. Сполуки азові. Лев.

10. **Азотистокислый**. См. Азотистой кислоты соль.

11. **Азотистый** (см. также № 12). *Азотистий*.

12. **Азотистый боръ BN**. *Азотак* (*нітрид*) *бору* (*боровий*). Азотак боровий. Лев.

13. **Азотнокислый** (см. также Азотной кислоты соль). *Азотовокислий*.

14. **Азотный**. *Азотовий*.

15. **Азотъ N**. *Азот*, *ту*. Цег. 38. Гірн. 18. Горб. 6. ГОХ. 3. Зб. I. 84. Шіндл. 40. Душець. Левч.

16. **Азота закись N_2O**. *Підазотистий окис*, *недокис* (*півокис*) *азоту*. Безводник підазотовий. Лев. ГОХ. 3. Азотавий недокис. Цег. 40.

17. **Соль азотноватистой кислоты MNO**. *Підазотин*, *ну*. Лев. ГОХ. *Гіпонітрит*, *ту*.

18. **Азота окись NO**. *Окис* (*одноокис*) *азоту* (*азотовий*). Окис азотовий, азоту. Лев. Азотавий окис. Цег. 39.

19. **Азотистый ангидридъ N_2O_3**. *Азотистий безводник* (*ангідрид*), *півтораокис азоту*. Безводник азотавий. Лев. Азотавий триокис. Цег. 40.

20. **Азотистая кислота HNO_2**. *Азотиста кислота*. Азотавий квас. Нітрітова кислота. Горб. 5.

21. **Азотистокислая соль MNO_2**. *Азотин*, *ну*. Лев. *Нітрит*, *ту*. Нітріт. Горб. 5.

22. **Азотистокаліева соль KNO_2**. *Азотин потасу* (*потасовий*), *нітрит калія* (*калійний*). Азотин потасовий. Лев.

23. **Азотноватая окись NO_2, N_2O_4**. *Двоокис азоту* (*азотовий*). Двуокис азотовий. Лев. Безводник азотовий. Лев. Азотовий двоокис (надокис). Цег. 40.

24. **Азотный ангидридъ N_2O_5**. *Азотовий безводник* (*ангідрид*), *півтретяокис азоту*. Азотовий пятиокис. Цег. 40. Безводник азотового квасу. Цег. 40.

25. **Азотная кислота HNO_3**. *Азотова кислота*. Азотовый квас. Цег. 38. Гірн. 29. Зб. I. 85. Азотний квас. М. 24. Нітратова кислота. Горб. 5.

26. **Дымящая азотная кислота**. *Димуча азотова кислота*. Димлячий азотовий квас. Цег. 39.

27. **Азотнокислая соль MNO_2**. *Азотан*, *ну*. Цег. 39. Гірн. 90. *Нітрат*, *ту*. Горб. 5.

28. **Азотнокислый аммоній NH_4NO_3**. *Азотан* (*нітрат*) *амонія* (*амонійний*). Амоновий азотан. Лев. ГОХ. 3. Азотно-амонячна сіль. Зб. I. 92.

29. **Азотнокислый барій $Ba(NO_3)_2$**. *Азотан* (*нітрат*) *барія* (*барійний*). Азотан бару (баровий). Лев.

30. **Азотнокислый калій KNO_3**. *Азотан потасу* (*потасовий*), *нітрат калія* (*калійний*). Потасовый азотан. Цег. 65.

31. **Азотнокислый кальцій $Ca(NO_3)_2$**. *Азотан вапу* (*вапoвий*), *нітрат кальція* (*кальційний*). Азотан вапу. Цег. 65.

31а. **Азотная окись кобальта**. Брамурний камінь. Грінч.

32. **Азотнокислая мѣдь $Cu(NO_3)_2$**. *Азотан* (*нітрат*) *міді* (*мідевий*). Мідевий азотан. Цег. 92. Азотан міди. Цег. 39. Азотан мідавий. Лев.

33. **Азотнокислый натрій $NaNO_3$**. *Азотан соду* (*содовий*), *нітрат натрія* (*натрійний*). Содовий азотан. Цег. 38.

34. **Азотнокислая закись ртути $HgNO_3$**. *Живосріблистий азотан*, *меркуронітрат*. Живосріблавий азотан. Цег. 91.

35. **Азотнокислый свинецъ $Pb(NO_3)_2$**. *Азотан* (*нітрат*) *олива* (*оливовий*). Олововий азотан. Цег. 42.

36. **Азотнокислое серебро $AgNO_3$**. *Нітрат* (*азотан*) *срібла* (*срібловий*). Азотан срібла, а. срібловий. Цег. 29, 92.

37. **Азотнокислый этилъ $C_2H_5NO_3$**. *Етиловий азотан*, *етилнітрат*. Етилевий азотан. Цег. 109.

38. **Азотистоводородная кислота N_3H**. *Азотоводнева кислота*. Квас азотоводневий. Лев.

39. **Азотистоводородная соль MN_3**. *Азотак*, *ку*. Лев. *Нітрид*, *ду*.
40. **Группа азота (N, P, As, Sb, Bi)**. *Азотники*. Лев. ГОХ. 3. *Група азоту*.
41. **Азуритъ**. *Азурит*, *ту*. Гірн. 88.
42. **Акролеинъ**. *Акролеїн*, *ну*. Акролеїна. Цег. 102.
43. **Актинолитъ**. *Актиноліт*, *ту*, *лучовик*, *ка*. Гірн. 100. М. 61.
44. **Алебастръ**. *Алябастер*, *тру*. Гірн. 74. Алябастер, камінь ґіпсовий. Пок. 98. Алявастр. М. 43. Любайстер. Грінч. Любастер. Харківщина. Біла глина. Шейк.
45. **Ализаринъ $C_4H_8O_4$**. *Алізарин*, *ну*. Алізарина. Цег. 126.
46. **Алифатическія соединенія**. *Аліфатичні сполуки*. Лев. Аліфатичні злуки. ГОХ. 59.
47. **Алколоидъ**. *Алколоїд*, *ду*. Алькольоїди. Цег. 135. ГОХ. 68.
48. **Алкилены**. *Алкілени*, *олефіни*. Алькилени, олефіни. Цег. 99.
49. **Алкилъ**. *Алкіл*, *лу*. Алькиль. Цег. 97.
50. **Алкоголометръ**. *Алкоголометр*, *тра*, *спиртомір*, *ру*. Спиртомір, вовчок. Тимч.
51. **Алкоголь**. *Алкоголь*, *лю*, *спирт*, *ту*. Винець. Левч.
52. **Алкалиметрія**. *Алкаліметрія*, *її*.
53. **Алкоголятъ**. *Алкоголят*, *ту*, *алкоголян*, *ну*.
54. **Аллотропическій**. *Алотропичний*. Альотропічні відміни сїрки. Цег. 31. Альльотропові відміни форми. Гірн. 59.
55. **Алмазъ**. *Діямант*, *ту*. Диямант. Пок. 52. Цег. 47. Гірн. 21.
56. **Алмазъ мармарошскій**. *Мармароський діямант*. Мармароский диямант. Гірн. 95.
57. **Альбитъ**. *Альбіт*, *ту*. Альбіт (чистий глиносодовий кремян). М. 57.
58. **Альбуминоидъ**. *Альбуміноїд*, *ду*. Альбуміноїди, білковаті істоти. Цег. 137.
59. **Альбуминъ**. *Альбумін*, *ну*. Альбуміни. Цег. 135.
60. **Альдегидъ**. *Альдегід*, *ду*. Альдегид. Цег. 103.
61. **Альмандинъ**. *Альмандин*, *ну*. Гірн. 102.
62. **Алюминатъ**. *Алюмінат*, *ту*.
63. **Алюминіева бронза**. *Алюмінійна* (*глинцева*) *брондза*. Глиновий бронз. Цег. 94.
64. **Алюминіевы квасцы**. *Галун алюмінійний* (*алюмінія*), *г. глинцевий* (*глинця*). Галун глину. Гірн. 76. Алуни. Лев. Потасовоалюміновий галун. ГОХ. 52.
65. **Алюминій Al**. *Алюміній*, *нія*. ГОХ. 26. *Глинеuь*, *нця*. Грінч. Левч. Глин. Цег. 12. Глин, алюмініюм. Гірн. 27. Алюмініум. Горб. 7.
66. **Алюминія окись Al_2O_3**. *Глинцевий* (*алюмінійний*) *окис*; *півтораокис алюмінія* (*глинця*). Окис алюмінію. Гірн. 93. Окис глину (глиновий). Лев. Глиновий окис. Цег. 76.
67. **Гидратъ окиси алюминія $Al(OH)_3$**. *Воднекис глинцевий* (*глинця*), *гідрокис алюмінійний* (*алюмінія*). Глиновий воднокис. Цег. 79. Воднекисень глину (глиновий). Лев.
68. **Соли $Al(OH)_3$**. *Глинан*, *ну*. Цег. 79. *Алюмінат*, *ту*.
69. **Силикатъ алюминія $Al_2(SiO_3)_3$**. *Креман глинця* (*глинцевий*), *силікат алюмінія* (*алюмінійний*). Кремани глину (глинові). Лев.
70. **Группа алюминія (B, Al, Ga, In, Fl)**. *Група алюмінія* (*глинця*). *Глинники*. Лев. ГОХ. 3.
71. **Амальгама**. *Амальгама*, *ми*. Амальґам. Цег. 94. Гірн. 45. Зплав. Левч.
72. **Амбліогонитъ**. *Амбліогоніт*, *ту*. Амбліогоніт. ГОХ. 38.
73. **Аметистъ**. *Аметист*, *ту*. Гірн. 93, Цег. 60.
74. **Амигдалинъ**. *Амігдалін*, *ну*. Аміґдаліна. Цег. 127.
75. **Амидинъ**. *Амідин*, *ну*. Амідини. Лев.
76. **Амидобензолъ $C_6H_5NH_2$**. *Амінобензол*, *лу*. Амідобензоль. Цег. 129.
77. **Амидокислоты**. *Амідокислоти*. Амідокваси. Лев.
78. **Амиды**. *Аміди*.
79. **Амилалкоголь**. *Амілалкоголь*, *лю*, *аміловий алкоголь* (*спирт*). Амілевий алькоголь. Цег. 102.
80. **Амиленъ**. *Амілен*, *ну*. Амілен. Цег. 98.
81. **Амиловый**. *Аміловий*.
82. **Амиловый спирт**. См. Амилалкоголь.
83. **Амилоид**. *Амілоїд*, *ду*. Амільоїд. Цег. 114.
84. **Амилъ-ацетатъ**. *Аміловий оцтан*, *амілацетат*.
85. **Группа амино или амидо** – $N\begin{smallmatrix}H\\H\end{smallmatrix}$ *Група аміно* (чи *амідо*). Група амонякова або амінова. Гірн. 114.
86. **Амины (первичные, вторичные, третичные)**. *Аміни* (*першорядні*, *другорядні*, *третьорядні*). Аміни (перворядні, другорядні, третьорядні, многократні). Лев.
87. **Аміантъ**. *Аміянт*, *ту*. Аміянт, гірский лен. Гірн. 100.
88. **Амміакъ NH_3**. *Амоніяк*, *ку*. Амоняк. Лев. Гірн. 23. ГОХ. 3. Аммоніак. Горб. 4.
89. **Амміачный**. *Амоніяковий*.
90. **Амміачная вода**. *Амоніякова вода*. Амонякова вода. Цег. 41.
91. **Амміачное соединеніе**. *Амоніякова сполука*. Амонякова сполука. Цег. 53.
92. **Амміачная соль**. *Амоніякова сіль*.

93. **Аммонієвый**. *Амонійний.*

94. **Аммонієва амальгама**. *Амонійна амальгама*. Амоновий амальгам. Цег. 94.

95. **Аммоній NH_4**. *Амоній*, *нія*. Амон. Цег. 42. ГОХ. 3. Лев. Аммоніум. Аммон. Горб. 4.

96. **Аммонія гидрокись NH_4OH**. *Гідрокис* (*воднекис*) *амонія* (*амонійний*). Амоновий воднокис. Цег. 41.

97. **Соли аммонія**. *Соли амонія* (*амонійні*). Амонові соли. Цег. 42. Гірн. 91.

98. **Аморфный**. *Аморфний*. Тіло безподобне. Цег. Лев. Мат. Безподобний. ГОХ. 20.

99. **Ампула**. *Ампула*, *ли*. Фляконик. ГОХ. 34.

100. **Амфиболъ**. См. Роговая обманка.

101. **Анализъ**. *Аналіз*, *зу*. Розклад, аналїза. Гірн. 27.

102. **Анализъ вѣсовой**. См. Вѣсовой анализъ.

103. **Анализъ газовый**. См. Газовый анализъ.

104. **Анализъ калориметрическій**. *Калориметричний аналіз.*

105. **Анализъ мокрымъ путемъ**. *Мокрий аналіз.*

306. **Анализъ сухимъ путемъ**. *Сухий аналіз.*

107. **Аналитическіе вѣсы**. См. Вѣсы аналитическіе.

108. **Ангидридъ**. *Ангідрид*, *ду*, *безводник*, *ка*. Безводник. Лев. ГОХ. 2. Ангідрід. Горб. 4.

109. **Ангидритъ $CaSO_4$**. *Ангідрит*, *ту*. Цег. 73. М. 43.

110. **Англійская соль**. *Гірка сіль*, *епсоніт*, *ту*. Гірка сіль. Цег. 77. Гірка сіль, епсоніт. Гірн. 76.

111. **Анилиды**. *Аніліди*. Анїлїди. Лев.

112. **Анилиновый краситель**. *Аніліновий барвник.*

113. **Анилиновая краска**. *Анілінова фарба*, *а. краска*. Анїлїнові фарби. Гірн. 114. М. 67.

114. **Анилиновое масло**. *Анілінова олія*. Анїлїновий олій. Цег. 130.

115. **Анилинъ**. *Анілін*, *ну*. Анїлїна (амідобензоль). Цег. 129. Анїлїна. ГОХ. 66.

116. **Анисовое масло**. *Ганусова олія*. Аниховий оліййок. Цег. 133.

117. **Аніонъ**. *Аніон*, *ну.*

118. **Анодъ**. *Анод*, *ду.*

119. **Анортитъ**. *Анортит*, *ту*. М. 57.

120. **Антимонилъ SbO**. *Антимоніл*, *лу.*

121. **Антимонитъ**. См. Сурьмяный блеск.

122. **Антихлоръ**. *Антихлор*, *ру.*

123. **Антрахинонъ**. *Антрахінон*, *ну*. Антрахінони. Лев.

124. **Антраценъ**. *Антрацен*, *ну*. Цег. 126.

125. **Антрацитъ**. *Антрацит*, *ту*. Антракит. Цег. 48. Гірн. 11.

126. **Апатитъ**. *Апатит*, *ту*. Гірн. 92. Цег. 43.

127. **Апельсинное масло**. *Помаранчева олія*. Помаранчевий оліййок. Цег. 133.

128. **Апокреновая кислота**. *Апокренова кислота.*

129. **Арагонитъ**. *Арагоніт*, *ту*. Араґоніт. Гірн. 87. Цег. 72.

130. **Аргонъ** *Ar*. *Аргон*, *ну*. Арґон. Цег. 12. Лев. Горб. 6.

131. **Ароматическій**. *Ароматичний*. Ароматичні воднокиси (фенолї, ароматичні алькоголї). Цег. 126. Ароматичні кваси. Лев. Цег. 127. Ароматичні сполуки. Цег. 125. Ароматичні сполуки (циклїчні, перстеневі). Лев.

132. **Асбестъ**. См. Азбестъ.

133. **Асимметрическій**. *Асиметричний.*

134. **Ассимметрія**. *Асиметрія*, *ії.*

135. **Ассимиляція**. *Асиміляція*, *ії*, *засвоєння*, *ня*. Присвоєнє, ассиміляция. Цег. 140.

136. **Асфальтъ**. *Асфальт*, *ту*, *земна смола*. М. 69. Пок. 176. Земна живиця. Пок. 176.

137. **Атмосферный**. *Атмосферний*. Атмосферичний воздух. Гірн. 16. Пок. 169. Атмосферичний тиск. Гірн. 51.

138. **Атомистическая гипотеза**. *Атомова гіпотеза*. Атомна гипотеза. Зб. I. 10.

139. **Атомность (валентность)**. *Вартісність*, *ности*, *валентність*, *ности*, *атомовість*, *вости*. Вартісність елементів, Цег. 23.

140. **Атомный (одно-, дво-, трех-, четырех-)**. *Атомовий*, *вартісний*, *валентний* (*одно-*, *дво-*, *три-*, *чотиро-*). Атомовий (одно-, дво-, три-, чотири-). Лев. Вартісний (одно-, дво-, три-, чотиро-). Цег. 24.

141. **Атомный вѣсъ**. См. Вѣсъ атомный.

142. **Атомъ**. *Атом*, *му*. Цег. 20. Гірн. 58. Лев. Мат. Первець. Левч.

143. **Атропинъ**. *Атропін*, *ну*. Атропіна. Цег. 135. Гірн. 68.

144. **Аурипигментъ**. *Аврипігмент*, *ту*. Авріпіґмент. Гірн. 44. Цег. 45.

145. **Ацетиленъ**. *Ацетилен*, *ну*. Ацетилєн. Цег. 55. Гірн. 106. Ацетилєн (етін). Лев.

146. **Ацетиленъ однозамѣщенный натріемъ CH=CNa**. *Ацетилен односодовий* (*однонатрійний*).

147. **Ацетиленъ двузамещенный натріемъ CNa=CNa**. *Ацетилен двосодовий* (*двонатрійний*). Односодовий, двосодовий ацетилєн. Цег. 99.

148. **Ацетилъ**. *Ацетил*, *лу.*

149. **Ацетонъ**. *Ацетон*, *ну*. Лев.

Б.

150. **Базальтъ**. *Базальт*, *ту*. Гірн. 12. Пок. 178.
151. **Бальзамъ**. *Бальзам*, *му*. Мягка живиця, бальсам. Цег. 134.
152. **Бальзамъ канадскій**. *Канадський бальзам*. Канадийский бальзам. Цег. 134.
153. **Банка**. *Слоїк*, *ка*.
154. **Баня**. *Ванна*, *ни*.
155. **Баня водяная**. См. Водяная баня.
156. **Баня воздушная**. См. Сушильный шкафъ.
157. **Баритъ (минер.)**. *Барит*, *ту*.
158. **Барій Ва**. *Барій*, *ія*. Гірн. 72. ГОХ. 26. Горб. 6. Бар. Цег. 12. Баріум. Горб. 6.
159. **Барія окись ВаО**. *Одноокис* (*окис*) *барія* (*барійний*). Окис бару (баровий). Лев.
160. **Гидратъ окиси барія $Ba(OH)_2$**. *Воднекис* (*гідрокис*, *гідрат окису*) *барія* (*барійний*). Воднекисень баровий. Лев.
161. **Барія перекись BaO_2**. *Двоокис* (*надокис*) *барія* (*барійний*). Надокис бару (баровий). Лев.
162. **Батавскія слезы**. *Батавські сльози*.
163. **Безводный**. *Безводний*. Безводний сїрчан вапу. Цег. 73.
164. **Безвоздушный**. *Безповітряний*.
165. **Безцвѣтный**. *Безбарвий*, *безколірний*. Грінч. Тимч.
166. **Бемское стекло**. *Потасове* (*калійне*) *шкло*.
167. **Бензиловый спиртъ**. *Бензиловий алкоголь* (*спирт*). Бензилевий алькоголь. Цег. 127.
168. **Бензинъ**. *Бензин*, *ну*. Бензина. Цег. 100.
169. **Бензойный альдегидъ**. *Бензоловий альдегід*. Бензилевий альдегид (оліійок гірких міґдалів). Цег. 127.
170. **Бензойная кислота C_6H_5COOH**. *Бензолова кислота*. Бензоесовий квас. Цег. 127.
171. **Бензойной кислоты соль**. *Бензолан*, *ну*, *бензолат*, *ту*. Бензоесани. Лев.
172. **Бензолъ**. *Бензол*, *лу*. Зб. І. 12. Бензоль. Цег. 125.
173. **Бериллій Ве**. *Берилій*, *ія*. Бериль. Цег. 12.
174. **Бериллія окись ВеО**. *Одноокис* (*окис*) *берилія* (*берилійний*). Окис берильовий (берилю). Лев.
175. **Группа бериллія (Be, Mg, Zn, Cd, Hg)**. *Берильники*. Лев. ГОХ 3. *Група берилія*.
176. **Бериллъ (минер.)**. *Берил*, *лу* Бериль. Цег. 78.
177. **Берлинская лазурь**. *Берлінський блакит*, *ту*. Берлїнский блакит. Цег. 124.
178. **Бертоллетовая соль**. *Бертолетова сіль*.
179. **Бетонъ**. *Бетон*, *ну*. Цег. 71.
180. **Биссолитъ**. *Лучовик*, *ка*, *актинолiт*, *ту*. Гірн. 100. М. 61. Лучистий камінь. Пок. 172.
181. **Благородный металлъ**. *Благородний метал*. Цег. 5. Шляхотний металь. Пок. 174. Гірн. 26. Шляхетний металь. Зб. І. 84.
182. **Блейвейсъ**. *Олив'яна біль*, *лі*, *блейвас*, *су*. Біль оловяна. Цег. 101. 37. Блейвас, білоба. Шейк. Білоба. Пок.
183. **Блескъ**. *Блиск*, *ку*, *лиск*, *ку*. Цег. 1. Тимч. Полиск. Цег. 5. 46.
184. **Блески**. *Блиски*. Блести. Цег. 30. Блест желїза. М. 40. Блест залїзний. Блестячий залїзовець. Пок. 55. Блест міді. М. 26. Блестинець, блест, блищ оловяний, ґаленїт. Пок. 100. Оловяний блест. Цег. 92.
185. **Блестящій**. *Лискучий*. Цег. 2. *Блискучий*. Тимч.
186. **Блуждающій огонь**. Блудило. Тимч. Блудний вогник.
187. **Богемское стекло**. См. Бемское стекло.
188. **Болотный газъ CH_4**. *Багонний газ*, *болотяний газ*, *метан*, *ну*. Багонний, копальний ґаз, метан. Цег. 55. Метан (болотний ґаз). Лев.
189. **Болотная руда**. *Багонна руда*, *болотяна руда*. Багонний зелїзняк. Гірн. 35.
190. **Борный**. *Боровий*.
191. **Боръ В**. *Бор*, *ру*. Горб. 6. Лев. Цег. 12.
192. **Бористый водородъ BH_3**. *Бороводень*, *дня*. Триводень боровий. Лев.
193. **Бора окись или борный ангидридъ B_2O_3**. *Боровий безводник* (*ангідрид*), *півтораокис бору* (*боровий*). Безводник боровий. Лев. Боровий триокис. Цег. 47.
194. **Борная кислота H_3BO_3**. *Борова кислота*. Боровий квас. Цег. 46.
195. **Борнокислая соль**. *Боран*, *ну*. Лев. *Борат*, *ту*. Горб. 5.
196. **Метаборная кислота HBO_2**. *Метаборова кислота*. Метаборовий квас. Лев.
197. **Соль метаборной кислоты**. *Метаборан*, *ну*. Лев. *Метаборат*, *ту*.
198. **Пироборная или тетраборная кислота $H_2B_4O_7$**. *Піроборова або чотироборова кислота*. Пироборовий квас. Лев. Чотироборовий квас. Цег. 46.
199. **Соль пироборной или тетраборной кислоты**. *Піроборан*, *ну*, *чотироборан*, *ну*, *піроборат*, *ту*, *тетраборат*, *ту*. Пироборани. Лев.

200. **Фтороборная кислота $HBFl_4$**. *Флуороборова кислота*. Флюороборовий квас. Лев.
201. **Соль фтороборной кислоты $MBFl_4$**. *Флуороборан*, *ну*. Лев. *Флуороборат*, *ту*.
202. **Бразилинъ**. *Бразилін*, *ну*. Бразиліна. Цег. 130.
203. **Брилліантъ**. *Брилянт*, *ту*. М. 20.
204. **Бродить**. *Ферментувати*, *тую*, *киснути*, *ну*. Ферментовати, киснути. Цег. 108. *Сік грає*. Народн. Шумувати. Грінч.
205. **Броженіе**. *Ферментація*, *ції*, *кисненння*, *ня*. Ферментация. Цег. 49. Гірн. 116. Шумування. Грінч.
206. **Броженіе винное или спиртовое**. *Алкоголева* (*спиртова*) *ферментація* (*киснення*). Алькоголїчна ферментация, а. кисненє. Цег. 120.
207. **Броженіе кислое**. См. Броженіе уксусное.
208. **Броженіе масляное**. *Масляна ферментація* (*киснення*). Масляна ферментация. Цег. 106.
209. **Броженіе молочное**. *Молочна ферментація* (*киснення*). Ферментация молочна. Цег. 108.
210. **Броженіе спиртовое**. См. Броженіе винное.
211. **Броженіе уксусное (кислое)**. *Оцтова ферментація* (*киснення*). Оцтова ферментация, кисненє. Цег. 104.
212. **Бромноватистый**. *Підбромистий*.
213. **Бромноватый**. *Бромистий*.
214. **Бромный**. *Бромовий*.
215. **Бромъ Br**. *Бром*, *му*. Цег. 12. Гірн. 72. Горб. 6.
216. **Бромистый водородъ или бромоводородъ HBr**. *Бромоводень*, *дня*. Цег. 29.
217. **Бромоводорода соль**. *Бромак*, *ка*. Цег. 29. *Бромід*, *ду*. Горб. 5.
218. **Бромистый калій KBr**. *Бромак потасу* (*потасовий*). Лев. *Бромід калія* (*калійний*).
219. **Бромистый метилъ CH_3Br**. *Бромометан*, *ну*. Лев. *Метиловий бромак*.
220. **Бромистый метиленъ CH_2Br_2**. *Бромак* (*бромід*) *метилену* (*метиленовий*), *бромометилен*, *ну*. Бромак метилєну. Лев.
221. **Бромистый натрій HaBr**. *Бромак соду* (*содовий*), *бромід натрія* (*натрійний*). Бромак содовий. Лев. Цег. 28.
222. **Бромистое серебро AgBr**. *Бромак* (*бромід*) *срібла* (*срібловий*). Бромак срібла. Цег. 92. Гірн. 82.
223. **Бромъ ціанистый CNBr**. *Бромак* (*бромід*) *ціяну* (*ціяновий*). Бромак циановий. Лев.
224. **Бромноватистая кислота HBrO**. *Підбромиста кислота*. Квас підбромовий. Лев.
225. **Бромноватистой кислоты соль MBrO**. *Підбромин*, *ну*. Лев. *Гіпоброміт*, *ту*.
226. **Бромноватая кислота $HBrO_2$**. *Бромиста кислота*.
227. **Бромноватой кислоты соль $MBrO_2$**. *Бромин*, *ну*, *броміт*, *ту*. Броміт. Горб. 5.
228. **Бромная кислота $HBrO_3$**. *Бромова кислота*. Квас бромовий. Лев. Броматова кислота. Горб. 5.
229. **Бромной кислоты соль $MBrO_3$**. *Броман*, *ну*. Лев. *Бромат*, *ту*. Горб. 5.
230. **Бромоформъ $CHBr_3$**. *Бромоформ*, *му*. Лев.
231. **Бронза**. *Брондза*, *дзи*. Грінч. Бронз. Цег. 94. Бронза. Зб. І. 115.
232. **Броуновское молекулярное движеніе**. *Бровновський молекулярний рух*.
233. **Булыжникъ**. *Польовий камінь*. Пок. 98.
234. **Бумага**. *Папір*, *перу*.
235. **Бура $Na_2B_4O_7$**. *Боракс*, *су*. Боракс, содовий пироборан. Лев. Тінкаль, боракс. Цег. 46.
236. **Бурый**. *Бурий*. Бурий залїзовець. Цег. 82. Гірн. 14.
237. **Бутанъ**. *Бутан*, *ну*. Цег. 96. Гірн. 105.
238. **Бутиленъ**. *Бутилен*, *ну*. Цег. 98. Гірн. 112.
239. **Бутиловый спиртъ**. *Бутиловий алкоголь* (*спирт*).
240. **Бутылка**. *Пляшка*, *ки*.
241. **Бѣленіе**. *Білення*. Біленє. Цег. 28. Забілюванє. Цег. 33.
242. **Бѣлила**. *Білило*, *ла*, *біль*, *лі*. Грінч. Блянш, білило. Пок. 172.
243. **Бѣлила свинцовыя**. См. Блейвейсъ.
244. **Бѣлильная известь**. См. Известь бѣлильная.
245. **Бѣлковое тѣло**. *Білкове тіло*. Білковаті тїла. Цег. 135.
246. **Бѣлокъ (альбуминъ)**. *Білок*, *лка*, *альбумін*, *ну*. Лев. Білковина. Цег. 37. Пок. Білок. Поп.
247. **Бѣлое стекло**. *Біле шкло*. Біле шкло (або содове). Гірн. 97.
248. **Бюретка**. *Бюретка*, *ки*.

В.

249. **Вазелиновое масло**. *Вазелінова олія*. Василїновий олїй. Цег. 100.
250. **Вазелинъ**. *Вазелін*, *ну*. Василїна. Цег. 100. Васелїна. Гірн. 113.

251. **Валентность**. См. Атомность.
252. **Валентный**. См. Атомный.
253. **Ванадій Vd**, **V**. *Ванадій*, *дія Ванад*. Цег. 12. Горб. 6. Лев.
254. **Ванадіева кислота H_3VO_4**. *Ванадійна кислота*. Квас ванадовий. Лев.
255. **Ванадіевой кислоты соль**. *Ванадан*, *ну*. Лев. *Ванадат*, *ту*.
256. **Группа ванадія** (**V**, **Nb**, **Ta**). *Ванадники*. Лев. ГОХ. 3. *Група ванадія*.
257. **Ванна пневматическая**. *Пневматична ванна*. Цег. 5. Гірн. 17. ГОХ. 4.
258. **Вентиль**. *Вентиль*, *лю*. Цег. 25.
259. **Вещество**. *Матерія*, *ії*, *субстанція*, *ії*, *твориво*, *ва*.
260. **Взаимодѣйствіе**. *Взаємне діяння*.
261. **Взбалтывать**. *Бовтати*, *таю*. Грінч.
262. **Взболтнуть**. *Бовтнути*, *ну*. Грінч. *Заколотити*, *чу*. Гірн. 3.
263. **Взвѣсить**. *Зважити*, *жу*. Грінч.
264. **Взвѣшивать**. *Важити*, *жу*. Грінч.
265. **Взвѣшиваніе**. *Важіння*, *ня*. Грінч.
266. **Взрываться**, **взорваться**. *Вибухати*, *хаю*, *вибухнути*, *ну*. Цег. 53. Грінч.
267. **Взрывчатый**. *Вибуховый*, *експлозійний*. Вибухове тїло. Цег. 39. Експльозийний процес. ГОХ. 62.
268. **Взрывъ**. *Вибух*, *ху*. Поп. Грінч. *Експлозія*, *ії*. Експльозийна детонация. Гірн. 48.
269. **Видманштетовскія фигуры**. *Відманштетівські фігури*. ГОХ. 33.
270. **Видоизмѣненіе**. *Відміна*, *ни*. Цег. 31.
271. **Винный**. *Винний*; (*про ферментацію*) *алкоголевий* (*спиртовий*). Алькоголїчна ферментація, а. кисненє. Цег. 120.
272. **Винный камень**. *Винний камінь*. Цег. 108.
273. **Винная кислота $C_4H_6O_6$**. *Винна кислота*. Винний квас. Лев. Цег. 108. Виновий квас. Пок. 171.
274. **Винной кислоты соль**. *Винан*, *ну*. Лев. *Тартрат*, *ту*.
275. **Виннокислый кальцій**. *Винан вапу* (*ваповий*), *тартрат кальція* (*кальційний*). Ваповий винан. Цег. 108.
276. **Винный спиртъ**. *Винний* (*звичайний*) *спирт* (*алкоголь*). Звичайний спірт. Цег. 101.
277. **Виноградный сахаръ**. *Виноградний цукор*. Цег. 117. Цукор грозновий. Лев. Виноградовий цукор. Гірн. 121.
278. **Висмутъ Bi**. *Бісмут*, *ту*. Візмут. Лев. Цег. 12. Горб. 6.
279. **Висмута окись Bi_2O_3**. *Бісмутовий окис*; *півтораокис бісмута*. Окис візмутавий. Лев.
280. **Гидратъ окиси висмута $Bi(OH)_3$**. *Бісмутовий воднекис*.
281. **Соль окиси висмута BiM_3**. *Бісмутова сіль*. Соли візмутові. Лев.
282. **Гидроокись висмута $HBiO_2$**. *Метабісмутовий воднекис*. Воднекисень метавізмута,-товий, Лев.
283. **Висмутовый ангидридъ Bi_2O_5**. *Бісмутовий безводник* (*ангідрид*); *півтретяокис бісмута*. Безводник візмутовий. Лев.
284. **Висмутовая кислота**. *Вісмутова кислота*. Квас візмутовий. Лев.
285. **Метависмутозая кислота $HBiO_3$**. *Метабісмутова кислота*. Метавізмутовий квас. Лев.
286. **Пировисмутовая кислота $H_4Bi_2O_7$**. Піробісмутова кислота. Пировізмутовий квас. Лев.
287. **Вителлинъ**. *Вітелін*, ну. Цег. 136.
288. **Витеритъ $BaCO_3$**. *Вітерит*, *ту*. Цег. 74.
289. **Вишневий клей**. *Вишневий клей*. Черешнева ґума. Цег. 117.
290. **Вкрапленный**. *Вприснений*. Часом (сїрка) буває вприснена. Гірн. 24. Втоплений: кристалики соли втоплені (або вприснені) в одностайній масі леду. Гірн. 9.
291. **Влага**. *Волога*, *ги*. Грінч. Вільга. Грінч. Вохкість, вільготь. Тимч.
292. **Влагою пропитаться**. *Навохти*, *ну*. Тимч.
293. **Влагоемкость**. *Вологоємність*, *ности*.
294. **Влажность**. *Вохкість*, *кости*. Шіндл. 20. Огон. 17. Тимч. Вохкість, волод. Грінч.
295. **Влажный**. *Вохкий*.
296. **Влажнымъ дѣлаться**. *Відволожуватися*, *жуюся*, *вохкнути*, *ну*, *вологнути*, *ну*. Тимч.
297. **Внутреннее треніе**. (*В*)*Унутрішнє тертя*.
298. **Вода**. *Вода*, *ди*.
299. **Водка**. *Горілка*, *ки*. Лоб. 7. Мазур. 12. Грінч. Горівка. Цег. 122.
300. **Водка царская HNO_3+3HC1**. *Царська вода*. Царска вода. Цег. 40. Вода королївска. Лев.
301. **Водный**. *Водний*.
302. **Водная окись**. См. Гидратъ окиси.
303. **Водный растворъ**. *Водний розчин*. Водяний розчин. Зб. I. 83.
304. **Водное стекло**. *Водне шкло*. Водяне скло. Цег. 60. Гірн. 94.
305. **Водомѣрная трубка**. *Водомірна трубка*. Водомірна цівка. Зб. I. 128.
306. **Водомѣръ**. *Водомір*, *ру*. Зб. I. 126.
307. **Водородъ H**. *Водень*, *дня*. Цег. 12. Огон. 52. Шіндл. 41. Горб. 6. Водорід. Ум.

308. **Водорода перекись H_2O_2**. *Надокис водня* (*водневий*). Окиснена вода, надокис водневий. Лев. Перекис водня. Зб. I. 84.
309. **Водособиратель**. *Водозбірник*, *ка*. Водозбір. Зб. I. 132.
310. **Водянистый**. *Водністий*.
311. **Водяная баня**. *Водяна ванна*.
312. **Водяной газъ**. *Водяний газ*. Водяний ґаз. Цег. 55.
313. **Водяной паръ**. *Водяна пара*. Цег. 9. Водна пара. Гірн. 2. ГОХ. 4.
314. **Возгонка**. См. Сублимація.
315. **Воздуходувный мѣхъ**. *Дмухало*, *ла*. Цег. 59.
316. **Воздухъ**. *Повітря*, *ря*. Обітря, повітря, воздух. Тимч.
317. **«Без доступа воздуха»**. «При спиненім допливі повітря». Цег. 52.
318. **Воздушная баня**. См. Сушильний шкафъ.
319. **Возстановительный**. *Відновний*; *редукційний*.
320. **Возстановительное пламя**. *Редукційне полум'я*. Редукцийна полумінь. Цег. 59.
321. **Возстановительный процессъ**. *Відновний* (*редукційний*) *процес*. Відновлюючий процес. Зб. I. 165.
322. **Возстановленіе**. *Відновлення*, *ня*, *редукція*, *її*; (*про кисень*) *розкиснення*, *ня*. Редукция. Гірн. 30. Цег. 83. Відокисненє. ГОХ. 12.
323. **Возстановлять**, **возстановить**. *Редукувати*, *кую*, *зредукувати*, *кую*, *відновляти*, *вляю*, *відновити*, *влю*; (*про кисень*) *розкиснювати*, *нюю*, *розкиснити*, *ню*. Окис вугля редукує окис заліза. Цег. 84. Розкиснювати або редукувати значить забирати кисень якомусь тілу. Цег. 8. Зредукувати. Цег. 23.
324. **Возстановляться**, **возстановиться**. *Редукуватися*, *куюся*, *зредукуватися*, *куюся*, *відновлятися*, *ляюся*, *відновитися*, *люся*; (*про кисень*) *розкиснюватися*, *нююся*, *розкиснитися*, *нюся*. Руда редукується. Гірн. 31. Відокиснюватися. Гірн. 77.
325. **Волокнина**. *Волокник*, *ка*, *фібрин*, *ну*. Мязовий волокник, ростинний волокник. Цег. 137.
326. **Вольфрамъ W**. *Вольфрам*, *му*. Цег. 12. Горб. 6.
327. **Вольфрамовый ангидридъ WO_3**. *Вольфрамовий безводник* (*ангідрид*); *триокис вольфраму*.
328. **Вольфрамовая кислота H_2WO_4**. *Вольфрамова кислота*. Квас вольфрамовий. Лев.
329. **Вольфрамовой кислоты соль M_2WO_4**. *Вольфраман*, *ну*. Лев. *Вольфрамат*, *ту*.
330. **Воронка**. *Лійка*, *ки*. Гірн. 65. Грінч.
331. **Воронка дѣлительная**. *Роздільна лійка*.
332. **Воскъ**. *Віск*, *воску*.
333. **Воскъ ярый**. *Чистий віск*. Тимч.
334. **Воскъ горный или земляной**. *Земний віск*, *озокерит*, *ту*. Цег. 100.
335. **Воспламеняемость**. *Запальність*, *ности*,
336. **Впитываніе**. *Вбирання*, *ня*, *втягання*, *ня*.
337. **Впитывать**, **впитать**. *Вбирати*, *раю*, *втягати*, *гаю*; *вбрати* (*увібрати*), *вберу*, *втягти*, *втягну*.
338. **Впитывающій въ себя легко**. *Беркий*. Грінч. Шейк.
339. **Впитываться**, **впитаться**. *Всякати*, *каю*, *всякнути*, *ну*.
340. **Вращательная способность**. *Оборотова здатність*.
341. **Вращеніе плоскости поляризаціи**. *Відхилення площі поляризації*.
442. **Вращеніе плоскости поляризаціи удѣльное**. *Питоме відхилення площі поляризації*.
343. **Всачиваться**. См. Впитываться.
344. **Встряхивать**, **встряхнуть**. *Струшувати*, *шу*, *струсити*, *шу*.
345. **Вторичний (спиртъ)**. *Другорядний*.
346. **Вулканизація**. *Вулканізування*, *ня*. Вульканїзованє Гірн. 25. Вульканїзованє кавчуку. Цег. 32.
346а. **Выбучить**. *Визолити*, *лю*. Грінч.
347. **Выварочная соль**. *Варінка*, *ки*, *топкова сіль*. Цег. 24.
348. **Вывѣтриваться**, **вывѣтриться**. *Вітріти*, *ію*. Цег. 68. Гірн. 13. *Вивітрюватися*, *трююся*, *вивітритися*, *трюся*. Грінч.
349. **Вывѣтрившійся**. *Звітрілий*. Цег. 36.
350. **Выгарки**. См. Шлакъ.
351. **Выдѣлять**, **выдѣлить**. *Виділяти*, *ляю*, *виділити*, *лю*. Грінч.
352. **Выдѣлять паръ**. *Парувати*, *рую*.
353. **Выдѣляться**, **выдѣлиться**. *Виділятися*, *ляюся*, *виділитися*, *люся*, *вив'язуватися*, *зуюся*, *вив'язатися*, *жуся*. Через сильне огріванє червоного попелу вив'язуєся з нього кисень. Цег. 5. Вив'язувати, ся. Пок. 54.
354. **Выжимать**, **выжать**. *Витискати*, *каю*, *витиснути*, *ну*.
355. **Выпариваніе**. *Випаровування*, *ня*. Випар. Поп. Випаровуваннє. Зб. II. 43. Виварка. Цег. 24.
356. **Выпаривать**, **выпарить**. *Випаровувати*, *вую*, *випарити*, *рю*.
357. **Выплавливать**, **выплавить**. *Витоплювати*, *люю*, *витопити*, *плю*. Цег. 31. Гірн. 32.

358. **Высаливаніе**. *Висолювання*, *ня*.
359. **Высыхающее масло**. *Схнуча олія*.
360. **Вытѣсненіе**. *Витиснення*, *ня*. Випертє повітря. Цег. 6.
361. **Вытяжной шкафъ**. *Витяжна шахва*.
362. **Виходъ (количественный)**. *Видаток*, *тку*. Зб. І. 55. Добуток. Цег. 8.
363. **Выщелачиваніе**. *Вилуговування*, *ня*.
364. **Выщелачивать, выщелочить**. *Вилуговувати*, *говую*, *вилугувати*, *гую*. Пок. 47. Цег. 65.
365. **Вѣсить**. *Важити*, *жу*.
366. **Вѣсовий анализъ**. *Ваговий аналіз*.
367. **Вѣсовое отношеніе**. *Вагове відношення*. Тягарове відношенє. Цег. 31.
368. **Вѣсовая часть**. *Вагова часть* (*частина*). Тягарова часть. Цег. 18.
369. **Вѣсъ**. *Вага*, *ги*. Тягар. Огон. 102. Цег. 1.
370. **Вѣсъ абсолютный**. *Абсолютна вага*. Тягар беззглядний. Гриц. 129. Огон. 5.
371. **Вѣсъ атомный**. *Атомова вага*. Атомовий тягар. Цег. 20. ГОХ. 28. Вагота атомна. Лев. Мат.
372. **Вѣсъ моллекулярный**. *Молекулярна вага*. Молєкулярний або дробиновий тагар. Цег. 21. Молєкулярний тягар. Гірн. 110.
373. **Вѣсъ соединительный (пайный)**. *Сполукова вага*. Сполуковий тягар. Гірн. 26.
374. **Вѣсъ удѣльный**. *Питома вага*. Питомий тягар. Цег. 41. Гриц. 129. Шіндл. 12. Огон. 5.
375. **Вѣсы**. *Вага*, *вагівниця*. Грінч. Вага, терези (великі, непорушні), важниця, (маленькі) шальки. Тимч.
376. **Вѣсы аналитическіе**. *Аналітичні терези*.
377. **Вязкость жидкости**. *Густість плину*.

Г.

378. **Гадолиній Gd**. *Гадоліній*, *нія*. Ґадолін. Лев. Цег. 12.
379. **Газовый анализъ**. *Газовий аналіз*.
380. **Газометръ**. *Газометр*, *тра*, *газомір*, *ру*. Ґазометр. Гірн. 49. Цег. 6.
381. **Газообразный**. *Газовий*. Ґазовий, воздушний. Цег. Воздушний. Огон. 3. Воздушне тіло. Шіндл. 6.
382. **Газъ**. *Газ*, *зу*. Ґаз. Цег. 4. Огон. 3. Шіндл. 6.
383. **Галактоза**. *Галактоза*, *зи*.
384. **Галенитъ**. См. Свинцовый блескъ.
385. **Галлій**. *Галій*, *лія*. Ґаль. Лев. Цег. 12.
386. **Галловая кислота**. *Галова кислота*. Ґаллюсовий квас. Цег. 128.
387. **Галмей благородный $ZnCO_2$**. *Гальман*, *цинковець*, *вця*, *смітсоніт*, *ту*. Гальман. Гірн. 88. Шіндл. 49. Смітсоніт. Гірн. 44. Смітсоніт, занечищений ілами – ґальман. М. 52.
388. **Галогенъ**. *Галоген*, *ну*. Ґальові елементи, ґальоґени. Цег. 24. Ґальоґени, солеродні. Цег. 30. Хльорники. ГОХ. 3. Лев.
389. **Галоидъ**. См. Галогенъ.
390. **Гальваническая пара**. См. Пара гальваническая.
391. **Гальванопластика**. *Гальванопластика*, *ки*. Ґальваноплястика. Гірн. 73. Зб. І. 93.
392. **Гашеніе извести**. *Гашення вапна*. Цег. 71.
393. **Гашеный**. *Гашений*.
394. **Гашеная известь**. См. Известь гашеная.
395. **Гексаметиленъ**. *Гексаметилен*, *ну*. Гірн. 112.
396. **Гексанъ**. *Гексан*, *ну*. Цег. 96. Гірн. 105.
397. **Гелій He**. *Гелій*, *лія*. Гель. Цег. 12.
398. **Геліотропъ (минер.)**. *Геліотроп*, *пу*. Гірн. 96.
399. **Гематитъ (красный желѣзнякъ)**. *Гематит*, *ту*, *кривавик*, *ка*, *червоний залізняк*. Гематит. Гірн. 35. Червоний зелізовець, гематит, зелізняк, кривавик, красний зелізняк. Пок. 175. Червоний зелізовець. Шіндл. Червоний залізовець (залізовий окис). Цег. 82. Червоний желізовець гематит. М. 39. Червоний глинистий зелізовець, червоний плястий гематит, гематит любрика, червона крейда, теслярска крейдка. Пок. 55. Гематит іловий, лосняковий, волокнистий, кристальний. ГОХ. 36. Гематит любрика (червона крейда). ГОХ. 36.
400. **Гематоксилинъ**. *Гематоксилін*, *ну*. Гематоксиліна. Цег. 131.
401. **Гемоглобинъ**. *Гемоглобін*, *ну*, *кровокрасник*, *ка*. Гемоглъобіна. Цег. 86. Кровокрасник. Цег. 137.
402. **Гептанъ**. *Гептан*, *ну*. Гірн. 105.
403. **Германій Ge**. *Германій*, *нія*. Ґерман. Лев. Цег. 12.
404. **Германія окись GeO**. *Одноокис* (*окис*) *германія* (*германійний*). Окис ґерману (ґермановий). Лев.
405. **Германія перекись GeO_2**. *Двоокис* (*надокис*) *германія* (*германійний*). Надокис ґерману (ґермановий). Лев.
406. **Гесонитъ**. *Гесоніт*, *ту*. Гесоніт (відміна ґранату). ГОХ. 102.
407. **Гетеро-циклическія соединенія**. *Гетероциклічні сполуки*. Гетеро-циклічні злуки угля. ГОХ. 68.

408. **Гибкій**. *Гнучкий*.
409. **Гигроскопичческій**. *Гігроскопичний*. Гіґроскопічне тїло. Цег. 13.
410. **Гидразинъ N_2H_4**. *Гідразин*, *ну*, *двоамід*, *ду*. Лев.
411. **Гидразосоединенія**. *Гідразосполуки*, *гідразові сполуки*. Гидразові сполуки (з ґрупою N_2H_4). Лев.
412. **Гидрамины**. *Гідраміни*.
413. **Гидратъ окиси Hydroxyd**. *Воднекис*, *су*, *гідрат окису*, *гідрокис*, *су*. Водокис. Гірн. 96, 67. Гидрокис. Зб. I. 82. Воднокис. Цег. 41. Водокиси основні, квасові. ГОХ. 42. Водневий окис. Цег. 15.
414. **Гидроксиламинъ H_3NO**. *Гідроксиламін*, *ну*. Гидроксиль-амін. Горб. 4.
415. **Гидроксилъ (OH)**. *Гідроксил*, *лу*, *воднекисень*, *сня*. Воднекисень. ГОХ. 2. Лев. Гідроксіль. Горб. 3. Ґрупа водокисова. Гірн. 114.
416. **Гидролизъ**. *Гідроліз*, *зу*. Гідролїза. Цег. 120.
417. **Гидроокись**. См. Гидратъ окиси.
418. **Гидросульфатъ (кислая сѣрнокислая соль)**. *Гідросульфат*, *ту*, *воднесірчан*, *ну*. Воднесїрчани. Цег. 36.
419. **Гидросульфитъ**. *Гідросульфіт*, *ту*. Зб. I. 59. *Воднесірчин*, *ну*.
420. **Гидросѣрнистая кислота**. *Воднесірчиста кислота*.
421. **Гидрофанъ**. *Гідрофан*, *ну*. ГОХ. 98.
422. **Гидрохинонъ**. *Гідрохінон*, *ну*. Цег. 127.
423. **Гипотеза**. *Гіпотеза*, *зи*, *гадка*, *ки*, *здогад*, *ду*. Здогад (гіпотеза). ГОХ. 7.
424. **Гиппохлоридъ кальція**. См. Хлорноватисто-кислый кальцій.
425. **Гипсовый**. *Гіпсовий*. Ґіпсовий. Цег. 73.
426. **Гипсовый камень**. *Гіпсовий камінь*. Бриловий ґіпс. Пок. 98.
427. **Гипсъ**. *Гіпс*, *су*. Ґіпс. Пок. 97. Цег. 73. ГОХ. 3.
428. **Гипсъ жженый**. *Палений* гіпс. Палений ґіпс. Цег. 72. Гірн. 74.
429. **Гипсъ пережженный**. *Перепалений гіпс*. Ґіпс спалений на смерть. Цег. 73.
430. **Гіалитъ**. *Гіяліт*, *ту*. Гиалїт. ГОХ. 98.
431. **Главные единицы сродства**. *Головні сполукові одиниці*.
432. **Глазурь**. *Полива*, *ви*. Пок. 98. Маз. 58. Полива, глязура (склиста поволока). Цег. 81.
433. **Глауберова соль Na_2SO_4**. *Главберова сіль*. Глявберска сіль. Гірн. 76. Глявберова сіль. Цег. 67. Терпка або глявберска сіль. Пок. 47.
434. **Глетъ (окись свинца) PbO**. *Глейта*, *ти*. Ґлєйта. Гірн. 42. Лев.
435. **Гликолевая кислота**. *Гліколева кислота*. Ґлїколевий або алькогольоцтовий квас. Цег. 107.
436. **Гликолъ.** *Глікол*, *лу*. Ґлїколї, Лев.
437. **Глина**. *Глина*, *ни*. Цег. 79. Пок. 52. Гірн. 9. Глина, (рідка) глей, (порцелянова) мула. Тимч.
438. **Глина гончарская**. *Ганчарська глина*. Глина гончарска. Гірн. 100. Гончарска глина, здінівка. Пок. 53. Гончарска глина, г. глинка. Цег. 80.
439. **Глина желтая**. *Вохра*, *ри*. Грінч.
440. **Глина кирпичная**. *Цеглярська глина*. Плястична або цеглярска глина. Пок. 53.
441. **Глина сланцеватая**. *Лупакувата глина*. Лупакова глина. Пок. 53.
442. **Глина фарфоровая**. См. Каолинъ.
443. **Глина фаянсовая**. *Фаянсова глина*. Фаянсова глинка. Гірн. 100.
444. **Глина съ примѣсью желѣзной руды**. Барма, ми. Грінч.
445. **Глина липкая**, **влажная**. *Глей*, *ею*, *глейок*, *йку*. Грінч.
446. **Смѣсь охристой глины съ пескомъ**. Глей, ею.
447. **Глина липкая**, **красная**. Глей, ею. Катеринославщина.
448. **Глинистый**. *Глинястий*. Грінч.
449. **Глинистый сланецъ**. *Глинястий лупак*, *шифер*, *фру*.
450. **Глиноземъ (окись аллюминія) Al_2O_3**. *Глинка*, *ки*. Цег. 78.
451. **Глиняный**. *Глиняний*.
452. **Глицеридъ**. *Гліцерид*, *ду*. Ґлїцериди. Гірн. 119.
453. **Глицеринъ**. *Гліцерин*, *ну*. Ґлїцерина. Цег. 102. Гірн. 115.
454. **Глицій**. См. Бериллій.
455. **Глюкоза**. *Глюкоза*, *зи*. Ґлїкози. Лев.
456. **Глюкозидъ**. *Глюкозид*, *ду*. Ґлїкозиди. Цег. 124.
457. **Гнейсъ**. *Гнейс*, *су*. Ґнайс. Пок. 177. ГОХ. 3. Цег. 60. Гірн. 13.
458. **Гнилой**. *Гнилий*. Грінч. Цег. 14. Трухкий. Маз. 66.
459. **Гніеніе**. *Гниття*, *тя*. Гнитє. Цег. 140.
460. **Гнѣздо стаканов**. См. Наборъ стакановъ.
461. **Гомологическій**. *Гомологичний*. Гомольогічний ряд вуглеводнів. Цег. 96.
462. **Горный ленъ**. См. Аміантъ.
463. **Горное масло**. *Нафта*, *ти*, *скельна олія*. Нафта, кипячка, скальний олїй. Цег. 99. Олїй скальний, земний. Пок. 101.
464. **Горный хрусталь**. *Гірський кришталь*. Гірский кристал. Гірн. 95. Гірний

кристал. М. 32. Кварц криштальний, гірний криштал. Пок. 50.

465. **Горчичное масло**. *Гірчична олія*. Муштардовий оліййок. Цег. 133.

466. **Горшокъ плавильный**. См. Тигель.

467. **Горькая вода**. *Гірка вода*. Гірн. 51.

468. **Горькая соль**. См. Англійская соль.

469. **Горькоминдальное масло**. *Гіркомиґдалова олія*. Оліййок гірких миґдалів. Цег. 127.

470. **Горючесть**. *Палкість*, *кости*, *горючість*, *чости*.

471. **Горючій**. *Палкий*, *горючий*. Грінч. Пальний матеріял. Цег. 3. Пальні, запальні мінерали. Пок. 176.

472. **Горѣлка**. *Пальник*, *ка*.

473. **Горѣлка калильная Ауэра**. *Ауерів жаровий пальник*. Жарове сьвітло Ауера. Цег. 59.

474. **Горѣлка газовая Бунзена**. *Бунзенів газовий пальник*. Ґазова лямпка Бунсена. Цег. 59.

475. **Горѣніе**. *Горіння*, *ня*, *палення*, *ня*. Тимч. Горінє. Цег. 56. Шіндл. 42.

476. **Гофманскіе капли**. *Гофманові краплі*. Каплі Гофмана. Цег. 109.

477. **Градирня**. *Градильня*, *ні*. Градірня. Цег. 24. Зб. II. 36.

478. **Граммъ**. *Грам*, *му*.

479. **Граммъ-молекула**. *Грам-молекула*, *ли*, *грам-моль*, *ля*. Ґрам-молєкула, ґрам-моль. ГОХ. 44.

480. **Гранатъ**. *Гранат*, *ту*. Ґранат. ГОХ. 102. Пок. 98. Цег. 79.

481. **Гранатъ благородный**. *Благородний гранат*.

482. **Граненый**. *Рубчастий*, *гранчастий*. Грінч. Тимч.

483. **Гранитъ**. *Граніт*, *ту*. Ґраніт, жулавець. Пок. 102. Ґраніт. М. 22. ГОХ. 3.

484. **Грань**. *Руб*, *ба*.

485. **Графитъ**. *Графіт*, *ту*. Ґрафіт. Цег. 47. Ґрафіт, писень. Пок. 59. М. 22.

486. **Гремучій газъ**. *Гремучий газ*. Гремучий ґаз. Цег. 18. ГОХ. 12.

487. **Грифель**. *Грифель*, *фля*. Лупок до рисованя, пищик. Пок. 178.

488. **Гроссуляръ**. *Гросуляр*, *ра*. Ґросуляр. Гірн. 102. Ґроссуляр. М. 65. Вепринник (ґросуляр), відміна ґранату. Гірн. 102.

489. **Группа**. *Громада*, *ди*, *група*, *пи*. Ділять елементи на дві великі громади. Цег. 11.

490. **Группировка (замкнутая, открытая)**. *Групування* (*замкнене*, *розімкнене*).

491. **Грушевый сокъ**. *Грушняк*, *ку*. Цег. 122.

492. **Губчатый**. *Губкуватий*. Пок. 173. *Губчастий*.

493. **Губчатая платина**. См. Платина губчатая.

494. **Гуминовая кислота**. *Гумінова кислота*.

495. **Гумми**. См. Камедь.

496. **Гуммиарабикъ**. *Арабська ґума*. Цег. 117.

497. **Гуммигутъ**. *Ґуміґут*, *ту*. Цег. 134.

498. **Гуммилакъ**. *Ґумілак*, *ку*. Ґуміляк, шеляк. Цег. 134.

499. **Густѣть**. *Гуснути*, *ну*, *тужавіти*, *вію*. Тимч.

500. **Гутаперча**. *Гутаперча*, *чі*. Ґутаперха. Гірн. 96. Цег. 134.

501. **Гутаперчевый**. *Гутаперчовий*. Ґутаперховий. Цег. 30.

502. **Гуща**. *Гуща*, *щі*. Гуща, осад; фуз, фус. Тимч.

503. **Гуща отъ вина**. Барда, ди. Шейк.

504. **Гуща отъ пива и водки**. Брага, ги. Шейк.

Д.

505. **Давить**. *Тиснути*, *ну*, *давити*, *влю*.

506. **Давленіе**. *Тиснення*, *ня*. Зб. II. *Тиск*, *ку*. Лев. Мат. Цег. I. Тиснення, тиск, гніт; давління. Тимч.

507. **Давленіе осмотическое**. *Осмотичне тиснення*.

508. **Двигатель**. *Мотор*, *ру*, *рушій*, *я*.

509. **Двойной**. *Подвійний*.

510. **Двойное замѣщеніе**. *Подвійне заміщення* (*субституція*).

511. **Двойное лучепреломленіе**. *Подвійне золомлення світла*.

512. **Двойное соединеніе**. *Подвійна сполука*. Цег. 79.

513. **Двойная соль**. *Подвійна сіль*. Цег. 79. ГОХ. 47.

514. **Двуатомный**. *Двовартісний*. Цег. 24. *Двовалентний*, *двоатомовий*.

515. **Двувалентный**. См. Двуатомный.

516. **Двунитроклѣтчатка**. См. Нитроклѣтчатка.

517. **Двуокись**. *Двоокис*, *су*. Цег. 7.

518. **Двуосевой**. *Двоосевий*. Двоосевий кристал. Лев. Мат.

519. **Двуосновной**. *Двоосновний*. Цег. 35. Двузасодовий. Лев.

520. **Деготь**. *Дьоготь*, *гтю*. Грінч.

521. **Дезинфекція**. *Дезинфекція*, *ції*. Дезінфекция. Цег. 28.

522. **Декстринъ**. *Декстрин*, *ну*. Декстрина. Цег. 116.

523. **Декстроза**. См. Виноградный сахаръ. Декстроза, зи. Цег. 117.
524. **Денатурированіе**. *Денатурування, ня*. Денатурованє. Гірн. 117.
525. **Денатурированный спиртъ**. *Денатурований спирт*. Денатурований спірт. Гірн. 117. Цег. 102.
526. **Денитрификація**. *Денітрифікація, ції*.
527. **Деревянное масло**. *Олива, ви*. Тимч. Грінч.
528. **Диазосоединеніе**. *Двоазосполука, двоазова сполука*. Двуазові сполуки. Лев.
529. **Дигалловая кислота**. *Двогалова кислота*. Двоґаллюсовий квас. Цег. 128.
530. **Диіодметанъ**. См. Іодистый метиленъ.
531. **Диметилбензолъ**. *Двометилбензол, лу*.
532. **Диморфный**. *Диморфний*. Двовидова або диморфна сїрка. Цег. 31.
533. **Динамитъ**. *Динаміт, ту*. Цег. 103. ГОХ. 1.
534. **Дисахаридъ**. *Дисахарид, ду, сахароза, зи*. Тростинники або сахарози. Лев.
534а. **Дисброзій Dy**. *Дисброзій, ія*.
535. **Дисперсіонная среда**. *Дисперсійне середовище*.
536. **Диссоціація**. *Дисоціація, ції*.
537. **Диссоціирующая способность**. *Дисоціяційна здатність*.
538. **Дистиллированная вода**. *Дестильована вода*. Зб. I. 111.
539. **Дистиллированіе**. *Дестиляція, ції, перегін, гону*. Перегін, перепуст. Тимч. Дестиляция, перегінка. Цег. 52. Дестиляция. Огон. 16. ГОХ. 4. Передестильованє. Гірн. 5.
540. **Дистиллировать**. *Дестилювати, люю*. Цег. 52. *Переганяти, няю*. Тимч.
541. **Дистилляція**. См. Дистиллированіе.
542. **Дистилляція сухая**. *Суха дестиляція, с. перегін*. Суха дестиляция. Гірн. 23. Суха перегінка (дестиляция). Цег. 52.
543. **Дистилляція фракціонированная**. См. Фракціон. перегонка.
544. **Дитіоновая кислота $H_2S_2O_6$**. *Двотіосірчана кислота*.
545. **Диффузія**. *Дифузія, зії*.
546. **Диціанъ $(CN)_2$**. *Двоціян, ну*.
547. **Диэлектрическая постоянная**. *Стала диелектрична*.
548. **Діализъ**. *Діяліз, зу*.
549. **Діастазъ**. *Діястаз, зу*. Диястаза. Цег. 117.
550. **Діопсидъ (минер.)**. *Діопсид, ду*. Гірн. 101.
551. **Добываніе**. *Добування, ня*. Добуванє. Цег. 15.
552. **Добѣла раскаленный**. *До білого жару розпалений* (*розпечений, розжарений*).
553. **Дождевой**. *Дощовий*. Дощова вода. Цег. 13. Тимч.
554. **Докрасна раскаленный**. *До жару, до червоности, до червоного жару розпалений* (*розпечений, розжарений*).
555. **Доломитъ**. *Доломіт, ту*. Дольоміт. Цег. 77. Гірн. 11. ГОХ. 59.
556. **Доменная печь**. *Домна, ни*. Горн, горнило, велика піч. Цег. 82. Гутна піч. Гірн. 30. Горнило. Шіндл. 49.
557. **Драгоцѣнный камень**. *Дорогий камінь, самоцвіт, ту*. Тимч.
558. **Древесный**. *Деревний*. Тимч.
559. **Древесная смола**. *Деревна смола*. Деревна мазь. Гірн. 110.
560. **Древесный спиртъ**. *Деревний алкоголь*. Цег. 101. *Д. спирт*. Цег. 53. Гірн. 115.
561. **Древесный уголь**. *Деревний вугіль*. Цег. 6.
562. **Древесный уксусъ**. *Деревний оцет*. Цег. 101.
563. **Дробить**. *Кришити, шу, дробити, блю*. Тимч.
564. **Дрожжи**. *Дріжджі, джів*.
565. **Друмондовъ свѣтъ**. *Дрюмондове світло*. Світло Дрімонда. Цег. 59.
566. **Дубильное вещество**. *Гарбник, ка*. Цег. 128.
567. **Дубильная кислота**. *Танін, ну, гарбникова кислота*. Танїна, гарбниковий квас, гарбовина. Цег. 128.
568. **Дымящая сѣрная кислота $H_2S_2O_7$**. *Димуча сірчана кислота*. Нордгавзеньский або ческий квас. Цег. 36.
569. **Дѣйствіє**. *Діяння, ня*. Діланє: азот злагоджує діланє кисня. Цег. 10. Діланє і противділанє. Лев. Мат.
570. **Дѣйствовать**. *Діяти, дію*.
571. **Дѣйствующая масса**. *Активна* (*чинна*) *маса*.
572. **Дѣлимость матеріи**. *Подільність матерії*. Подільність материї. ГОХ. 7.
573. **Дѣятельный оптически**. *Оптично активний, о. чинний*.

Е.

573а. **Европій Eu**. *Европій, ія*.
574. **Единица сродства**. *Сполукова одиниця, одиниця вартісности, о. валентности, о. атомовости*. Атомова сила. Гірн. 104.
575. **Единица сродства главная**. *Головна сполукова одиниця*.

576. **Единица сродства побочная**. *Бічна сполукова одиниця*.
577. **Емкость**. *Поємність*, *ности*, *місткість*, *кости*.
578. **Естественный**. *Природній*.

Ж.

579. **Жавелевая вода**. Жавелева вода.
580. **Жадность кислотъ**. Жадність кислот.
581. **Желатинъ**. *Желатин*, *ну*. Желятина. Цег. 138.
582. **Желтая соль**. *Жовта ціянова сіль*.
583. **Желѣзистый**. *Залізистий*. Залїзиста вода. Гірн. 51. Залїзиста руда. Гірн. 14.
584. **Желѣзистое соединеніе**. *Залізиста сполука*.
585. **Желѣзный**. *Залізний*.
586. **Желѣзный блескъ**. *Блиск заліза* (*залізний*). Блест желїза. М. 40. Блест зелїзний, блестячий зелїзовець. Пок. 55.
587. **Желѣзный колчеданъ FeS_2**. *Іскриш заліза* (*залізний*), *пірит*, *ту*. Искриш залїза, пірит. Цег. 32. Залізний искриш. Цег. 30. Пірит. Гірн. 33. Іскриш желїза, кресень, пірит. М. 24. Марказит. М. 25. Пірит, зелїзний сїрковий искринець. Пок. 56. Пірит сїрковий або зелїзний іскринець, зелїзний камінь. Пок. 175.
588. **Желѣзный купорос**. **$FeSO_4$**. *Вітріоль заліза*, *мелантерит*, *ту*. Вітриоль зелїза, мелянтерит. Гірн. 75. Вітриоль желїза, мелянтерит. М. 45. Вітриоль зелїза. ГОХ. 34. Зелений вітриоль або вітриоль залїза. Шіндл. 49.
589. **Желѣзный порошокъ**. *Залізний порошок*. Цег. 4.
590. **Желѣзная руда**. *Залізна руда*. Зелїзна руда. Гірн. II. Залізняк. Тимч.
591. **Желѣзное соединеніе**. *Залізова сполука*.
592. **Желѣзный цвѣтъ**. *Залізоцвітник*, *ка*. Залїзоцьвітник. Гірн. 88. Зелїзний чи сидеритовий цьвіт, зелїзоцьвітник. Пок. 49.
593. **Желѣзный шпатъ $FeCO_3$**. *Залізний шпат*, *сидерит*, *ту*. Зелїзний шпат, сидерит. Пок. 56. Зелїзний скалець, сидерит. Цег. 82. Сидерит. Гірн. 36. Крицяк, сидерит. М. 50.
594. **Желѣзнякъ**. *Залізняк*, *ка*. Залїзовець. Цег. 88.
595. **Желѣзнякъ бурый**. *Бурий залізняк*, *лімоніт*, *ту*. Бурий залїзовець. Цег. 82. Бурий зелїзовець, лімонїт. Пок. 56. Бурий желїзовець, лімонїт. М. 30. Лімонїт. Гірн. II.
596. **Желѣзнякъ красный**. См. Гематитъ.
597. **Желѣзнякъ магнитный**. *Магнетний залізняк*, *магнетит*, *ту*. Маґнетний желїзовець, маґнетит. М. 40. Маґнетит. Цег. 82. Гірн. 36. Чорний маґнетит, маґнетний залїзовець. Пок. 56.
598. **Желѣзняк хромистый**. *Хромовий залізняк*. Хромовий залїзовець. Цег. 87.
599. **Желѣзо Fe**. *Залізо*. Грінч. Тимч. Цег. Желїзо. М. 23. Горб. 6. Гірн. 16. Желїзо, зелїзо. Лев.
600. **Желѣзо ковкое**. *Ковне залізо*. Зелїзо в прутах, штабове, ковне. Пок. 56. Куте залізо. Тимч. Коване залїзо. Цег. 84. Коване зелїзо. Гірн. 38. Коване або штабове зелїзо. Шіндл. 84.
601. **Желѣзо космическое**. *Космичне* (*метеорне*) *залізо*. Космічне зелїзо. Гірн. 33. Метеоричне зелїзо. Гірн. 33. Метеоричне залїзо. Цег. 82.
602. **Желѣзо кровельное**. *Дахове залізо*. Зб. I. 81.
603. **Желѣзо листовое**. *Залізна бляха*. Тимч. *Бляха*, *хи*.
604. **Сдѣланный изъ листового желѣза**. *Бляшаний*. Грінч.
605. **Желѣзо литое**. *Лите залізо*. Лите зелїзо (чугун). Гірн. 38.
606. **Желѣзо метеорное**. См. Желѣзо космическое.
607. **Желѣзо пудлингованное**. *Пудлінговане залізо*. Зб. I. 114.
608. **Желѣзо самородное**. *Саморідне залізо*. Самородне зелїзо. Гірн. 32. Земне, телюричне залїзо. Цег. 82. Телюричне зелїзо. Гірн. 33.
609. **Закись желѣза FeO**. *Одноокис* (*недокис*) *заліза*, *залізистий окис*. Закис заліза. Зб. I. 83. Залїзавий окис. Цег. 85. Окис желїзавий. Лев.
610. **Гидратъ закиси желѣза (водная закись желѣза) $Fe(OH)_2$**. *Гідрат недокису* (*одноокису*) *заліза*, *залізистий воднекис* (*гідрокис*). Воднекисень желїзавий. Лев.
611. **Соединеніе закиси желѣза (желѣзистое соединеніе)**. *Залізиста сполука*. Залїзаві сполуки. Цег. 85.
612. **Желѣзистосинеродистый водородъ $H_4Fe(CN)_6$**. *Залізистий ціяноводень*, *залізистоціянова кислота*. Квас желїзоцияновий. Лев.
613. **Желѣзистосинеродистоводородная кислота**. См. Желѣзистосинеродистый водородъ.
614. **Желѣзистосинеродистый калій K_4FeCy_6**. *Залізистопотасовий ціянак*, *залізистокалійний ціянід*. Залїзавопотасовий

цианяк (жовта циянова сіль). Цег. 123. Цианяк желїзавопотасовий. Лев.

615. **Желѣза сѣрнокислая закись $FeSO_4$**. *Залізистий сірчан* (*сульфат*). Залїзавий сїрчан. Цег. 85. Сїрчан желїзавий. Лев.

616. **Желѣзо хлористое $FeCl_2$**. *Залізистий хлорак* (*хлорид*), *двохлорак* (*дихлорид*) *заліза*. Хльорак зелїза. Гірн. 65. Хльорак желїзавий. Лев. Залїзавий хльорак. Цег. 85.

617. **Желѣза окись Fe_2O_3**. *Залізовий окис*, *півтораокис заліза*. Залїзовий окис. Цег. 85. Окис желїзовий. Лев.

618. **Гидратъ окиси желѣза $Fe(OH)_3$**. *Гідрат півтораокису заліза* (*залізового окису*), *залізовий воднокис* (*гідрокис*). Залїзовий воднекис. Цег. 86. Воднокис залїза. Цег. 42. Воднокисень желїзовий. Лев. Воднокис зелїза. Гірн. 34. Гідрат окису залїза. Зб. І. 90.

619. **Соединеніе окиси желѣза (желѣзное соединеніе)**. *Залізова сполука*. Залїзові сполуки. Цег. 86.

620. **Желѣзосинеродистый водородъ H_3FeCy_6**. *Залізовий ціяноводень*, *залізовоціянова кислота*.

621. **Желѣзосинеродистая кислота**. См. Желѣзосинеродистый водородъ.

622. **Желѣзосинеродистый калій K_3FeCy_6**. *Залізовопотасовий ціянак*, *залізовокалійний ціянід*.

623. **Желѣзо хлорное $FeCl_3$**. *Залізовий хлорак*, *трихлорак* (*трихлорид*) *заліза*. Хльорак желїзовий. Лев. Залїзовий хльорак. Цег. 42.

624. **Закись-окись желѣза Fe_3O_4**. *Залізисто-залізовий окис*. Закис-окис заліза. Зб. І. 93. Окис залїза. Гірн. 36. Залїзовий надокис. Цег. 82. Надокис желїзовий. Лев.

625. **Ангидридъ желѣзной кислоты FeO_3**. *Залізовий безводник* (*ангідрид*), *триокис заліза*. Безводник желїзовий. Лев.

626. **Группа желѣза (Mn, Fe, Co, Ni)**. *Група заліза*, *залізники*. Громада залїзників. Цег. 82. Желїзники. Лев. ГОХ. 3.

627. **Жемчужный**. *Жемчужный*, *перловий*. Грінч.

628. **Жесткій (о водѣ)**. *Твердий*. Тверда вода. Цег. 14. Пок. 170. Гірн. 51.

629. **Жесть**. *Бляха*, *хи*. Бляха, біле залізо. Тимч. Жерсть. Катеринославщ. Бляха, біла бляха. Грінч.

630. **Жестяной**. *Бляшаний*. Грінч. Тимч.

631. **Жженіе**. *Палення*, *ня*. Паління, печіння. Тимч.

632. **Жженый**. *Палений*. Палений ґіпс. Цег. 73. Гірн. 74.

633. **Живиця**. *Живиця*, *ці*. Цег. 133.

634. **Жидкій**. *Плинний*, *рідкий*. Плинне тіло; рідкий розчин. Рідкий, тічний. Тимч. Рідке тіло. Маз. 12. Плинний. Огон. 3. Рідке. Катеринославщ. Краплиста вода. Пок. 170. Плинне повітря. Цег. 38.

635. **Жидкій кристаллъ**. *Плинний кристал*. Плинні кристали є се течі, що в ріжних напрямах мають ріжні свійства. Лев. фіз.

636. **Жидкость**. *Плин*, *ну*, *рідина*, *ни*. Рідкість, тічність, тіч. Тимч. Теч. Цег. 7. Теч, плинне тїло. Гірн. 3. Рідь. Лоб. 2. Рідина. Робинз. Б. Грінч. 25. Теча або каплистоплинне тїло. Шіндл. 6.

637. **Жидкость густая**. Балмус. Грінч.

638. **Жила (рудная)**. *Жила*, *ли*. Пок. 181. Гірн. 9. Розколобина, жила. Пок. 55.

639. **Жилковатый известнякъ**. См. Желѣзный цвѣтъ.

640. **Жирный**. *Товщевий*, *аліфатичний*, *жирний*. Тлустий. Харківщ., Київщ. Товщевий. Лев. Товста пляма. Цег. 69.

641. **Жирный блескъ**. *Масний блиск*. Тимч.

642. **Жирная кислота**. *Товщева* (*аліфатична*) *кислота*. Товщеві кваси. Цег. 103. Лев.

643. **Жирное масло**. *Товщева* (*аліфатична*) *олія*. Олії товсті Цег. 110.

644. **Жирное соединеніе**. *Товщева* (*аліфатична*) *сполука*. Товщеві сполуки. Цег. 96. Сполуки товщеві (ланцові, аліфатичні). Лев.

645. **Жировое мыло**. *Товщеве мило*.

646. **Жиръ**. *Товщ*, *щу*. ГОХ. 1. Товщі (ціпкі, на пів плинні, плинні). Цег. 110. Лій. ГОХ. 64.

З.

647. **Заводъ плавильный**. См. Плавильный заводъ.

648. **Загораться**, **загорѣться**. *Запалюватися*, *лююся*, *запалитися*, *люся*, Цег. 56.

649. **Загрязнять**, **загрязнить**. *Занечищати*, *щаю*, *занечистити*, *щу*, *забрудняти*, *няю*, *забруднити*, *ню*. Тимч.

650. **Зажигать зажечь**. *Запалювати*, *люю*, *запалити*, *лю*, *світити*, *чу*, *засвічувати*, *чую*, *засвітити*, *чу*.

651. **Зажимъ**. *Затиск*, *ку*.

652. **Закаливаніе**. *Гартування*, *ня*. Грінч.

653. **Закаливать**, **закалить**. *Гартувати*, *тую*, *загартовувати*, *товую*, *загартувати*, *тую*.

654. **Закаливаться**, **закалиться**. *Гартуватися*, *туюся*, *загартовуватися*, *товуюся*, *загартуватися*, *туюся*.

655. **Закалка**, **закалъ**. *Гарт*, *ту*. Грінч. Гарт, загарт, (сталі) насталювання, Тимч.
656. **Закись**. *Недокис*, *су*. Окисок. Гірн. 40.
657. **Закономѣрность**. *Закономірність*, *ности*.
658. **Законъ дѣйствующихъ массъ**. *Закон активних* (*чинних*) *мас*. Закон впливу мас. Зб. I. 12.
659. **Законъ паевъ**. *Закон сталих сполукових ваг*. Закон про постійні відношеня тягарів. Цег. 18. Закон сталих сполукових тягарів. ГОХ. 28.
660. **Законъ постоянныхъ вѣсовыхъ отношеній**. См. Законъ паевъ.
661. **Законъ постоянства объема**. *Закон сталих сполукових об'ємів*. Закон про постійні відношеня обємів. Цег. 19.
662. **Законъ кратныхъ отношеній**. *Закон кратних відношень*. Закон про многократні відношеня. Цег. 20.
663. **Законъ разведенія**. *Закон розрідження*.
664. **Законъ сохраненія вещества (законъ вѣчности матеріи)**. *Закон зберігання матерії*, *закон вічности матерії*. Закон непропащої материї. Цег. 4. Засада захованя материї. Лев. Мат. 4.
665. **Законъ сохраненія энергіи**. *Закон зберігання енергії*. Засада захованя енерґиї. Лев. Мат.
666. **Закоптить**. *Закурити*, *рю*, *закоптити*, *чу*. Тимч.
667. **Закоптѣлый**. *Закоптілий*, *закурений*. Тимч.
668. **Закоптѣть**. *Закуритися*, *рюся*, *закоптитися*.
669. **Закопченіе**. *Закурення*, *ня*, *закоптіння*, *ня*. Тимч.
670. **Закраска**. *Забарвлення*, *ня*, *зафарбування*, *ня*.
671. **Закупоривать**, **закупорить**. *Закорковувати*, *ковую*, *закоркувати*, *кую*.
672. **Залежь**. *Поклад*, *ду*. Камінну сіль добувають прямо з покладів. Цег. 24. А другі (мінерали) є розповсюджені в зовсїм невеличких скількостях, немов порозкидані по ріжних скалах і покладах землї. Гірн. 10.
673. **Замедляющій катализаторъ**. См. Катализаторъ замедляющій.
674. **Замерзаніе**. *Замерзання*, *ня*. Тимч.
675. **Замкнутая группировка**. *Замкнене групування*.
676. **Замораживаніе**. *Заморежения*, *ня*. Застудження, замороження. Тимч.
677. **Замѣщать**, **замѣстить**. *Заміщувати*, *щую*, *замістити*, *щу*.
678. **Замѣщаться, замѣститься**. *Заміщуватися*, *щуюся*, *заміститися*, *щуся*. Субституовати. Гірн. 50.
679. **Замѣщеніе**. *Заміщення*, *ня*, *субституція*, *ції*. Субституция. Гірн. 50. Цег. 22. ГОХ. 10. Заміщенє. Цег. 22.
680. **Замѣщеніе двойное**. *Подвійне заміщення* (*субституція*). Подвійна виміна, подвійна субституция. ГОХ. 23.
681. **Заплѣсневѣлый**. *Цвілий*. Грінч.
682. **Заржавина**. *Ржа*, *іржа*, *і*. Тимч.
683. **Зародышъ (кристалла)**. *Зародок*, *дка*.
684. **Затычка**. *Чопик*, *ка*, *затичка*, *ки*.
685. **Зеленое (каліевое) мыло**. *Зелене мило*, *потасове* (*калійне*) *м*.
686. **Зеленое стекло**. *Зелене шкло*. Зелене скло, бутелькове скло. Гірн. 97. Просте зелене скло. Цег. 75.
687. **Зелень парижская**. См. Парижская зелень.
688. **Земли (аллюминій, индій, таллій)**. *Землі*. Глиняки. Пок. 47. Громада земельних металів. Цег. 78.
689. **Зеркало**. *Дзеркало*, *ла*. Грінч.
690. **Зеркальный**. *Дзеркальний*. Зеркальне залїзо. Цег. 84.
691. **Зернистый**. *Зернистий*. Гірн. 97. Цег. 84. Зернястий. Зерниста будова. Цег. 84.
692. **Зимаза**. *Цимаза*, *зи*. ГОХ. 62.
693. **Змѣевикъ (серпентинъ)**. *Гадинець*, *нця*, *серпентин*, *ну*. М. 62.
694. **Знакъ химическій**. *Символ* (*знак*) *хемичний*. Символ, знак хемічний. Цег. 11.
695. **Зола**. *Попіл*, *лу*. Грінч. Тимч.
696. **Зола дерева**. *Деревний попіл*. Цег. 64.
697. **Зола костяная**. *Кістяний попіл*. Цег. 43.
698. **Золотить**. *Золотити*, *чу*, *позолочувати*, *чую*.
699. **Золото Au**. *Золото*, *та*. Грінч. Цег. 93. Пок. 53. Гірн. 27. Горб. 6. Злото, (сусальное) шумиха, сухозлітка, (червонное) червінь. Тимч.
700. **Золото**, **добываемое въ рудникахъ**. *Гірське золото*. Гірске золото. Пок. 53.
701. **Золото промывное**. *Промивне золото*. *Промивальне золото*. Пок. 53.
702. **Золота закись Au_2O**. *Золотистий окис*, *півокис* (*недокис*) *золота*. Окис золотавий. Лев.
703. **Золота окись Au_2O_3**. *Півтораокис золота*, *золотовий окис*. Окис золотовий. Лев.
704. **Гидратъ окиси золота (золотая кислота) $Au(OH)_3$**. *Гідрат золотового окису*, *золотова кислота*. Воднекисень золотовий. Лев.

705. **Соли золотой кислоты**. *Золотан*, *ну*. Лев. *Аурат*, *ту*.

706. **Золотокислый калій**. **$KAuO_2$**. *Золотан потасу* (*потасовий*), *аурат калія* (*калійний*). Потасовий золотан. Лев.

707. **Золотой**. *Золотий*.

708. **Золотая бумага**. *Золотий папір*. Цег. 27.

709. **Золотая краска**. *Золота краска*. Цег. 93. *З. фарба*.

710. **Золотоносныя розсыпи**. *Золотоносні наплавини*. Гірн. 29.

711. **Золоченіе**. *Золочення*, *ня*, *позолочування*, *ня*.

И.

712. **Известка**. Мулярська заправка, мулярка. Цег. 71.

713. **Известковый (богатый известью)**. *Вапнистий*. Грінч.

714. **Известковый (изъ извести)**. *Вапняний*. Грінч.

715. **Известковая вода**. *Вапняна вода*. Цег. 71.

716. **Известковая земля**. *Вапниста земля*. Пок. 97.

717. **Известковая каша**. *Вапняна каша*. Шіндл. 45.

718. **Известковое молоко**. *Вапняне молоко*. Цег. 65. Шіндл. 45. Вапневе молоко. Гірн. 89.

719. **Известковое мыло**. *Вапняне мило*. Цег. 111.

720. **Известковый натекъ**. *Окапник*, *ка*. Пок. 49. Вапняк капельниковий. Цег. 72.

721. **Известковый горошистый натекъ**. *Горошистий джерелинець*. Стяковатопасмистий жерелинець. Пок. 49.

722. **Известковая печь**. *Вапнярка*, *ки*. Грінч. Вапнярка, вапельня, горн. Цег. 70.

723. **Известковый шпатъ**. *Вапнистий шпат*. Вапнянець. Поп. 14.

724. **Известнякъ**. *Вапняк*, *ка*. Грінч. Цег. 70. Поп. 14. Маз. 48. Гірн. 9. *Кальцит*, *ту*. Вапняк, вапянець, кальцит. Пок. 48. Вапняний камінь. Пок. 49.

725. **Известнякъ жилковатый**. См. Желѣзный цвѣтъ.

726. **Известнякъ зернистый**. *Зернистий вапняк*. Пок. 176. Гірн. 86.

727. **Известнякъ коралловый**. *Кораловий вапняк*. Пок. 177.

728. **Известнякъ кристаллическій**. *Кристаловий вапняк*, *к. кальцит*. Кристальні вапняки. Гірн. 85.

729. **Известнякъ раковистый**. *Черепашковий вапняк*. Мушлевий вапняк. Пок. 177.

730. **Известь**. *Вапно*, *на*. Поп. 14. Київщ. Цег. 71. Тимч. ГОХ. 17. Пок. 49. Шіндл. 45. Гірн. 83. Вапна. Зб. І. 56. Мазур. 19. Вапна, вапно. Грінч.

731. **Известь бѣлильная**. *Хлорове вапно*. *Хльорове вапно* (*хльоркальк*). ГОХ. 17.

732. **Известь гашеная**. *Гашене вапно*. Цег. 71. Пок. 49. Шіндл. 45. Розпущене вапно, попільнуха. Тимч.

733. **Известь жженая**. *Палене вапно*. Цег. 56. 70. Гірн. 83. Випалюване вапно. Шіндл. 45.

734. **Известь негашеная**. См. Известь жженая.

735. **Известь хлорная**. См. Известь бѣлильная.

736. **Известь ѣдкая**. *Їдке вапно*. Цег. 71. Шіндл. 45. Гризуче, їдке вапно. Пок. 49.

737. **Изгарина**, **изгарь**. Жужелиця, ці, жужель, лі.

738. **Измарагдъ**. *Смарагд*, *ду*. Гірн. 93. Грінч. Шмарагд. Грінч.

739. **Измельченный въ порошокъ**. *Спорошкований*. Цег. 87.

740. **Измѣненіе химическое**. *Хемична зміна*. Хімічна зміна. Мазур. 19. Переміни хемічні. Цег.

741. **Измѣрительная колба**. *Вимірна*, *калібрована колба*.

742. **Измѣрительная посуда**. *Вимірна*, *калібрована посудина*.

743. **Изобутанъ**. *Ізобутан*, *ну*. Цег. 98.

744. **Изомасляная кислота**. *Ізомасляна кислота*. Ізомасловий квас. Цег. 106.

745. **Изомерія**. *Ізомерія*, *рії*. Зб. І. 10. Ізомерия. Цег. 97.

746. **Изомерное соединеніе**. *Ізомерна сполука*. Цег. 97.

747. **Изоморфизмъ**. *Ізоморфізм*, *му*. М. 53.

748. **Изотоническій растворъ**. *Ізотонічний розчин*.

749. **Изслѣдованіе**. *Дослід*, *ду*; *дослідження*, *ня*.

750. **Изумрудъ**. См. Измарагдъ.

751. **Илъ**. *Мул*, *лу*. Грінч. Іл, глей. М. 63. Глей. Катериносл. Маріуп. повіт. Мул; (глинист.) глей; (болот.) твань; (на дні солян. озер) кал. Тимч.

752. **Имины**. *Іміни*.

753. **Импрегнированіе**. *Імпрегування*, *ня*.

754. **Инверсія**. *Інверсія*, *ії*. Зб. І. 59.

755. **Индиго**. *Індиго*. Цег. 39. 131. ГОХ. 68.

756. **Индиго бѣлое**. *Індигова біль*.

757. **Индиго синее**. *Індиговий блакит*.

758. **Индиго карминъ**. *Індиговий кармін*.
759. **Растворъ индиго в сѣрной кислотѣ**. *Індигова тинктура*.
760. **Индикаторъ**. *Індикатор*, *ра*. ГОХ. 45.
761. **Индифферентный окиселъ**. *Байдужий* (*нейтральний*) *окис*. Невтральний (байдужний) окис. Цег. 8.
762. **Индій In**. *Індій*, *дія*. Інд. Лев. Цег. 12.
763. **Индій хлористый**. **$InCl_3$**. *Хлорак* (*хлорид*) *індія* (*індійний*). Хльорак інду (індовий). Лев.
764. **Иридій Ir**. *Іридій*, *дія*. Ірид. Лев. Цег. 12. Ірідій. ГОХ. 26.
765. **Искра**. *Іскра*, *ри*.
766. **Искусственный**. *Штучний*.
767. **Исландскій шпатъ**. См. Шпатъ исландскій.
768. **Испареніе (выдѣленіе пара)**. *Парування*, *ня*. Зб. І. 132. Грінч. Парованє. Огон. 13. ГОХ. 7. Гірн. 54. Випар. Поп.
769. **Испаряться (выдѣлять паръ)**. *Парувати*, *рую*. Грінч. Тимч. *Випаровуватися*, *ровуюся*. Випарувало. Зб. І. 124. Випаровується. Робинз. Грінч. Звільна парувати. Цег.
770. **Испытаніе**. *Випробування*, *ня*.
771. **Источникъ**. *Джерело*, *ла*. Мазур. 86. Грінч. Тимч. Жерело. Лев. Цег. 13.
772. **Источникъ горячій**. *Гаряче джерело*. Горяче жерело. Цег. 13.
773. **Источникъ минеральный**. *Мінеральне джерело*. Мінеральне жерело. Цег. 14.
774. **Источникъ кислой минеральной воды**. Буркут, та. Грінч.
775. **Источникъ нефтяной**. *Нафтове джерело*. Нафтові жерела. Цег. 99.
776. **Источникъ соляной**. *Соляне джерело*. Сільні жерела. Цег. 24.
777. **Итербій Yt**. *Ітербій*, *ія*. Ітерб. Лев. Цег. 12.
778. **Итрій Y**. *Ітрій*, *ія*. Ітр. Лев. Цег. 12.

І.

779. **Іодное число**. *Йодове число*.
780. **Іодокрахмальная бумажка**. *Йодокрохмальний папірець*.
781. **Іодъ**. *Йод*, *ду*. Цег. 12. Гірн. 116. Лев. Горб. 6.
782. **Іодоводородъ HI**. *Йодоводень*, *дня*. Цег. 29. Лев.
783. **Соль іодоводорода**. *Йодак*, *ка*. Цег. 29. Лев. *Йодид*, *ду*. Йодід. Горб. 5.
784. **Іодистые алкилы**. *Йодаки алкілів*. Цег. 100. *Йодиди алкілів*.
785. **Іодистый кадмій**. *Йодак* (*йодид*) *кадмія* (*кадмійний*). Йодак кадмовий. Лев.
786. **Іодистый калій KI**. *Йодак потасу* (*потасовий*). Лев. Цег. 29. *Йодид калія* (*калійний*).
787. **Іодистый метиленъ CH_2I_2**. *Метиленовий йодак* (*йодид*). Двуйодометан. Лев.
788. **Іодистый метилъ CH_3I**. *Метиловий йодак* (*йодид*). Метилевий йодак. Цег. 97. Йодометан (йодак метилю). Лев.
789. **Іодистый натрій NaI**. *Йодак соду* (*содовий*), *йодид натрія* (*натрійний*). Йодак содовий. Лев.
790. **Двуіодистый палладій PdI_2**. *Йодак* (*йодид*) *паладія* (*паладійний*). Йодак палядовий. Лев.
791. **Іодистая ртуть Hg_2I_2**. *Живосріблистий йодак* (*йодид*). Йодак ртутавий. Лев.
792. **Іодная или двуіодистая ртуть HgI_2**. *Живосрібловий йодак* (*йодид*). Йодак ртутовий (ртутний). Лев.
793. **Іодистое серебро AgI**. *Йодак* (*йодид*) *срібла* (*срібловий*). Йодак срібла. Цег. 92.
794. **Четырехіодистый углеродъ CI_4**. *Вуглевий чотирийодак* (*тетрайодид*). Чотирийодометан. Лев.
795. **Іодистый ціанъ CNI**. *Йодак* (*йодид*) *ціяну* (*ціяновий*). Йодак цияновий. Лев
796. **Іодистый этилъ C_2H_5I**. *Етиловий йодак*. Цег. 97. *Е. йодид*.
797. **Іодноватистая кислота HIO**. *Підйодиста кислота*. Квас підйодавий. Лев.
798. **Соль іодноватистой кислоты MIO**. *Підйодин*, *ну*. Лев. *Підйодит*, *ту*.
799. **Іодноватий ангидридъ I_2O_5**. *Йодовий безводник* (*ангідрид*), *півтретяокис йоду*. Безводник йодовий. Лев.
800. **Іодноватая кислота HIO_3**. *Йодова кислота*. Квас йодовий. Лев. Йодатова кислота. Горб. 5.
801. **Соль іодноватой кислоты MIO_3**. *Йодан*, *ну*. Лев. *Йодат*, *ту*. Горб. 5.
802. **Іодная кислота HIO_4**. *Надйодова кислота*. Квас надйодовий. Лев.
803. **Іодной кислоты соль**. **MIO_4**. *Надйодан*, *ну*. Лев. *Перйодат*, *ту*.
804. **Іодная настойка**. *Йодова тинктура*. Гірн. 116. ГОХ. 18.
805. **Іодоформъ**. *Йодоформ*, *му*. Лев. Цег. 98. Гірн. 115.
806. **Іонъ**. *Йон*, *ну*. Зб. І. 85. ГОХ. 39.

К.

807. **Кадмій Cd**. *Кадмій*, *ія*. Кадм. Лев. Цег. 12.
808. **Кадмія окись CdO**. *Окис* (*одноокис*) *кадмія*. Окис кадмовий (кадму). Лев.

809. **Гидратъ окиси кадмія $Cd(OH)_2$**. *Воднекис* (*гідрокис*) *кадмія*. Воднекисень кадмовий. Лев.

810. **Казеинъ**. *Казеїн*, *ну*. Сирники. Цег. 136.

811. **Казеинъ растительный (легуминъ)**. *Рослинний казеїн*, *легумін*, *ну*. Ростинний казеїн (лєґумін). Цег. 136.

812. **Каинитъ**. *Кайніт*, *ту*. ГОХ. 51.

813. **Каленіе**. *Розпікання*, *ня*, *розжарення*, *ня*.

814. **Каленый**. *Розжарений*, *розпечений*.

815. **Кали ѣдкое КОН**. *Їдкий потас* (*калій*). Цег. 64. *Їдке калі*.

816. **Калибрированіе**. *Калібрування*, *ня*

817. **Калибрированный**. *Калібрований*. Цег. 9. *Вимірний*.

818. **Калильная лампа**. *Жарова лямпа*.

819. **Калильный свѣтъ**. *Жарове світло*. Жарове сьвітло. Шіндл. 35.

820. **Каліевое мыло**. См. Зеленое мыло.

821. **Каліевая селитра KNO_3**. *Потасова* (*калійна*) *салітра*. Потасова салїтра. Цег. 65. Салїтра індийска. Лев.

822. **Каліевая слюда**. *Потасовий лищак*. Потасовий лосняк. Цег. 78.

823. **Каліевое стекло**. *Потасове шкло*.

824. **Каліевая щелочь**. *Потасовий луг*. Цег. 28.

825. **Калій К**. *Калій*, *ія*, *потас*, *су*. Потас. Лев. Гірн. 16. Калї. Шіндл. 46. Каліум. Горб. 7.

826. **Калій металлическій**. *Металевий потас* (*калій*). Потас метальний. ГОХ. 8.

827. **Калія окись K_2O**. *Окис* (*півокис*) *калія* (*калійний*), *окис* (*півокис*) *потасу* (*потасовий*). Потасовий окис. Цег. 63. Окис потасу. Гірн. 19.

828. **Калія перекись K_2O_4**. *Надокис потасу* (*потасовий*), *надокис калія* (*калійний*).

829. **Гидратъ окиси калія КОН**. *Воднекис потасу* (*потасовий*), *гідрат окису калія*. Водокис потасу. Гірн. 69. Потасовий воднокис. Цег. 6. Воднекисень потасовий (потасу). Лев.

830. **Каломель Hg_2Cl_2**. *Каломель*, *лю*. Кальомель. Цег. 91. Лев.

831. **Кальцитъ**. См. Известнякъ.

832. **Кальцитъ кристаллическій**. *Кристаловий вапняк* (*кальцит*). Кристальний кальцит. Гірн. 85.

833. **Кальцій Са**. *Кальцій*, *ія*, *вап*, *пу*, *вапень*, *пня*. Вап. Цег. 12. Гірн. 83. Лев. Кальціум. Гор. 7. Вапнець. Поп. Левч. Вапнець, вапень. Тимч.

834. **Окись кальція СаО**. *Окис* (*одноокис*) *кальція* (*кальційний*), *окис* (*одноокис*) *вапу* (*вапoвий*). Ваповий окис, палене вапно. Цег. 70. Окис вапу. Гірн. 83.

835. **Гидратъ окиси кальція $Ca(OH)_2$**. *Воднекис вапу* (*ваповий*), *гідрат окису кальція*. Ваповий воднокис. Цег. 65. Воднокисень ваповий. Лев. Ваповий водокис, водокис вапу. Гірн. 70.

836. **Кальцій-карбидъ CaC_2**. *Вугляк вапу* (*ваповий*), *кальцій-карбід*, *ду*. Ваповий вугляк. Цег. 55.

837. **Камедь**. *Клей*, *ею*. Клий. Поділля. Кам'ян. пов. Ґума. Цег. 117. Тимч.

838. **Каменноугольная смола**. *Кам'яновугляна смола*. Камінновугляний деготь. Пок. 59.

839. **Каменная соль**. *Кам'яна сіль*. Кам'янка, льодова сіль. Тимч. Камінна сіль. Цег. 24. Пок. 47. Гірн. 10.

840. **Каменный уголь**. *Кам'яне вугілля*, *земляне вугілля*. Чорний вугіль. Пок. 87. Камінний уголь. М. 67. Камінний вугіль. Пок. 87. Цег. 41.

841. **Камень**. *Камінь*, *меню*.

842. **Камень драгоцѣнный**. См. Драгоцѣнный камень.

843. **Кампешовое дерево**. *Кампешове дерево*.

844. **Камфора**. *Камфора*, *ри*. Тимч. Камфора борнеаньска, мятова, перцева. Цег. 133.

845. **Камфорный спиртъ**. *Камфоровий спирт*. Камфорівка. Тимч.

846. **Канадскій бальзамъ**. См. Бальзамъ канадскій.

847. **Канифоль**. *Калофонія*, *ії*. Каляфонія. Цег. 133.

848. **Каолинъ**. *Порцелянова глинка*, *каолін*, *ну*. Каолїн, персть порцелянова, глина порцелянова. Пок. 173. Каолїн, глинка, порцеляниця, порцелянова персть. Цег. 78. Порцелянова глинка, глей, каолїн. Гірн. 99. Порцеляновий іл. Гірн. 14. Глей – се є коалїн занечищений ріжними примішками. ГОХ. 100.

849. **Капельникъ**. *Капельник*, *ка*. Пок. 49.

850. **Капля**. *Крапля*, *лі*. Мазур. 21. Крапля, цята, (капля жира на водѣ) скалка. Тимч. Каплї Гофмана. Цег. 107.

851. **Карамель**. *Карамель*, *лю*. Цег. 119.

852. **Каратъ**. *Карат*, *ту*. Пок. 52.

853. **Карбамидъ**. *Карбамід*, *ду*, *мочник*, *ка*. Лев. Цег. 125.

854. **Карбидъ**. *Карбід*, *ду*. Зб. I. 91. Гірн. 106. *Вугляк*, *ка*.

855. **Карбидъ желѣза Fe_3O**. *Вугляк заліза* (*залізовий*), *залізо-карбід*. Залїзо-карбід. Зб. I. 91.

856. **Карбоксилъ или карбоксильная группа**. *Карбоксил*, *лу*, *група карбоксилова*. Карбоксиль, група карбоксилева. Гірн. 114. Цег. 103. Характерна група карбоксиль. Лев.

857. **Карболовая кислота**. *Карболова кислота*, *фенол*, *лу*, *оксибензол*, *лу*. Карболовий квас, оксибензоль. Цег. 127. Карболь, варболевий квас. Гірн. 114. Карбольовий квас. Гірн. 23.

858. **Карбонатъ**. *Карбонат*, *ту*. Зб. І. 82. *Вуглян*, *ну*. Цег. Лев.

859. **Карборундъ SiC**. *Карборунд*, *ду*.

860. **Карминъ**. *Кармін*, *ну*. Цег. 130.

861. **Карналитъ**. *Карналіт*, *ту*. ГОХ. 38.

862. **Каситеритъ**. *Каситерит*, *ту*. Гірн. 44. Цег. 89.

863. **Катализаторъ (замедляющій, ускоряющій)**. *Каталізатор*, *ра*, (*негативний*, *позитивний*). Каталїзатор. Цег. 34. ГОХ. 14. Зб. І. 82. Переносщик. Зб. І. 83.

864. **Катализъ**. *Каталіз*, *зу*. Каталїза. Цег. 34.

865. **Каталитическое дѣйствіе**. *Каталітичне діяння*.

866. **Катіонъ**. *Катіон*, *ну*. Огон. 45.

867. **Катодъ**. **Катод**, *ду*. Катода. Гірн. 27. Цег. 25.

868. **Каустическая сода**. *Техничный їдкий сод* (*натрій*).

869. **Каучукъ**. *Кавчук*, *ку*. Гірн. 26. Цег. 134.

870. **Качественный**. *Квалітативний*, якіс(т)ний.

871. **Качественный анализъ**. *Квалітативний аналіз*. Зб. І. 109. Якіс(т)ний аналіз.

872. **Кварцевый песокъ**. *Кварцовий пісок*. Цег. 6.

873. **Кварцъ**. *Кварц*, *цу*. Цег. 59. Пок. 50. Гірн. 93.

874. **Кварцъ лѣвовращающій**. *Лівозворотний кварц*. Лев. фіз.

875. **Кварцъ правовращающій**. *Правозворотний кварц*. Лев. фіз.

876. **Кварцъ зернистый**. *Зернистий кварц*. Гірн. 97.

877. **Кварцъ молочный**. *Молочний кварц*. Пок. 50.

878. **Кварцъ обыкновенный**. *Звичайний кварц*. Гірн. 97.

879. **Кварцъ розовый**. *Рожевий кварц*. Пок. 50.

880. **Квасцовый камень**. *Галуняк*, *ка*. Тимч. Київщ. Галуніт. Цег. 78.

881. **Квасцовый сланецъ**. *Галуновий лупак*.

882. **Квасцы**. *Галун*, *ну*. Галун глину. Гірн. 76. Глиново-амоновий галун. Цег. 79. Галун потасовоалюміновий. ГОХ. 52. Алун (звичайний сїрчан глинопотасовий). Лев. Галун, галунина. Грінч. Галун, алун. Пок. 171.

883. **Квасцы алюминіевы**. См. Алюминіевы квасцы.

884. **Квасцы хромовокаліевы**. *Хромовий галун*. Цег. 87.

885. **Мочить въ растворѣ квасцовъ**. *Галунити*, *ню*. Грінч. Тимч.

886. **Кверцитронъ**. *Кверцитрон*, *ну*. Цег. 130.

887. **Кератинъ**. *Кератин*, *ну*, *рогівник*, *ка*. Цег. 138.

888. **Керосинъ**. *Гас*, *су*. Грінч. Тимч.

889. **Кетонокислоти**. *Кетонокислоти*. Кваси кетонові. Лев.

890. **Кетонъ**. *Кетон*, *ну*. Лев.

891. **Киллограммъ**. *Кілограм*, *му*.

892. **Киноварь**. *Киновар*, *ру*. Гірн. 45. Цег. 91. Киновар, цинобер, ртутна оманка. Пок. 175. Цінобра. Тимч.

893. **Киноварь красная**. *Червоний киновар*. Шіндл. 38.

894. **Кипучесть**. *Кип'ячість*, *чости*.

895. **Кипучій**. *Кип'ячий*, *шумливий*.

896. **Кипѣніе**. *Кипіння*, *ня*. Кипінє. Шіндл. 19.

897. **Кипѣть**. *Кипіти*, *плю*. Кипіти, шумувати, (про вапно) мусувати. Тимч.

898. **Кипятить**. Варити, рю. Гріти, (молоко) топити, пражити, парити. Тимч.

899. **Кипящій**. См. Кипучій.

900. **Кипятокъ**. *Окріп*, *ропу*. Катериносл., Харківщ., Поділля. Укріп, вар, кипень. Тимч.

901. **Кирпичъ**. *Цегла*, *ли*.

902. **Кислородъ O**. *Кисень*, *сня*. Цег. 4. Гірн. 18. Огон. 89. Горб. 6. Шіндл. 39. Зб. І. 82. Тимч. Квасород, кисень. Пок. 175.

903. **Группа кислорода (O, S, Se, Te)**. *Група кисня*, *кисневці*. Кисневці. Лев. ГОХ. 3.

904. **Кислота**. *Кислота*, *ти*. Грінч. Квас. Лев. Цег. 8. Зб. І. 55. Пок. 171.

905. **Кислотность**. *Кислотність*, *ности*. Квасність. Зб. І. 59.

906. **Кислотный**. *Кислотний*. Квасові водокиси. ГОХ. 42. Квасовий водокис. Гірн. 67. Квасовий окис. Цег. 8.

907. **Кислый**. *Кислий*.

908. **Кислая соль**. *Кисла сіль*. Квасна сіль. Лев.

909. **Клеевая краска**. *Клейова фарба* (*краска*).

910. **Клей**. *Клей*, *ею*. Грінч. Тимч. Клий. Цег. 44.

911. **Клей вишневый**. См. Вишневый клей.

912. **Клей костяной**. *Кістяний клей*. Цег. 138.

913. **Клей растительный**. *Рослинний клей*. Цег. 137.

914. **Клей хрящный**. *Хрястковий клей*. Цег. 138.
915. **Клейкій**. *Клейкий*, *липкий*. Тимч.
916. **Клейковина**. *Клейковина*, *ни*. Клеєвина. Цег. 137.
917. **Клейстеръ**. *Кляйстер*, *стру*. Цег. 116. Гірн. 120. Кляйстер, (з житнього борошна) піспа. Тимч.
918. **Клейстеръ жидкій, состоящій изъ мѣла и муки, который примѣшивается къ составу для побѣлки стѣнъ**. Піспа, пи. Катериносл.
919. **Клѣтчатка**. *Целулоза*, *зи*. Волокник або целюльоза. Гірн. 122. Целюльоза. Цег. 13.
920. **Ключевая вода**. *Кринична вода*. Тимч. *Джереляна вода*. Кернична вода. Цег. 14. Жерельна вода. Цег. 14.
921. **Ключевая кислота**. См. Креновая кислота.
922. **Ключъ (источникъ)**. *Джерело*, *ла*, *криниця*, *ці*. Жерело. Цег. 13. Криниця. Катериносл.
923. **Кобальтіакъ**. *Кобальтіяк*, *ку*.
924. **Кобальтъ Co**. *Кобальт*, *ту*. Лев. Горб. 6.
925. **Кобальта закись CoO**. *Одноокис* (*недокис*) *кобальту*, *кобальтистий* окис. Окис кобальтавий. Лев.
926. **Гидратъ закиси кобальта $Co(OH)_2$**. *Кобальтистий воднекис*, *гідрат одноокису* (*недокису*) *кобальту*. Воднекисень кобальтавий. Лев.
927. **Кобальта окись Co_2O_3**. *Кобальтовий окис*, *півтораокис кобальту*. Окис кобальта. Лев.
928. **Азотная окись кобальта**. Брамурный камінь. Грінч.
929. **Кобальта закись-окись Co_3O_4**. *Недокис-окис кобальту*, *кобальтисто-кобальтовий окис*. Надокис кобальтовий. Лев.
930. **Кобальтоазотистокаліева соль $K_3Co(NO_2)_3$**. *Потасовий* (*калійний*) *кобальтоазотин*.
931. **Кобальтосинеродистоводородная кислота H_3CoCy_6**. *Кобальтоціяноводнева кислота*.
932. **Соль кобальтосинеродистоводородной кислоты**. *Кобальтоціянак*, *ку*.
933. **Ковкій**. *Ковний*. Цег. 92. Ковний, ковальний. Тимч. Клепний. Цег. 78. Податний. Цег. 90.
934. **Ковкость**. *Ковність*, *ности*. Ковальність. Тимч.
935. **Кожа**. *Шкура*, *ри*. Скіра. Цег. 2. Шкура, шкіра. Тимч.
936. **Кокаинъ**. *Кокаїн*, *ну*. Кокаїна. Цег. 135.
937. **Кокосовое мыло**. *Кокосове мило*.
938. **Коксъ**. Кокус, су. Тимч. Грінч. Харк. Кокс. Цег. 48.
939. **Колба**. *Колба*, *би*. Кольба. Цег. 4. ГОХ. 4.
940. **Колба измѣрительная**. См. Измѣрительная колба.
941. **Колба круглодонная**. См. Круглодонная колба.
942. **Колба плоскодонная**. См. Плоскодонная колба.
943. **Колебаніе температуры**. *Хитання температури*. Зб. II. 44.
944. **Количественный**. *Квантитативний*. Зб. I. 109. Кількіс(т)ний.
945. **Количественный анализъ**. *Квантитативний* (*кількіс*(*т*)*ний*) *аналіз*.
946. **Количество электричества**. *Кількість електрики*.
947. **Коллодій**. *Колодій*. Колльодій. Цег. 115. Колльодіюм. ГОХ. 65. Спаюн. Тимч.
948. **Коллодійная вата**. *Колодійна вовна*. Колльодийна вовна. Цег. 115.
949. **Колодезная вода**. См. Ключевая вода.
950. **Колокольный металлъ**. *Дзвоновина*, *дзвоновий метал*. Цег. 94. Дзвонова мідь, дзвоновина. Пок. 57. Бронз дзвоновий ГОХ. 46.
951. **Колориметрическій анализъ**. *Колориметричний аналіз*.
952. **Колпакъ стекляный**. *Шкляний дзвін* (*дзвону*). Цег. 32.
953. **Колпачекъ для горѣлки**. *Сорочечка*, *ки*.
954. **Колчеданъ**. *Іскриш*, *ша*. Цег. 30.
955. **Колчеданъ желѣзный**. См. Желѣзный колчеданъ.
956. **Колчеданъ мѣдный**. См. Мѣдный колчеданъ.
957. **Колчеданъ сѣрный**. См. Желѣзный колчеданъ.
958. **Кольцо**. *Перстень*, (*род. персня*).
959. **Комовая сѣра**. *Грудкова сірка*. Сира сїрка. Цег. 30.
960. **Комокъ**. *Грудка*, *ки*.
961. **Комкомъ**. *Жужмом*. Грінч. Тимч.
962. **Конденсироваться**. *Конденсуватися*, *суюся*.
963. **Конечное состояніе системы**. *Кінцевий стан системи*.
964. **Коническій**. *Стіжкуватий*, *коничний*.
965. **Коніинъ**. *Коніїн*, *ну*. Коніїна. Цег. 135.
966. **Конопляное масло**. *Конопляна олія*.
967. **Консервированный**. *Консервований*.
968. **Конституціонная вода**. *Конституційна вода*. Конституцийна вода. Гірн. 83.

969. **Конституціонная формула**. *Конституційний взірець*, *к. формула*. Конституцийний взір. Гірн. 62.

970. **Концентрація раствора**. *Концентрація розчину*.

971. **Концентрированный**. *Концентрований*. Сконцентрований сірковий квас. Цег. 25.

972. **Копаловая смола**. *Копалова смола*.

973. **Копалъ**. *Копал*, *лу*. Копаль. Цег. 134.

974. **Копь соляная**. *Копальня соли*. Цег. 17.

975. **Копь угольная**. *Копальня вугілля*. Копальня вугля. Цег. 55.

976. **Коралловый**. *Кораловий*. Грінч. Пок. 177.

977. **Коричное масло**. *Цинамонова олія*. Цинамоновий оліййок. Цег. 133.

978. **Корреспондирующія состоянія**. См. Соотвѣтствующія состоянія.

979. **Корундъ**. *Корунд*, *ду*. М. 35. Гірн. 93. Цег. 78.

980. **Костяная зола**. См. Зола костяная.

981. **Костяной клей**. См. Клей костяной.

982. **Костяной уголь**. *Кістяне вугілля*, *крупка*. Костяний вугіль, крупка. Зб. І. 56. Кістяний вуголь, сподіум. Цег. 48.

983. **Котелъ**. *Казан*, *на*, *котел*, *тла*. Грінч.

984. **Котельный камень**. *Котловий* (*казановий*) *камінь*. Кітловий камінь. ГОХ. 54.

985. **Кофеинъ**. *Кофеїн*, *ну*. Кофеїна. Цег. 135.

986. **Кошениль**. *Кошеніля*, *лі*. Цег. 130. *Манія*, *нії*. Грінч. Кармазин, манія, бакан. Тимч.

987. **Коэффиціентъ растворимости**. *Сучинник* (*коефіцієнт*) *розчинности*.

988. **Кранъ**. *Кран*, *ну*. Закруток. Гірн. 3. Закрутка. Цег. 6. Рулка, чопик, ключик; мех. лисиця, підвага, журавель. Тимч.

989. **Красильное дѣло**. *Фарбівництво*, *ва*, *барвництво*, *ва*. Цег. 40.

990. **Краситель**. См. Красящее вещество.

991. **Краска**. *Фарба*, *би*, *краска*, *ки*. Фарба, барва. Клеевая – кольфарба; к. для расписыванія посуды – машляк. Бѣлая крас. – побіль; желтая – жовтка, жовтило; красная – червінка; оранжевая – жовтожар. Тимч.

992. **Красная охра**. См. Охра красная.

993. **Красная соль**. *Червона ціянова сіль*.

994. **Красящее вещество**. *Барвник*, *ка*. Цег. 48. Фарбник.

995. **Крахмалъ**. *Крохмаль*, *лю*. Цег. 115. Гірн. 116. Тимч.

996. **Крахмальный клейстеръ**. *Крохмальний кляйстер*. Мучковий кляйстер. Гірн. 120.

997. **Крахмальный сахаръ**. *Крохмальний цукор*. Цег. 118.

998. **Кремень**. *Кремінь*, *меню*. Грінч. Гірн. 97. Пок. 50.

999. **Кремнеземъ**. *Крем'янка*, *ки*. М. 34. Цег. 60. Кремениста земля, кремінка, кремениця. Пок. 50.

1000. **Кремній Si**. *Крем*, *му*. Цег. 12. Лев. *Силіцій*, *ія*. Сіліціум. Горб. 7.

1001. **Кремневый ангидридъ SiO_2**. *Безводник* (*двоокис*) *крему* (*кремовий*), *ангідрид силіція* (*силіційний*). Безводник (надокис) кремовий. Лев. Двокис крему. Гірн. 94. Кремовий окис. Цег. 30. Кремовий двоокис. Цег. 60.

1002. **Кремневая кислота H_2SiO_3**. *Кремова кислота*. Кремовий квас. Цег. 60. Гірн. 94.

1003. **Соль кремневой кислоты**. *Креман*, *ну*. Цег. 75. Лев. *Силікат*, *ту*. Зб. І. 90. Горб. 5. Кремян. Гірн. 99.

1004. **Кремнекислый алюминій $Al_2(SiO_3)_3$**. *Креман глинця* (*глинцевий*), *силікат алюмінія* (*алюмінійний*). Алюмінїовий кремян. Гірн. 99. Глиновий креман. Цег. 75.

1005. **Кремнекислое желѣзо**. *Креман* (*силікат*) *заліза* (*залізовий*). Зелїзовий кремян. ГОХ. 100. Залїзовий креман. Цег. 75.

1006. **Кремнекислый калій K_2SiO_3**. *Креман потасу* (*потасовий*), *силікат калія* (*калійний*). Креман потасу. Цег. 60.

1007. **Кремнекислый кальцій $CaSiO_3$**. *Креман вапу* (*ваповий*), *силікат кальція* (*кальційний*). Ваповий кремян. ГОХ. 100. Ваповий креман. Цег. 7.

1008. **Кремнекислый магній $MgSiO_3$**. *Креман* (*силікат*) *магнія* (*магнійний*). Маґновий кремян. ГОХ. 100. Маґновий креман. Цег. 75.

1009. **Кремнекислая мѣдь**. *Креман* (*силікат*) *міді* (*мідевий*). Мідавий креман. Лев.

1010. **Кремнекислый натрій Na_2SiO_3**. *Креман соду* (*содовий*). Цег. 74. 60. Лев. Силікат натрія (натрійний).

1011. **Кремнекислый свинецъ**. *Креман* (*силікат*) *олива* (*оливовий*). Оловович креман. Цег. 74.

1012. **Кремнекислый цинкъ Zn_2SiO_4**. *Креман* (*силікат*) *цинку* (*цинковий*). Креман цинковий. Лев.

1013. **Кремнекислый цирконій $ZrSiO_4$**. *Креман* (*силікат*) *цирконія* (*цирконійний*). Креман цирконовий. Лев.

1014. **Метакремневая кислота H_2SiO_3**. *Метакремова кислота*. Метакремовий квас. Гірн. 94. Лев.

1015. **Соль метакремневой кислоты**. *Метакреман*, *ну*. Лев. *Метасилікат*, *ту*.

1016. **Ортокремневая кислота H_4SiO_4**. *Ортокремова кислота*. Ортокремовий квас. Гірн. 94.
1017. **Соль ортокремневой кислоты**. *Ортокреман*, *ну*. Лев. *Ортосилікат*, *ту*.
1018. **Поликремневая кислота**. *Многокремова кислота*. Многокремові кваси. Лев.
1019. **Соль поликремневыхъ кислотъ**. *Многокреман*, *ну*. Лев. Цег. 60. *Полісилікат*, *ту*.
1020. **Кремнистый водородъ SiH_4**. *Кремоводень*, *дня*, *силіцій-водень*. Кремоводень (кремометан). Лев.
1021. **Производный кремнистаго водорода**. *Кремак*, *ка*, *силіцид*, *ду*.
1022. **Кремнефтористоводородная кислота H_2SiFl_6**. *Флуорокремова кислота*. Квас флюорокремовий. Лев.
1023. **Соль кремнефтористоводородной кислоты**. *Флуорокреман*, *ну*. *Флуоросилікат*, *ту*.
1024. **Креновая кислота**. *Кренова кислота*.
1025. **Кривая растворимости**. *Крива розчинності*.
1026. **Криптонъ Kr**. *Криптон*, *ну*. Цег. 12. Лев. Горб. 6.
1027. **Кристализаціонная вода**. *Кристалізаційна вода*. Кристалїзацийна вода. Гірн. 69. Кристальна вода. Цег. 13.
1028. **Кристализація**. *Кристалізація*, *її*. Кристалїзация. Цег. 118. ГОХ. 6.
1029. **Кристализація дробная или фракціонованная**. *Фракціонована кристалізація*. Викристалїзованє. Гірн. 16.
1030. **Кристализировать**. *Кристалізувати*, *зую*.
1031. **Кристализироваться**. *Кристалізуватися*, *зуюся*. Сіль кристалїзує Гірн. 52.
1032. **Кристализованная соль**. Ледова сіль. Грінч. Льодова сіль.
1033. **Кристалическій**. *Кристаличний*. Кристалїчний. Тимч. Кристалїчна відміна крему. Цег. 60.
1034. **Кристалическій двойникъ**. См. Кристаллъ двойной.
1035. **Кристалическій кальцитъ**. *Кристаличний вапняк* (*кальцит*). Кристальний кальцит. Гірн. 85.
1036. **Кристалическая соль**. *Кристалична сіль*. Льодова (ледова) сіль.
1037. **Кристалическое тѣло**. *Кристаличне тіло*. Кристалїчне тїло. Цег. 65.
1038. **Кристалловидный**. *Кристалуватий*.
1039. **Кристаллоидъ**. *Кристалоїд*, *ду*.
1040. **Кристаллъ**. *Кристал*, *лу*. Грінч. Кришталь, кристаль. Пок. 98. Кришталь; (льоду) – скалка. Тимч.
1041. **Кристаллу принадлежащій**. *Кристальний*. *Кристальна вісь*.
1042. **Кристаллъ двойной**. *Кристальний близнюк*, *ка*, *к. двійняк*, *ка*. Пок. 98.
1043. **Кристаллъ двоосный**. *Двоосевий кристал*. Лев. Мат.
1044. **Кристаллъ жидкій**. *Плинний кристал*.
1045. **Кристаллъ одноосный**. *Одноосевий кристал*. Лев. Фіз.
1046. **Критическій (давленіе, температура, объемъ)**. *Критичний* (*тиснення*, *температура*, *об'єм*).
1047. **Кріогидратъ**. *Кріогідрат*, *ту*.
1048. **Кріолитъ**. *Кріоліт*, *ту*. Криолїт. Цег. 78.
1049. **Кровяная соль желтая $K_4Fe(CN)_6$**. *Жовта ціянова сіль*. Жовта циянова сіль. Цег. 123.
1050. **Кровяная соль красная $K_3Fe(CN)_6$**. *Червона ціянова сіль*. Червона циянова сіль. Цег. 124.
1051. **Кровяная сыворотка**. *Кров'яна сироватка*.
1052. **Кронгласъ**. *Кровнове шкло*. Кровнове скло. Цег. 74. Кровн (скло). Лев. Мат.
1053. **Круглодонная колба**. *Круглодонна колба*.
1054. **Круговая поляризація**. *Колова поляризація*.
1055. **Круговой процессъ обратимый**. *Коловий оборотний процес*.
1056. **Крупнозернистый**. *Грубозернистий*. Пок. 47. Грубо зернистий. Гірн. 14.
1057. **Крышка**. *Покришка*, *ки*, *накривка*, *ки*.
1058. **Крѣпкій**. (*Про розчин*) – *концентрований*; (*про кислоту*) – *міцний*.
1059. **Ксенонъ X, Xe**. *Ксенон*, *ну*. Цег. 12. Лев. Горб. 6.
1060. **Ксилолъ**. *Ксилол*, *лу*. Ксильоль (двометильбензоль). Цег. 126.
1061. **Купоросное масло**. См. Сѣрная кислота.
1062. **Купоросъ**. *Вітріоль*, *лю*. Купервас, вітроголь. Тимч.
1063. **Купоросъ желѣзный**. См. Желѣзный купоросъ.
1064. **Купоросъ мѣдный**. См. Мѣдный купоросъ.
1065. **Купоросъ цинковый**. См. Цинковий купоросъ.
1066. **Купритъ**. *Куприт*, *ту*. Гірн. 40.

1067. **Купферниккель NiAs**. *Нікелін*, *ну*. Гірн. 45.
1068. **Куркума**. *Куркума*, *ми*. Цег. 130.

Л.

1069. **Лабораторія**. *Лабораторія*, *ії*. Лабораторія. Зб. І. 125. Дільня. Левч.
1070. **Лабораторія передвижная**. *Рухома лабораторія*.
1071. **Лавровое масло**. *Лаврова олія*. Лавровий олїй. Цег. 110.
1072. **Лазуревый камень**. *Лазуровий камінь*. Лязуровий камінь. Цег. 82.
1073. **Лазурь берлинская**. См. Берлинская лазурь.
1074. **Лазурь мѣдная**. См. Мѣдная лазурь.
1075. **Лакмусовая бумажка**. *Лакмусовий папір*. Лякмусовий папір. Цег. 2.
1076. **Лакмусовая настойка**. *Лакмусова тинктура*. Лякмусова тинктура. Цег. 7.
1077. **Лакмусъ**. *Лакмус*, *су*. Лякмус. Цег. 131. Гірн. 57.
1078. **Лактоза (молочный сахаръ)**. *Лактоза*, *зи*, *молочний цукор*. Ляктоза, молочний цукор. Цег. 117. Лев.
1079. **Лакъ**. *Лак*, *ку*. Грінч. Ляк. Цег. 70. Ляк, покост. Тимч.
1080. **Лампа**. *Лямпа*, *пи*.
1081. **Лампа калильная**. См. Калильная лампа.
1082. **Лампа предохранительная Деви**. *Безпечна лямпа Деві*. Лямпа безпеченьства. Цег. 57.
1083. **Лантанъ**. *Лантан*, *ну*. Лянтан. Лев. Цег. 12. Горб. 6.
1084. **Латунь**. *Мосяж*, *жу*. Цег. 94. Пок. 100. Огон. 25. ГОХ. 46.
1085. **Левулоза**. *Левулоза*, *зи*. Лєвульоза. Цег. 117.
1086. **Легковоспламеняемый**. *Палкий*, *займистий*. Тимч.
1087. **Легкоплавкій**. *Топнистий*. Тимч. *Легкотопний*. Легкотоплива. Гірн. 30.
1088. **Легкоплавкость**. *Топнистість*, *тости*. Тимч. *Легкотопність*, *ности*.
1089. **Легуминозы**. *Легумінози*. Лєґумінози. Цег. 140.
1090. **Легуминъ**. См. Казеинъ растительный.
1091. **Леденцовый сахаръ**. *Льодовий цукор*.
1092. **Ледъ**. *Лід*, *льоду*. Грінч. Крига; (дуже тонкий) – шерех; (з снігом) – сало. Тимч.
1093. **Ледяной**. *Льодовий*. Грінч. Крижаний, льодовий. Тимч.
1094. **Ленъ горный**. См. Аміантъ.
1095. **Летицинъ**. *Летицин*, *ну*. Летицин. ГОХ. 68.
1096. **Летучій (вещество, масло)**. *Леткий*. Тимч.
1097. **Лигнинъ**. *Лігнін*, ну. Ліґнін. Цег. 113.
1098. **Лигроинъ**. *Лігроїн*, *ну*. Ліґроїна. Цег. 100.
1099. **Лидитъ**. *Лідит*, *ту*. Лїдит (або пробний камінь), некристалічна чорна відміна кварцу. ГОХ. 96.
1100. **Ликеръ**. *Лікер*, *ру*. Цег. 122.
1101. **Лимонитъ**. См. Желѣзнякъ бурый.
1102. **Лимонная кислота**. *Цитринова кислота*. Цитриновий квас. Цег. 108.
1103. **Лимонной кислоты соль**. *Цитринан*, *ну*. Цег. 108. *Цитрат*, *ту*.
1104. **Лимонное масло**. *Цитринова олія*. Цитриновий оліїйок. Цег. 133.
1105. **Липкій**. *Липкий*, *липучий*. Тимч.
1106. **Липкость**. *Липкість*, *кости*, *липучість*, *чости*. Тимч.
1107. **Литій Li**. *Літій*, *ія*. Літ. Лев. Цег.
1108. **Окись литія Li_2O**. *Окис* (*півокис*) *літія* (*літійний*). Окис літу (літовий). Лев.
1109. **Гидратъ окиси литія Li(OH)**. *Воднекис* (*гідрокис*, *гідрат окису*) *літія* (*літійний*). Воднекисень літу (літовий). Лев.
1110. **Литій углекислый**. См. Углекислый литій.
1111. **Литій фосфорнокислый**. См. Фосфорнокислый литій.
1112. **Литографскій камень**. *Літографський камінь*. Літографічний вапняк. Гірн. 86. Літографний камінь. Цег. 73.
1113. **Лодочка (фарфоровая)**. *Човник* (*порцеляновий*).
1114. **Ломкій**. *Крихкий*, *ламкий*. Крушний: крихкий, ламкий, ламучий. Тимч.
1115. **Лопать, лопнуть**. Тріскатись – тріснути, репатись – репнути, луснути, розлупитись, розсістись; (про квітки) – пукатись. Тимч.
1116. **Лучистый камень**. См. Биссолитъ.
1117. **Лѣвовращающій**. *Лівозворотний*.
1117а. **Лютецій Lu**. *Лютецій*, *ція*.
1118. **Ляпись**. *Ляпіс*, *су*. Лев. Пекольний камінь. Цег. 92.

М.

1119. **Магнезитъ**. *Магнезит*, *ту*. Маґнезит. М. 52.
1120. **Магнезія**. *Магнезія*, *ії*. Маґнезия. Цег. 77.

1121. **Магнезія бѣлая**. *Біла магнезія*. Біла маґнезия. Цег. 77.
1122. **Магнезія жженая**. *Палена магнезія*. Палена маґнезия. Цег. 77.
1123. **Магнетитъ**. См. Желѣзнякъ магнитный.
1124. **Магнитный желѣзнякъ**. См. Желѣзнякъ магнитный.
1125. **Магнитная закись-окись желѣза**. *Магнетовий залізисто-залізовий окис*. Маґнетний закис-окис залїза. Зб. І. 93.
1126. **Магнитъ**. *Мигнет*, *ту*. Маґнес. Тимч. Магніт, ту. Грінч. Маґнет. Цег. 3.
1127. **Магніевый**. *Магнійний*.
1128. **Магніева лента**. *Магнійна стьожка*.
1129. **Магніева проволока**. *Магнійний дріт*. Маґновий дріт. Цег. 77.
1130. **Магній Mg**. *Магній*, *ія*. Маґн. Лев. Цег. 12. Гірн. 11. Горчець. Левч.
1131. **Окись магнія**. **MgO**. *Окис* (*однокис*) *магнія* (*магнійний*). Окис маґновий (маґну). Лев. Маґновий окис, окис маґну, палена маґнезия. Цег. 77.
1132. **Гидратъ окиси магнія** $\mathbf{Mg(OH)_2}$. *Воднекис* (*гідрокис*, *гідрат окису*) *магнія* (*магнійний*). Маґновий воднокис. Цег. 77. Воднекисень маґновий. Лев.
1133. **Магній кремнекислый**. См. Кремнекислый магній.
1134. **Магній сѣрнокислый**. См. Сѣрнокислый магній.
1135. **Магній углекислый**. См. Углекислый магній.
1136. **Мазь**. *Мазь*, *зі*. Грінч. ГОХ. 23. Масть, мазь, (до шкур то що) – шмаровило, (колесная) коломазь. Тимч. Смаровило до возів і машин. Цег. 100.
1137. **Малахитъ**. *Малахіт*, *ту*. Пок. 175. Шіндл. 49. Маляхит. Гірн. 88.
1138. **Малеиновая кислота**. *Малеїнова кислота*. Малеїновий квас. Зб. І. 10.
1139. **Мальтоза**. *Мальтоза*, *зи*, *солодовий цукор*. Цег. 117.
1140. **Марганецъ Mn**. *Манган*, *ну*. Манґан. Цег. 12. Лев. Гірн. 27. Горб. 6.
1141. **Закись марганца MnO**. *Манганистий окис*, *однокис* (*недокис*) *мангану*. Окис манґановий. Лев.
1142. **Гидратъ закиси марганца** $\mathbf{Mn(OH)_2}$. *Манганистий воднекис* (*гідрокис*) *гідрат однокису* (*недокису*) *мангану*. Воднекисень манґанавий. Лев.
1143. **Углекислая соль закиси марганца** $\mathbf{MnCO_3}$. *Манганистий вуглян* (*карбонат*). Углян манґанавий. Лев.
1144. **Сѣрнокислая соль закиси марганца** $\mathbf{MnSO_4}$. *Манганистий сірчан* (*сульфат*). Сїрчан манґанавий. Лев.
1145. **Окись марганца** $\mathbf{Mn_2O_3}$. *Мангановий окис*. Лев. *Півтораокис мангану*.
1146. **Гидратъ окиси марганца** $\mathbf{Mn(OH)_3}$. *Мангановий воднекис* (*гідрокис*), *гідрат манганового окису* (*півтораокису*) *мангану*. Воднекисень манґановий. Лев.
1147. **Перекись марганца** $\mathbf{MnO_2}$. *Надокис* (*двоокис*) *мангану* (*мангановий*). Двуокис манґановий. Лев. Манґановий надокис (мурак, бравнштайн, піролюзит). Цег. 27. Манґановий двоокис. Цег. 87. Двокис манґану. ГОХ. 14.
1148. **Закись-окись марганца** $\mathbf{Mn_3O_4}$**=** **=MnO**.$\mathbf{Mn_2O_3}$. *Манганисто-мангановий окис*, *недокис-окис мангану*. Надокис мангановий. Лев.
1149. **Марганцовистый ангидридъ** $\mathbf{MnO_3}$. *Мангановий безводник* (*ангідрид*), *триокис мангану*. Безводник манґановий. Лев.
1150. **Марганцовистая кислота** $\mathbf{H_2MnO_4}$. *Манганова кислота*. Лев. Квас манґановий. Лев.
1151. **Марганцовистой кислоты соль** $\mathbf{M_2MnO_4}$. *Манганан*, *ну*. *Манганат*, *ту*.
1152. **Марганцовистокислый калій** $\mathbf{K_2MnO_4}$. *Манганан потасу* (*потасовий*), *манганат калія* (*калійний*). Манганан потасовий. Лев. Цег. 87.
1153. **Марганцовый ангидридъ** $\mathbf{Mn_2O_7}$. *Надмангановий безводник* (*ангідрид*), *півчвартаокис мангану*. Безводник надманґановий. Лев.
1154. **Марганцовая кислота** $\mathbf{HMnO_4}$. *Надманганова кислота*. Квас надманґановий. Лев.
1155. **Марганцовокислая соль** $\mathbf{MMnO_4}$. *Надманганан*, *ну*. *Перманганат*, *ту*.
1156. **Марганцовокислый калій** $\mathbf{KMnO_4}$. *Надманганан потасу* (*потасовий*), *перманганат калія* (*калійний*). Потасовий надманґанан. Лев. Цег. 87. Манґанокислий калїй. Зб. І. 85.
1157. **Марказитъ**. См. Желѣзный колчеданъ.
1158. **Мармарошскій алмазъ**. См. Алмазъ мармарошскій.
1159. **Масло**. *Олія*, *ії*. Олії. Цег. 110. Олій. Тимч.
1160. **Масло коровье**. *Масло*, *ла*.
1161. **Маслянистый**. *Оліїстий*. Оливчастий. Цег. 35. Маслистий, масткий, оліїстий. Тимч.
1162. **Масляный**. *Олійний*; *масляний*. Грінч.

1163. **Масляная баня**. *Олійна ванна*.
1164. **Масляное броженіе**. *Масляна ферментація* (*киснення*). Масляна ферментация. Цег. 106.
1165. **Масляная кислота C_3H_7COOH**. *Масляна кислота*. Масловий квас. Лев. Цег. 103.
1166. **Масляной кислоты соль**. *Маслян*, *ну*. Лев. *Бутират*, *ту*.
1167. **Изомасляная кислота**. *Ізомасляна кислота*. Ізомасловий квас. Цег. 106.
1168. **Масляная краска**. *Олійна фарба*. Гірн. 44.
1169. **Масса**. *Маса*, *си*. Лев. Мат. Тимч.
1170. **Массивность**. *Масивність*, *ности*.
1171. **Массивный**. *Масивний*. Тільчастий, литий. Левч. Тілистий, тільчастий. Тимч.
1172. **Матеріалъ**. *Матеріял*, *лу*.
1173. **Матеріалъ горючій**. *Палкий матеріял*, *горючий м*. Пальний материял. Цег. 3.
1174. **Матерія**. *Матерія*, *її*, *субстанція*, *її*, *твориво*, *ва*. Материя. Гірн. 19. Лев. Мат. Материя або субстанция. Шіндл. 5.
1175. **Матовый**. *Матовий*. Цег. 2. Харківщ. Тимч.
1176. **Маточный растворъ**. Маточний розчин, материця, ці.
1177. **Машинное масло**. *Олія до машин*, *машинова олія*. Олива до машин. Цег. 100.
1178. **Медленный**. *Повільний*. Тимч. Повільне випарованє. Пок. 47.
1179. **Межмолекулярное пространство**. *Міжмолекулярний відступ*.
1180. **Меланитъ**. *Меланіт*, *ту*. Меляніт. М. 65. Гірн. 102.
1181. **Меласса**. *Меляса*, *си*. Цег. 118.
1182. **Мелкозернистый**. *Дрібнозернистий*. Тимч. Гірн. 14. Цег. 85. Мілкозернистий. Пок. 47.
1183. **Мензурка**. *Мензурка*, *ки*. Калібрована скляна рура. Цег. 9.
1184. **Менилитъ**. *Меніліт*, *ту*. Гірн. 98.
1185. **Ментолъ**. *Ментол*, *лу*. Ментоль. Цег. 133.
1186. **Мергель**. *Опока*, *ки*, *мергель*, *лю*. Мерґель – вапняк змішаний з глиною. Гірн. 11. Опока, марґіль. Пок. 177. Опока, мергель. Цег. 80.
1187. **Меркаптанъ**. *Меркаптан*, *ну*. Меркаптани (сїркоалькоголї). Лев.
1188. **Меркуриаммоній хлористый**. См. Хлористый меркуриаммоній.
1189. **Меркуроаммоній хлористый**. См. Хлористый меркуроаммоній.
1190. **Металлическій (изъ металла сдѣланный)**. *Металевий*. Грінч. Металїчний (попіл). Цег. 2.
1191. **Металлическій (относящійся къ металлу)**. *Металичний*. Металїчний блеск. Гірн. 24. Металічний полиск. Цег. 46.
1192. **Металлическій звукъ**. *Дзвяк*, *ку*. Грінч. *Брязк*, *ку*. Тимч.
1193. **Металлоидъ**. *Металоїд*, *ду*. Метальоїд. Цег. 11. ГОХ. 38. Аметалї, Метальоїди. Гірн. 72.
1194. **Металлургія**. *Металургія*, *гії*, *гамарство*, *ва*. Грінч. Тимч. *Метальництво*, *ва*. Тимч. Металюрґия. Цег. 82. Зб. І. 93.
1195. **Металлъ**. *Метал*, *лу*. Грінч. Ковань. Левч. Металь. Пок. 53. Цег. 11. ГОХ. 38. Тимч. Круш, ша. Грінч.
1196. **Металлъ колокольный**. См. Колокольный металлъ.
1197. **Металлъ пушечный**. *Гарматній метал*. Пушковина, спиж гарматна. Пок. 87. Пушковина, гарматний маталь. Цег. 94.
1198. **Метанъ CH_4**. См. также Болотный газъ. *Метан*, *ну*. Цег. 55. Гірн. 105. Лев.
1199. **Метиленъ**. *Метилен*, *ну*. Метилєн. Лев.
1200. **Метилово-этиловый эфиръ**. *Метилово-етиловий етер*. Метилево-етилевий етер. Цег. 109.
1201. **Метиловый спиртъ**. *Метиловий алкоголь* (*спирт*). Метилевий алькоголь, звичайний спірт. Гірн. 114. Метилевий алькоголь. Цег. 101.
1202. **Метиловый эфиръ**. *Метиловий етер*. Цег. 109.
1203. **Метилуксусный эфиръ**. *Метиловооцтовий естер*. Метильовий оцтан. ГОХ. 4.
1204. **Метилъ**. *Метил*, *лу*. Цег. 97. Лев.
1205. **Метилъ бромистый**. См. Бромистый метилъ.
1206. **Метилъ іодистый CH_3J**. *Йодак* (*йодид*) *метиловий* (*метилу*), *йодметил*, *лу*. Метилевий йодак. Цег. 97. Йодак метилю (йодометан). Лев.
1207. **Метръ**. *Метр*, *тру*.
1208. **Механика**. *Механика*, *ки*. Механїка, Лев. Мат.
1209. **Механическій**. *Механичний*. Механїчний. Цег. 1.
1210. **Механическая дѣлимость**. *Механична подільність*.
1211. **Механическая работа**. *Механична праця* (*робота*).
1212. **Механическая смѣсь**. *Механична* (*фізична*) *мішанина*. Механїчна сумішка. Цег. 31.
1213. **Механическое соединеніе**. *Механична* (*фізична*) *сполука*. Фізична злука. Гірн. 15.

1214. **Микронъ**. *Мікрон*, *ну*.
1215. **Миндальное масло**. *Міґдалова олія*. Міґдаловий олїй. Цег. 110.
1216. **Минералогія**. *Мінералогія*, *гії*. Мінеральоґия. Гірн. 9.
1217. **Минералъ**. *Мінерал*, *лу*. Гірн. 9. Минерал. Грінч. Мінерали, нерости. Пок. 47. Левч. Мінераль, крушець, копалина. Тимч.
1218. **Минералъ полевошпатовый**. *Польовик*, *ка*, *фельдшпат*, *ту*. Полевики, фельдшпати. М. 56.
1219. **Минеральная вода**. *Мінеральна вода*. Гірн. 51. Шіндл. 41. Мінеральні води, щавниці. Пок. 170. Щави. Цег. 50.
1220. **Минеральная вода естественная**. *Природня мінеральна вода*.
1221. **Минеральная вода искусственная**. *Штучна мінеральна вода*. Цег. 50.
1222. **Минеральный источникъ**. *Мінеральне джерело*. Мінеральне жерело. Цег. 14. Пок. 49.
1223. **Минеральное масло**. *Мінеральна олія*.
1224. **Минеральные туки**. См. Минеральное удобреніе.
1225. **Минеральное удобреніе**. *Мінеральне угноєння*. Навізна сіль. Пок. 48.
1226. **Мирабилитъ**. *Мірабіліт*, *ту*. Гірн. 76.
1227. **Мирициловый спиртъ**. *Мірициловий алкоголь* (*спирт*). Мірикилевий алькоголь. Цег. 111.
1228. **Мисочка**. *Мисочка*, *ки*. Мищинка. Цег. 4.
1229. **Млечный сокъ**. *Молоч*, *чу*. Цег. 142.
1230. **Многоатомность**. *Многовартісність*, *ности*. Гірн. 63. *Многовалентність*, *ности*, *многоатомовість*, *вости*.
1231. **Многоосновная кислота**. *Многоосновна* (*многовартісна*) *кислота*. Кваси многоосновні. Цег. 106.
1232. **Многофазная система**. *Многофазова система*.
1233. **Молекула**. *Молекула*, *ли*. Молекул. Гірн. 58. Цег. 20. ГОХ. 7. Дробина, молєкул. Лев. Мат.
1234. **Молекулярный**. *Молекулярний*.
1235. **Молекулярный вѣсъ**. См. Вѣсъ молекулярный.
1236. **Молекулярная гипотеза**. *Молекулярна гіпотеза*.
1237. **Молекулярный объемъ**. *Молекулярний об'єм*.
1238. **Молекулярная поверхность**. *Молекулярна поверхня*.
1239. **Молекулярное преломленіе**. *Молекулярне заломлення*.
1240. **Молекулярное строеніе**. *Молекулярна будова* (*структура*).
1241. **Молекулярная формула**. *Молекулярний взірець*. ГОХ. 63. *Молекулярна формула*. Молекулярний взір. Гірн. 62.
1242. **Моль**, **грамм-молекула**. *Моль*, *граммолекула*, *грам-моль*. Моль (ґрамовий рівноважник). ГОХ. 44.
1243. **Молибденъ Мо**. *Молібден*, *ну*. Лев. Цег. 12. Горб. 6.
1244. **Окись молибдена MoO_2**. *Молібденовий окис*, *двоокис молібдену*.
1245. **Молибденовый ангидридъ MoO_3**. *Молібденовий безводник*. Лев. *Молібденовий ангідрид*, *триокис молібдену*.
1246. **Молибденовая кислота H_2MoO_4**. *Молібденова кислота*. Молїбденовий квас. Лев.
1247. **Молибденовой кислоты соль M_2MoO_4**. *Молібденан*, *ну*. Лев. *Молібдат*, *ту*.
1248. **Молоко известковое**. См. Известковое молоко.
1249. **Молоко сѣрное**. *Сірчане молоко*. Цег. 32.
1250. **Молочный кварцъ**. *Молочний кварц*. Пок. 50.
1251. **Молочная кислота**. *Молочна кислота*. Молочний квас або α-, β- алькогольопропіоновий квас. Цег. 108.
1252. **Молочной кислоты соль**. *Молочан*, *ну*. Лев. Цег. 108. *Лактат*, *ту*.
1253. **Молочный опалъ**. *Молочний опал*, *лу*.
1254. **Молочный сахаръ (лактоза)**. *Молочний цукор*, *лактоза*, *зи*.
1255. **Молочная сыворотка**. *Сироватка*, *ки*. Цег. 119. Грінч.
1256. **Моносахариды**. См. Глюкозы. *Моносахариди*,
1257. **Моріонъ**. *Моріон*, *ну*, Гірн. 95.
1258. **Морской**. *Морський*.
1259. **Морфинъ**. *Морфін*, *ну*, Морфіна. Цег. 135. ГОХ. 68.
1260. **Мочевая кислота**. *Мочева кислота*. Квас мочевий. Лев.
1261. **Мочевой кислоты соль**. *Мочан*, *ну*. Лев. *Урат*, *ту*.
1262. **Мочевина**. *Мочник*, *ка*, *карбамід*, *ду*. Цег. 125.
1263. **Мочить в растворѣ квасцовъ**. *Галунити*, *ню*. Грінч.
1264. **Мраморный**. *Марморовий*. Грінч. Тимч.
1265. **Мраморъ**. *Мармор*, *ру*. Грінч. Тимч. Цег. 70. Пок. 177. Мармур. Грінч. Гірн. 86. Мазур. 48.

1266. **Мраморъ бѣлый**. *Білий мармор*. Пок. 177.
1267. **Мраморъ обыкновенный**. *Звичайний мармор*. Звичайний мармур. Гірн. 816.
1268. **Мраморъ пестрый**. *Рябий мармор*. Забарвлений або пестрий мармор. Пок. 177. Пестрий мармур. ГОХ. 86.
1269. **Мраморъ раковистый**. *Черепашковий мармор*. Мушлевий мармур. ГОХ. 86.
1270. **Мраморъ флоренцкій**. *Флоренцький мармор*. Фльорентийский мармур. ГОХ. 86.
1271. **Муравьиный алдегидъ**. *Муравельний альдегід*. Лев.
1272. **Муравьиная кислота**. *Муравельна кислота*. Муравельний квас. Цег. 103. Гірн. 107.
1273. **Муравьиной кислоты соль**. *Муравлян*, *ну*. Цег. 104. *Формiят*, *ту*.
1274. **Муравьинокислый натрій HCOONa**. *Муравлян соду* (*содовий*), *формiят натрія* (*натрійний*). Содовий муравлян. Лев. Цег. 107.
1275. **Мусковитъ**. См. Каліевая слюда.
1276. **Мутить**. *Каламутити*, *чу*. Тимч.
1277. **Мутиться**. *Каламутитися*, *чуся*. Мазур. 19. Цег. 71. Грінч.
1278. **Мутный**. *Каламутний*. Цег. 9. Грінч. Тимч. *Мутний*. Тимч. Грінч.
1279. **Мутнѣть**. См. Мутиться.
1280. **Муть**. *Каламутина*, *ни*. Мут. Тимч.
1281. **Мыло**. *Мило*, *ла*.
1282. **Мыловареніе**. *Милярство*, *ва*. Тимч.
1283. **Мыловарный заводъ**. *Милярня*, *ні*. Тимч.
1284. **Мыльный**. *Миляний*. Мильний. Тимч.
1285. **Мыльный пузырь**. *Миляна банька*. Цег. 17.
1286. **Мылящійся**. *Милкий*. Грінч.
1287. **Мышьяковистокислый**. (См. также Мышьяковистокислая соль). *Арсенистокислий*.
1288. **Мышьяковистый**. *Арсенистий*.
1289. **Мышьяковый**. *Арсеновий*.
1290. **Мышьяковое зеркало**. *Арсенове дзеркало*. Арсенове зеркало. Цег. 46.
1291. **Мышьякъ As**. *Арсен*, *ну*. Лев. Цег. 12. Пок. 174. Гірн. 27. Горб. 6. Аршеник, аршиник. Arsenicum. Тимч. Аршинник. Шейк. Грінч. Мишак. Мазур. 33.
1292. **Мышьякъ бѣлый As_2O_3**. *Аршеник*, *ку*. Лев. Аршенїк. Гірн. 45. Білий аршеник. Цег. 46.
1293. **Мышьяковистый ангидридъ, окись мышьяка As_2O_3**. *Арсенистий безводник* (*ангідрид*), *півтораокис арсену*. Окис арсену. Гірн. 45. Безводник арсеновий. Лев. Арсеновий триокис. Цег. 46.
1294. **Мышьяковистый водородъ AsH_3**. *Арсеноводень*, *дня*. Арсеновий триводень. Лев.
1295. **Мышьяковистая кислота H_3AsO**. *Арсениста кислота*. Квас арсенавий. Лев.
1296. **Мышьяковистой кислоты соль M_3AsO_3**. *Арсенин*, *ну*. Лев. *Арсеніт*, *ту*.
1297. **Мышьяковистый калій $KAsO_2$**. *Потасовий* (*калійний*) *арсенин* (*арсеніт*), *а. потасу* (*калія*). (Мета) арсенин потасовий. Лев.
1298. **Мышьяковистокислый кобальтъ $Co_3(AsO_4)_2$**. *Кобальтовий арсенин*. Арсенан кобальтовий. Лев.
1299. **Мышьяковый ангидридъ As_2O_5**. *Арсеновий безводник*. Лев. *Ангідрид* (*півтретяокис*) *арсену*.
1300. **Мышьяковая кислота H_3AsO_4**. *Арсенова кислота*. Квас арсеновий. Лев.
1301. **Мышьяковой кислоты соль**. *Арсенан*, *ну*, *арсеніят*, *ту*. Арсеніат. Горб. 5.
1302. **Метамышьяковая кислота $HAsO_3$**. *Метаарсенова кислота*. Метаарсеновий квас. Лев.
1303. **Метамышьяковой кислоты соль**. *Метаарсенан*, *ну*. Лев. *Метаарсеніят*, *ту*.
1304. **Ортомышьяковая кислота**. *Ортоарсенова кислота*. Ортоарсеновий квас. Лев.
1305. **Ортомышьяковой кислоты соль**. *Ортоарсенан*, *ну*. Лев. *Ортоарсеніят*, *ту*.
1306. **Пиромышьяковая кислота $H_4As_2O_7$**. *Піроарсенова кислота*. Пироарсеновий квас. Лев.
1307. **Пиромышьяковой кислоты соль**. *Піроарсенан*, *ну*. Лев. *Піроарсеніят*, *ту*.
1308. **Мѣдный**. *Мідяний*. Цег. 2. Тимч. Грінч.
1309. **Мѣдный блескъ**. *Блиск міді*, *мідяний блиск*. Блест міди. М. 26.
1310. **Мѣдный колчеданъ**. *Мідяний іскриш*, *іскриш міді*, *халькопірит*, *ту*. Мідяний искриш, халькопірит. Цег. 90. Міденець. Тимч. Іскриш міди, халькопірит. М. 25. Халькопірит. Гірн. 40.
1311. **Мѣдный купоросъ**. *Вітріоль міді*, *синій камінь*. Вітриоль міди, синїй камінь. Цег. 90. Мідяний вітриоль ГОХ. 39. Вітриоль міди, халькантит. Гірн. 76. Вітриоль міди, халькантит, синїй камінь. М. 45.
1312. **Мѣдная лазурь**. *Азурит*, *ту*. Гірн. 88. Азуріт. Пок. 175.
1313. **Мѣдная руда красная**. *Мідянець*, *нця*. Цег. 90. Шіндл. 49. Мідянець, куприт. М. 37.
1314. **Мѣдь Cu**. *Мідь*, *ді*. Цег. 60. Тимч. Гірн. 27. Грінч. Горб. 6.
1315. **Мѣдь желтая**. См. Латунь.

1316. **Мѣдь красная**. *Томбак*, *ку*. Тимч. *Червона мідь*.

1317. **Закись мѣди Cu_2O**. *Мідистий окис*, *недокис* (*півокис*) *міді*. Окис мідавий. Лев. Окисок міди. Гірн. 40.

1318. **Закисное соединеніе мѣди**. *Мідиста сполука*. Мідяві сполуки. Цег. 90.

1319. **Гидратъ закиси мѣди $Cu_2(OH)_2$**. *Мідистий воднекис*, *гідрат півокису* (*недокису*) *міді*. Воднекисень мідевий. Лев.

1320. **Окись мѣди CuO**. *Мідевий окис*. Цег. 90. *Одноокис міді*. Окис міди. ГОХ. 12. Окис мідавий. Лев.

1321. **Окисное соединеніе мѣди**. *Мідева сполука*. Цег. 90.

1322. **Гидратъ окиси мѣди $Cu(OH)_2$**. *Мідевий воднекис*, *гідрат одноокису міді*. Воднекисень мідавий. Лев.

1323. **Элементы группы мѣди (Cu, Ag, Au)**. *Мідники*. Лев. Цег. 92. ГОХ. 3.

1324. **Мѣдянка (зеленая краска)**. *Мідянка*, *ки*. Грінч. Гріншпан. Цег. 105.

1325. **Мѣлъ**. *Крейда*, *ди*. Пок. 177. Тимч. Цег. 68. Грінч.

1326. **Мѣхъ воздуходувный**. См. Воздуходувный мѣхъ.

1327. **Мѣшалка**. *Мішалка*, *ки*. Зб. І. 60. Колотівка; копистка. Тимч.

1328. **Мѣшать (смѣшивать)**. *Мішати*, *шаю*, *змішувати*, *шую*. Тимч.

1329. **Мягкій (также и о водѣ)**. *М'який*. Мягка вода. Цег. 14.

Н.

1330. **Наблюдать**. *Спостерігати*, *гаю*.

1331. **Наблюденіе**. *Спостереження*, *ня*. Спостережене. Огон. І. Постережене, помічане. Лев. Мат. Спостереження, слідження. Тимч.

1332. **Набухать, набухнуть**. *Набрякати*, *каю*, *набрякнути*, *ну*, *бубнявіти*, *вію*, *набубнявіти*, *вію*. Бучавіти, набучавіти, набубнявіти, набрякнути. Тимч.

1333. **Навозъ**. *Гній*, *гною*. Грінч. Тимч. Мазур. 77. Навіз. Цег. 85.

1334. **Нагрѣваніе**. *Нагрівання*, *ня*. Нагрівання; огрів. Тимч.

1335. **Нагрѣвать, нагрѣть**. *Нагрівати*, *ваю*, *нагріти*, *рію*.

1336. **Накаленный**. *Розжарений*, *розпечений*, *розпалений*. Огрітий. Цег. 84.

1337. **Накаленный добѣла, докрасна**. *Розжарений*, *розпечений*, *розпалений до білого жару*, *до червоного жару*. Огріте до білости. Цег. 84.

1338. **Накаливаніе**. *Розжарення*, *ня*, *розпікання*, *ня*, *розпалення*, *ня*. Розжарене. ГОХ. 2. Жарене. Цег. 85. Огріване. Цег. 41.

1339. **Накаливать, накалить**. *Розжарювати*, *рюю*, *розжарити*, *рю*; *розпікати*, *каю*, *розпекти*, *чу*; *розпалювати*, *люю*, *розпалити*, *лю*. Розпікати, розпекти, порозпікати. Тимч. Розжарити. Цег. 14. Розпекти. Мазур. 55.

1340. **Накипь**. *Шум*, *шумовина*, *шумовиння*; (*про тверді*) *накип*. Тимч.
Накип. Цег. 14.

1341. **Налетъ**. *Поволока*, *ки*. Цег. 2. 92. Цвіт; суга; (на камені) – іржа. Тимч. Налет. Цег. 46. Платочок. Гірн. 42.

1342. **Наносъ**. *Наплавина*, *ни*. *Намул*, *лу*. Пок. 53. Нанос, наплив, примул, намулок. Пок. 181. Наплавина. ГОХ. 28.

1343. **Наносы золотые**. См. Золотоносная розсыпь.

1344. **Напитокъ**. *Напиток*, *тку*. Грінч. Цег. 121. Напій; трунок. Тимч.

1345. **Напитокъ пѣнящійся**. *Шумливий*, *пінявий напиток*.

1346. **Напитокъ спиртный**. *Спиртовый* (*алкоголевий*) *напиток*. Алькоголїчні напитки. Цег. 121.

1347. **Напряженіе электричества**. *Електричне напруження* (*напруга*).

1348. **Наркозъ**. *Наркоз*, *зу*. Наркотика. Цег. 40.

1349. **Наркотинъ**. *Наркотин*, *ну*. Наркотина. Тимч.

1350. **Наркотическій**. *Наркотичний*. Наркотичний, дурманючий. Тимч.

1351. **Насосъ**. *Помпа*, *пи*. Гірн. 113. *Смок*, *ку*. Помпа, смок, водотяг. Тимч.

1352. **Настойка**. *Настойка*, *тинктура*, *ри*. Йодова тинктура. Гірн. 116. ГОХ. 18. Настойка, вистоялка, наливка. Тимч.

1353. **Насыщать, насытить**. *Насичати*, *чаю*, *наситити*, *чу*.

1354. **Насыщающій пространство паръ**. *Насичена* (*мокра*) *пара*.

1355. **Не насыщающій пространства паръ**. *Ненасичена* (*суха*) *пара*.

1356. **Насыщенный**. *Насичений*. Шіндл. 20. Насичений розчин.

1357. **Насыщенное соединеніе**. *Насичена сполука*. Цег. 23.

1358. **Насыщенные (предѣльные) углеводороды**. *Насичені вуглеводні*. Цег. 96. Нормальні або насичені углеводні. Гірн. 111. Лев.

1359. **Натекъ известковый**. См. Известковый натекъ.

1360. **Натріевый**. *Содовий*, *натрійний*.

1361. **Натрıевое мыло**. *Содове мило*. Цег. 111.

1362. **Натрıевое соединенıе**. *Содова сполука*. Цег. 69. *Натрійна сполука*.

1363. **Натрій Na**. *Сод, ду*. Гірн. 16. Цег. 12. *Натрій, ія*. Солець. Левч. Натріум. Горб. 7.

1364. **Окись натрія Na_2O**. *Окис соду* (*содовий*), *окис натрія* (*натрійний*). Содовий окис. Цег 67. Окис соду. Гірн. 19.

1365. **Гидратъ окиси натрія NaOH**. *Содовий воднекис, натрійний гідрокис. Гідрат окису соду* (*натрія*). Содовий воднокис, їдкий сод. Цег. 67. Воднекисень соду (содовий). Лев. Водокис соду. Гірн. 69.

1366. **Элементы группы натрія или калія (Li, Na, K, Rb, Cs)**. *Потасники, содники*.

1367. **Натровое мыло**. См. Натрıевое мыло.

1368. **Натровое (бѣлое) стекло**. *Содове* (*біле*) *шкло*. Гірн. 97.

1369. **Натровая щелочь**. *Содовий луг*. Цег. 7. 69.

1370. **Натронная селитра**. См. Чилийская селитра.

1371. **Натръ ѣдкій**. *Їдкий сод* (*натрій*). Їдка сода. Лев. Цег. 69. 2.

1372. **Натяженıе поверхностное жидкости**. *Поверхнева напруга плину*.

1373. **Нафталинъ**. *Нафталін, ну*. Нафталїна. Цег. 126. Гірн. 114. ГОХ. 67.

1374. **Начало термодинамики**. *Основа термодинаміки*.

1375. **Начальное состоянıе системы**. *Початковий стан системи*.

1376. **Нашатырный спиртъ NH_4OH**. *Амоніякова вода, сальм'яковий спирт*. Їдкий амоняк, сальмяковий спірт, амонякова вода. Цег. 41. Жигунець. Тимч. Сальмяковий спіритус. Шіндл. 41.

1377. **Нашатырь NH_4Cl**. См. также Хлористый амоній. *Сальм'як, ку*. Лев. Цег. 42. Саломяк. Тимч.

1378. **Невысыхающее масло**. *Несохнуча олія*.

1379. **Негашенный**. *Негашений*; *палений*.

1380. **Негашенная известь**. См. Известь негашенная.

1381. **Недѣятельный**. *Неактивний, нечинний*.

1382. **Нейзильберъ**. *Нове срібло*. Нове срібло, арґентан, пакфон. Цег. 94. Альпака; нове срібло. Гірн. 46. Хіньске або нове срібло, арґентан. Пок. 57.

1383. **Нейтрализацiя**. *Нейтралізація, її*. Зб. І. 59.

1384. **Нейтрализовать**. *Нейтралізувати, зую*. Невтралїзувати. Цег. 8. Зневтралїзувати. Гірн. 71.

1385. **Нейтральный**. *Байдужий, нейтральний*. Невтральні (байдужні) окиси. Цег. 8. Байдужий. Мазур. 43.

1386. **Ненасыщенный**. *Ненасичений*.

1387. **Ненасыщенный спиртъ**. *Ненасичений алкоголь* (*спірт*).

1388. **Ненасыщенные (непредѣльные) углеводы**. *Ненасичені вуглеводні*. Цег. 98. 106. Углеводні ненасичені. Лев.

1389. **Неодимъ**. *Неодим, му*. Лев. Цег. 12. Горб. 6.

1390. **Неоднородный**. *Неоднорідний*.

1391. **Неонъ Ne**. *Неон, ну*. Цег. 12. Лев. Горб. 6.

1392. **Неорганическıй**. *Неорганичний*. Анорґанїчний. Гірн. 26. Неорґанїчні сполуки. Цег. 43.

1393. **Непостоянный**. *Змінний, мінливий, несталий*.

1394. **Непостоянная атомность**. *Змінна, змінлива або нестала вартісність* (*валентність, атомовість*). Змінчива вартісність. Гірн. 67.

1395. **Непредѣльные углеводороды**. См. Ненасыщенные углеводороды.

1396. **Непрерывный спектръ**. *Безперервний спектр*.

1397. **Непроводникъ**. *Непровідник, ка*. Злі провідники. Шіндл. 26.

1398. **Непрозрачный**. *Непрозорий, непросвітний*.

1399. **Непромокаемость**. *Непромокність, ности, водощільність, ности*.

1400. **Непромокаемый**. *Непромокний, водощільний*. Тимч.

1401. **Непроницаемость**. *Непроникливість, вости*. Лев. Мат. Шіндл. 9. Тимч.

1402. **Непрочный (о хим. соед.)**. См. Неустойчивый.

1403. **Непрямое (термическое) опредѣленıе**. *Непросте означення*.

1404. **Нерастворимость**. *Нерозчинність, ности, нерозпускальність, ности*. Цег. 65.

1405. **Нерастворимый**. *Нерозчинний, нерозпускальний*. Нерозпускальні сполуки. Цег. 118.

1406. **Несжимаемый**. *Нестискальний*. Огон. 113.

1407. **Нестойкая система**. *Хитка система*.

1408. **Неупругій**. *Непружистий, непруживий*. Тїло непруживе. Лев. Мат.

1409. **Неустойчивое равновѣсıе**. *Хитка рівновага*.

1410. **Неустойчивое соединеніе**. *Нетривка сполука*. Нетрівка злука. Гірн. 84.

1411. **Нефть**. *Нафта, ти*. Пок. 101. Гірн. 15. Зб. І. 126. Тимч. Нафта, кипячка, скальний олій. М. 68. Цег. 99. Нафтова ропа. Гірн. 112. Сира нафта, ропа. Цег. 99. Фатоген або гас. Мазур. 12. Безбарвна і плинна як вода – нафта; жовта і густа як олій – ропа, ще густіша і брунатна – земна мазь. М. 68.

1412. **Нефть очищенная**. *Рафінована нафта*. Цег. 100. *Очищена нафта*.

1413. **Нефтяной источникъ**. *Нафтове джерело*. Цег. 99.

1414. **Нефтяной эфиръ (бензинъ)**. *Нафтовий етер*. Цег. 99. *Бензин, ну*.

1415. **Никкелевый**. *Ніклевий*.

1416. **Никкелированіе**. *Ніклювання*. Нікльованє. Цег. 86.

1417. **Никкель Ni**. *Нікель, клю*. Лев. Гірн. 44. Цег. 12. Нікіль. Зб. І. 91. Нікль. Горб. 6.

1418. **Закись никкеля NiO**. *Одноокис ніклю, ніклистий окис*. Окис ніклявий. Лев.

1419. **Гидратъ закиси никеля $Ni(OH)_2$**. *Ніклистий воднекис, гідрат одноокису ніклю*. Воднекисень ніклявий. Лев.

1420. **Окись никкеля Ni_2O_3**. *Ніклевий окис, півтораокис ніклю*. Окис ніклевий. Лев.

1421. **Никотинъ**. *Нікотин, ну*. Нікотина. Цег. 135. ГОХ. 68.

1422. **Нитрилъ**. *Нітрил, лу*. Нітрилї, циняки орґанічні. Лев.

1423. **Группа „Нитро“** – $N{<}^{O}_{O}$ *Група „нітро“, нітрова група*. Ґрупа нітрова. Гірн. 114.

1424. **Нитроальдегидъ**. *Нітроальдегід, ду*. Лев.

1425. **Нитробензолъ**. *Нітробензол, лу*. Нітробензоль. Цег. 128. ГОХ. 66.

1426. **Нитроглицеринъ**. *Нітрогліцерин, ну*. Нітрогліцерина, гліцериновий азотан. Цег. 102. Нітрогліцерина або азотан гліцерини. Лев.

1427. **Нитрозилъ**. *Нітрозил, лу*.

1428. **Нитрозилъ-сѣрная кислота SO_5NH**. *Нітрозилсірчана кислота*. Квас нітрозильсірковий (-сїрчаний). Лев.

1429. **Нитрозосоединеніе**. *Нітрозосполука, нітрозова сполука*. Нїтронові сполуки. Лев.

1430. **Нитроилъ**. *Нітроїл, лу*.

1431. **Нитроклѣтчатка**. *Нітроцелулоза, зи; стрільна бавовна*. Стрільнича бавовна. Лев.

1432. **Нитрометанъ**. *Нітрометан, ну*.

1433. **Нитросоединеніе**. *Нітросполука, нітрова сполука*. Нїтрові сполуки. Цег. 128.

1134. **Нитротолуолъ**. *Нітротолуол, лу*. Нїтротолюоль. Цег. 129.

1435. **Нитроуглеводородъ**. *Нітровуглеводень, дня*.

1436. **Ніобій Nb**. *Ніобій, бія*. Нїоб. Лев. Цег. 12. Горб. 6.

1437. **Ноздреватость**. См. Пористость.

1438. **Ноздреватый**. См. Пористый.

1439. **Нордгаузенская кислота**. См. Дымящая кислота.

1440. **Норвежская селитра $Ca(NO_3)_2$**. *Вапова салітра*. Цег. 65. Кальційна салітра.

1441. **Нормальный**. *Нормальний*.

1442. **Нормальная плотность газа**. *Нормальна густота газу*.

1443. **Нуль**. *Нуль, ля*.

1444. **Нуль абсолютный давленія**. *Абсолютний нуль тиснення*.

О.

1445. **Обезцвѣчиваніе**. *Відбарвлення, ня*. Біленє. Цег. 28.

1446. **Обезцвѣчивать, обезцвѣтить**. *Відбарвлювати, люю, відбарвити, влю*. Азотовий квас видбарвлює синій розчин індиґо. Цег. 39.

1447. **Обжиганіе**. *Обпалення, ня*. *Випал, випалення* (цегли, вапна). Тимч.

1448. **Область дѣйствія**. *Обсяг діяння*. Засяг (обсяг) діланя. Лев. Мат.

1449. **Обмакивать, обмокнуть**. *Вмокати, каю, вмочити, чу*.

1450. **Обманка (напр. роговая, цинковая и др.)** *Світня, ні*. Свитнї. Цег. 30.

1451. **Обмыливаніе**. *Милення, ня*. *Змиленє*. Гірн. 119.

1452. **Обмѣнное разложеніе**. *Вимінний розклад*.

1453. **Обмѣнная реакція**. *Вимінна реакція*.

1454. **Обмѣнъ (веществъ, атомовъ)**. *Виміна, ни*. Цег. 22. 142.

1455. **Обрабатывать, обработать (сѣрною кислотою)**. *Розробляти, ллю, розробити, блю*. Цег. 80.

1456. **Образецъ**. *Взірець, рця*. Лев. Мат. *Зразок, зка*.

1457. **Образованіе**. *Творення, ня*. Повставанє пари. Цег. 23. Витворюванє. Цег. 41.

1458. **Обратимый круговой процессъ**. *Оборотний коловий процес*.

1459. **Обратимая реакція**. *Оборотна реакція*.

1460. **Обратная реакція**. *Відворотна реакція*.

1461. **Обрѣзокъ**. *Окравок*, *обрізок*, *утинок*. Тимч. Окравки. Цег. 32.
1462. **Обугливаніе**. *Вугління*, *ня*, *звуглення*, *ня*. Вуглінє. Цег. 83. Звугленє. Гірн. 22.
1463. **Обугливать**, **обуглить**. *Звуглювати*, *глюю*, *звуглити*, *глю*. Повертати, повернути в вугіль; обпалювати, обпалити. Тимч.
1464. **Обугливаться**, **обуглиться**. *Братися*, *взятися вуглем*. Тимч. *Вугліти*, *ію*, *звугліти*, *ію*.
1465. **Объемистый**. *Обіймистий*.
1466. **Объемный анализъ**. *Об'ємний аналіз*.
1467. **Объемъ**. *Об'єм*, *му*. Цег. 4. Шіндл. 5. Обійма; обмір, обєм, обсяг, грубість. Тимч.
1468. **Объемъ атомный**. *Атомовий об'єм*. ГОХ. 36.
1469. **Объемъ молекулярный**. *Молекулярний об'єм*.
1470. **Объемъ удѣльный**. *Питомий об'єм*, *відносний об'єм*.
1471. **Огненный**. *Вогневий*, *вогнистий*. Тимч. Огнистий розчин. Гірн.
1472. **Огнеупорный**. *Вогнетривалий*. Тимч. *Вогневідпорний*. Огнетривалий. Гірн. 100. Цег. 53.
1473. **Огонь**. *Вогонь*, *гню*.
1474. **Одноатомный**. *Одновартісний*. Цег. 24. *Одновалентний*. Гірн. 60. *Одноатомовий*.
1475. **Одноосновная кислота**. *Одновартісна* (*одновалентна*) *кислота*. Однозасадовий квас. Лев.
1476. **Одноосный**. *Одноосевий*. Лев. Мат.
1477. **Однородный**. *Одностайний*. Гірн. 9. *Однорідний*. Тимч. Тіло однородне. Лев. Мат.
1478. **Ожижаться**. *Крапліти*, *плію*. Огон. 15.
1479. **Ожиженіе**. *Крапління*, *ня*.
1480. **Озокеритъ**. См. Воскъ горный.
1481. **Озонъ**. *Озон*, *ну*. Цег. 10. Гірн. 58.
1482. **Окалина**. *Жужелиця*, *ці*, Тимч. Грінч. *Циндра*, *ри*, *віпса*, *си*. Грінч. Металічний попіл. Цег. 2.
1483. **Окиселъ**. *Окис*, *су*. Цег. 8. Кисняк або окис. ГОХ. 2. Неутральний (байдужний) окис; квасовий окис; основний окис. Цег. 8. Квасовий окис; основний окис. Гірн. 73. (Металь з киснем) – окис, кисняк, (метальоїд з киснем) – окис, безводник. Лев. Оксід. Горб. 4.
1484. **Окисленіе**. *Окиснення*, *ня*. Тимч. Окиснюванє. Цег. 8. Окисанє. Цег 10. Кисненє. Цег. 38.
1485. **Окислитель**. *Окисник*, *ка*.
1486. **Окислительное пламя**. *Окисне полум'я*. Окисляюча полумінь. Цег. 59.
1487. **Окислять**, **окислить**. *Окиснювати*, *снюю*, *окиснити*, *ню*. Цег. 8. *Окисляти*, *слити*. Тимч.
1488. **Окисляться**, **окислиться**. *Окиснюватися*, *нююся*, *окиснитися*, *нюся*. Гірн. 31. Окисати. Цег. 27. Квасніти. Цег. 104.
1489. **Окись**. *Окис*, *су*. ГОХ. Цег. Гірн. Лев.
1490. **Окись водная**. См. Гидратъ окиси.
1491. **Окклюзія**. *Оклюзія*, *зії*.
1491а. **Окраска**. *Забарвлення*, *ня*.
1492. **Окрашиваніе**. *Пофарбування*, *ня*. Забарвленє. Цег. 87.
1493. **Окрашивать**, **окрасить**. *Фарбувати*, *бую*, *пофарбувати*, *бую*, *закрашувати*, *шую*, *закрасити*, *шу*. Цег. 26. *Забарвляти*, *забарвлювати*, *забарвити*. Цег. 2.
1494. **Окрашивать**, **окрасить в бѣлый цвѣтъ**. *Білити*, *лю*, *побілити*, *лю*.
1495. **Окрашивать**, **окрасить въ желтый цвѣтъ**. *Жовтити*, *чу*, *пожовтити*, *чу*,
1496. **Окрашивать**, **окрасить в зеленый цвѣтъ**. *Зеленити*, *ню*, *позеленити*, *ню*.
1497. **Окрашивать**, **окрасить в красный цвѣтъ**. *Червонити*, *ню*, *почервонити*, *ню*. *Закрашувати на червоно*. Цег. 26.
1498. **Окрашивать**, **окрасить в черный цвѣтъ**. *Чорнити*, *ню*, *почорнити*, *ню*.
1499. **Окрашиваться**, **окраситься (въ красный**, **черный**, **желтый цвѣтъ)**. *Забарвлятися*, *ляюся*, *забарвитися*, *влюся*, *фарбуватися*, *буюся*, *пофарбуватися*, *буюся*, *закрашуватися*, *шуюся*, *закраситися*, *шуся* (на червоно, чорно, жовто).
1500. **Оксиазосоединеніе**. *Оксиазосполука*, *оксиазова сполука*. Лев.
1501. **Оксибензолъ**. *Оксибензол*, *лу*. Оксибензоль. Цег. 127.
1502. **Оксикислота**. *Оксикислота*, *алкогольокислота*. Алькогольокваси. Цег. 107. 108. Лев.
1503. **Оксипропіоновая кислота**. *Оксипропіонова кислота*, *алкогольопропіонова кислота*. Алькогольопропіоновий квас. Цег. 108.
1504. **Оксисульфокислота**. *Оксисульфонова кислота*. Оксисїркокваси. Лев.
1505. **Оксиуксусная кислота**. *Оксиоцтова кислота*, *алкогольоцтова кислота*. Алькогольоцтовий квас. Цег. 107. 108.
1506. **Оксихинонъ**. *Оксихінон*, *ну*. Лев.
1507. **Оксиянтарная кислота**. *Оксибурштинова кислота*, *алкогольобурштинова кислота*. Алькогольобурштиновий квас. Цег. 107. 108.
1508. **Октанъ**. *Октан*, *ну*. Гірн. 105.

1509. **Окуриваніе сѣрою**. *Висірковування, ня*. Висїрковуванє. Цег. 33.
1510. **Олеиновая кислота**. *Олеїнова кислота*. Олїйний квас. Цег. 106. Олїйовий квас. Гірн. 119.
1511. **Олеиновой кислоты соль**. *Олеїнан, ну, олеїнат, ту*. Олїяни. Лев. Гірн. 119.
1512. **Олеиновой кислоты каліевая соль**. *Олеїнан потасу* (*потасовий*), *олеїнат калія* (*калійний*). Потасовий олїян. Гірн. 119.
1513. **Олеиновой кислоты натріевая соль**. *Олеїнан соду* (*содовий*), *олеїнат натрія* (*натрійний*). Содовий олїян. Гірн. 119.
1514. **Оливинъ**. *Оливін, ну*. Олївін. М. 61. Оливин. ГОХ. 58.
1515. **Олово Sn**. *Цина, ни*. Цег. 89. Лев. Горб. 6. Ціна, цінь. Тимч. Оливо. Мазур.
1516. **Оловомъ покрытый**. *Цинований*.
1517. **Закись олова SnO**. *Одноокис цини, цинистий окис*. Окис цинавий. Лев.
1518. **Гидратъ закиси олова $Sn(OH)_2$**. *Воднекис цинистий, гідрат одноокису цини*. Воднекисень цинавий. Лев.
1519. **Соль закиси олова SnM_2**. *Циниста сіль*. Соли цинові. Лев.
1520. **Двуокись олова SnO_2**. *Двоокис цини*. Гірн. 44. *Циновий окис*. Лев. Цег. 8.
1521. **Оловянный ангидридъ**. См. Двуокись олова.
1522. **Соль окиси олова SnM_4**. *Цинова сіль*. Лев.
1523. **Оловянная кислота H_2SnO_3**. *Цинова кислота*.
1524. **Оловяннокислая соль M_2SnO_3**. *Цинан, ну*. Лев. *Станат, ту*.
1525. **Оловяннокислый натрій Na_2SnO_3**. *Цинан соду* (*содовий*), *станат натрія* (*натрійний*). Цинан содовий. Лев.
1526. **Оловянный**. *Циновий*. Грінч. Тимч.
1527. **Оловянная бумага**. *Циновий папір*. Цег. 89.
1528. **Оловянный камень SnO_2**. *Каситерит, ту*. М. 36. Гірн. 44. Пок. 175. *Циняк, ка*. М. 36. Пок. 175. *Цинова руда*. Пок. 175.
1529. **Оловянная руда**. См. Оловянный камень.
1530. **Оловянная фольга**. См. Станіоль.
1531. **Ониксъ**. *Онікс, су*. Гірн. 96.
1532. **Опализація**. *Опалізування, ня, опалізація, ії*. Опалїзованє. ГОХ. 98.
1533. **Опалъ**. *Опал, лу*. Опаль. Цег. 60. Пок. 173, ГОХ. 98.
1534. **Опалъ благородный**. *Благородний опал*. Сияк, благородний опаль. Пок. 173. М. 34. Гірн. 98.
1535. **Опалъ желтый**. *Жовтий опал*. Жовтий опаль. Пок. 173.
1536. **Опалъ молочный**. См. Молочный опалъ.
1537. **Опалъ обыкновенный**. *Звичайний опал*. Звичайний опаль. Гірн. 98. М. 34.
1538. **Опилки**. (Дерев'яні) – *тирса, си, трина, ни*. Грінч. (Залізні) – *циндра, ри*. Трина, тирса, тертуха; (залізні) циндра. Тимч. Опилки. Цег. 129. (Залізн.) циндра. Київщ. Лип. п. Тирса Зб. I. 95.
1539. **Опіумъ**. *Опій, пія*. Тимч. Сонне зілля, макове молоко, андріяк. Грінч.
1540. **Оплавлять, оплавить**. *Оплавляти, ляю, оплавити, влю, обтопляти, ляю, обтопити, плю.*
1541. **Опредѣленіе.** *Означення, ня, визначення, ня.* Визначення, визнака, окреслення. Тимч.
1542. **Опредѣленіе непрямое**. См. Непрямое опредѣленіе.
1543. **Опредѣлять, определить**. *Означати, чаю, означити, чу, визначати, чаю, визначити, чу.*
1544. **Оптически (дѣятельный, недѣятельный).** *Оптично* (*активний, чинний, неактивний, нечинний*).
1545. **Опытъ (научн.).** *Спроба, би*. Грінч. Зб. I. 125. Досьвід. Цег. 2. Огон. 1. Гірн. 18. Досвід, проба, спиток, спробунок, поспит. Тимч.
1546. **Опьянять.** *Оп'яняти, няю, оп'янити, ню*. Грінч. Упинати. Цег. 122.
1547. **Оранжевый**. *Жовтогарячий*. Тимч.
1548. **Оранжевая краска**. *Жовто-жар, ру*. Тимч.
1549. **Органическій**. *Органичний*. Орґанічна субстанция. Цег. 65. Органічні кваси. Гірн. 117. Орґанічна хемія. Цег. 95. Орґанічні сполуки. Цег. 43.
1550. **Органическое сжиганіе**. *Органичне спалення*.
1551. **Ортоклазъ**. См. Полевой шпатъ.
1552. **Ортштейнъ**. *Ортштейн, ну*.
1553. **Осадокъ**. *Осад, ду*. Цег. 26. Осад, фус, опад, (від. зоління) визол. Тимч. Остаток. Зб. I. 83.
1554. **Осадочный**. *Осадовий*. Тимч.
1555. **Осадочные породы**. *Осадові поклади*. Тимч.
1556. **Осаждать, осадить (хим.).** *Осаджувати, джую, робити осад, осадити, зробити осад.*
1557. **Осаждаться, осадиться (хим.).** *Осідати, даю, осаджуватися, джуюся, осісти, сяду, осадитися, джуся.*

1558. **Осажденіе (хим.).** *Осадження, ня.*

1559. **Освѣтлять, освѣтлить**. *Освітляти, ляю, освітлити, лю.* Тимч.

1560**. Освѣтляться, освѣтлиться.** *Освітлятися, ляюся, освітлитися, люся.*

1561**. Освѣщеніе**. *Освітлення, ня.* Тимч.

1562. **Освѣщеніе искусственное.** *Штучне освітлення.*

1563. **Осмій Os**. *Осмій, мія.* Осм. Лев. Цег. 12.

1564. **Осміевый ангидридъ OsO_4.** *Чотироокис осмія* (*осмійний*), *безводник* (*ангідрид*) *осмія* (*осмійний*). Чотироокис осмовий. Лев.

1565. **Осміевая кислота.** См. Также осміевий ангидридъ. *Осмійна кислота.*

1566. **Осміевокислая соль M_2OsO_4**. *Осман, ну, осміят, ту.* Османи. Лев.

1567. **Осмоланіе.** *Осмолення, ня.*

1568. **Осмотическое давленіе**. *Осмотичне тиснення.*

1569. **Осніваніе**. *Основа, ви.* Цег. 61. Гірн. 71. Основні окиси або основи. Шіндл. 45.

1570. **Основной (одно-дву-трехосновной)**. *Основний, вартісний* (*одно-,дво-, триосновний, одно-,дво-, тривартісний*). 1. Основні водокиси. ГОХ. 42. Гірн. 69. Основний окис. Цег. 8. Гірн. 73. Триосновний квас. Цег. 45. Засадова сіль. Лев. Одно-, двузасадові кваси. Лев. 2. Основний закон хемії. Цег. 19.

1571. **Остатокъ**. *Послідок, дку.* Грінч. Осталини. Цег. 100. Решта, зайвина, залишок, послідки, (на дні начиння) оденки. Тимч.

1572. **Остатки послѣ обожженія кирпичей соломой на кирпичныхъ заводахъ или остатки оть каменного угля въ зольникѣ парового котла.** Жужелиця. Катеринославщ. Маріуп. пов. Згарки. Зб. І. 114.

1573. **Остужать, остудить**. *Остуджувати, джую, остудити, джу, охолоджувати, джую, охолодити, джу.*

1574. **Остывать, остыть**. *Вистигати, гти, холонути, вихолоти, прочахати, хти.* Тимч.

1575**. Отбросъ**. *Відпадок, дку.* Цег. 41.

1576. **Отбѣлка**. *Білення, ня. Забілюванє.* Цег. 131.

1577. **Отваръ**. *Вивар, ру.* Відвар. Тимч.

1578. **Отвердѣваніе**. *Твердіння, ня, тверднення, ня.* Ціпнення. Шіндл. 18. Огон. 12.

1579. **Отвердѣвать, отвердѣть**. *Тверднути, ну, затверднути, ну.* Тимч. Ціпеніти (про плин.) Цег. 17. Штивніти: чому штивніє ґніт нафтових лямп. Цег. 100.

1580. **Отвердѣніе.** *Затверднення, ня, ствердження, ня.*

1581. **Отгонка**. *Відгін, гону, віддестилювання, ня.* Віддестильованє. ГОХ. 5. Гірн. 16.

1582. **Отдѣленіе**. *Відділення, ня.* Відділюванє: дальше уживають азотового квасу до відділюваня золота від срібла. Цег. 40.

1583. **Отжигать, отжечь**. *Відпалювати, люю, відпалити, лю,* (сталь) *відгартувати, тую.* Тимч.

1584. **Открытая группировка**. *Розімкнене групування.*

1585. **Отплывъ.** См. Раковина.

1586. **Отмучиваніе**. Відмучування, ня.

1587. **Отмучивать, отмучить.** Відмучувати, чую, відмучити, чу.

1588. **Относительный**. *Відносний.* Поглядний, стосунковий, відносний. Тимч.

1589. **Относительная влажность**. *Відносна вохкість.* Зб. І. 165.

1590. **Отношеніе вѣсовое**. См. Вѣсовое отношеніе.

1591. **Отрава**. *Отрута, ти.* Отрута, трутизна, трійло. Тимч.

1592. **Отравленіе.** *Отруєння, ня.* Затруєнє. Цег. 36. Трійка. Цег. 44. Отруя, затруя. Тимч.

1593. **Отстаиваться, отстояться**. *Устоюватися,ююся, устоятися, юся.* Тимч.

1594. **Отстой**. *Осад, ду, фус, су.* Тимч.

1595. **Отсырѣть**. *Відвохти, відвологти, відлити.* Тимч.

1596. **Отцѣживать, отцѣдить**. *Відціджувати, джую, відцідити, джу,*

1597. **Охладительная смѣсь**. *Остудна мішанина.* Остуджаюча мішанина. Цег. 25.

1598. **Охладѣвать, охладѣть**. *Холонути, ну, охолонути, ну, охолоти, ну.* Тимч.

1599. **Охладѣвшій**. *Охололий.* Тимч.

1600. **Охлаждать, охладить**. *Охолоджувати, джую, охолодити, джу, остуджати, джаю, остудити, джу.* Тимч.

1601. **Охлаждаться, охладиться**. См. Охладѣвать, охладѣть.

1602. **Охлажденіе**. *Охолода, ди, остуда, ди.* Тимч. Остуженє. Гірн. 16.

1603. **Охра**. *Вохра, ри.* Грінч. Охра. Гірн. 35.

1604. **Охра красная**. *Червона вохра.* Охра червона. Гірн. 36.

1605. **Очищеніе**. *Чищення, ня, рафінерія, ії.* Рафінерия, чищенє. Цег. 119.

1606. **Очищенный**. *Чищений, рафінований.*

П.

1607. **Паденіе потенціала**. *Падання потенціялу.*

1608. **Пай**. *Пай, ю.* Тимч.

1609. **Паевъ законъ**. См. Законъ паевъ.

1610. **Пайный вѣсь**. См. Вѣсъ пайный.

1611. **Палладій Pd**. *Паладій*, *дія*. Паляд. Лев. Гірн. 27. ГОХ. 26. Цег. 12.

1612. **Палладіевая соль типа M_2PdCL_6**. *Хлоропаладан*, *ну*, *хлоропаладат*, *ту*. Хльороналяд, ни. Лев.

1613. **Пальмитиновая кислота**. *Пальмітинова кислота*. Пальмітиновий квас. Цег. 106. Пальмітовий квас. Гірн. 119.

1614. **Пальмитиновой кислоты соль**. *Пальмітан*, *ну*. Гірн. 119. *Пальмітат*, *ту*.

1615. **Пальмовый жиръ**. *Пальмовий товщ*. Гірн. 118.

1616. **Пальмовое масло**. *Пальмова олія*. Пальмовий олїй. Цег. 110.

1617. **Пара гальваническая**. Гальваничне звено. Зб. I. 165.

1618. **Параллельный лучъ**. *Рівнобіжний промінь*.

1619. **Парафиновое масло**. *Парафінова олія*. Парафіновий олїй. Цег. 100.

1620. **Парафинъ**. *Парафін*, *ну*. Парафіна. Цег. 100. Гірн. 23. Земляний віск. Тимч.

1621. **Парижская зелень**. *Парзька зелень*, *ні*.

1622. **Пароизмѣритель**. *Паромір*, *ру*. Зб. I. 124.

1623. **Парціальное давленіе**. *Парціяльне тиснення*.

1624. **Паръ**. *Пара*, *ри*. Зб. I. 118. Цег. 9. Водяна пара. Цег. 9.

1625. **Паять**. *Лютувати*, *тую*. Грінч. Тимч.

1626. **Пентаметиленъ**. *Пентаметилен*, *ну*. Пентаметилєн. Гірн. 106.

1627. **Пентанъ.** *Пентан*, *ну*. Цег. 96. Гірн. 105.

1628. **Пентатіоновая кислота $H_2S_5O_6$**. *П'ятитіосірчана кислота*, *пентатіонова кислота*. Пятитіосїрковий (-сїрчаний) квас. Лев.

1629. **Пентатіоновой кислоты соль**. *П'ятитіосірчан*, *ну*. Лев. *Пентатіонат*, *ту*.

1630. **Пентатріаконтанъ.** *Пентатріяконтан*, *ну*. Цег. 96.

1631. **Пепелъ**. *Попіл*, *лу*.

1632. **Въ пепелъ обращаться, обратиться**. *Попеліти*, *лію*, *спопеліти*, *лію*.

1633. **Пепсинъ**. *Пепсин*, *ну*. Пепсина. Цег. 142.

1634. **Первичный спиртъ**. *Першорядний спирт*.

1635. **Первобытный.** *Первісний*.

1636. **Первоначальный**. См. Первобытный.

1637. **Пергаментная бумага**. *Пергаменовий папір*. Перґаменовий папір. Цег. 114.

1638. **Пергаментъ**. *Пергамен*, *ну*. Грінч. Перґамін. Тимч. Перґамен. Цег. 14.

1639. **Переворачивать, перевернуть (бутылку).** *Обертати*, *таю*, *обернути*, *ну*. Цег. 25.

1640. **Перегибъ кривой.** *Перегин кривої*.

1641. **Перегной**. *Перегній*, *ною*. Тимч. Порохнячка. Цег. 80. 140.

1642. **Перегонка**. См. Дистилляція.

1643. **Перегонка фракционированная**. См. Фракціонированная перегонка.

1644. **Перегонный**. *Перегінний*, *дестиляційний*.

1645. **Перегонный кубъ**. *Перегінний котел*, *дестиляційний котел*. Дестиляцийний котел. Гірн. 113.

1646. **Перегонять, перегнать** (хим.). *Переганяти*, *няю*, *перегнати*, *гоню*, *перепускати*, *каю*, *перепустити*, *щу*. Тимч.

1647. **Перегородка**. *Перегородка*, *ки*.

1648. **Перегруппировка**. *Перегрупування*.

1649. **Перегрѣватель**. *Перегрівач*, *ча*. Перегріватель. Зб. I. 128.

1650. **Перегрѣвать, перегрѣть**. *Перегрівати*, *ваю*, *перегріти*, *грію*. Тимч.

1651. **Передвижная лабораторія**. См. Лабораторія передвижная.

1652. **Пережигать, пережечь**. *Перепалювати*, *люю*, *перепалити*, *лю*. Тимч.

1653. **Пережженый гипсъ**. См. Гипсъ пережженый.

1654. **Перекаливать, перекалить**. *Перегартовувати*, *товую*, *перегартувати*, *тую*. Тимч.

1655. **Перекалъ**. *Перегартування*, *ня*. *Перегарт*. Хим. Маз. 22.

1656. **Перекись**. *Надокис*, *су*. Цег. 26. Перекис. Тимч.

1657. **Перекись водорода**. См. Водорода перекись.

1658. **Перекристализація**. *Перекристалізування*, *ня*, *перекристалізація*, *ії*.

1659. **Перемѣнный**. *Перемінний*. Змінний. Огон. 92.

1660. **Перемѣнный токъ**. Перемінний тік (току).

1661. **Переносъ іоновъ**. *Переніс йонів*.

1662. **Переохлаждать, переохладить**. *Перехододжувати*, *джую*, *перехододити*, *джу*, *перестуджувати*, *жую*, *перестудити*, *джу*.

1663. **Переохлажденіе.** *Перестудження*, *ня*, *перехододження*, *ня*.

1664. **Пересыщенный**. Пересечений. Гірн. 53.

1665. **Перетапливаніе**. *Перетоплення*, *ня*. Тимч.

1666. **Перетапливать, перетопить**. *Перетоплювати, плюю, перетопити, плю*. Тимч.
1667. **Переходное явленіе**. *Перехідне явище*.
1668. **Перецѣживать, перецѣдить**. *Переціджувати, джую, перецідити, джу*. Тимч.
1669. **Періодическій**. *Періодичний*.
1670. **Періодическая система Менделѣева**. *Періодична система Менделєєва*.
1671. **Перламутровый**. *Перламутровий*. Перльомутовий. Тимч.
1672. **Перламутровый блескъ**. *Перламутровий блиск*. Жемчужний блеск. Пок. 172. Блеск перловий. ГОХ. 37.
1673. **Перлъ**. *Перло, ла*. Грінч.
1674. **Песокъ**. *Пісок, ску*.
1675. **Пестикъ**. *Товкачик, ка*. Грінч.
1676. **Песчаная ванна**. *Піскова ванна*.
1677. **Петролейный эфиръ**. *Петролійний* (*нафтовий*) *етер*. Нафтовий етер. Цег. 99.
1678. **Печень сѣрная**. *Сірчана печінка*. Цег. 32.
1679. **Печь доменная**. См. Доменная печь.
1680. **Печь известковая**. См. Известковая печь.
1681. **Печь плавильная**. См. Плавильная печь.
1682. **Печь пудлинговая**. См. Пудлинговая печь.
1683. **Печь расплавная**. См. Расплавная печь.
1684. **Пигментъ**. *Пігмент, ту, барвник, ка*.
1685. **Пикриновая кислота**. *Пікринова кислота*. Пікриновий квас. Цег. 129.
1686. **Пиперединъ**. *Пипередин, ну*. Пипередина. Цег. 135.
1687. **Пипетка**. *Піпетка, ки*. Лїввар. Фіз. Лев. 172.
1688. **Пиридинъ**. *Піридин, ну*. Піридина. Лев.
1689. **Пиритъ**. См. Желѣзный колчеданъ.
1690. **Пирогаллолъ**. *Пірогалол, лу*. Піроґалльоль. Цег. 127. ГОХ. 67. Піроґал- люсовий квас. Цег. 127.
1691. **Пирокатехинъ**. *Пірокатехін, ну*. Пірокатехіна. ГОХ. 67. Бренцкатехїна. Цег. 127.
1692. **Пироксилинъ**. *Піроксилін, ну, стрільна бавовна*. Стрільна бавовна, піроксилїна, триазотан целлюльози. Цег. 115. Стрільна бавовна. ГОХ. 65. Стрільнича бавовна. Лев.
1693. **Пиролюзитъ**. *Піролюзит, ту*. Бравнштайн, пиролюзит, мурак (манґановий двоокис, манґановий надокис). Цег. 87. 27. Пиролюзит, мурак (двокис манґану). ГОХ. 14.
1694. **Пиросфера**. *Піросфера, ри*. Гірн. 1.
1695. **Пирролъ**. *Пірол, лу*. ГОХ. 68.
1696. **Питаніе**. *Живлення, ня*. Віджива; живлення, годування. Тимч. Віджлюване. Цег. 141.
1697. **Питательность**. *Поживність, ности*. Поживність, тревність. Тимч.
1698. **Питательный.** *Поживний*. Тревний; поживний; наїдний. Тимч.
1699. **Питейный**. *Питний*. Тимч.
1700. **Питье**. *Пиття, тя*
1701. **Годный для питья**. См. Питейный.
1702. **Плавиковая кислота $HF2H_2O$.** *Плавнева кислота*. Плавневий квас. Цег. 29. Флюороводневий квас. Гірн. 81. Цег. 29.
1703. **Плавиковый шпатъ**. *Плавневий шпат, плавень, вня, флуорит, ту*. Плавень, флюорит, топник. Цег. 29. Флюорит (вапо- вий флюорак). Гірн. 81.
1704. **Плавильний**. *Топильний*. Тимч.
1705. **Плавильный горшокъ**. См. Тигель.
1706. **Плавильный заводъ**. *Рудня, ні*. Гамарня. Тимч.
1707. **Плавильная печь**. *Гамарня, ні*. Гута, ти. Тимч.
1708. **Плавильная трубочка**. *Топильна трубка*. Топильна рулька. Тимч.
1709. **Плавить**. *Топити, плю*. Грінч. *Топити, перетопляти* (*метали*).
1710. **Плавиться**. *Топитися, плюся*. Цег. 83. Грінч.
1711. **Плавка**. См. Плавленіе.
1712. **Плавкій**. *Топкий*. Левч.
1713. **Плавкость**. *Топкість, кости*. Тимч.
1714. **Плавленіе**. *Топлення, ня* (*металу*). Топленє. Цег. 2. Шндл. 17. Ог. 11.
1715. **Пламя**. *Полум'я, мя*. Мазур. 16. Грінч. Полумінь. Цег. 6.
1716. **Пламя возстановительное**. См. Возстановительное пламя.
1717. **Пламя окислительное**. См. Окислительное пламя.
1718. **Пластинка**. *Платівка, ки*. Платівка; бляшка (метальова). Тимч. Пластинка. Цег. 27. Платка. Гірн. 13.
1719. **Пластичный**. *Пластичний*. Угнітний. Цег. 81.
1720. **Пластырь**. См. Свинцовое мыло.
1721. **Платина Pt**. *Платина*. Плятина. Пок. 173. Гірн. 27. Цег. 5. Горб. 6. Лев.
1722. **Группа платины (Ru, Rh, Pd, Os, Ir, Pt).** *Платинники*. Плятинники. Лев. ГОХ. 3. Цег. 93.
1723. **Губчатая платина**. *Платинова губка, губкувата платина*. Плятинова губка. Пег. 93.

1724. **Закись платины PtO**. Платинистий окис, одноокис платини. Окис Плятинавий. Лев.

1725. **Окись платины PtO_2.** Платиновий окис, двоокис платини. Окис платиновий. Лев.

1726. **Гидратъ окиси платины $Pt(OH)_4$.** *Платиновий воднекис*, *гідрат двоокису платини*. Воднекисень платиновий. Лев.

1727. **Платинистохлористоводородная кислота H_2PtCl_4.** *Платинистохло-роводнева кислота*, *хлороплатиниста кислота*.

1728. **Соль платинистохлористоводородной кислоты**. *Хлороплатинин*, *ну*, *хлороплятиніт*, *ту*.

1729. **Платинохлористоводородная кислота H_2PtCl_6.** *Платинохлороводнева кислота*, *хлороплатинова кислота*. Хльороплятиновий квас. Лев.

1730. **Платинохлористоводородной кислоты соль**. *Хлороплатинан*, *ну*, *хло -роплатинат*, *ту*.

1731. **Платинированный азбестъ**. См. Азбестъ платинированный.

1732. **Плодовый сахаръ**. *Овочевий цукор*, *левулоза*, *зи*. Цукор овочевий (лєвульоза). Цег. 117.

1733. **Плоскодонная колба**. *Плескатодонна колба*.

1734. **Плоскость поляризаціи**. *Площа поляризації*.

1735. **Плотность**. *Густота*, *ти*. Огон. 5. Гірн. 2. Зб. І. 165. 127. Цег. 1.

1736. **Плотный**. *Густий*. Цег. 13.

1737. **Плѣсень**. *Цвіль*, *лі*. Тимч.

1738. **Плсѣневѣть**. *Цвісти*, *іту*, *цвіллю братися*. Тимч.

1739. **Плющить**. *Плющити*, *щу*. Тимч.

1740. **Пневматическая ванна**. См. Ванна пневматическая.

1741. **Побочный**. *Бічний*. Бічний продукт. Цег. 26.

1742. **Побочная единица сродства**. *Бічна сполукова одиниця*.

1743. **Поваренная соль**. Кухонна сіль. Цег. 24. Гірн. 77. Пок. 171. Виварна сіль. Пок. 47.

1744. **Поверхностное натяженіе**. *Поверхнева напруга*.

1745. **Поверхность**. *Поверхня*, *ні*.

1746. **Поверхность молекулярная**. См. Молекулярная поверхность.

1747. **Повишеніє (точки кипѣнія, температуры).** *Підвищення*, *ня*, *піднесення*, *ня* (точки кипіння, *температури*).

1748. **Поглотительный**. *Вглитальний*.

1749. **Поглощать, поглотить**. *Вглитати*, *таю*, *вглинути*, *ну*, *втягати*, *гаю*, *втягти*, *гну*, *вбирати*, *раю*, *увібрати* (*вбрати*), *вберу*. Глитати, поглинути, ковтати, проковтнути, захланути; втягувати, гти. Тимч. Вглитати. Цег. 9. Огон. 79. Окклюдувати. Гірн. 50. Абсорбувати. Гірн. 65.

1750. **Поглощеніе**. *Вглитання*, *ня*, *вбирання*, *ня*, *втягання*, *ня*, *абсорбція*, *її*. Абсорпція. Гірн. 5. Глитання, втягування. Тимч.

1751. **Поглощеніе свѣта**. *Абсорбція світла*.

1752. **Погружать,-зить**. *Затопляти*, *ляю*, *затопити*, *плю*, *зануряти*, *ряю*, *занурити*, *рю*. Тимч.

1753. **Погруженіе**. *Затоплення*, *ня*, *занурення*, *ня*. Тимч.

1754. **Подвижное равновѣсіе**. *Рухома рівновага*.

1755. **Подкислять,-слить**. *Закисляти*, *ляю*, *закислити*, *лю*.

1756. **Подмѣсь**. *Примішка*, *ки*, *домішка*, *ки*. Тимч.

1757. **Подмѣшивать,-шать**. *Примішувати*, *шую*, *примішати*, *шаю*, *домішувати*, *шую*, *домішати*, *шаю*.

1758. **Подпочва**. *Підгрунтя*, *тя*. Тимч. Підпочва. Цег. 81.

1759. **Подпочвенный**. *Підгрунтовий*. Тимч.

1760. **Подсолнечное масло**. *Соняшникова олія*. Олія. Мазур. 12.

1761. **Подщелачивать (промывать щелочью).** *Лужити*, *жу*. Зб. І. 165.

1762. **Позлащать, позлатить**. *Золотити*, *чу*, *позолочувати*, *чую*, *позолотити*, *чу*. Тимч.

1763. **Позлащеніе**. *Позолочення*, *ня*.

1764. **Позолота**. *Позолота*, *ти*.

1765. **Позолотить**. *Позолотити*, *чу*.

1766. **Показатель преломленія свѣта**. *Покажчик заломлення світла*.

1767. **Покрасить**. *Пофарбувати*, *бую*, *покрасити*, *шу*.

1768. **Покрасить въ черный, красный и др. цвѣта**. См. Окрашивать, окрасить.

1769. **Полевой шпатъ**. *Пальовик*, *польовий шпат*, *фельдшпат*, *ту*. М. 56. *Ортоклаз*, *зу*. Звичайний полевик, скалинець полевий, ортокляз. Пок. 98. Полевий скалець, ортокляз. Цег. 79. 63. Полевики, фельдшпати. М. 56. Ортокляз, скалець, потасовий фельдшпат. Гірн. 98.

1770. **Полигалитъ**. *Полігаліт*, *ту*. Полігаліт. ГОХ. 51.

1771. **Поликремневая кислота**. *Многокремова кислота*. Многокремові кваси. Лев.

1772. **Поликремневыхъ кислотъ соль, напр. $Mg_3Si_2O_7$.** *Многокреман, ну*. Лев. Полісилікат, ту.
1773. **Полированный сланецъ**. *Польований лупак*.
1774. **Полисахариды**. *Полісахариди*. Мучки. Лев.
1775. **Полихромовая соль M_2CrO_4+ $nCrO_3$** *Многохроман, ну*. Лев. *Поліхромат, ту*.
1776. **Полнота сгоранія**. *Повність горіння*. Зб. I. 141.
1777. **Положеніе орто, мета и пиро**. *Стан орто, мета й піро*.
1778. **Полоній**. *Полоній, нія*.
1779. **Полосканіе**. *Полоскання, ня*. Тимч. Полоканє. Цег. 87.
1780. **Полоскать**. Полоскати, щу.
1781. **Полость**. Порожня, дутина. Тимч. Порожнява, ямина.
1782. **Полублагородный**. *Напівблагородний*.
1783. **Полублагородный камень**. *Напівблагородний камінь*. Півдорогоцінні камені, півбисери. Пок. 50.
1784. **Полувысыхающее масло**. *Напівсхнуча олія*.
1785. **Полуда**. *Побіл, лу, полуда, ди*.
1786. **Полудить**. *Поцинувати, ную, полудити, жу*. Побілити, поцінювати. Тимч.
1787. **Полупроводникъ**. *Півпровідник, ка*.
1788. **Полупрозрачный**. *Напівпрозорий, напівпросвітчастий*. Тимч.
1789. **Полупроницаемый**. *Напівпроникливий*.
1790. **Полуустойчивое равновѣсіе**. *Напівстійка рівновага*.
1791. **Полюсъ**. *Полюс, са, бігун, на*. Бігун. Гірн. 27. Цег. 3.
1792. **Полюсъ отрицательный**. *Негативний полюс (бігун)*. Відємний бігун. Гірн. 23.
1793. **Полюсъ положительный**. *Позитивний полюс (бігун)*. Додатний бігун. Гірн. 73.
1794. **Поляризація круговая**. *Колова поляризація*.
1795. **Пониженіе точки замерзанія.** *Спадання точки замерзання*.
1796. **Поправка**. *Поправка, ки*.
1797. **Пористость**. *Поруватість, тости, дірчастість, тости*. Діркуватість. Тимч. Дірчатість. Лев. Мат.
1798. **Пористый**. *Поруватий*. Дірчастий. Гірн. 13. Пок. 178. Діркастий, пороватий. Цег. 80. Діркуватий. Тимч.
1799. **Порохъ**. *Стрільний порох*. ГОХ. I. Пок. 101.
1800. **Порошкообразный**. *Порошкуватий*. Порошковатий. Цег. 64.
1801. **Порошокъ**. *Порошок, шку*. Порошок, (трухляв. дерева то-що) порохня. Тимч.
1802. **Въ порошокъ обратить**. *Спорошкувати, кую*. Тимч.
1803. **Въ порошокъ измѣльченный**. *Спорошкований*. Цег. 87.
1804. **Порошокъ древесного угля**. *Деревовугільний порошок*. Деревяно-вугільний порошок. Зб. I. 94.
1805. **Порфиръ**. *Порфір, ру*. Гірн. 12.
1806. **Порѣдѣть**. *Порідшати, шаю, зріднути, ну*. Тимч.
1807. **Порадокъ равновѣсія**. *Порядок рівноваги*.
1808. **Посеребреніе**. *Посріблення, ня*. Тимч. *Посрібнення, ня*.
1809. **Посеребрять, посеребрить**. *Посрібляти, ляю, посріблити, лю*. Тимч.
1810. **Посинить**. *Посинити, ню*.Тимч.
1811. **Посинѣвшій**. *Посинілий*.
1812. **Посинѣть**. *Посиніти, нію*. Тимч. Гірн.
1813. **Послѣдующій**. *Наступний*. Тимч.
1814. **Постоянный**. *Сталий, постійний*.
1815. **Постоянная атомность**. *Стала вартісність (валентність, атомовість)*.
1816. **Постоянная газовая**. *Стала газова*.
1817. **Постоянная діэлектрическая**. *Стала диелектрична*.
1818. **Постоянный токъ**. Постійний тік.
1819. **Построеніе**. *Будова, ви, конструкція, ції*.
1820. **Построеніе цѣлью**. *Ланцюгова будова*.
1821. **Посуда**. *Посуд, ду, начиння, ня*. Тимч. (Одна) *посудина, ни*.
1822. **Посуда измѣрительная**. См. Измѣрительная посуда.
1823. **Поташенный заводъ**. *Поташня, ні*. Грінч.
1824. **Поташъ K_2CO_3.** *Поташ, шу*. Цег. 64. Тимч. ГОХ. 54. Грінч.
1825. **Потеря**. *Страта, ти, втрата, ти*.
1826. **Потраченная работа**. *Потрачена работа*.
1827. **Потускнѣть**. *Померкти, кну*.
1828. **Потяжелѣть**. *Поважчати, чаю*. Тимч.
1829. **Почва**. *Грунт, ту*. Почва. Цег. 81.
1830. **Почернить**. *Почорнити, ню*.
1831. **Почернѣвшій**. *Почорнілий*.
1832. **Почернѣть**. *Почорніти, нію*, (злегка) *причорніти, нію*.
1833. **Правило фазъ**. *Правило фаз*.
1834. **Правовращающій**. *Правозворотний*.

1835. **Празеодимій Pr**. *Празеодимій*, *ія*. Празеодим. Лев. Цег. 12. Горб. 6.
1836. **Превращеніе**. *Перетворення*, *ня*, *перетвір*, *вору*. Переобраз, переміна, обернення, заміна. Тимч.
1837. **Предохранительная лампа**. См. Лампа предохранительная.
1838. **Предполагать**. *Гадати*, *даю*, *припускати*, *каю*. Припускати, гадати, догадуватись, домислитись. Тимч.
1839. **Предположеніе**. *Гіпотеза*, *зи*, *здогад*, *ду*, *гадка*, *ки*. Припущення, догад, домисел, здання, здавання. Тимч.
1840. **Предыдущій**. *Попередній*.
1841. **Предѣльный**. *Граничний*. Тимч. Зб. II. 36.
1842. **Предѣльное разрѣженіе**. *Граничне розрідження*. Граничне розрідженє. Зб. II. 36.
1843. **Предѣльный спиртъ**. *Насичений спирт* (*алкоголь*). Насичені алькоголї. Лев.
1844. **Предѣльная температура**. *Гранична температура*. Насичена температура. Зб. I. 132.
1845. **Предѣльные углеводороды**. См. Насыщенные углеводороды.
1846. **Преломленіе молекулярное**. См. Молекулярное преломленіе.
1847. **Преломленіе свѣта**. *Заломлення світла*.
1848. **Преломлять, преломить**. *Заломлювати*, *люю*, *заломити*, *млю*. Цег. 37.
1849. **Преломляющая способность**. *Заломна здатність*.
1850. **Прерывистый спектръ**. *Переривчаний спектр*.
1851. **Пресыщенный (растворъ).** *Пересичений* (*розчин*).
1852. **Приборъ**. *Прилад*, *ду*. Зб. I. 124, 132. (Збірн.) – *Приладдя*. *Апарат*, *ту*. Наряддя, пристрій, прилад, справа, снасть, справилля. Тимч.
1854. **Приборъ Кипа**. *Кіпів апарат*. Апарат Кіпа. Гірн. 66.
1855. **Приводить, привести в движеніе**. *Пускати*, *каю*, *пустити*, *щу в рух*.
1856. **Признакъ**. *Ознака*, *ки*. Знак, ознака, познак. Тимч.
1857. **Приклеивать, приклеить**. *Приклеювати*, *юю*, *приклеїти*, *ею*, *приліплювати*, *люю*, *приліпити*, *плю*. Тимч.
1858. **Прилипаніе.** (Adhaesion). *Прилипність*, *нести*. Причіпність. Лев. Мат.
1859. **Прилипать, прилипнуть**. *Приліплятися*, *ляюся*, *приліпитися*, *плююся*, *липти*, *пну*, *прилипши*, *пну*. Тимч.
1860. **Прилиплый**. *Прилиплий*, *налиплий*. Тимч.
1861. **Примерзать, примерзнуть**. *Примерзати*, *заю*, *примерзнути*, *ну*.
1862. **Примѣненіе**. *Застосування*, *ня*. Тимч.
1863. **Примѣсь**. *Примішка*, *ки*, *домішка*, *ки*. Тимч.
1864. **Примѣшиваніе**. *Примішування*, *ня*, *домішування*, *ня*.
1865. **Примѣшивать, примѣсить**. *Примішувати*, *шую*, *примісити*, *ту*, *домішувати*, *шую*, *домісити*, *шу*.
1866. **Принимать, принять извѣстную форму**. *Прибирати*, *раю*, *прибрати*, *беру певної форми*.
1867. **Припой**. Бляхарський лют. ГОХ. 41.
1868. **Природа**. *Природа*, *ди*, *натура*, *ри*.
1869. **Присоединеніе**. *Прилучення*, *ня*.
1870. **Приспособленіе**. *Пристрій*, *строю*. Зб. II. 48.
1871. **Притокъ**. *Приплив*, *ву*, *дошив*, *ву*. Тимч. Доплив. Цег. 1.
1872. **Пріемникъ**. Збірник, ка.
1873. **Пріемъ**. Спосіб, собу.
1874. **Проба для анализа**. *Зразок на аналіз*, *середній зразок*.
1875. **Пробирка**. Епруветка. Гірн. 17. Пробівка. Цег. 3.
1876. **Пробка (изь пробков. дерева).** *Корок*, *рка*.
1877. **Пробка (для затыканія).** *Корок*; *затичка*, *заткало*; (*деревний*) *чіп* (*д. чопа*). Тимч. Корок. Гірн. 3. Цег. 3.
1878. **Пробковый**. *Корковий*. Тимч.
1879. **Пробкодавитель**. *Корком'ялка*, *ки*.
1880. **Проводимость**. *Провідність*, *ности*.
1881. **Проводникъ**. *Провідник*, *ка*.
1882. **Проводникъ хорошій**. *Добрий*, *гарний провідник*.
1883. **Проводнике плохой**. *Злий провідник*.
1884. **Проводники перваго ряда**. *Провідники першого ряду*, *першорядні провідники*.
1885. **Проводники второго ряда**. *Провідники другого ряду*, *другорядні провідники*.
1886. **Проволока**. *Дріт* (дроту)
1887. **Проволочная сѣтка**. *Дротяна сітка*.
1888. **Провѣрочная реакція**. *Перевірна реакція*.
1889. **Продуктъ**. *Продукт*, *ту*. Продукт горіня. Цег. 66.
1890. **Прожиганіе**. *Пропалення*, *ня*. Тимч. *Пропалювання*, *ня*.
1891. **Прожигать, прожечь**. *Пропалювати*, *люю*, *пропалити*, *лю*, *пропікати*, *каю*, *пропекти*, *чу*. Тимч.

1892. **Прозрачный**. *Прозорий, просвітчастий*.

1893. **Произведеніе растворимости**. *Добуток розчинности*.

1894. **Производный**. *Похідний*.

1895. **Произвольный**. *Довільний*. Довільне тягарове відношенє. Цег. 62. Довільний, самовільний. Тимч.

1896. **Прокаливать, прокалить**. *Прожарювати, рюю, пропікати, каю, прожарити, рю, пропекти, чу*.

1897. **Прокатка (металловъ).** *Вальцювання, ня*. Вальцьованє. Гірн. 38.

1898. **Прокатывать, прокатать (металлы).** *Вальцювати, цюю, провальцювати, цюю*. Плющити, сплющити. Тимч.

1899. **Промежуточный (реакція, элементъ).** *Проміжний*. Посередковий, меженний, проміжний. Тимч.

1900. **Промывалка**. *Промивалка, ки*.

1901. **Промывать, промыть**. *Промивати, ваю, промити, мию.* Перемивати, перемити, полоскати, переполоскати. Тимч.

1902. **Промывное золото**. *Промивне золото*. Промивальне золото. Пок. 53.

1903 **Прониканіе**. *Проникання, ня, проймання.* Тимч.

1904. **Проникать, проникнуть**. *Проникати, каю, прониктити, кну, переходити, джу, перейти, йду наскрізь*. Тимч.

1905. **Проницаемость**. *Проникливість, вости*.

1906. **Пропанъ**. *Пропан, ну*. Цег. 96. Гірн. 105.

1907. **Пропилбензолъ**. *Пропілбензол, лу*. Пропильбензоль. Цег. 126.

1908. **Пропиленъ**. *Пропілен, ну*. Пропилен. Гірн. 112. Цег. 98.

1909. **Пропиловый спиртъ**. *Пропіловий алкоголь* (*спирт*). Пропилевий аль-коголь. Цег. 101. Гірн. 117.

1910. **Пропиловый эфиръ**. *Пропіловий етер*. Пропилевий етер. Цт. 109.

1911. **Пропилъ**. *Пропіл, лу*. Пропиль. Цег. 97.

1912. **Пропитываніе**. *Напускання, ня.*

1913. **Пропитывать, пропитать**. *Напускати, каю, напустити, щу чим*. Тимч.

1914. **Пропитаться влагою, сыростью**. *Навохти, ну*. Тимч.

1915. **Пропитаться запахомъ**. *Напахатися, хаюся*. Тимч.

1916. **Пропіоновая кислота**. *Порпіонова кислота*. Пропійоновий квас. Цег. 103.

1917. **Прополаскивать, прополоскать**. *Переполіскувати, кую, переполоскати, щу*. Тимч. Сполікувати. Цег. 108.

1918. **Пропускная бумага**. *Бібула, ли*. Тимч.

1919. **Проржавѣть**. *Проржавіти, вію*. Тимч.

1920. **Просвѣтлять, просвѣтлить (напр. жидкость).** *Очищати, щаю, очистити, щу*. Тимч.

1921. **Просвѣчивать**. *Просвічувати, чую, світитися, чуся крізь що*. Тимч.

1922. **Просвѣчивающій**. *Просвічний*. Тимч. Просьвітлястий. Цег. 43. Гірн. 23. Просьвічний. Лев. Мат.

1923. **Пространство**. *Простір, тору, просторінь, роні*. Просторінь; обшир, розлог, осяга. Тимч.

1924. **Пространство междумолекулярное**. См. Междумолекулярное пространство.

1925. **Протеиды**. *Протеїди*. Лев.

1926. **Протеины**. *Протеїни*. Лев.

1927. **Противодѣйствіе**. *Протидіяння, ня*. Противдїлане. Лев. Мат. Відділування; перешкода, завада. Тимч.

1928. **Противодѣйствовать**. *Протидіяти, дію; опір ставити*. Відділувати; перешкоджати, опір ставити, заваджати. Тимч.

1929. **Противоядіе**. *Противотрут, ти*. Противотруя. Тимч. Антидот проти затруєня. Цег. 124.

1930. **Протрава**. *Щава*. Чернігівщ. Байця. Цег. 79.

1931. **Протравлять, протравить**. *Щавити, влю, прощавити, влю.* Набайцований. Цег. 132.

1932. **Протяженность тѣлъ**. *Просторовість тіл.*

1933. **Процессъ**. *Процес, су*.

1934. **Процѣживаніе**. *Переціджування, ня*. Цід. Тимч. Переціджуванє. Цег. 43.

1935. **Процѣживать, процѣдить**. *Переціджувати, джую, перецідити, джу, проціджувати, джую, процідити, джу, перепускати, каю, перепустити, щу крізь що*. Переціжувати, проціжувати, цідити, перепускати, стити через що. Тимч.

1936. **Прочно**. *Тривко*. Міцньо, тривко, тривало, засадно. Тимч.

1937. **Прочность**. *Тривкість, кости*. Витрималість. Цег. 49. Видержимість. Шіндл. 8. Міцньість, тривність, тривалість; засадність. Тимч.

1938. **Проявитель (фот.).** *Виявник, ка*.

1939. **Проявленіе (фот.).** *Виявлення, ня*.

1940. **Проявлять, проявить (фот.).** *Виявляти, ляю, виявити, влю.*

1941. **Проявляться, проявиться (фот.).** *Виявлятися, вляюся, виявитися, влюся*.

1942. **Прѣніе**. *Пріння, ня*. Запріння, ня; гниття. Тимч.
1943. **Прѣсность, прѣснота**. *Пріснота, ти, солодкість, кости*. Тимч.
1944. **Прѣсний (про воду).** *Солодкий*. Прісний; солодкий, бережний (про воду). Тимч.
1945. **Птіалинъ**. *Птиалін, ну*. Птиалїна. 141.
1946. **Пудлинговая печь.** *Пудлінгова піч.* Пудльова піч. Гірн. 38.
1947, **Пузырекъ**. *Пухирець, рця*; (на воді) – *бульбашка, ки*; (миляний) *банька, ки*; (начиння) *каламарчик, ка*. Міхурець, пухирець; банька, слоїк, пляшечка скляна. Тимч. Миляна банька. Цег. 17. Бульба (на воді). Катеринославщ.
1948. **Пульверизаторъ**. *Прискавка, ки*. Тимч. *Розпиляч, ча*.
1949. **Пурпуринъ.** *Пурпурин, ну*. Пурпурина. Цег. 126.
1950. **Пустота**. *Порожнеча, чі, порожнява, ви*.
1951. **Пучекъ параллельныхъ лучей**. *Жмут рівнобіжних промінів.*
1952. **Пучекъ сходящихся лучей**. *Жмут збіжних промінів*.
1953. **Пушечный металлъ**. См. Металлъ пушечный.
1954. **Пылать**. Горіти, палитися, бухтіти; палати, паленіти, полом'яніти, палахкотіти. Тимч.
1955. **Пылинка**. *Порошина, порошинка, запорошина*. Тимч. *Пилина, ни*.
1956. **Пыль**. *Порох, ху*. Цег. 10. Грінч. *Пил, лу*. Грінч. Пил, порох, кура, курява; порохня (трухл. дер.). Тимч.
1957. **Пѣна**. *Піна*; *шум, шумовина* (на трунках то-що). Тимч.
1958. **Пѣнистый**. *Шумливий, пінявий*. Тимч.
1959. **Пѣниться**. *Пінитися, шумувати*, мусувати. Тимч.
1960. **Пѣнность**. *Пінявість, вости*. Тимч.
1961. **Пѣнный**. *Пінний*. Тимч.
1962. **Пѣнящіеся напитки**. См. Напитки пѣнящіеся.
1963. **Пятиатомный**. *П'ятивартісний*. Цег. 24. *П'ятивалентний, п'ятиатомовий.*
1964. **Пятно**. *Пляма, ми*.

Р.

1965. **Работа**. *Робота, ти*; *праця, ці*.
1966. **«Потраченная работа».** *Потрачена робота.*
1967. **Работоспособность (процесса).** Роботоздатність (процесу).
1968. **Равенство химическое**. *Хемичне рівнання*. Хемічне рівнанє. Цег. 22.
1969. **Равновѣсіе**. *Рівновага, ги.*
1970. **Равновѣсіе неустойчивое**. *Рівновага хитка*.
1971. **Равновѣсіе устойчивое**. *Рівновага стійка*.
1972. **Равновѣсіе химическое**. *Рівновага хемична*.
1973. **Радикаль**. *Радикал, лу*. Горб. 4. Родень. Цег. 42. Лев. ГОХ. 2.
1974. **Радій Rd**. *Радій, дія*. Рад. Лев. ГОХ. 25. Цег. 12.
1975. **Радіоактивное тѣло**. *Радіоактивне тіло*.
1976. **Разбавленный**. *Розріджений, розведений*, (водою) *розводнений*. Розріджений сільний квас. Цег. 27.
1977. **Разбавлять, разбавить**. *Розріджувати, джую, розрідити, джу*; *розводити, джу, розвести, ду*, (водою) *розводнювати, нюю, розводняти, няю, розводнити, ню*. Розводити, вести, розпускати, стити, розчиняти, нити. Тимч.
1978. **Разбухать, разбухнуть**. Бучавіти, набучавіти, бубнявіти, набубнявіти, набрякати, брякти. Тимч. Пучнявіти. Цег. 114.
1979. **Разбухлый**. Бучавий, набубнявілий, набряклий. Тимч.
1980. **Разведеніе**. *Розрідження, ня*; *розведення*, (*водою*) *розводнення, ня*. Розбава, розпущення (водою). Тимч.
1981. **Разведенный**. См. Разбавленный.
1982. **Разводить, развести**. См. Разбавлять, разбавить.
1983. **Разгораться, разгорѣться**. *Розпалятися, ляюся, розпалитися, люся, жевріти, рію, розжеврітися, ріюся, розжарюватися, рююся, розжаритися, рюся*. Тимч.
1984. **Разжижать, разжидить**. *Розріджувати, джую, розрідити, джу.*
1985. **Разлагаемость**. *Розкладність, ности*.
1986. **Разлагать, разложить (хим.).** *Розкладати, даю, розкласти, ду*. Роз кладати, розкласти, розбирати, розібрати. Тимч.
1987. **Разложеніе (хим.).** *Розклад, ду*. Розклад, розпад; гниття. Тимч. Розкладанє. Гірн. 19. Розпад. Зб. І. 166. 55. Хемічний розклад або аналїза. Цег. 6. Хемічна аналїза. ГОХ. 8.
1988. **Разложеніе обмѣнное**. См. Обмѣнное разложеніе.

1989. **Размельчать, размельчить**. *Роздробляти*, *бляю*, *роздробити*, *блю*. Грінч. *Кришити*, *покришити*, *дробити*, *подробити*. Тимч.
1990. **Размельченный**. *Раздріблений*.
1991. **Разнородный**. *Ріжнорідний*. Тіло ріжнородне. Лев. Мат.
1992. **Разность потенціаловъ**. *Ріжниця потенціялів*.
1993. **Разрѣжать, разрѣдить**. *Розріджувати*, *джую*, *розрідити*, *джу*.
1994. **Разрѣжаться, разрѣдиться**. *Розріджуватися*, *джуюся*, *розрідитися*, *джуся*.
1995. **Разрѣженіе**. *Розрідження*, *ня*.
1996. **Разрѣженіе прѣдельное**. См. Предѣльное разрѣженіе.
1997. **Разрѣзь**. *Розріз*, *зу*. *Розкрій*, *рою*. Цег. Проріз, розріз, розпора. Тимч.
1998. **Разсолъ**. *Соляна ропа*. Соляниця, сировиця, сільна ропа. Пок. 47.
1999. **Разъѣдать, разъѣсть**. *Роз'їдати*, *даю*, *роз'їсти*, *їм*.
2000. **Раковина (под краномъ).** *Злив*, *ву*.
2001. **Раковистый известнякъ**. См. Извѣстнякъ раковистый.
2002. **Раковистый мраморъ**. См. Мраморъ раковистый.
2003. **Раскаленіе**. *Розпалення*, *ня*. Тимч. *Розжарення*, *ня*, *розпечення*, *ня*.
2004. **Раскаленный**. *Розпалений*, *розжарений*, *розпечений*.
2005. **Раскаленный добѣа**. *Розпалений до білого жару*.
2006. **Раскаленный докрасна**. *Розпалений до червоною жару*.
2007. **Раскаливать, раскалить**. *Розпаляти*, *ляю*, *розпалити*, *лю*, *розпікати*, *каю*, *розпекти*, *чу*. Тимч. *Розжарювати*, *рюю*, *розжарити*, *рю*.
2008. **Распаивать, распаять**. *Розлютовувати*, *товую*, *розлютувати*, *тую*. Відлютовувати, відлютувати. Тимч.
2009. **Распайка**. *Розлютування*, *ня*. Відлютовання. Тимч.
2010. **Расплавка**. *Топлення*, *ня*, *розтоплення*, *ня*. Тимч.
2011. **Расплавливать, расплавить**. *Розтоплювати*, *плюю*, *розтопити*, *плю*.
2012. **Расплавленный**. *Розтоплений*. Стоплений стан. Гірн. 31.
2013. **Расплавленныя вещества**. *Топленина*, *ни*. Тимч.
2014. **Расплавлять**. См. Расплавливать.
2015. **Расплавная печь**. Димарка, ки. Тимч.
2016. **Расплывчатость**. *Розпливчастість*, *тости*. Плинність, розплива. Тимч.
2017. **Расплывчатый**. *Розпливчастий*.
2018. **Расплющивать, расплющить**. *Розплющувати*, *щую*, *розплющити*, *щу*.
2019. **Растаивать, растаять**. *Розтавати*, *таю*, *розтанути*, *ну*, *розтоплюватися*, *люються*, *розтопитися*, *плюся*.
2020. **Растапливать, растопить**. *Розпалювати*, *люю*, *розпалити*, *лю* (в печі); *розтопляти*, *ляю*, *розтопити*, *плю* (віск тощо). Тимч.
2021. **Раствореніе**. *Розчинення*, *ня*, *розпущення*, *ня*. Тимч. *Розведення*, *ня*. Розчиненнє. Зб. І. 59. Розпусканє. Гірн. 23. ГОХ. 6.
2022. **Растворенный**. *Розчинений*, *розпущений*. Пок. 171. *Розведений*. Розпущене тіло. ГОХ. 5.
2023. **Растворимость.** *Розчинність*, *ности*. Тимч. Гірн. 52. Розпускальність. Цег. 97.
2024. **Растворимость удѣльная**. *Питома розчинність*. Гірн. 52.
2025. **Растворимый**. *Розчинний*. Тимч. Розпускальний. Цег. 65.
2026. **Растворимое стекло**. См. Водное стекло.
2027. **Растворитель**. *Розчинник*, *ка*. Тимч. Гірн. 4. Цег. 139.
2028. **Растворъ**. *Розчин*, *ну*. Тимч. Гірн. 4. Цег. 24. ГОХ. 5.
2029. **Растворъ твердый**. *Твердий розчин*.
2030. **Растворъ ѣдкаго натра въ водѣ.** Содовий луг. Цег. 69.
2031. **Растворять, растворить**. *Розчиняти*, *няю*, *розчинити*, *ню*, *розпускати*, *каю*, *розпустити*, *щу*, *розводити*, *жу*, *розвести*, *веду*. Тимч. Розпускати. Пок. 49. Розвести сіль. Катеринославщ.
2032. **Растворяться, раствориться**. *Розчинятися*, *няюся*, *розчинитися*, *нюся*, *розпускатися*, *каюся*, *розпуститися*, *щуся*. Розпускатись. Гірн. 15.
2033. **Растительный.** *Рослинний*.
2034. **Растительная волокнина**. *Рослинний волокник*. Ростинний волокник. Цег. 28.
2035. **Растительный клей.** См. Клей растительный.
2036. **Растительная краска**. *Рослинна фарба*, *р. краска*. Ростинні краски. Цег. 28.
2037. **Растительное масло**. *Рослинна олія*.
2038. **Изъ растительныхъ маслъ мыло.** *Олійне мило*. Оливне мило. Цег. 111.
2039. **Растолочь**. *Розтовкти*, *чу*, *потовкти*, *чу*. Тимч.
2040. **Растяжимость**. *Розтяжність*, *ности*. Тимч. Лев. Мат.
2041. **Растяжимый**. *Розтяжний*. Тимч. Розтягливе тіло. Шіндл. 6.

2042. **Расширеніе.** *Розширення, ня.* Розширене. Лев. Мат.
2043. **Расширяемость**. Розширність, ности. Розпружність, розпряжність. Тимч.
2044. **Расширяемый**. Розширний. Розпружний, розпряжний. Тимч.
2045. **Расширять, расширить**. *Розширяти, ряю, розширити, рю.*
2046. **Расширяться, расшириться**. *Розширятися, ряюся, розширитися, рюся.*
2047. **Расщепленіе**. Розщеплення, ня, розкладання, ня.
2048. **Рафинированіе**. *Рафінування, ня.* Рафінерия, чищенє. Цег. 119. Рафінуваннє. Зб. І. 55.
2049. **Рвотный камень**. *Антимоновинний камінь.*
2050. **Реактивъ.** *Реактив, ву.* Реаґенс. Цег. 9.
2051. **Реакция**. *Реакція, ції.* Хемічна переміна або реакция. Гірн. 27.
2052. **Реакція вторичная**. *Другорядна реакція.*
2053. **Реакція замѣщенія**. *Реакція заміщення, реакція субституції.* Субституция. Гірн. 50. ГОХ. 10.
2054. **Реакція двойного замѣщенія**. *Реакція подвійного заміщення, реакція подвійної субституції.* Подвійна субституция, подвійна виміна. ГОХ. 23.
2055. **Реакція обмѣнная**. См. Обменная реакція.
2056. **Реакція обратимая**. См. Обратимая реакція.
2057. **Реакція обратная**. См. Обратная реакція.
2058. **Реакція разложенія**. *Реакція розкладу.* Реакція розпаду. Зб. І. 166.
2059. **Реакція соединенія**. *Реакція сполучення.* Зб. І. 166.
2060. **Реальгаръ.** *Реальгар, ру.* Реальґар. Цег. 45. Гірн. 44.
2061. **Регулярный**. *Регулярний.* Сталий. Левч. Регулярний, правильний. Тимч.
2062. **Редуцирующее вещество**. *Редукційна матерія.* Редукуюча матерія. Зб. І. 166.
2063. **Резервуаръ**. *Резервуар, ру,* збірник, ка, (для води) водозбірник. Водозбір, водойма. Тимч.
2064. **Резина**. *Ґума, ми.* Ґумилас, гума. Тимч. Кума. Харківщ.
2065. **Резинный**. *Ґумовий.* Ґумиласовий, гумовий. Тимч.
2066. **Резорцинъ**. *Резорцин, ну.* Резерцина. Цег. 127.
2067. **Реторта**. *Реторта, ти.* Цег. 5. ГОХ. 3. Гірн. 17.
2068. **Ржа**. *Ржа, іржа, жі.* Порошина. Цег. 1.
2069. **Ржавленіе**. *(І)ржавління.* Зб. І. 81.
2070. **Ржавый**. *(І)ржавий.* Тимч.
2071. **Ржавѣть**. *(І)ржавіти, вію, (і)ржею покриватися.*
2071а. **Ржавѣть начало**. *(І)ржа вхопилася.* Грінч.
2072. **Роговой**. *Роговий.* Тимч.
2073. **Роговое вещество**. *Рогівник,-ка, кератин, ну.* Цег. 138.
2074. **Роговая обманка**. *Рогова світня, амфібол, лу.* Рогова свитня, амфіболь. Цег. 79. Амфіболь. ГОХ. 100. Гірн. 12. Амфіболь; свитня рогова, обманка рогова. Пок. 172.
2075. **Роговикъ**. *Роговик, ка.* Гірн. 96.
2076. **Роданистый водородъ HCNS.** См. также Роданистая кислота. *Сіркоціяноводень, дня.* Сїркоцианoводень. Лев.
2077. **Роданистая кислота HCNS**. *Роданова кислота, сіркоціянова кислота.*
2078. **Роданистой кислоты соль**. *Сіркоціянан, -ну, сульфоціянат, ту, роданан, ну.* Сїркоцианак. Лев.
2079. **Роданистый калій KCNS**. *Сульфоціянат калія (калійний), сіркоціянан (роданан) потасу (потасовий).* Сіркоциан потасовий. Лев.
2080. **Родій Rh**. *Родій, дія.* Род. Цег. 12. Лев.
2081. **Закись родія RhO**. *Одноокий родія.* Окис родавий. Лев.
2082. **Окись родія RhO_2.** *Двоокис родія.* Окис родовий. Лев.
2083. **Родственное явленіе.** *Споріднене явище.*
2084. **Розанилинъ**. *Розанілін, ну.* Розанїлїна. Цег. 130.
2085. **Розмариновое масло**. *Розмайринова олія.* Розмариновий олійок. Цег. 133.
2086. **Розовое масло**. Рожана олія. Рожаний олїйок. Цег. 133.
2087. **Розсыпи**. Наплавини. Наплавні піски. Гірн. 30. Розсипини. Тимч.
2088. **Розсипь золотоносная**. См. Золотоносная розсыпь.
2089. **Ромашковое масло**. *Роменова олія.* Румянковий олійок. Цег. 133.
2090. **Ртуть Hg**. *Живе срібло.* Тимч. *Живе срібло, ртуть.* Цег. 91. Пок. 99. Ртуть. Гірн. 16. Горб. 6. Живе серебро. Катериносл.
2091. **Закись ртути Hg_2O**. *Живосріблистий окис, півокис живого срібла.* Окис ртутавий. Лев.
2092. **Соединеніе закиси ртути**. *Живосріблиста сполука.* Живосріблаві сполуки. Цег. 91.

2093. **Азотнокислая закись ртути $HgNO_3$**. *Живосріблистий азотан*, *меркуронітрат*, *ту*. Живосріблавий азотан. Цег. 91.
2094. **Окись ртути HgO**. *Одноокис живою срібла*, *живосрібловий окис*. Живосрібловий окис. Цег. 91. Окис ртутовий (ртутний) Лев. Окис ртути. Гірн. 19.
2095. **Соединеніе окиси ртути**. *Живосрібнова сполука*. Цег. 91.
2096. **Хлористый меркуроамоній NH_3HgCl**. *Живосріблистоамонійний хлорак*.
2097. **Хлористьй мернуриамоній NH_2HgCl**. *Жнвосрібловоамонійний хлорак*. Живосрібловоамововий хльорак. Цег. 91.
2098. **Рvбидій Rb.** *Рубідій*, *дія*. Рубід. Лев. Цег. 12.
2099 **Рубин**. *Рубін*, *ну*. Цег. 78. Гірн. 93.
2100. **Руда**. *Руда*, *ди*. Цег. 62. Пок. 53. Гірн. 30. Руда, круш. Тимч.
2101. **Руда болотная**. См. Болотная руда.
2102. **Руда желѣзная**. См. Желѣзнякъ.
2103. **Руда оловянная**. См. Оловянная руда.
2104. **Рудничный газъ**. См. Болотный газъ.
2105. **Рутеній**. *Рутеній*, *нія*. Рутен. Лев.
2106. **Окись рутенія RuO_4**. *Чотироокис рутенія*. Чотироокис рутеновий. Лев.
2107. **Рутекіевокислая соль**. *Рутена*, *ну*, *рутеініят*, *ту*. Рутенан. Лев.
2108. **Рыхлый**. *Пухкий*. Крихкий, пухкий, мяхкий, сипкий. Тимч.
2109. **Рѣпкое масло.** *Ріпакова олія*. Ріпаковий олій. Цег. 110.
2110. **Ряд.** *Ряд*, *ду*. Гомольоґічний ряд вуглеводнів. Цег. 96.

С.

2111. **Сажа**. *Сажа*, *жі*. Грінч. Тимч. Цег. 48. Саджа. ГОХ. 20.
2112. **Салигенинъ**. *Саліґенін*, *ну*. Саліґенін. Цег. 127.
2113. **Салициловая кислота**. *Саліцилова кислота*. Саліцильовий квас. Лев. Саліцилевий квас. Цег. 128. Гірн. 118.
2114. **Салициловой кислоты соль**. *Саліцилан*, *ну*, *саліцилат*, *ту*. Салїцилян. Лев.
2115. **Салицинъ**. *Саліцин*, *ну*. Саліцина. Цег. 127.
2116. **Самарій Sm**. *Самарій*, *ія*. Самар. Лев. Цег. 12.
2117. **Самовозгораніе**. *Самозапалення*, *ня*. Тимч.
2118. **Самовозгорательный**. *Самозапальний*. Тимч. Гірн. Ш.
2119. **Самовоспламеняющійся**. См. Самовозгорательный.
2120. **Самосадочная соль**. *Самоосадна сіль*.
2121. **Самородный**. *Саморідний*. Цег. 45. Самородний. Гірн. 32. Пок. 53. В питоменнім стані. Цег. 60.
2122. **Самосвѣтящійся**. Самосвіт. Тимч. Самосвітний.
2123. **Сапфиръ**. *Шафір*, *ру*. Тимч. Гірн. 93. Сафір. Цег. 78.
2124. **Сатурація** (при сахаровареніи). *Сатурація*, *ції*. Цег. 118.
2125. **Сахариметръ**. *Сахариметр*, *тра*. Сахарометер. Лев. Мат.
2126. **Сахаристость.** *Цукруватість*, *тости*.
2127. **Сахаристый**. *Цукруватий*, *цукровий*.
2128. **Сахаристая свекла**. *Цукровий буряк*.
2129. **Сахарный**. *Цукровий*. Тимч. Грінч.
2130. **Сахарный заводь**. *Цукроварня*, *ні*. Тимч.
2131. **Сахарный тростникъ**. Цукрова тросїь. Цег. 118.
2132. **Сахарозы**. См. Дисахариды.
2133. **Сахаръ.** *Цукор*, *кру*. Тимч. Гірн. 116. Цукар, цукер, цукор, цукур, сахар, сахарь. Гринч.
2134. **Сахаръ виноградный.** См. Виноградный сахаръ.
2135. **Сахаръ крахмальный.** См. Крахмальный сахаръ.
2136. **Сахаръ леденцовый**. См. Леденцовый сахаръ.
2137. **Сахаръ молочный**. См. Молочный сахаръ.
2138. **Сахаръ простой $C_6H_{12}O_6$**. *Звичайний цукор*. Простий цукор. Цег. 117.
2139. **Сахаръ сложный $C_{12}H_{22}O_{11}$**. *Складний цукор*. Зложений цукор. Цег. 117.
2140. **Сахаръ свекловичный**. См. Свекловичный сахаръ.
2141. **Сахаръ свинцовый.** См. Свинцовый сахаръ.
2142. **Сахаръ солодовый**. См. Солодовий сахаръ.
2143. **Сахаръ тростниковый**. См. Тростниковый сахаръ.
2144. **Сахаръ фруктовый**. См. Фруктовый сахаръ.
2145. **Сахаръ ячменный**. См. Ячменный сахаръ.
2146. **Сваривать, сварить (напр. желѣзо).** *Зварювати*, *рюю*, *зварити*, *рю*. Зваряти, спаювати. Цег. 84. Лютувати, злютувати. Тимч.

2147. **Свекловичный сахаръ**. *Буряковий цукор*. Гірн. 121.
2148. **Свертываться, свернуться (напр. молоко).** *Зсідатися*, *даюся*, *зсістися*, *зсядуся*. Стинатися. Цег. 136.
2149. **Свинець Pb**. *Оливо*, *ва*. Тимч. Олово. Цег. 89. Пок. 100. Гірн. 16. Горб. 6.
2150. **Группа свинца (Ge, Sn, Pb).** *Оливники*. Оловники. Лев. ГОХ. 3.
2151. **Окись свинца PbO**. *Одноокис олива*. Окис олова. Гірн. 42. Оловавий окис. Цег. 89. Лев.
2152. **Гидратъ окиси свинца $Pb(OH)_2$**. *Оливовий воднекис*, *гідрат одноокису олива*. Воднекисень оловавий (оловяний). Лев. Оловoвий воднокис. Цег. 42.
2153. **Перекись свинца (ангидридъ свинцовой кислоты) PbO_2**. *Надокис олива*, *двоокис олива* (*оливовий*). Окис оловoвий (оловяний). Лев.
2154. **Окись-перекись свинца $Pb_3O_4(2PbO+ +PbO_2)$**. *Одноокис-двоокис олива*. Чотироокис оловoвий (мінія). Лев.
2155. **Триокись свинца Pb_2O_3**. *Півтораокис олива*. Триокис оловoвий (оловяний). Лев.
2156. **Соль свинцовой кислоты M_2PbO_3**. *Оливан*, *ну*, *плумбат*, *ту*. Оловани. Лев.
2157. **Свинцовокислый калій K_2PbOs**. *Оливан потасу* (*потасовий*), *плумбат калія* (*калійний*). Потасовий олован. Лев.
2158. **Свинцовый блескъ PbS**. *Олив'яний блиск*, *галеніт*, *ту*. Блест олова, ґаленїт. М. 27. Оловяний блест. Цег. 92. Ґаленїт. Цег. 89. Гірн. 41. Пок. 100. Ґаленїт, блест, блестинець, блищ оловяний. Пок. 175.
2159. **Свинцовыя бѣлила**. *Олив'яна біль*, *блейвас*. Грінч. Оловяна біль. Цег. 37. 101. Блейвас, білоба. Шейк. Білоба. Пок.
2160. **Свинцовое мыло (пластырь).** *Олив'яне мило*. Оловове мило. Цег. 111.
2161. **Свинцовый сахаръ**. Олив'яний цукор. Цег. 37. Оловяна сіль. Пок. 101. Оловяний цукор. Цег. 37.
2162. **Свинцовое (хрустальное) стекло (флинтгласъ).** *Олив'яне шкло*, *кришталеве*, *флінтове шкло*. Оловяне або кристальне скло, флїнтове скло. Цег. 75. Оловяне скло. ГОХ. 56.
2163. **Свободная кислота**. Вільна кислота. Квас вільний. Зб. I, 83.
2164. **Свободная энергія.** *Вільна енергія*.
2165. **Свойство**. *Прикмета*, *ти*. Цег. 80. *Властивість*, *вости*. Власність, властивість, прикмета, природження, природа, натура, питомість, вдання. Тимч.
2166. **Свѣтильный газъ**. *Світильний газ*. Сьвітляний ґаз. Гірн. 23. ГОХ. 1. Сьвітильний ґаз. Шіндл. 43. 53.
2167. **Свѣтить**. *Світити*, *чу*.
2168. **Свѣтиться.** *Світитися*, *чуся*.
2169. **Свѣтлый**. *Ясний*.
2170. **Свѣторазсѣяніе.** *Розсіяння світла*.
2171. **Свѣтъ.** *Світло*, *ла*.
2172. **Свѣть Друммондовъ**. *Дрюмондове світло*. Світло Дрімонда. Цег. 59.
2173. **Свѣть калильный**. См. Калильный свѣть.
2174. **Свѣча, свѣчка**. *Свічка*, *ки*.
2175. **Свѣча, какъ единица свѣта**. *Нормальна свічка*.
2176. **Связь (двойная, тройная).** *Звязок*, *зку* (*подвійний*, *потрійний*).
2177. **Сгораніе.** *Палення*, *ня*. Тимч. Горіння, ня.
2178. **Сгорать, сгорѣть**. *Палитися*, *люся*, *спалитися*. Тимч.
2179. **Сгустившійся**. См. Сгустѣлый.
2180. **Сгустѣть**. *Згуснути*, *ну*. Грінч. *Згусти*, *загусти*, *загуснути*. Тимч.
2181. **Сгустѣлый**. *Згуслий*. Згусливий, згуслий. Тимч.
2182. **Сгущаемость.** *Згущеність*, *ности*.
2183. **Сгущать, сгустить**. *Згущати*, *щаю*, *згустити*, *щу*. Тимч.
2184. **Сгущаться, сгуститься**. *Гуснути*, *ну*, *згуснути*, *ну*. Тимч.
2185. **Сгущеніе**. *Згущення*, *ня*, (пари) *скраплі́ння*, *ня*.
2186. **Сдавливаніе**. *Стискання*, *ня*. Грінч. Тимч.
2187. **Сдавливать, сдавить**. *Стискати*, *каю*, *стиснути*, *ну*.
2188. **Селенитъ**. *Селеніт*, *ту*. Камінь ледовий, ґіпс листуватий. Марієне скло, селєнїт. Пок. 98.
2189. **Селенъ Se**. *Селен*, *ну*. Селен. Лев. Цег. 12. Горб. 6.
2190. **Селенистый водородъ SeH_2**. *Селеноводень*, *дня*. Селеноводень. Лев.
2191. **Селенистоводородная соль M_2Se**. *Селенак*, *ку*, *селенід*, *ду*. Селєнак. Лев.
2192. **Селенистый калій K_2Se.** *Селенак потасу* (*потасовий*), *селенід калія* (*калійний*). Потасовий селенак. Лев.
2193. **Селенистый ангидридъ SeO_2**. *Двоокис селену*, *селенистий безводник* (*ангідрид*). Безводник селєнавий. Лев.
2194. **Селенистая кислота H_2SeO_3**. *Селениста кислота*. Квас селенавий. Лев.
2195. **Селенистокислая соль M_2SeO_3.** *Селенин*, *ну*, *селеніт*, *ту*. Селєнин. Лев.

2196. **Селеновый ангидридъ SeO_3**. *Триокис селену, селеновий безводник (ангідрид).*

2197. **Селеноваа кислота H_2SeO_4.** *Селенова кислота*. Квас селеновий. Лев.

2198. **Селеновокислая соль M_2SeO_4.** *Селенан, ну*. Селенан. Лев.

2199. **Селитра**. *Салітра, ри*. Тимч. Салїтра. Гірн. 90.

2200. **Селитра каліевая.** См. Калієвая селитра.

2201. **Селитра натронная**. См. Чилійская селитра.

2202. **Сердоликъ (карнеоль).** *Сердолік, ка, карнеоль, лю*. Карнеоль. Гірн. 96.

2203. **Серебреніе**. *Срібнення, ня*. Посрібляне. Цег. 94. Посрібнення. Тимч.

2204. **Серебрить**. *Срібнити, ню*. Тимч. Грінч.

2205. **Серебро**. *Срібло, ла*. Грінч. Тимч. Цег. 5. Горб. 6. Пок. 54. Мазур. 33. Гірн. 27. Катеринославщ.

2206. **Серебро чистое**. *Щире срібло*. Тимч.

2207. **Окись серебра Ag_2O**. *Срібловий окис, півокис срібла*. Окис срібла, срібловий окис. Лев.

2208. **Серебряный**. *Срібний*. Грінч. Тимч.

2209. **Серебряный блескъ Ag_2S.** *Срібний блиск, блиск, срібла, аргентит, ту*. Арґентит. Гірн. 40. Арґентит, блест срібла. М. 27. Срібляний блест. Цег. 92.

2210. **Серпентинъ**. См. Змѣевикъ.

2211. **Сжатіе**. *Стиснення, ня, стиск, ку*. Стиск. Тимч.

2212. **Сжатый.** *Стиснений.*

2213. **Сжиганіе**. *Палення, ня. Спалення*. Тимч. Спаленє. ГОХ. 2.

2214. **Сжиганіе органическое**. *Органичне спалення.*

2215. **Сжиженіе газовъ**. *Скрапління газів.*

2216. **Сжимаемость**. Стискальність, ности. Тимч. Стисність, ности. Лев. Мат.

2217. **Сжимаемый**. Стискальний. Шіндл. 6. Стисний.

2218. **Сжимать, сжать**. *Стискати, каю, стиснути, ну*. Тимч.

2219. **Сжиматься, сжаться**. *Стискатися, каюся, стиснутися, нуся, збігатися, гаюся, збігтися, нуся.*

2220. **Сивушное масло**. Спиртовий недогін, гону. Недогін, фузель. Цег. 102.

2221. **Сидеритъ**. См. Желѣзный шпатъ.

2222. **Сила тока**. *Сила току.*

2223. **Сила электродвижущая**. *Електроморторна сила.*

2224. **Силикатъ**. *Сілікат, ту, креман, ну*. Сілїкат. Зб. І. ст. 90. Кремани. Цег. 75. Кремян. Гірн. 99.

2225. **Силикатъ алюминія**. *Сілікат алюмінія (алюмінійний), креман глинця (глинцевий)*. Кремани глину (глинові). Лев. Глинові кремани. Цег. 79.

2226. **Силикатъ кальція**. *Креман вапу (ваповий), сілікат кальція (кальційний)*. Ваповий креман. Цег. 71.

2227. **Силикатъ свинца**. *Креман (сілікат) олива (оливовий)*. Олововий креман. Цег. 71.

2228. **Силикаты щелочныхъ металловъ**. *Алкаличні сілікати, а. кремани*. Алькалїчні кремани, кремани алькалїїв. Цег. 94.

2229. **Силицій**. См. Кремній.

2230. **Сильвинъ (мин.).** *Сильвін, ну*. Цег. 26. Гірн. 80.

2231. **Симпатическія чернила**. *Потайне чорнило*. Симпатетичне чорнило. Цег. 87.

2232. **Синеродистый**. См. Ціанистий.

2233. **Синеродъ CN(Cy)**. См. также Ціанъ. *Ціян, ну*. Циан. Лев. Цег. 12.

2234. **Синеродистый водородъ**. *Ціяноводень, дня*. Циановодень, квас пруский. Лев. Цег. 124.

2235. **Желѣзистосинеродистый водородъ $H_4Fe(CN)_6$.** *Залізистий ціяноводень.*

2236. **Желѣзистосинеродистая кислота**. См. также Желѣзистосинеродистый водородъ. *Залізистоціянова кислота*. Квас желїзавоцияновий. Лев.

2237. **Синеродистая соль**. См. также Ціанистыя соли. *Ціянак, ку, ціянід, ду*. Цианяки. Цег. 124.

2238. **Желѣзистосинеродистый калій $K_4Fe(CN)_6$ (желтая кровяная соль).** *Залізистопотасовий ціянак (жовта ціянова сіль)*. Залїзавопотасовий цияняк (жовта цианова сіль). Цег. 123.

2239. **Желѣзосинеродистый водородъ $H_3Fe(CN)_6$.** *Залізовий ціяноводень.*

2240. **Желѣзосинеродистая кислота**. См. также Желѣзосинеродистый водородъ. *Залізовоціянова кислота.*

2241. **Желѣзосинеродистый калій (красная кровяная соль) $K_3Fe(CN)_6$**. *Залізовопотасовий ціянак (червона ціянова сіль).*

2242. **Синильная кислота.** См. Синеродистый водородъ. *Синя кислота*. Синій квас. Тимч.

2243. **Синтезъ**. *Синтез, зу*. Синтеза. Гірн. 27. Хемічна синтеза. Цег. 4.

2244. **Синь Турнбуллевая**. *Турнбулів блакит*. Блакит Турнбуля. Цег. 124.

2245. **Сиропъ**. *Сироп, пу*. Тимч. Сируп. Цег. 118.

2246. **Система нестойкая**. *Хитка система.*

2247. **Система стойкая**. *Стійка система.*
2248. **Сифонъ**. *Сифон*, *ну*.
2249. **Скала**. *Скеля*, *лі*. Мазур. 9. Грінч. Скала. Гірн. 9.
2250. **Скандій Sc.** *Скандій*, *дія*. Сканд. Лев.
2251. **Группа скандія (Sc, Y, Sa, Yb).** *Скандники*. Лев. ГОХ. 3.
2252. **Скважистость**. См. Пористость.
2253. **Скважистый**. См. Пористый.
2254. **Скипидаръ**. *Шпигинар*, *ру*. Тимч. *Терпентин*, *ну*. Скопитарь, Лобод. 6. Шпигинарь, рю. Грінч.
2255. **Склеиваніе**. *Склеювання*, *ня*, *зліплювання*, *ня*. Тимч.
2256. **Склеивать, склеить**. *Склеювати*, *леюю*, *склеїти*, *лею*, *зліплювати*, *плюю*, *зліпити*, *плю*. Тимч.
2257. **Склянка.** *Слоїк*, *ка*, *банька*, *ки*. Пляшечка, банька, слоїк. Тимч.
2258. **Скорость переноса іоновъ**. *Швидкість переносу йонів*.
2259. **Скорость реакціи**. *Швидкість реакції*.
2260. **Скрытая теплота**. *Задержане тепло*. Утаєне тепло. Шіндл. 18.
2261. **Слабительная соль**. См. *Англійская соль*.
2262. **Слабый (кислота, растворъ).** *Легкий* (кислота, розчин).
2263. **Сладость**. *Солодкість*, *кости*.
2264. **Сланецъ**. *Лупак*, *ка*. Пок. 177. Лупець. Тимч.
2265. **Сланецъ глинистый**. См. Глинистый сланецъ.
2266. **Сланецъ квасцовый**. См. Квасцовый сланецъ.
2267. **Сланецъ слюдяной**. См. Слюдяной сланецъ.
2268. **Сланцеватый**. *Лупакуватий*. Лупцеватий. Тимч.
2269. **Сланцеватая глина**. См. Глина сланцеватая.
2270. **Слитокъ**. *Зливок*, *вка*. Зливок, штаба. Тимч.
2271. **Сложный**. *Складний*. Грінч. Зложений. Цег. 11. Складовий, зложений. Тимч.
2272. **Слоистый**. *Верствуватий*. Пок. 181. *Верствований*. Лусткий; верствований. Тимч.
2273. **Слой**. *Верства*, *ви*. Цег. 2. Гірн. 9. *Шар*, *ру*. Мазур. 35. Пластов. Лобод. 8. Верства, шар. плат, ряд; поклад (грунту землі). Тимч.
2274. **Слюда**. *Лищак*, *ка*. Лосняк, лищак, лищик, камяне серце. Тимч. Лосняк. Цег. 79. Лищак, лосняк, росийске скло. Пок. 99.
2275. **Слюда калієвая**. См. Калієвая слюда.
2276. **Слюдяной сланецъ.** *Лищаковий лупак*. Лупак лосняковий. Пок. 177.
2277. **Слюна**. *Слина*, *ни*.
2278. **Смазочное масло**. Шмаровило, ла.
2279. **Смарагдъ**. См. Измарагдъ.
2280. **Смитсонитъ**. См. Галмей благородный.
2281. **Смола**. *Смола*, *ли*. Грінч. Смола; живиця (біла). Тимч. Смола. Цег. 58. Живиця. Цег. 134.
2282. **Смола копаловая**. См. Копаловая смола.
2283. **Смола резиновая**. См. Резиновая смола.
2284. **Смоленіе**. *Смолення*, *ня*.
2285. **Смолистость**. *Смолистість*, *тости*. Тимч.
2286. **Смолистый.** *Смолкий*. Грінч. *Смолистий*. Тимч.
2287. **Смолка урановая**. См. Роговая обманка.
2288. **Смоляная обманка**. *Смоляна світня*. Живиця уранова, пехбленда. Лев.
2289. **Смородинный сокъ**. *Порічняк*, *ку*. Поричняк. Цег. 122,
2290. **Смѣсь**. *Мішанина*, *ни* (коли тіла змішуючися не розчиняються одно в одному); *суміш*, *ші* (коли тіла змішуючися розчиняються одно в одному). Суміш, амальґама. Тимч. Мішанина. Шіндл. 8. Лобод. 2. ГОХ. 4. Змішка. Механична сумішка. Цег. 31.
2291. **Смѣсь охладительная**. См. Охладительная смѣсь.
2292. **Смѣшеніе**. *Змішання*, *ня*. Грінч. Змішка, мішанина. Тимч.
2293. **Смѣшивать, смѣшать**. *Змішувати*, *шую*, *змішати*, *шаю*. Грінч.
2294. **Снѣжинка**. *Сніжинка*, *ки*. Тимч. Платки снігу. Пок. 179.
2295. **Сода**. *Сода*, *ди*. Лев. Тимч. Гірн. 89. Пок. 171.
2296. **Содовая вода**. *Содова вода*. Гірн. 89.
2297. **Соединеніе**. *Сполука*, *ки*. Хемічна сполука. Тимч. Цег. 4. Шіндл. 38. Сполученє. Цег. 6. Сполученє. Зб. I 12. Злука. ГОХ. 7. Гірн. 19. Злучення. Мазур. 26.
2298. **Соединеніе двойное**. См. Двойное соединеніе.
2299. **Соединенія жирного ряда**. *Сполуки товщевого ряду*.
2300. **Соединенія изомерныя**. См. Изомерные соединенія.
2301. **Соединеніе механическое**. См. Механическое соединеніе.

2302. **Соединенія насыщенныя.** См. Насыщенныя соединенія.
2303. **Соединительный**. *Сполуковий.*
2304. **Соединительный вѣсъ**. См. Вѣсь соединительнлй.
2305. **Соединять, соединить**. *Сполучати, чаю, злучати, чаю, сполучити, чу, злучити, чу.*
2306. **Соединяться, соединиться**. *Сполучатися, чаюся, злучатися, чаюся, сполучитися, чуся, злучитися, чуся.*
2307. **Сокъ**. *Сік*, (*соку*). Тимч.
2308. **Сокъ грушевый.** См. Грушевый сокъ.
2309. **Сокъ млечный.** См. Млечный сокъ.
2310. **Сокъ смородинный**. См. Смородинный сокъ.
2311. **Сокъ яблочный**. См. Яблочный сокъ.
2312. **Солеварня**. *Солярня, ні*. Тимч. Жупа, солярня, сільна баня. Пок. 47.
2313. **Солодовый сахаръ**. *Солодовий цукор, мальтоза, зи*. Цег. 117.
2314. **Солодъ**. *Солод, ду*. Цег. 122. Гірн. 117. Солод, дрожжанка. Тимч.
2315. **Солончаковая глина**. *Солонцювата глина*. Іл солистий. Пок. 53.
2316. **Солончакъ**. *Солонець, нцю*. Солончак. Тимч.
2317. **Соль**. *Сіль, соли*.
2318. **Соли безкислородныхъ кислотъ**. Солянці. М. 41.
2319. **Солеобразный окиселъ**. *Солетворний окис*.
2320. **Сольфатары**. *Сольфатари*. Гірн. 25.
2321. **Соляной**. *Соляний.*
2322. **Соляной источникъ**. *Соляне джерело.* Сільне джерело, солонка, солянка, сільне вікно. Пок. 47. Сільні джерела. Цег. 24.
2323. **Соляная кислота**. *Соляна кислота*. Сільний квас. Цег. 26. Гірн. 55. Шіндл. 45.
2324. **Соляной кислоты соль**. *Хлорак, ка*. Гірн. 71. *Хлорид, ду.*
2325. **Соляная копь**. *Копальня соли*. Цег. 17.
2326. **Соляной растворъ насыщенный, стекающій съ хвороста въ градирняхъ.** Соляниця. Цег. 14.
2327. **Соотвѣтствующія состоянія**. *Відповідні стани.*
2328. **Сопротивленіе проводника**. Опір (супротивління) провідника.
2329. **Составная часть**. *Складова частина, складник, ка*. Складовина, складник. Цег. 5.
2330. **Составъ**. *Склад, ду*. Склад, уклад (якої речі), мішанина суміш. Тимч.
2331. **Состояніе системы**. Стан системи.
2332. **Состояніе системы конечное**. *Кінцевий стан системи.*
2333. **Состояніе системы начальное.** *Початковий стан системи.*
2334. **Сосудъ**. *Начиння, ня, посудина, ни.*
2335. **Потрясать, потрясти**. *Трусити, шу, струсити, шу, струснути, ну*. Тимч.
2336. **Сотрясаться, сотрястись**. *Двигтіти, труситись, струснутись.* Тимч.
2337. **Сотрясеніе**. *Двигіт, готу*. Грінч. Тимч. *Струс, су*. Тимч.
2338. **Спаиваніе**. *Злютовування, ня*. Лютованє. Цег. 47. ГОХ. 44.
2339. **Спаивать, спаять**. *Злютовувати, вую, злютувати, тую*. Лютувати, злютувати. Тимч. Спаювати. Пок. 56.
2340. **Спай**. *Злют, ту.*
2341. **Спайность**. *Лупність, ности*. Гірн. 83.
2342. **Спектръ**. *Спектр, тру.*
2343. **Спектръ непрерывный**. *Безперервний спектр.*
2344. **Спектръ прерывистый**. *Перериваний спектр.*
2345. **Спертый**. *Стиснений, здушений*, (повітря) – *тяжкий, важкий дух, тяжке повітря, задуха.*
2346. **Спиртный**. *Алкоголевый, спиртовий.*
2347. **Спиртный напитокъ**. *Алкоголевий напиток, спиртовий напиток*. Алькоголічні напитки. Цег. 121.
2348. **Спиртовый**. См. Спиртный.
2349. **Спиртовое броженіе**. См. Броженіе винное.
2350. **Спиртокислоты**. См. Оксикислоти.
2351. **Спиртометръ**. *Алькоголометр, тра, спиртомір, ру.*
2352. **Спиртомѣръ**. См. Спиртометръ.
2353. **Спиртъ**. *Спирт, ту, алкоголь, лю*. Спіритус, вискок. Тимч. Спірт. Цег. 122. Алькоголь. Цег. 100. Лев. Гірн. 115.
2354. **Спиртъ абсолютный**. *Абсолютний алкоголь* (*спирт*).
2355. **Спиртъ ароматическій**. *Ароматичний алкоголь* (*спирт*).
2356. **Спичка**. *Сірник, ка.*
2357. **Сплавленіе**. *Стоплення, ня*. Стопленe. М. 22.
2358. **Сплавлять, сплавить**. *Стоплювати, люю, стопити, плю*. Стопляти. Гірн. 31.
2359. **Сплавляться, сплавиться**. *Стоплюватися, плююся, стопитися, плюся.* Стопитися. Цег. 47. Сплавляти, стоплювати, стопити. Тимч.
2360. **Сплавъ**. *Стоп, пу*. Гірн. 29. Стоп, алїяж. Цег. 62. Огон. 11. Сплав. Пок. 100. Мельн. 22. Алїяж. Шіндл. 49. Гірн. 29.
2361. **Сплавъ Вуда**. *Стоп Вуда*. Металь Вуда. Цег. 94.

2362. **Сплавъ Розе**. *Стоп Розе*. Металь Rose'его. Гірн. 46.
2363. **Сплошной**. *Суцільний.*
2364. **Сплющеніе**. *Сплюснення, ня*. Тимч. *Сплющення, ня*. Сплющенє. Лев. Мат.
2365. **Сплющивать, сплющить**. *Сплющувати, щую, сплющити, щу*. Плющити, сплющити. Тимч.
2366. **Способность вращательная.** *Оборотова здатність.*
2367. **Способность диссоцирующая**. *Дисоціяційна здатність.*
2368. **Способность преломляющая**. *Заломна здатність.*
2369. **Спутникъ**. Суправіднік, ка.
2370. **Средняя соль**. *Нормальна* (*нейтральна сіль*). Нормальна сіль. Цег. 36. Повна сіль. Лев. ГОХ. 2.
2371. **Средняя температура.** *Пересічна* (*середня*) *температура.*
2372. **Сродство химическое**. *Хемичне спорідненння*. Хемічне спорідненє. Цег. 5. Хемічне свояцтво. ГОХ. 9. Хемічне притяганє. Шіндл. 39.
2373. **Стаканъ.** *Шклянка, ки*. Склянка, шклянка. Тимч.
2374. **Сталагмитъ**. *Сталагміт, ту*. Сталяґміти. Гірн. 86. Пок. 49.
2375. **Сталактитъ**. *Сталактит, ту.*
2376. **Сталь**. *Сталь, лі, криця, ці.* Тимч. Цег. 85. Шіндл. 48. Пок. 50.
2377. **Стальной**. *Сталевий*. *Стальовий*. Тимч.
2378. **Станіоль (оловянная фольга).** *Станіоль, лю*. Гірн. 44. *Цинфолія, лії* Гірн. 44. Цег. 89.
2379. **Стеариновая кислота**. *Стеаринова кислота*. Стеариновий квас. Цег. 106. Гірн. 119.
2380. **Стеариновой кислоты соль**. *Стеарин, ну*. Гірн. 119. *Стеарат, ту.*
2381. **Стеаринъ**. *Стеарин, ну*. Стеарина. Цег. 106.
2382. **Стекло**. *Шкло, ла.* Харьківщ. Київщ. *Скло*. Тимч. Мазур. 8. Шіндл. 46. Катериносл.
2383. **Стекло бемское**. См. Бемское стекло.
2384. **Стекло бѣлое**. См. Бѣлое стекло.
2385. **Стекло водное**. См. Водное стекло.
2386. **Стекло зеленое.** См. Зеленое стекло.
2387. **Стекло свинцовое**. См. Свинцовое стекло.
2388. **Стекло хрустальное**.См. Свинцовое стекло.
2389. **Стекло часовое**. См. Часовое стекло.
2390. **Стекловидный (о массѣ).** *Шклистий. Склистий*. Пок. 50. Скловатий. Тимч.
2391. **Стекляный**. *Шкляний*. Грінч. *Скляний*. Тимч. Цег. 4. Грінч.
2392. **Стекляный блескъ**. *Шкляний блиск*. Блеск скляний. Гірн. 39.
2393. **Стекляный заводъ**. *Гута*. Грінч. Скляна гута. Тимч.
2394. **Стереохимія.** *Стереохемія, ії.* Зб. І. 13.
2395. **Стойкая система**. *Стійка система*.
2396. **Стрихнинъ**. *Стрихнін, ну*. Горб. 6. Стрихніна. Цег. 135. ГОХ. 68.
2397. **Строение.** *Будова, ви, структура, ри.* Будова, уклад. Тимч.
2398. **Строеніе зернистое**. *Зерниста будова*. Цег. 84.
2399. **Строеніе крупнозернистое**. *Грубозерниста будова.*
2400. **Строеніе мелкозернистое**. *Дрібнозерниста будова*. Цег. 85.
2401. **Стронціанитъ**. *Стронціяніт, ту*. Стронтианїт. Цег. 74.
2402. **Стронцій Sr**. Стронцій, ція. Стронтій. ГОХ. 26. Стронт. Лев. Цег. 12.
2403. **Окись стронція SrO**. *Одноокис стронція* (*стронційний*). Окис стронту (стронтовий). Лев.
2404. **Гидратъ окиси стронція $Sr(OH)_2$**. *Гідрат одноокису стронція* (*стронційного*), *воднекис стронція* (*стронційний*). Воднекисень стронту (стронтовий). Лев.
2405. **Перекись стронція SrO_2**. *Двоокис* (*надокис*) *стронція* (*стронційний*). Двуокис стронту (стронтовий). Лев.
2406. **Структура**. *Структура, ри, будова, ви*. Будова молєкула. Цег. 97.
2407. **Структурная формула**. *Структурна формула*. Цег. 98. Зб. І. 8.
2408. **Струя**. Струмина, струмінь, цівка (диму), звій диму. Тимч. Струя. Лев. Мат. Цег. 1.
2409. **Струею течь**. *Цівкою текти*. Тимч.
2410. **Студенистый**. *Драглистий*. Драглистий, дриглистий. Тимч. Драглий. Грінч. Ґаляретовата масса. Цег. 79.
2411. Студень **(студенистое вещество).** *Драглі, лів*. Грінч. Холодець, драглі, дриглі. Тимч. Ґалярета, ґаляретовата маса. Цег. 79.
2412. **Ступка**. *Ступка, мущир*. Тимч.
2413. **Стягиваться, стянуться**. *Стягатися, гаюся, стягтися, гнуся*. Грінч.
2414. **Сублимація**. *Сублімація, ії.* Сублїмация. оціп. Цег. 52. Пересталенє (сублїмация). ГОХ. 18.
2415. **Сублимировать**. *Сублімувати, мую.* Цег. 3О.
2416. **Сулема**. См. также Хлористая ртуть. *Сублімат, ту*. Лев. Цег. 91.

2417. **Сульфатъ**. *Сірчан*, *ну*. Цег. ЗО. *Сульфат*, *ту*. Горб. 5.
2418. **Сульфгидратъ амонія NH_4SH.** *Сульфгідрат амонійний*. Сірководень амоновий. Лев. ГОХ. 3.
2419. **Сульфобензойная кислота $C_6H_5SO_3H$.** *Сульфобензолова кислота*. Сульфобензольовий квас. ГОХ. 66.
2420. **Сульфоновая кислота**. *Сульфонова кислота*. Сїркокваси, сульфонові кваси. Лев.
2421. **Сульфокислота соль**. *Сульфонат*, *ту*. Лев.
2422. **Сульфональ**. *Сульфональ*, *лю*. Лев.
2423. **Сульфоны.** *Сульфони*. Лев.
2424. **Сульфосоль**. (Тільки з SO_3) сульфосіль, (инша) тіосіль.
2425. **Сульфосоль трехсѣрнистаго мышьяка M_3AsS_5.** *Тіоарсенин*, *ну*, *тіоарсеніт*, *ту*. Сїркоарсенини. Лев.
2426. **Сульфосоль пятисѣрнистаго мышьяка M_3AsS_5.** *Тіоарсенан*, *ну*, *тіоарсеніят*, *ту*. Сїркоарсенани. Лев.
2427. **Сульфосурьмяная кислота H_3SbS_4.** *Тіоантимонова кіслота*.
2428. **Сульфосурьмяной кислота соль M_3SbS_4.** *Тіоантимонан*, *ну*, *тіоантимоніят*, *ту*. Сїркоаптимонани. Лев.
2429. **Сурикъ Pb_3O_4.** *Манія*, *нії*. Грінч. Тимч. Манія. Цег. 89. Гірн. 97. Лев. Сурик, манія. Пок. 101.
2430. **Сурьма Sb**. *Антимон*, *ну*. Лев. Гірн. 27. Горб. 6. Сурмик. Тимч.
2431. **Сурьмянистый водородъ SbH_3.** *Антимоноводень*, *дня*. Триводень антимоновий. Лев.
2432. **Окись сурьмы или сурьмянистый ангидридъ Sb_2O_3.** *Антимонистий безводник* (*ангідрид*), *півтораокис антимону*. Безводник антимонавий. Лев.
2433. **Соль окиси сурьмы**. *Антимониста сіль*. Соли антимонаві. Лев.
2434. **Сурьмяний ангидридъ Sb_2O_5.** *Антимоновий безводник* (*ангідргід*), *півтретяокис атпимону*. Безводник атимоновий. Лев.
2435. **Сурьмяная кислота**. *Антимонова кислота.* Антимоновий квас. Лев.
2436. **Метасурьмяная кислота $HSbO_3$.** *Метаантимонова кислота*. Метаантимоновий квас. Лев.
2437. **Пиросурьмяная кислота $H4Sb_2O_7$.** *Піроантимонова кислота*. Піроан-тимоновний квас. Лев.
2438. **Сурьмяной кислоты соль**. *Антимонан*, *ну*. Лев. Антімоніат. Горб. 5.
2439. **Тіосурьмяная кислота H_3SbS_4.** *Сіркоантимонова кислота*, *тіоантимонова кислота.*
2440. **Сурьма трехсѣрнистая Sb_2S_3.** *Антимонистий сірчак* (*сульфід*). Трисїрчак антимоновий. Цег. 37. Лев.
2441. **Сурьма пягьсѣрнистая Sb_2S_5.** *Антимоновий сірчак* (*сульфід*).
2442. **Сурьма хлористая $SbCl_3$.** *Трихлорак* (*трихлорид*) *антимону*, *антимонистий хлорак* (*хлорид*). Хльорак аинтимонавий. Лев.
2443. **Сурьма хлорная $SbCl_5$.** *П'ятихлорак* (*пентахлорид*) *антимону*, *антимоновий хлорак* (*хлорид*). Антимоновий хльорак. Гірн. 55.
2444. **Хлорокись сурьмы SbOCI**. *Антимоніловий хлорак* (*хлорид*). Антимонїльовий хльорак. Лев.
2445. **Сурмяный блескъ Sb_2S_3.** *Антимоновий блиск*, *ку*, *антімоніт*, *ту*. Антимонїт. Гірн. 44. Блест антимону, антимоніт. М. 28.
2446. **Сушилка**. *Сушилка*, *ки*.
2447. **Сушильный шкафъ**. *Сушарня*, *ні*.
2448. **Сфалеритъ**. См. Цинковий блескъ.
2449. **Сфера (дѣйствія)**. *Сфера*, *ри*, *обсяг*, *гу*. Засяг (обсяг). Лев. Мат. Сфера обсяг, обруб, оточення, окружжа. Тимч.
2450. **Сферосидеритъ.** *Сферосидерит*, *ту*. Гірн. 37.
2451. **Сходящіеся лучи**. *Збіжні проміні*.
2452. **Сцѣживать, сцѣдить.** *Сіджувати*, *джую*, *сцідити*, *джу*.
2453. **Сцѣпленіе.** Спійність; окупність (однорідних часток). Тимч. Спійня, спійність. Лев. Мат. Спійність, сполучність. Шіндл. 8. Спійніеть. Огон. 113. Цег. 22.
2454. **Сцѣплять, сцѣпить**. *Споювати*, *поюю*, *споїти*, *спою*, *счіплювати*, *плюю*, *счепити*, *плю*. Зачіпляти, -чепити, лучити, злучити, вязати, з'язати, спясти. Тимч.
2455. **Сцѣпляться, сцѣпиться**. *Споюватися*, *поююся*, *споїтися*, *споюся*, *счіплюватися*, *плююся*, *счепитися*, *плюся*. Атоми своїми раменами споюються з раменами других. Цег. 24. Счіплятись, счепитись, спястись. Тимч.
2456. **Сыворотка**. *Сироватка*, *ки*. Катериносл. Сирватка. Цег. 137, 119. Сирватка, сироватка. Тимч.
2457. **Сыворотка кровяная.** См. Кровяная сыворотка.
2458. **Сыпкій**. *Сипкий*.
2459. **Сыпучесть**. *Сипкість*, *кости.* Тимч.
2460. **Сыпучій**. См. Сыпкій.
2461. **Сырость**. *Вохкість*, *кости.* Вохкість; сировина. Тимч.

2462. **Сырѣть.** *Відволожуватися, жуюся.* Грінч. *Вохчати.* Тимч.
2463. **Сѣра**. *Сірка, ки.* Тимч. Сїрка. Пок. 101. Цег. 30. Гірн. 16. Мазур. 22. Горб. 6.
2464. **Сѣра аморфная**. *Аморфна сірка.* Цег. 31.
2465. **Сѣра диморфная.** *Диморфна* (*двовида*) *сірка.* Двовида або діморфна сїрка. Цег. 31.
2466. **Сѣра комовая**. *Грудкова сірка.* Сира сїрка Цег. 30.
2467. **Сѣра пластическая**. *Пластична сірка.*
2468. **Сѣра черенковая**. Сірка в палочках. Цег. 31.
2469. **Окуриваніе сѣрою**. *Висірковування, ня.* Висїрковуване бочок. Цег. 33.
2470. **Сѣроводородъ H_2S**. *Сірководень, дня.* Шіндл. 44, Мазур. 68, Гірн. 65. Цег. 36. Сїрчак водня. Гірн. 65. Сірководневий квас. Гірн. 70.
2471. **Сѣроводородная вода**. *Сірководнева вода.* Цег. 37.
2472. **Сѣроводородная соль**. *Сірчак, ка.* Гірн. 71. Цег. 31. Лев. *Сульфід, ду.* Горб. 5.
2473. **Сѣрнистый азотъ N_2S_2**. *Сірчак* (*сульфід*) *азоту* (*азотовий*). Азотовий сірчак. Лев.
2474. **Сѣрнистый алюминій Al_2S_3**. *Сульфід алюмінія* (*алюмінійний*), *сірчак глинця* (*глинцевий*). Сїрчак глиновий. Лев.
2475. **Сѣрнистый аммоній $(NH_4)_2S$**. *Сірчак* (*сульфід*) *амонія* (*амонійний*). Амоновий сїрчак. Лев.
2476. **Многосѣрнистий аммоній $(NH_4)S_n$**. *Многосірчак* (*полісульфід*) *амонія* (*амонійний*).
2477. **Сѣрнистый барій BaS**. *Сірчак* (*сульфід*) *барія* (*барійний*). Сїрчак бару (баровий). Лев.
2478. **Сѣрнистый боръ B_2S_3**. *Сірчак* (*сульфід*) *бору* (*боровий*). Сїрчак боровий. Лев.
2479. **Сѣрнистый висмутъ Bi_2S_3**. *Сірчак* (*сульфід*) *бісмута* (*бісмутовий*). Bi_2S_2, Bi_2S_3 сїрчак, трисїрчак візмутовий. Лев.
2480. **Сѣрнистый германій GeS**. *Сірчак* (*сульфід*) *германія* (*германійний*). Сїрчак ґерману (ґермановий). Лев.
2481. **Двусѣрнистый германій GeS_2**. *Двосірчак* (*дисульфід*) *германія* (*германійний*). Двусїрчак герману (германовий). Лев.
2482. **Сѣрнистое желѣзо FeS**. *Сірчак* (*сульфід*) *заліза.* Залїзавий сїрчак. Цег. 85. Сїрчак залїза. Цег. 31. Сїрчак желїзавий. Лев. Сїрчак зелїза. Гірн. 33. ГОХ. 2. Шіндл. 38.
2483. **Двусѣрнистое желѣзо FeS_2**. *Двосірчак* (*дисульфід*) *заліза.* Двусїрчак желїзовий. Лев.
2484. **Сѣрнистое золото Au_2S_3**. *Сірчак* (*сульфід*) *золота* (*золотавий*). Сїрчак золотовий. Лев.
2485. **Двойная соль сѣрнистаго золота и сѣрнистаго натрія $NaAuS_2$**. *Сіркозолотан соду* (*содовий*). Содовий сїркозолотан. Лев.
2486. **Сѣрнистый кадмій CdS**. *Сірчак* (*сульфід*) *кадмія* (*кадмійний*). Сїрчак кадмовий. Лев.
2487. **Сѣрнистый калій.** *Сірчак потасу* (*потасовий*), *сульфід калія* (*калійний*). Сірчак потасу, в торговлі – сірчана печінка. Цег. 32.
2488. **Сѣрнистый кремній SiS_2**. *Сірчак крему* (*кремовий*), *сульфід силіція* (*силіційний*). Двусїрчак кремовий. Лев.
2489. **Сѣрнистый марганецъ MnS**. *Односірчак* (*сульфід*) *мангану* (*мангановий*). Манганавий сїрчак. Лев. Сірчаний манган. Зб. І. 90.
2490. **Двусѣрнистый марганецъ Mn S_2**. *Двосірчак* (*дисульфід*) *мангану* (*мангановий*). Сїрчак мангановий. Лев.
2491. **Трехсѣрнистый мышьякъ As_2S_3**. *Арсенистий сірчак* (*сульфід*). Арсеновий трисїрчак. Лев.
2492. **Пятисѣрнистый мышьякъ As_2Sg**. *Арсеновий сірчак* (*сульфід*). Арсеновий пятисїрчак. Лев.
2493. **Полусѣрнистая мѣдь Cu_2S**. *Півсірчак міді.*
2494. **Сѣрнистая мѣдь CuS**. *Односірчак* (*сульфід*) *міді.* Сїрчак міди. Цег. 32.
2495. **Сѣрнистый никкель NiS**. *Односірчак ніклю, ніклистий сірчак* (*сульфід*). Сїрчак нїклю. Цег. 37.
2496. **Сѣрнистое олово SnS**. *Односірчак цини, цинистий сірчак* (*сульфід*). Сїрчак цинавий. Лев.
2497. **Двусѣрнистое олово SnS_2**. *Двосірчак* (*дисульфід*) *цини, циновий сірчак* (*сульфід*). Сїрчак циновий. Лев.
2498. **Сѣрнистая ртуть (киноварь) HgS**. *Живосрібловий сірчак* (*сульфід*). Сїрчак ртути (киноварь). Гірн. 45. Сїрчак ртутовий (ртутний). Лев.
2499. **Сѣрнистый свинецъ PbS**. *Сірчак* (*сульфід*) *олива.* Сїрчак олова. ГОХ. 31. Оловový сїрчак. Цег. 37.
2500. **Сѣрнистое серебро Ag_2S**. *Сірчак* (*сульфід*) *срібла* (*срібловий*). Сїрчак срібла. Гірн. 41. Цег. 37. Сїрчак срібла (срібловий). Лев.
2501. **Трехсѣрнистая сурьма**. См. Сурьма трехсѣрнистая.

2502. **Пятисѣрнистая сурьма**. См. Сурьма пятисѣрнистая.

2503. **Сѣроуглеродь S_2C** . *Сірчак* (*сульфід*) *вугля* (*вуглевий*). Сірчак вугля. Цег. 37. Двусїрчак угля (углевий, угляний). Лев. Двосірчак угля. Гірн. 22.

2504. **Сѣрноватистая кислота $H_2S_2O_3$**. См. Тіосѣрная кислота.

2505. **Сѣрноватистокислая соль**. См. Тіосѣрнокислая соль.

2506. **Сѣрноватистокислый натръ $Na_2S_2O_3$**. *Тіосірчан соду* (*содовий*), *тіосульфат натрія* (*натрійний*). Содовий двотіосірчан. Цег. 68.

2507. **Сѣрнистый ангидридъ SO_2**. Сірчистий безводник (ангідрид), двоокис сірки. Сіркавий двоокис. Цег. 32.

2508. **Сѣрнистая кислота H_3SO_3**. *Сірчиста кислота*. Сірковавий квас. Гірн. 67. Сульфітова кислота. Горб. 5. Квас сїркавий. Лев. Цег. 33. Шіндл. 44.

2509. **Сѣрнистокислая соль M_2SO_3**. *Сірчин*, *ну*. Лев. Цег. 33. *Сульфіт*, *ту*. Горб. 5.

2510. **Сѣрнистокислый натрій Na_2SO_3**. *Сірчин соду* (*содовий*), *сульфіт натрія* (*натрійний*).

2511. **Гидросѣрнистая кислота**. *Воднесірчиста кислота.*

2512. **Гидросѣрнистой кислоты соль.** См. Гидросульфитъ.

2513. **Сѣрный ангидридъ SO_3**. *Сірчаний безводник* (*ангідрид*), *триокис сірки.* Триокис сїрки, сїрковий триокис, безводник (ангідрид) сіркового квасу. Цег. 34. Безводник сїрковий (сірчаний). Лев.

2514. **Сѣрная кислота H_2SO_4**. *Сірчана кислота*; *вітріолева олія.* Квас сірчаний. Огон. 40. Цег. 33. Сїрковий квас або вітриоловий олій. Шіндл. 44. Сїрковий квас. Гірн. 67. Сульфатова кислота. Горб. 5.

2515. **Сѣрнокислая соль M_2SO_4**. *Сірчан*, *ну*, *сульфат*, *ту*. Сїрчани. Лев. Цег. 36. Гірн. 71. Вітриолї. Гірн. 71. Сїркани. Гірн. 71.

2516. **Сѣрнокислая соль кислая**. См. Гидросульфатъ.

2517. **Сѣркокислий алюминій $Al_2(SO_4)_3$**. *Сірчан глинця* (*глинцевий*), *сульфат алюмінія* (*алюмінійний*). Сірчан глиновий. Лев.

2518. **Сѣрнокислый аммоній $(NH_4)_2SO_4$**. *Сірчан* (*сульфат*) *амонія* (*амонійний*). Амоновий сїрчан. Цег. 125. Лев. ҐОХ. 3.

2519. **Сѣрнокислый барій $BaSO_4$**. *Сірчан* (*сульфат*) *барія* (*барійний*). Баровий сїрчан. Цег. 74. Сїрчан бару (баровий). Лев.

2520. **Сѣрнокислая закись желѣза $FeSO_4$**. *Залізистий сірчан* (*сульфат*). Залїзавий сїрчан, вітриоль залїза. Цег. 85. Сїрчан желїзавий. Лев. Сїркан зелїза (вітриоль зелїза). Гірн. 68.

2521. **Сѣрнокислое окисное желѣзо $Fe_2(SO_4)_3$**. *Залізовий сірчан* (*сульфат*). Залїзовий сїрчан. Цег. 86. Сїрчан желїзовий. Лев. Сїркан зелїза або вітриоль зелїза. Гірн. 68.

2522. **Сѣрнокислый кадмій $CdSO_4$**. *Сірчан* (*сульфат*) *кадмія* (*кадмійний*). Сїрчан кадмовий. Лев.

2523. **Сѣрнокислый калій K_2SO_4**. *Сірчан потасу* (*потасовий*), *сульфат калія* (*калійний*). Сїрчан потасовий. Лев.

2524. **Сѣрнокислый кальцій $CaSO_4$**. *Сірчан вапу* (*ваповий*), *сульфат кальція* (*кальційний*). Сїркан вапу. М. 25. Сїрчан вапу. Цег. 73. Пок. 97. Сїрчан ваповий. Лев.

2525. **Сѣрнокислый кобальтъ $CoSO_4$**. *Сірчан* (*сульфат*) *кабальту* (*кобальтовий*). Сїрчан кобальтовий. Лев.

2526. **Сѣрнокислый магній $MgSO_4$**. *Сірчан* (*сульфат*) *магнія* (*магнійний*). Маґновий сірчан. Цег. 77.

2527. **Сѣрнокислая соль закиси марганца $MnSO_4$**. *Манганистий сірчан* (*сульфат*). Сїрчан манґанавий. Лев.

2528. **Сѣрнокислая мѣдь $CuSO_4$**. *Сірчан* (*сульфат*) *міді* (*мідевий*). Сїрчан мідавий. Лев. Сірчаноквасна мідь. 36. I. 168. Мідевий сірчан (вітриоль міди), синій камінь. Цег. 90.

2529. **Сѣрнокислый натрій Na_2SO_4**. *Сірчан соду* (*содовий*), *сульфат натрія* (*натрійний*). Содовий сїрчан (ґлявберова сіль). Цег. 67.

2530. **Сѣрнокислый никкель $NiSO_4$**. *Сірчан* (*сульфат*) *ніклю* (*ніклевий*). Сїрчан нїклявий. Лев.

2531. **Сѣрнокислая ртуть $HgSO_4$**. *Живосрібловий сірчан* (*сульфате*). Сїрчан ртутовий (ртутний). Лев.

2532. **Сѣрнокислый свинець $PbSO_4$**. *Сірчан* (*сульфат*) *олива* (*оливовий*). Сірчан оловавий. Лев.

2533. **Сѣрнокислое серебро Ag_2SO_4**. *Сірчан* (*сульфат*) *срібла* (*срібловий*). Сїрчан срібла (срібловий). Лев.

2534. **Сѣрнокислый хромъ $Cr_2(SO_4)_3$**. *Сірчан* (*сульфат*) *хрому* (*хромовий*). Сїрчан хромовий. Лев.

2535. **Сѣрнокислий цинкъ $ZuSO_4$**. *Сірчан* (*сульфат*) *цинку* (*цинковий*). Цинковий сірчан (вітриоль цинку). Цег. 88.

2536. **Сѣрнокислый цирконий $Zr(SO_4)_2$**. *Сірчан* (*сульфат*) *цирконія* (*цирконійний*). Сїрчан цирконовий. Лев.

2537. **Пиросѣрная кислота $H_2S_2O_7$**. *Піросірчана кислота*. Квас піросірковий (-сірчаний). Лев. Пиросїрковий, нордгавзенський або ческий квас. Цег. 36.
2538. **Пиросѣрнокислая соль $M_2S_2O_7$**. *Піросірчан*, *ну*. Лев.
2539. **Надсѣрный ангидридъ S_2O_7**. *Надсірчаний безводник* (*ангідрид*); *півчвартаокис сірки.*
2540. **Надсѣрная кислота HSO_4, $H_2S_2O_8$**. *Надсірчана кислота*. Квас надсїрковий або надсїрчаний. Лев.
2541. **Надсѣрнокислая соль MSO_4**. *Надсірчан*, *ну*. Лев.
2542. **Нитрозилъ-сѣрная кислота SO_5NH**. *Нітрозилсірчана кислота*. Квас нітрозильсїрковий (-сїрчаний). Лев.
2543. **Сѣрнистокислый**. См. Сѣрнистокислыя соли.
2544. **Сѣрнистый**. См. также Сѣрководородныя соли. *Сірчистий.*
2545. **Сѣрнистая руда**. Сїрчакова руда. ГОХ. 31.
2546. **Сѣрнокислый**. См. Соли сѣрнокислыя.
2547. **Сѣрный**. *Сірчаний.*
2548. **Сѣрныя воды**. *Сірчані води.* Гірн. 51.
2549. **Сѣрный колчеданъ**. Си. Желѣзный колчеданъ.
2550. **Сѣрное молоко**. *Сірчане молоко*. Цег. 32.
2551. **Сѣрная печень**. *Сірчана печінка.* Цег. 32.
2552. **Сѣрный цвѣть**. *Сірчаний цвет*. Сірчаний цьвіт. Цег. 31. Шіндл. 44. Пок. 101. Гірн. 26.
2553. **Сѣтка.** *Сітка*, *ки.* Цег. 57. Тимч.

Т.

2554. **Таллій Tl**. *Талій*, *лія*. Таль. Лев.
2555. **Закись таллія Tl_2O**. *Півокис талія*, *недокис талія* (*талійний*). Окис талявий. Лев.
2556. **Окись таллія Tl_2O_3**. *Півтораокис талія*, *окис талія* (*талійний*). Окис талевий. Лев.
2557. **Таллій хлористый TlCl**. *Однохлорак талія* (*талійний*). Хльорак талевий. Лев.
2558. **Таллій хлорный $TlCl_3$**. *Трихлорак талія*. Хльорак талявий. Лев.
2559. **Талькъ**. *Тальк*, *ку*. Цег. 77. Тальк, лояк. Пок. 172. Гірн. 101.
2560. **Таникъ**. См. Дубильное вещество.
2561. **Танталъ Ta**. *Тантал*, *лу*. Танталь. Лев. Цег. 12. Горб. 6.
2562. **Таяніе.** *Топлення*, *ня*. Тимч.
2563. **Таять**. *Танути*, *топитись*, *топніти*, *розпускатись*; *розмерзатись*; *розтоплюватись* (*про віск то-що*). Тимч.
2564. **Твердость**. *Твердість*, *дости*. Твердота. Пок. 47. Гірн. 24. Лев. Мат. Твердість, твердота; твердина; засадність, тривалість. Тимч.
2565. **Твердый.** *Твердий.* Ціпке тіло. Цег. 13. Огон. 3. Шіндл. 6. Лев. Мат. Ціпкий стан. Гірн. 9. Тверде тїло. Шіндл. 6.
2566. **Твердый растворъ**. *Твердий розчин.*
2567. **Твердѣть**. *Тверднути*, *твердішати*; *тужавіти*, *ціпнути* (*про рідке*). Тимч.
2568. **Творожистый.** *Сируватий*. Сироватий. Цег. 29. Зсілий. Тимч.
2569. **Теинъ**. *Теїн*, *ну*. Теїна. Цег. 135.
2570. **Текучесть**. *Текучість*, *чости*, *плинність*, *ности.* Тимч.
2571. **Текучій**. *Текучий*, *плинний.* Тимч.
2572. **Теллуръ Te**. *Телур*, *ру*. Телюр. Лев. Цег. 12. Тельлюр. Горб. 6.
2573. **Теллуристый водородъ TeH_2**. *Телуроводень*, *дня*. Лев.
2574. **Теллуристаго водорода соль TeM_2**. *Телурак*, *ку*. Лев. *Телурид*, *ду*.
2575. **Одноокись теллура TeO**. Одноокис *телуру*.
2576. **Двуокись теллура или теллуристый ангидридъ TeO_2**. *Двоокис телуру*, *телуристий безводник* (*ангідрид*). Безводник телюравий. Лев.
2577. **Триокись теллура или теллурный ангидридъ TeO_3**. *Триокис телуру*, *телуровий безводник* (*ангідрид*). Безводник телюровий. Лев.
2578. **Теллуристая кислота H_2TeO_3**. *Телуриста кислота*. Квас телюравий. Лев.
2579. **Теллуристокислая соль M_2TeO_3**. *Телурин*, *ну*. Лев. *Телурит*, *ту*.
2580. **Теллурная кислота H_2TeO_4**. *Телурова кислота*. Квас телюровий. Лев.
2581. **Туллурнокислая соль M_2TeO_4**. *Телуран*, *ну*. Лев. *Телурат*, *ту*.
2582. **Температура.** *Температура*, *ри*. Цег. I. Шіндл. 14. Гаряч. Цег. 75. Жара. Київщина. Температура, теплина. Тимч.
2583. **Температура воспламененія**. *Температура запалення.* Температура запаленя. Цег. 57.
2584. **Температура горѣнія.** *Температура горіння.*
2585. **Температура замерзанія**. *Температура замерзання*. Температура замерзаня. ГОХ. 5.

2586. **Температура кипѣнія**. *Температура кипіння*. Температура кипіня. Цег. 5.
2587. **Температура предѣльная**. См. Предѣльная температура.
2588. **Температура средняя**. *Пересічна* (*середня*) *температура*. Пересічна температура. Зб. II. 52.
2589. **Теоброминъ**. *Теобромін*, *ну*. Теоброміна. Цег. 135.
2590. **Тепловатый**. *Літеплий*, *потеплий*, *тепленький*.
2591. **Теплоемкость**. *Теплоємність*, *ности*. Поємність тепла. Зб. I. 128.
2592. **Теплопроводность**. *Теплопропровідність*, *ности*, *провідність тепла*. Проводжене тепла. Шіндл. 16.
2593. **Теплота**. *Тепло*, *ла*. Огон. 6. Шіндл. 12. Тимч. Грінч.
2594. **Теплота диссоціаціи**. *Дисоціяційне тепло*.
2595. **Теплота образованія.** *Тепло утворення*.
2596. **Теплота ожиженія.** *Тепло крапління*. Тепло крапліня. Огон. 16.
2597. **Теплота растворенія**. *Тепло розчинення*.
2598. **Теплота скрытая.** См. Скрытая теплота.
2599. **Теплый**. *Теплий*.
2600. **Тербій Tb**. *Тербій*, *бія*. Терб. Лев.
2601. **Тереть**. *Терти*, *тру*.
2602. **Термометръ.** *Термометр*, *тра*, *тепломір*, *ру*. Тимч. Тепломір. Шіндл. 13.
2603. **Термохимическій**. *Термохемичний*.
2604. **Термохимія**. *Термохемія*, *ії*.
2605. **Термоэлементъ**. *Термоэлемент*, *ту*.
2606. **Терпентинное масло**. *Терпентинова олія*. Терпентиновий оліійок. Гірн. 123.
2607. **Терпентинъ.** См. Скипидарь.
2608. **Терпенъ**. *Терпен*, *ну*. Цег. 133.
2609. **Терпкій**. *Терпкий*. Терпкий, давучий. Тимч.
2610. **Терпкость**. *Терпкість*, *кости*. Тимч.
2611. **Тетраборная кислота $H_2B_4O_7$**. *Тетраборова кислота*, *чотироборова кислота*. Чотироборовий квас. Цег. 46.
2612. **Тетраіодметанъ Cl_4**. *Чотиройодометан*, *ну*. Лев. *Тетрайодметан*, *ну*.
2613. **Тетраметиленъ**. *Тетраметилен*, *ну*. Тетраметилєн. Гірн. 106.
2614. **Тетратіоновая кислота**. См. послѣ слова: Тіоновая кислота.
2615. **Тигель**. *Тигель*, *гля*. Тимч. Тиґель. Гірн. 20. Чируник. Цег. 47.
2616. **Тинкаль**. *Тинкал*, *лу*. Тінкаль. Цег. 46.
2617. **Тинктура**. См. Настойка.
2618. **Типографскій металлъ**. *Друкарський метал*. Череяковий аліяж. ГОХ. 46.
2619. **Титань Ti**. *Титан*, *ну*. Тітан. Лев. Цег. 12. Горб. 6.
2620. **Одноокись титана TiO**. *Одноокис титану*.
2621. **Полутораокись титана Ti_2O_3**. *Півтораокис титану*.
2622. **Двуокись титана TiO_2**. *Двоокис титану*. Двуокис тітановий. Лев.
2623. **Триокись титана TiO_3**. *Триокис титану*.
2624. **(орто)Титановая кислота H_4TiO_4**. (*орто*) *Титанова кислота*. Квас ортотітановий. Лев.
2625. **Соль титановой кислоты M_4TiO_4**. *Титанан*, *ну*, *титаніят*, *ту*. Тітанани. Лев.
2626. **Титрированіе**. *Титрування*, *ня*.
2627. **Тіоальдегидъ**. *Тіоальдегід*, *ду*. Лев.
2628. **Тіокетонъ**. *Тіокетон*, *ну*. Сїркокетони. Лев.
2629. **Тіоновая кислота**. *Тіосірчана кислота*, *тіонова кислота*.
2630. **Дитіоновая кислота $H_2S_2O_6$**. *Двотіосірчана кислота*, *дитіонова кислота*. Двутіосїрковий (-сїрчаний квас). Лев.
2631. **Дитіоновой кислоты соль $M_2S_2O_6$**. *Двотіосірчан*, *ну*, *дитіонат*, *ту*. Двутіосїрчани. Лев.
2632. **Тритіоновая кислота $H_2S_3O_6$**. *Тритіосірчана кислота*, *тритіонова кислота*. Тритіосїрковий (-сірчаний) квас. Лев.
2633. **Соль тритіоновой кислоты $M_2S_3O_6$**. *Тритіосірчан*, *ну*. Лев. *Тритіонат*, *ту*. Тритіосїрчани. Лев.
2634. **Тетратіоновая кислота $H_2S_4O_6$**. *Чотиротіосірчана кислота*, *тетратіонова кислота*. Чотиротіосїрковий (-сїрчаний) квас. Лев.
2635. **Тетратіоновой кислоты соль**. *Чотиротіосірчан*, *ну*, *тетратіонат*, *ту*.
2636. **Пентатіоновая кислота $H_2S_5O_6$.** *П'ятитіосірчана кислота*, *пентатіонова кислота*.
2637. **Пентатіоновой кислоты соль.** *П'ятитіосірчан*, *ну*, *пентатіонат*, *ту*.
2638. **Тіосурьмяная кислота H_8SbS_4**. *Тіоантимонова кислота*, *сіркоантимо-нова кислота*.
2639. **Тіосѣрная кислота $H_2S_2O_5$**. Тіосірчана кислота. Квас тіосїрковий (-сірчаний). Лев.
2640. **Тіосѣрнокислая соль $M_2S_2O_3$**. *Тіосірчан*, *ну*. Лев. *Тіосульфат*, *ту*.
2641. **Тіоугольная кислота H_2CS_3**. *Тіовуглева кислота*. Квас трисїркоуглевий (-угляний). Лев.

2642. **Тіоуксусная кислота CH_3COSH**. *Сіркооцтова кислота*. Квас сіркооцтовий. Лев.
2643. **Тіофеноль C_6H_6SH**. *Сіркофенол*, *лу*. Лев.
2644. **Тіофенъ** *Тіофен*, *ну*. Тиофен. ГОХ. 68.
2645. **Тлѣніе.** *Тління*, *ня*. Зотління. Тимч. Трухлявінє, трупішінє. Цег. 49.
2646. **Тлѣть**. *Тліти*, *лію*. Тимч.
2647. **Токъ**. *Тік*, *току*; *течія*, *чії.*
2648. **Токъ перемѣнный**. Перемінний тік.
2649. **Токъ постоянный**. Постійний тік.
2650. **Толуидинъ**. *Толуїдин*, *ну*. Тоюїдина. Цег. 129.
2651. **Толуолъ**. *Толуол*, *лу*. Толюоль. Цег. 126.
2652. **Томпакъ**. *Томбак*, *ку*. Цег. 94. ГОХ. 46. Бакунт. Грінч.
2653. **Топазъ**. *Топаз*, *зу*. ГОХ. 101.
2654. **Топазъ дымчатый**. *Димовик*, *ка*. Гірн. 95.
2655. **Топливо**. *Паливо*, *ва*. Тимч. Зб. І. 118. Опаловий материял. Гірн. 20. Цег. 83.
2656. **Торій Th**. *Торій*, *рія*. Тор. Лев. Цег. 12.
2657. **Окись торія ThO_2**. *Окис торія*. Окис тора. Цег. 59.
2658. **Торфъ**. *Торф*, *фу*. ГОХ. 1. Пок. 177. Торф, ропша. Тимч. Торф, болотнина. Цег. 48.
2659. **Торфяникъ**. *Торфник*, *ка*. Гірн. 30. *Торфовище*, *ща*. Торфовиска. Гіря. 34. Торфовиска, торфові багна. Пок. 176. Торфисті землі. Цег. 24. Торфовий грунт. Тимч.
2660. **Точка**. *Точка*, *ки*.
2661. **Точка замерзанія**. *Точка замерзання*. Точка ціпненя. Огон. 12.
2662. **Точка кипѣнія**. *Точка кипіння.* Точка кипіня. Огон. 9.
2663. **Точка перехода**. *Точка переходу*.
2664. **Точка плавленія**. *Точка топлення*. Точка топленя. Цег. 2. Огон. 11.
2665. **Точка таянія**. Точка топлення, розтавання. Точка таяня леду. Огон. 9,
2666. **Трахитъ**. *Трахіт*, *ту*. Гірн. 12.
2667. **Треніе**. *Тертя*, *тя.*
2668. **Треніе внутреннее**. *Внутрішнє тертя*. Тертє внутрішнє. Лев. Мат.
2669. **Треножникъ.** *Триніжок*, *жка*. Цег. 104. *Таганок*, *нка*. Мазур. 23. Триніг, триніжок, таган. Тимч. Триніжка. Гірн. 20.
2670. **Трепелъ**. *Трипля*, *лі*. Пок. 99.
2671. **Трескаться**. *Тріскатися*, *каюся*, *репатися*, *паюся*. Пукати. Цег. 86. Тріскатись, лупатись, репатись, щелитись. Тимч.
2672. **Трескъ**. *Тріск*, *ку*. Тріск, вилуск. Тимч.
2673. **Третичный спиртъ**. *Третьорядний спирт* (*алкоголь*).
2674. **Трехатомный.** *Тривалентний*, *тривартісний*, *триатомовий*. Тривартісний. Цег. 24.
2675. **Трехосновной.** *Триосновний*, *тривартісний*. Триосновний. Цег. 45.
2676. **Триіодметанъ CHI_3**. *Трийодометан*, *ну*. Лев.
2677. **Триметиленъ**. *Триметилен*, *ну*. Триметилен. Гірн. 106.
2678. **Тринитроклѣтчатка**. См. Нитроклѣтчатка.
2679. **Тринитрофенолъ**. *Трінітрофенол*, *лу*. Тринїтрофеноль. Цег. 129.
2680. **Триолеинъ**. *Триолеїн*, *ну*. Трилєїн. Цег. 111.
2681. **Трипальмитинъ**. *Трипальмітин*, *ну*. Цег. 111.
2682. **Тристеаринъ**. *Тристеарин*, *ну*. Цег. 111.
2683. **Тритіоновая кислота $H_2S_3O_6$**. *Тритіосірчана кислота*, *тритіонова кислота*. Тритіосїрковий (сірчаний) квас. Лев.
2684. **Тритіоновой кислоты соль $M_2S_3O_6$**. *Тритіосірчан*, *ну*. Лев. *Тритіосульфат*, *ту.*
2685. **Тростниковый сахаръ**. *Тростинний цукор*. Гірн. 121. *Сахароза*, *зи*. Тростиновий цукор, сахароза. Цег. 117. Тростиновий цукор. Лев.
2686. **Тростникъ сахарный.** См. Сахарный тростникъ.
2687. **Трубка**. *Трубка*, *ки*. Цївка. ГОХ. 108. Рурка. Зб. ІІ. 47. Огон. 7. Гірн. 17. Трубка, суремка, дудка; рурка, дудка; трубка, дудка, сувій. Тимч.
2688. **Трубка паяльная**. См. Паяльная трубка.
2689. **Тугой**. *Тугий.*
2690. **Тугоплавкій**. *Тяжкотопкий*, *тяжкотопний*. Тяжко топний. Цег. 14. Тяжко топливий. Гірн. 49.
2691. **Тулій Та**. *Тулій*, *лія*. Туль. Лев.
2692. **Турмалиновые щипцы**. *Турмалїнові лещатка*. Турмалїнові кліщі. М. 47.
2693. **Турмалинъ**. *Турмалін*, *ну*. ГОХ. 103.
2694. **Турнбуллевая синь**. *Турнбулів блакит*. Блакит Турнбуля. Цег. 124.
2695. **Тускло**. Тьм'яно. Тьмано, тьм'яно. Грінч.
2696. **Тусклый**. Тьм'яний. Тьманий, тьм'яний. Грінч.
2697. **Тускнѣть**. *Мерхнути*, *ну*. Мазур. 21. Мерхнути, темніти. Тимч.
2698. **Тѣло**. *Тіло*, *ла.*
2699. **Тѣло простое (хим.).** *Первень*, *вня*, *елемент*, *ту*, *просте тіло*. Прості тїла. Гірн. 14. Поєдинчі тіла, первні або хемічні елєменти. Шіндл. 40.

2700. **Тѣло радіоактивное**. См. Радіоактивное тіло.

2701. **Тѣло сложное**. *Складне тіло.* Зложені тїла. Гірн. 14. Шіндл. 40. Цег. 11. ГОХ. 3.

2702. **Тѣло твердое**. *Тверде тіло*. Ціпке тіло. Гірн. 4. ГОХ. 3.

2703. **Тягучесть**. *Тягучість*, *чости*.

2704. **Тягучій**. *Тягучий*. Тяглистий; тягучий. Тимч. Розтяжний. Цег. 86. Тяжний. Цег. 84.

2705. **Тяжелый шпатъ**. *Барит*, *ту*. Цег. 74. Тяжень, барит. М. 44.

У.

2706. **Увлажнять, жнить**. *Звохчувати*, *звохчити*, *навохчити*, *відволожити*. Тимч. Звохчений. Цег. 64.

2707. **Угарать, угорѣть**. *Чадіти*, *дію*, *вчадіти*, *дію*. Грінч. Тимч.

2708. **Угаръ** *Чад*, *ду*. Тимч. Мазур. 81.

2709. **Угаръ издавать**. *Чадити*, *джу*.

2710. **Углеводородъ.** См. послѣ Углерода.

2711. **Углеводъ**. *Вуглеводан*, *ну*. Цег. 120. Углеводани. Лев. Гірн. 121.

2712. **Углекислый.** См. также Соли угольной кислоты. *Вуглекислий*.

2713. **Углеродистое соединеніе**. *Вуглева сполука.*

2714. **Углеродное кольцо**. *Вуглевий перстень.* Цег. 125.

2715. **Углеродъ C**. *Вугіль*, *ля*. *Вуглець*. Тимч. Пок. 177. Вуголь. Цег. 47. Уголь. ГОХ. 1. Шіндл. 42. Горб. 6. Углець. Левч.

2716. **Группа углерода (C, Si, Ti, Zr, Ce, Th)**. *Вугільники*. Угольники. Лев. ГОХ. 3.

2717. **Окись углерода CO**. *Одноокис вугля* (*вуглевий*). Вуглевий окис, окис вугля. Цег. 51. Окис вугля. Зб. I. 100. 135. Окис угля. Гірн. 22.

2718. **Двуокись углерода, углекислота, углекислый газъ, угольный ангидридъ CO_2**. *Двоокис вугля*, *вуглекислота*, *вуглекислий газ*, *вуглевий безводник* (*ангідрид*). Двокис угля. Гірн. 22. Двоокис вугля, д. вуглевий. Цег. 47. Вугляний квас. Зб. I. 135. Вугляно-квасний ґаз. Зб. I. 85. Безводник (двуокис, двукисняк) угля (углевой). Лев.

2719. **Угольная кислота H_2CO_3**. *Вуглева кислота*. Вуглевий квас. Цег. 49. 45. Квас угляний або углевий. Лев. Угляний квас. Зб. II. 44. Шіндл. 42. Гірн. 67.

2720. **Углекислая соль**. *Вуглян*, *ну*. Цег. 49. *Карбонат*, *ту*. Горб. 5. Угляни. Гірн. 71. Лев.

2721. **Углекислый амоній NH_4HCO_3**. *Вуглян* (*карбонат*) *амонія* (*амонійний*). Амоновий вуглян. Цег. 68.

2722. **Углекислый барій $BaCO_3$**. *Вуглян* (*карбонат*) *барія* (*барійний*). Углян бару (баровий). Лев.

2723. **Углекислое желѣзо $FeCO_3$**. *Вуглян* (*карбонат*) *заліза* (*залізовий*). Залїзо углянокваснe. Зб. I. 82. Вуглян залїза. Цег. 82.

2724. **Углекислый калій (поташъ) K_2CO_3**. *Вуглян потасу* (*потасовий*), *карбонат калія* (*калійний*). Потасовий вуглян (поташ). Цег. 64.

2725. **Углекислый кальцій $CaCO_3$**. *Вуглян вапу* (*ваповий*), *карбонат кальція* (*кальційний*). Ваповий углян. Гірн. 83. Ваповий вуглян, вуглян вапу. Цег. 72.

2726. **Двууглекислый кальцій или кислый углекислый кальцій $Ca(HCO_3)_2$**. *Кислий ваповий вуглян*. Квасний угляний вап. Гірн. 84. Квасний вуглян вапу. Цег. 72.

2727. **Углекислый литій Li_2CO_3**. *Вуглян* (*карбонат*) *літія* (*літійний*). Углян літу (лїтовий). Лев.

2728. **Углекислый магній**. *Вуглян* (*карбонат*) *магнія* (*магнійний*). Маґновий вуглян. Цег. 77. Углян магновий. Лев.

2729. **Углекислая закисная соль марганца $MnCO_3$**. *Манганистий вуглян*. Углян манґанавий. Лев.

2730. **Углекислый натрій Na_2CO_3**. *Вуглян соду* (*содовий*), *карбонат натрія* (*натрійний*). Содовий углян. Гірн. 89. ГОХ. 54. Лев. Содовий вуглян. Цег. 68.

2731. **Углекислый свинецъ $PbCO_3$**. *Вуглян* (*карбонат*) *олива* (*оливовий*). Углян олововий (оловяний). Лев.

2732. **Углекислый цинкъ $Zn\ CO_3$**. *Вуглян* (*карбонат*) *цинку* (*цинковий*). Углян цинковий. Лев. Гірн. 88.

2733. **Углеводородъ**. *Вуглеводень*, *дня*. Гірн. 105. Цег. 96. Зб. I. 135. Углеводень. Лев.

2734. **Углеводороды насыщенные или предѣльные**. См. Насыщенные углеводороды.

2735. **Углеводороды ненасыщенные или непредѣльные**. См. Ненасыщенные углеводороды.

2736. **Углеводородовъ хлоропроизводные**. *Хлоровуглеводні*, *нів*. Хльороуглеводні. Лев.

2737. **Углеводороды циклическіе или углеводороды съ замкнутой группировкой**. *Перстеневі*, *циклічні або замкнені вуглеводні.* Перстеневі углеводнї або замкнені углеводнї. Гірн. 107.

2738. **Углерода сѣроокись COS**. *Кисне-сірчак вугля*. Киснесїрчак угля (углевий, угляний). Лев.

2739. **Уголь**. *Вугіль*, (*збірн.*) *вугілля*. Вугіль. Тимч. Мазур. 22. Вугілля Катерин. Вугілля, вугалля, вугіль. Грінч.

2740. **Уголь аморфный**. *Аморфний вугіль*. Аморфний вуголь. Цег. 47.

2741. **Уголь бурый**. *Бурий вугіль*. Бурий вуголь. Пок. 58. Цег. 48. Бурий або брунатний уголь. Гірн. 22.

2742. **Уголь древесный**. См. Древесный уголь.

2743. **Уголь каменный**. См. Каменный уголь.

2774. **Уголь костяной**. См. Костяной уголь.

2745.**Уголь ретортный**. *Ретортний вугіль*. Ретортовий уголь. ГОХ. 20

2746.**Угольная копь**. *Копальня вугілля*. Копальні вугля. Цег. 85.

2747.**Угораніе.** *Чадіння*, *зачадження*. Зачадженє. Гірн. 22.

2748. **Удобреніе**. *Угноєння*, *ня*. Угноїння; гній, гною. Тимч.

2749. **Удушливый.** *Задушливий*, *душливий*. Тимч. Душний. Гірн. 25.

2750. **Удѣльный вѣсъ.** См. Вѣсъ удѣльный.

2751. **Удѣльное вращеніе плоскости поляризаціи**. *Питоме відхилення площі поляризації.*

2752. **Удѣльный объемъ**. См. Объемъ удѣльный.

2753.**Удѣльная растворимость**. См. Растворимость удѣльная.

2754. **Уксусъ.** *Оцет*, *оцту*. Тимч. Цег. 105. Грінч.

2755. **Уксусъ древесный**. *Деревний оцет*. Цег. 101.

2756. **Уксусный альдегидъ**. *Оцтовий альдегід.* Оцтовий альдегид. Цег. 104. Лев.

2757. **Уксусное броженіе.** См. Броженіе уксусное.

2758. **Уксусная кислота**. *Оцтова кислота*. Оцтовий квас. Гірн. 110. Цег. 103.

2759. **Уксуснокислая соль**. *Оцтан*, *ну* Цег. 105. Лев. *Ацетат*, *ту*.

2760. **Уксуснокислый алюминій**. *Оцтан глинця* (*глинцевий*), *ацетат алюмінія* (*алюмінійний*). Глиновий оцтан. Цег. 130.

2761.**Уксуснокислый кальцій $(CH_3COO)_2Ca$**. *Оцтан вапу* (*ваповий*), *ацетат кальція* (*кальційний*). Ваповий оцтан. Цег. 105.

2762. **Уксуснокислая мѣдь $(CH_3COO)_2Cu$**. *Оцтан* (*ацетат*) *міді* (*мідевий*). Мідевий оцтан. Цег. 105.

2763. **Уксуснокислый свинецъ $(CH_3COO)_2Pb$**. *Оцтан* (*ацетат*) *олива* (*оливовий*). Оловий оцтан. Цег. 105.

2764. **Трихлоруксусная кислота CCl_3COOH**. Трихлороцтова кислота. Трихльороцтовий квас. Лев.

2765. **Этилоэфиръ уксусной кислоты**. *Оцтовий етил-естер*. Етилевий оцтан. Цег. 110.

2766. **Улетучиваться, улетучиться**. *Вивітрюватися*, *трююся*, *вивітритися*, *трюся*. Летивіти. Цег. 70. Улітати, Цег. 74. Улітати, улетіти. Тимч.

2767. **Ульминовая кислота**. *Ульмінова кислота*.

2768. **Ультрамаринъ**. *Ультрамарин*, *ну.*

2769. **Умѣренный (темпер).** *Мірний*, *помірний*. Мірне тепло. Цег. 81. Мірний, помірний, умірковановый. Тимч.

2770. **Умѣрять, умѣрить**. Злагоджувати, джую, злагодити, джу. Азот злагоджує діланє кисня. Цег. 10.

2771. **Уничтожать, уничтожить**. *Зносити*, *шу*, *знести*, *су*; *нищити*, *щу*, *знищити*, *щу*. Квас зніс прекмети лугу. Цег. 8. Нищити, знищити, познищувати, винищувати, щити, нівечити, в нівець обертати, рнути, зніячити, загладжувати, дити, губити, касувати, скасувати, зносити, знести. Тимч.

2772. **Унція**. *Унція*, *ії.*

2773. **Уплотненіе**. Згущення, ня.

2774. **Уплотнять, уплотнить**. *Згущати*, *щаю*, *згустити*, *щу*.

2775. **Упругій.** Пружистий. Пружний, тугий. Тимч. Тугий. Цег. 114.

2776.**Упругость**. Пружистість, тости. Пружність, тугість. Тимч. Натуга. Цег. 66. Пруживість. Лев. Мат.

2777. **Упругость паровъ**. Пружистість пар.

2778.**Упругость растворенія**. Пружистість розчинення.

2779.**Упругость растворенія электролитическая**. Електролітична пружистість розчинення.

2780.**Уравненіе химическое**. *Хемичне рівнання*. Хемічне рівнанє. Цег. 22.

2781. **Уравненіе газового состоянія**. *Зрівнання газового стану.*

2782. **Уравновѣшивать, уравновѣсить**. *Зрівноважувати*, *жую*, *рівноважити*, *жу*, *зрівноважити*, *жу*. Рівноважній, зрівноважити. Тимч. Зрівноважити. Цег. 3.

2783. **Уранилъ UrO_2**. *Ураніл*, *лу*. Ураніль. Лев.

2784. **Ураниловая соль (съ группой UrO_2).** *Уранілова сіль.* Уранілеві соли. Лев.

2785.**Урановая смолка**. См. Роговая обманка.

2786. **Уранъ Ur**. *Уран*, *ну*. Лев. Цег. 12. Горб. 6.
2787. **Закись урана UrO_2**. *Двоокис урану*, *уранистий окис*. Окис уранавий. Лев.
2788. **Закисная соль урана**. *Уранита сіль*. Соли уранаві. Лев.
2789. **Окись урана UrO_3**. *Триокис урану*, *урановий окис*. Урановий окис. Лев. Окис урану. Цег. 76.
2790. **Окисная соль урана**. *Уранова сіль*. Лев.
2791. **Соль урана вида $M_2Ur_2O_7$**. *Уранан*, *ту*. Лев. *Уранат*, *ту*.
2792. **Уровень**. *Рівень*, *вня*. Зб. I. 128.
2793. **Усиливать, усилить**. *Зміцняти*, *няю*, *зміцнити*, *ню*. Тимч.
2794. **Ускоряющій катализаторъ**. *Позитивний каталізатор*.
2795. **Устойчивое равновѣсіе.** *Стійка рівновага.*
2796. **Усыпительный**. Усипливий. Тимч.
2797. **Усыпленіе.** *Усипляння*, *ня*. Тимч. Усиплюванє, наркотика. Цег. 40.
2798. **Утфель**. *Утфель*, *лю*. Зб. I. 59.

Ф.

2799. **Фарфоровый**. *Порцеляновий*. Тимч. Цег. 4. Гірн. 99.
2800. **Фарфоровая глина**. См. Каолинъ.
2801. **Фарфоръ**. *Порцеляна*. Тимч. Цег. 81.
2802. **Фаянсовый**. *Фаянсовий*. Тимч. Гірн. 100. Цег. 81.
2803. **Фаянсовая глина**. *Фаянсова глина*. Гірн. 100. Фаянсова глинка. Гірн. 100.
2804. **Фаянсъ**. *Фаянс*, *су*. Тимч. Гірн. 99.
2805. **Фейерверкъ**. Фейверк, штучні вогні. Тимч.
2806. **Фенолокислоты.** *Фенолокислоти*. Фенольокваси. Лев.
2807. **Фенолоспирты**. *Фенолоспирти*, *фенолалкоголі*. Фенольалькоголї. Цег. 127.
2808. **Фенолфталеинъ**. *Фенолфталеїн*, *ну*. Фенольфталєїна. ГОХ. 45. Фенольфталєїн. Цег. 130.
2809. **Фенолъ**. *Фенол*, *лу*. Цег. 127.
2810. **Фенолъ обыкновенный.** См. Карболовая кислота.
2811. **Ферментація**. См. Броженіе.
2812. **Ферментъ**. *Фермент*, *ту*. Цег. 141. Бролило. Тимч.
2813. **Фибринъ**. См. Волокнина.
2814. **Физика**. *Фізика*, *ки*.
2815. **Физическій**. *Фізичний*. Фізикальний. ГОХ. 1.
2816. **Физическая смѣсь**. См. Механическая смѣсь.
2817. **Физiологическая химія**. *Фізіологична хемія*.
2818. **Фиксированіе**. *Утривалення*, *ня*, *фіксування*, *ня*. Утревалюванє. Цег. 69.
2819. **Фиксировать, зафиксировать**. *Утривалювати*, *люю*, *утривалити*, *лю*, *фіксувати*, *сую*, *зафіксувати*, *сую*.
2820. **Фиксироваться, зафиксироваться**. *Утривалюватися*, *лююся*, *утривалитися*, *люся*, *фіксуватися*, *суюся*, *зафіксуватися*, *суюся*.
2821. **Фильтровальная бумага**. *Папір до проціджування* (*фільтрування*), *фільтрувальний папір*.
2822. **Фильтрованіе.** *Фільтрування*, *ня*, *проціджування*, *ня*. Фільтрованє. ГОХ. 6. Проціджуванє. Цег. 13. Фільтрація. Зб. II. 59.
2823. **Фильтровать.** *Проціджувати*, *джую*, *фільтрувати*, *трую*. Переціджувати. Цег. 17.
2824. **Фильтръ**. *Фільтр*, *тра*, *цідило*, *ла*. Цідилка. Цег. 13. Фільтр. Зб. I. 138.
2825. **Фитиль**. *Гніт*, *ґноту*.
2826. **Фіолетовый**. *Фіолетовий*, *хвіялковий*. Хвіялковий. Тимч. Фіолетний. Цег. 29.
2827. **Флинтгласъ**. См. также Хрустальное стекло. *Флінтове шкло*. Оловяне, кристальне або флінтове скло. Цег. 75. Флінт (скло). Лев. Мат.
2828. **Флогистонъ**. *Флогістон*, *ну*. Фльогістон. Цег. 3.
2829. **Флуоресцеинъ**. *Флуоресцеїн*, *ну*.
2830. **Флуоритъ**. См. Плавиковый шпатъ.
2831. **Фольга оловянная**. См. Станіоль.
2832. **Фонтанъ**. *Фонтан*, *ну*. Тимч. *Водограй*, *граю*. Тимч. Грінч. Цег. 25.
2833. **Формалинъ**. *Формалін*, *ну*. Зб. I. 59. Формалїна. Цег. 104.
2834. **Формальдегидъ.** *Формальдегід*, *ду*. Цег. 103.
2835. **Формула**. *Взірець*, *рця*. *Формула*. Тимч. Зб. I. 140.
2836. **Формула конституціонная**. См. Конституціонная формула.
2837. **Формула структурная**. См. Структурная формула.
2838. **Фосфоній PH_4**. *Фосфоній*, *нія*. Фосфон. Лев.
2839. **Фосфоресценція**. *Фосфоресценція*, *ції*. Фосфоресценция. Цег. 44. Гірн. 16.
2840. **Фосфоресцировать**. *Фосфоризувати*, *зую*. Гірн. 91.
2841. **Фосфоръ P**. *Фосфор*, *ру*. Шіндл. 44. Лев. ГОХ. I . Цег. 44. Горб. 6.
2842. **Фосфоръ желтый**. *Жовтий фосфор.*

2843. **Фосфоръ красный**. *Червоний фосфор*. Шіндл. 44. Червоний або аморфний фосфор. Цег. 44.

2844. **Ангидридъ фосфорноватистой кислоты P_2O**. *Півокис фосфору, підфосфористий окис.*

2845. **Фосфорноватистая кислота H_3PO_2**. *Підфосфориста кислота.*

2846. **Фосфорноватистой кислоты соль**. *Підфосфорин, ну, гіпофосфіт, ту.*

2847. **Фосфористый аигидридъ P_2O_3**. *Півтораокис фосфору, фосфористий окис, фосфористий безводник* (*ангідрид*). Безводник фосфоровий.

2848. **Фосфористая кислота H_3PO_3**. *Фосфориста кислота*. Квас фосфоравий. Лев. Фосфітова кислота. Горб. 5.

2849. **Фосфористокислая соль**. *Фосфорин, ну. Фосфіт, ту.* Горб. 5. Фосфорини (однометалеві) MH_2PO_3 і двуметалеві M_2HPO_3. Лев.

2850. **Фосфорноватый ангидридъ P_2O_4**. *Двоокис фосфору, підфосфоровий окис, фосфористо-фосфоровий безводник* (*ангідрид*). Безводник фосфораво-фосфоровий. Лев.

2851. **Фосфорноватая или субфосфорная кислота $H_4P_2O_6$**. *Підфосфорова кислота*. Квас підфосфоровий. Лев.

2852. **Фосфорноватой кислоты соль**. *Підфосфоран, ну*. Лев. *Гіпофосфат, ту.*

2853. **Фосфорный ангидридъ P_2O_5**. *Півтретяокис фосфору, фосфоровий окис* (*безводник, ангідрид*). Фосфоровий окис. Цег. 8. Фосфоровий пятиокис Цег. 44. Пятиокис фосфору. Гірн. 91. Безводник фосфоровий. Лев.

2854. **Фосфорная кислота H_3PO_4**. *Фосфорова кислота*. Фосфатова кислота. Горб. 5. Фосфоровий квас. Цег. 44. Шіндл. 44. Гірн. 92.

2855. **Фосфорнокислая соль**. *Фосфоран, ну*. Гірн. 92. Цег. 95. Лев. *Фосфат, ту.* Горб. 5.

2856. **Фосфорноаммонійномагніевая соль NH_4MgPO_4**. *Амонійномагнійний фосфоран* (*фосфат*). Фосфоран амономаґновий. Лев.

2857. **Фосфорнокислый кальцій или фосфорнокислая трехкальціевая соль $Ca_3(PO_4)_2$**. *Середній фосфаран вапу* (*ваповий*), *середній фосфат кальція* (*кальційний*). Нормальний ваповий фосфоран. Лев. Цег. 45. Фосфоран триваповий. Гірн. 92.

2858. **Фосфорнокислый кальцій кислый или фосфорнокислая двухкальціева соль $CaHPO_4$**. *Кислий фосфоран вапу* (*ваповий*), *кислий фосфат кальція* (*кальційний*). Квасний ваповий фосфоран. Цег. 45. Фосфоран двуваповий. Лев.

2859. **Фосфорнокальціевая соль $Ca(H_2PO_4)_2$**. *Подвійнокислий фосфаран вапу* (*ваповий*), *подвійнокислий фосфат кальція* (*кальційний*). Подвійноквасний ваповий фесфоран. Цег. 45.

2860. **Фосфорнокислый литій L_3PO_4**. *Фосфоран* (*фосфат*) *літія* (*літійний*). Фосфоран лїту (лїтовий). Лев.

2861. **Фосфорнокислый магний $Mg_3(PO_4)_2$.** *Фосфоран* (*фосфат*) *магнія* (магнійний). Фосфоран маґновий. Лев. Цег. 77.

2862. **Фосфорнокислый натрій**. *Фосфоран соду* (*содовий*), *фосфат натріл* (*натрійний*). Содовий фосфоран. Цег. 45.

2863. **Фосфорнокислая однонатріевая соль NaH_2PO_4**. *Односодовий фосфоран*. Лев. *Однонатрійний фосфат*. Подвійноквасний содовий фосфоран. Цег. 45.

2864. **Фосфорнокислая двунатріевая соль Na_2HPO_4**. *Двосодовий фосфоран*. Лев. *Двонатрійний фосфат*. Квасний содовий фосфоран. Цег. 45.

2865. **Фосфорнокислая тринатріевая соль Na_3PO_4**. *Трисодовий фосфоран*. Лев. *Тринатрійний фосфат*. Нормальний содовий фосфоран. Цег. 45.

2866. **Метафосфорная кислота HPO_3**. *Метафосфорова кислота*. Метафосфоровий квас. Цег. 44. Лев.

2867. **Метафосфорной кислоты соль MPO_3**. *Метафосфоран, ну*. Лев. *Метафосфат, ту.*

2868. **Ортофосфорная кислота H_3PO_4**. *Ортофосфорова кислота*. Ортофосфоровий квас. Цег. 44.

2869. **Ортофосфорной кислоты соль M_3PO_4**. *Ортофосфоран, ну, ортофосфат, ту.*

2870. **Пирофосфорная кислота $H_4P_2O_7$**. *Пірофосфорова кислота*. Квас пирофосфоровий. Лев.

2871. **Пирофосфорной кислоты соль $M_4P_2O_7$**. *Пірофосфоран, ну, пірофосфат, ту.* Пирофосфоран. Лев.

2872. **Фосфористый водородъ**. *Фосфороводень, дня.*

2873. **Фосфористый водородъ твердый P_2H, P_4H_2**. *Твердий фосфороводень.*

2874. **Фосфористый водородъ жидкій PH_2, P_2H_4**. *Плинний фосфороводень*. Фосфазін. Лев.

2875. **Фосфористый водородъ газообразный PH_3**. *Газовий фосфороводень*. Триводень фосфоровий (фосфору). Лев.

2876. **Фосфористое соединеніе**. *Фосфорак, ку, фосфід, ду.*

2877. **Фосфористый магній Mg_3P_2**. *Фосфорак* (*фосфід*) *магнія* (*магнійний*). Фосфорак маґновий. Лев.
2878. **Фосфоритъ $Ca_3(PO_4)_2$**. *Фосфорит*, *ту*. Цег. 43.
2879. **Фосфорическій свѣтъ**. *Фосфоричне світло*. Мишачий огонь. Грінч.
2880. **Фотохимія**. *Фотохемія*, *її*. Зб. І. 15.
2881. **Фракционированная перегонка.** *Фракціонована дестиляція*, *перегін з перервами*, *перериваний перегін* (перегону). Фракционована дестиляция. Гірн. 113. ГОХ. 4. Фракционована дестиляция, перегінка з перервами. Цег. 99.
2882. **Фруктовый сахаръ**. *Овочевий цукор*. Цег. 117. Гірн. 121. *Левулоза*, *зи*. Левульоза. Цег. 117.
2883. **Фталевая кислота**. *Фталева кислота*. Квас фталевий. Лев. Цег. 130.
2884. **Фторъ F, Fl**. *Флуор*, *ру*. Лев. Гірн. 72. Цег. 30. Горб. 6.
2885. **Фтористый водородъ HF**. *Флуороводень*, *дня*. Цег. 30. Гірн. 81. М. 32.
2886. **Соль фтористаго водорода MF**. *Флуорак*, *ку*, *Флуорид*, *ду*. Флюорід. Горб. 5. Флюорак. Лев.
2887. **Фтористоводородная кислота HF**. *Флуороводнева кислота*. Флюороводневий квас. Гірн. 81.
2888. **Фтористый алюминій AlF_3**. *Флуорак глинця* (*глинцевий*), *флуорид алюмінія* (*алюмінійний*). Флюорак глину (глиновий). Лев.
2889. **Фтористый боръ BF_3**. *Флуорак* (*флуорид*) *бору* (*боровий*). Трифлюорак боровий. Лев.
2890. **Фтористый кальцій CaF_2**. *Флуорак вапу* (*вапoвий*), *флуорид кальція* (*кальційний*). Ваповий флюорак. Лев. Гірн. 81.
2891. **Фтористый кремній**. *Флуорак крему* (*кремовий*), *флуорид силіція* (*силіційний*). Флюорак крему. Лев.
2892. **Фтористый цирконій ZrF_4**. *Флуорак* (*флуорид*) *цирконія* (*цирконійний*). Чотирофлюорак цирконовий. Лев.
2893. **Фтороборная кислота HBF_4**. *Флуороборова кислота*. Квас флюороборовий. Лев.
2894. **Фтороборной кислоты соль MBF_4**. *Флуороборан*, *ну*, *флуороборат*, *ту*. Флюороборан. Лев.
2895. **Фуксинъ**. См. Хлористоводородная соль розанилина.
2896. **Фумаровая кислота.** *Фумарова кислота*. Фумаровий квас. Зб. І. 10.
2897. **Фусово стекло.** См. Водное стекло.

Х.

2898. **Халцедонъ**. *Халцедон*, *ну*. Гірн. 97.
2899. **Халцедонъ обыкновенный**. *Звичайний халцедон*. ГОХ. 96.
2900. **Халькопиритъ**. *Халькопірит*, *ту*. Халькопіріт. Гірн. 39. Мідяний іскринець, халькопірит. Пок. 57.
2901. **Химическій**. *Хемичний.*
2902. **Химическое дѣйствіе.** *Хемичне діяння.*
2903. **Химическій знакъ.** См. Знакъ химическій.
2904. **Химическое равенство.** См. Равенство химическое.
2905. **Химическое равновѣсіе**. См. Равновѣсіе химическое.
2906. **Химическое соединеніе**. См. Соединеніе химическое.
2907. **Химическое сродство**. См. Сродство химическое.
2908. **Химія**. *Хемія*, *її*. Цег. 42. Лев. Тимч. Истниця, властниця, лучба. Левч. Хемія. Мазур. 6.
2909. **Химія аналитическая**. *Аналітична хемія*. Цег. 42.
2910. **Химія неорганическая**. *Неорганична хемія.*
2911. **Химія органическая**. *Органична хемія*. Орґанїчна хемія. Цег. 95.
2912. **Химія физическая**. *Фізична хемія*. Фізикальна хемія. ГОХ. 2.
2913. **Химія физіологическая**. *Фізіологична хемія.*
2914. **Хининъ**. *Хінін*, *ну*. Хінїна. Цег. 135. ГОХ. 68. Хінін. Горб. 6.
2915. **Хинонъ**. *Хінон*, *ну*. Лев.
2916. **Хлопокъ**. *Бавовна*, *ни*. Цег. 113.
2917. **Хлопчатобумажный.** *Бавовняний*. Тимч. Гірн. 55. Грінч.
2918. **Хлорбензолъ**. *Хлорбензол*, *лу*. Хльорбензоль. Гірн. 115.
2919. **Хлоритовый сланець.** *Хлоритовий лупак*. Хльоритний лупак. Гірн. 11.
2920. **Хлоритъ**. *Хлорит*, *ту*. Хльорит. ГОХ. 101.
2921. **Хлорная вода**. *Хлорна вода*. Хльорна вода. Цег. 28.
2922. **Хлорная известь**. См. Известь бѣлильная.
2923. **Хлорозамѣщенные или хлорированные углеводороды**. См. Углеводородовъ хлоропроизводные.
2924. **Хлоропроизводные углеводородовъ.** См. Углеводородовъ хлоропроизводные.

2925. **Хлорофилъ**. *Хлорофіл*, *лу*. Хльорофіль. Цег. 140.
2926. **Хлороформъ**. Хлороформ, му. Хльороформ. Лев. Гірн. 115.
2927. **Хлоръ Cl**. *Хлор*, *ру*. Хльор. Лев. Цег. 12. Шіндл. 44. Огон. 120. Горб. 6. Зеленець. Левч.
2928. **Хлороводородъ HCl**. *Хлороводень*, *дня*. Хльороводень. Цег. 25. Шіндл. 45. Гірн. 55.
2929. **Хлороводорода солъ**. *Хлорак*, *ку*, *хлорид*, *ду*. Хльорак. Цег. 26. Лев. Гірн. 67. Хльорід. Горб. 5.
2930. **Хлористый азотъ NCl_3**. *Хлорак* (*хлорид*) *азоту* (*азотовий*). Трихльорак азотовий. Лев. ГОХ. 3.
2931. **Хлористый алюминій $AlCl_3$**. *Хлорак глинця* (*глинцевий*), *хлорид алюмінія* (*алюмінійний*). Хльорак глину (глиновий). Лев.
2932. **Хлористый аммоній NH_4Cl**. *Хлорак* (*хлорид*) *амонія* (*амонійний*). Амоновий хльорак. Лев. ГОХ. 3. Гірн. 91. Цег. 42.
2933. **Хлористый ацетилъ CH_3COCl**. *Ацетиловий хлорак* (*хлорид*).
2934. **Хлористый барій $BaCl_2$**. *Хлорак* (*хлорид*) *барія* (*барійний*). Хльорак бару (баровий). Лев. Цег. 74.
2935. **Хлористый бензилъ**. *Бензиловий хлорак* (*хлорид*). Бензилевий хльорак. Цег. 127.
2936. **Хлористый бериллій.** *Хлорак* (*хлорид*) *берилія* (*берилійний*). Хльорак берильовий. Лев.
2937. **Хлористый боръ BCl_3**. *Хлорак* (*хлорид*) *бору* (*боровий*). Трихльорак боровий. Лев.
2938. **Хлористый висмутъ $BiCl_3$**. *Хлорак* (*хлорид*) *бісмута* (*бісмутовий*). Хльорак візмутовий. Лев.
2939. **Хлористый галлій $GaCl_3$**. *Хлорак* (*хлорид*) *галія* (*галійний*). Хльорак ґальовий (Галю). Лев.
2940. **Двухлористый германій $GeCl_2$**. *Двохлорак* (*дихлорид*) *германія* (*германійний*).
2941. **Четыреххлористый германій $GeCl_4$**. *Чотирохлорак* (*тетрахлорид*) *германія* (*германійний*). Чотирохльорак ґерману (ґермановий). Лев.
2942. **Хлористое желѣзо $FeCl_2$**. *Залізистий хлорак* (*хлорид*), *двохлорак* (*дихлорид*) *заліза*. Залїзавий хльорак. Цег. 85. Хльорак желїзавий. Лев. Хльорак залїза. Гірн. 65.
2943. **Хлорное желѣзо $FeCl_3$**. *Залізовий хлорак* (*хлорид*), *трихлорак* (*трихлорид*) *заліза*. Залїзовий хльорак. Цег. 42. Хльорак желїзовий. Лев.
2944. **Хлористое золото AuCl**. *Золотистий хлорак* (*хлорид*), *однохлорак золота*. Хльорак золотавий. Лев.
2945. **Хлорное золото $AuCl_3$**. *Золотовий хлорак* (*хлорид*), *трихлорак* (*трихлорид*) *золота*. Золотовий хльорак. Цег. 93. Лев.
2946. **Хлористый индій $InCl_3$**. *Хлорак* (*хлорид*) *Індія* (*індійний*). Хльорак інду (індовий). Лев.
2947. **Хлористый кадмій**. *Хлорак* (*хлорид*) *кадмія* (*кадмійний*). Хльорак кадмовий. Лев.
2948. **Хлористый калій KCl**. *Хлорак потасу* (*потасовий*). Гірн. 30. Цег. 63. Лев. *Хлорид калія* (*калійний*).
2949. **Хлористый кальцій $CaCl_2$**. *Хлорак вапу* (*ваповий*), *хлорид кальція* (*кальційний*). Ваповий хльорак Цег. 26. Лев.
2950. **Хлористый кремній $SiCl_4$**. *Хлорак крему* (*кремовий*), *хлорид силіція* (*силіційній*). Хльорак кремовий. Лев.
2951. **Хлористый магній $MgCl_3$**. *Хлорак* (*хлорид*) *магнія* (*магнійнгій*). Хльорак маґновий. Лев. Хльорак маґну. Цег. 77.
2952. **Хлористый (двухлористый) марганець $MnCl_2$**. *Двохлорак* (*дихлорид*) *мангану* (*мангановий*). Хльорак манґанавий. Лев. Гірн. 77.
2953. **Хлорный (четыреххлористый) марганець $MnCl_4$**. *Чотирохлорак* (*тетрахлорид*) *мангану* (*мангановий*). Хльорак манґановий. Лев.
2954. **Хлористый меркуроаммоній NH_3HgCl**. Живосріблистоамонійний хлорак.
2955. **Хлористый меркуриаммоній NH_2HgCl**. *Живосрібловоамонійний хлорак*. Живосрібловоамоновий хльорак. Цег. 91.
2956. **Хлористый метилъ CN_3Cl**. *Метиловий хлорак* (*хлорид*). Метилевий хльорак. Цег. 98.
2957. **Двухлористый молибденъ $MoCl_2$**. *Двохлорак* (*дихлорид*) *молібдену* (*молібденовий*). Двухльорак молібденовий. Лев.
2958. **Трихлористый молибденъ $MoCl_3$**. *Трихлорак* (*трихлорид*) *молібдену* (*молібденовий*). Трихльорак молібденовий. Лев.
2959. **Чотиреххлористый молибденъ $MoCl_4$**. *Чотирохлорак* (*тетрахлорид*) *молібдену* (*молібденовий*). Чотирохльорак молібденовий. Лев.
2960. **Пятихлористый молибденъ $MoCl_5$**. П'ятихлорак (пентахлорид) *молібдену* (*молібденовий*). Пятихльорак молібденовий. Лев.
2961. **Треххлористый мышьякъ $AsCl_3$**. *Арсенистий хлорак* (*хлорид*), *трихлорак* (*трихлорид*) *арсену*. Трихльорак арсеновий. Лев.

2962. **Пятихлористый мышьякъ $AsCl_5$**. *Арсеновий хлорак* (*хлорид*), *п'ятихлорак* (*пентахлорид*) *арсену.*

2963. **Полухлористая мѣдь Cu_2Cl_2**. *Мідистий хлорак* (*хлорид*), *однохлорак міді*. Хльорак мідевий. Лев.

2964. **Хлористая мѣдь $CuCl_2$**. *Мідевий хлорак* (*хлорид*), *двохлорак* (*дихлорид*) *міді*. Хльорак мідавий. Лев.

2965. **Хлористый натрій NaCl** *Хлорак соду* (*содовий*), *хлорид натрія* (*на-трійний*). Хльорак содовий. Лев. Гірн. 56. Цег. 25.

2966. **Хлористый никкель $NiCl_2$**. *Двохлорак* (*дихлорид*) *ніклю*, *ніклистий хлорак* (*хлорид*). Хльорак нїклявий. Лев.

2967. **Хлористый нитрозилъ NOCl**. *Хлорнітрозил*, *лу*. Киснехльорак азотавий. Лев.

2968. **Хлористый нитроилъ NO_2Cl**. *Хлорнітроїл*, *лу*. Киснехльорак азотовий. Лев.

2969. **Двухлористое олово $SnCl_2$**. *Двохлорак* (*дихлорид*) *цини* (*циновий*). Цинавий хльорак. Цег. 89.

2970. **Хлорное олово $SnCl_4$**. *Чотирохлорак* (*тетрахлорид*) *цини* (*циновий*). Хльорак циновий. Лев.

2971. **Двухлористый палладій $PdCl_2$**. *Двохлорак* (*дихлорид*) *паладія*. Хльорак палядавий. Лев.

2972. **Четыреххлористый палладій $PdCl_2$**. *Чотирохлорак* (*тетрахлорид*) *паладія.* Хльорак палядовий. Лев.

2973. **Хлористая платина $PtCl_2$**. *Платинистий хлорак* (*хлорид*), *двохлорак* (*дихлорид*) *платини*. Хльорак плятинавий. Лев.

2974. **Хлорная платина $PtCl_4$**. *Платиновий хлорак* (*хлорид*), *чотирохлорак* (*тетрахлорид*) *платини*. Хльорак плятиновий. Лев.

2975. **Хлористоводородная соль розанилина (фуксинъ).** *Хлорак* (*хлорид*) *розаніліну*; *фуксин*, *ну*. Хльорак розанїлїни, фуксина. Цег. 130.

2976. **Хлористая ртуть (каломель) Hg_2Cl_2**. *Живосріблистий хлорак* (*хлорид*). Живосріблавий хльорак. Цег. 91. Хльорак ртутавий, кальомель. Лев.

2977. **Хлорная ртуть $HgCl_2$**. *Живосрібловий хлорак* (*хлорид*). Живосрібловий хльорак. Цег. 91. Хльорак ртутовий (ртутний). Лев.

2978. **Двухлористый свинецъ $PbCl_2$**. *Двохлорак* (*дихлорид*) *олива*. Хльорак оловавий. Лев. Хльорак олова. При. 66.

2979. **Четыреххлористый свинецъ $PbCl_4$**. *Чотирохлорак* (*тетрахлорид*) *олива.* Хльорак олововий (оловяний). Лев.

2980. **Хлористое серебро AgCl**. *Хлорак* (*хлорид*) *срібла* (*срібловий*). Хльорак срібла, срібловий хльорак. Цег. 92. Лев.

2981. **Хлористый стронцій $SrCl_2$**. *Хлорак* (*хлорид*) *стронція* (*стронційний*). Хльорак стронту (стронтовий). Лев.

2982. **Трехxлористая сурьма $SbCl_3$**. *Трихлорак* (*трихлорид*) *антимону*, *антимонистий хлорак* (*хлорид*). Хльорак антимонавий. Лев.

2983. **Пятихлористая сурьма $SbCl_3$**. *П'ятихлорак* (*пентахлорид*) *антимону*, *антимоновий хлорак* (*хлорид*). Антимоновий хльорак. Гірн. 55.

2984. **Однохлористая сѣра S_2Cl_2**. *Однохлорак* (*хлорид*) *сірки*. Хльорак сірки. Лев.

2985. **Двухлористая сѣра SCl_2**. *Двохлорак* (*дихлорид*) *сірки*. Двухльорак сірки. Лев.

2986. **Четыреххлористая сѣра SCl_4**. *Чотирохлорак* (*тетрахлорид*) *сірки*. Чотирохльорак сїрки. Лев.

2987. **Хлористый таллій TlCl.** *Однохлорак* (*хлорид*) *талія* (*талійний*). Хльорак талевий. Лев.

2988. **Хлорный таллій $TlCl_3$**. *Трихлорак* (*трихлорид*) *талія* (*талійний*). Хльорак талявий. Лев.

2989. **Двухлористый титанъ $TiCl_2$**. *Двохлорак* (*дихлорид*) *титану* (*титановий*).

2990. **Трехxлористый титанъ $TiCl_3$**. *Трихлорак* (*трихлорид*) *титану* (*титановий*).

2991. **Четыреххлористый титанъ $TiCl_4$**. *Чотирохлорак* (*тетрахлорид*) *титану* (*титановий*). Чотирохльорак титановий. Лев.

2992. **Трехxлористый фосфоръ PCl_3**. *Фосфористий хлорак* (*хлорид*), *трихлорак* (*трихлорид*) *фосфору*. Трихльорак фосфоровий. Лев. Фосфортріхльорід. Горб. 5.

2993. **Пятихлористый фосфоръ PCl_5**. *Фосфоровий хлорак* (*хлорид*), *п'ятихлорак* (*пентахлорид*) *фосфору*. Пятихльорак фосфоровий. Лев. Фосфорпятихльорід, фосфорпентахльорід. Горб. 5.

2994. **Хлористый хромъ $CrCl_2$**. *Хромистий хлорак* (*хлорид*), *двохлорак* (*дихлорид*) *хрому*. Хльорак хромавий. Лев.

2995. **Хлорный хромъ $CrCl_3$**. *Хромовий хлорак* (*хлорид*), *трихлорак* (*трихлорид*) *хрому*. Хльорак хромовий. Лев.

2996. **Хлористый цинкъ $ZnCl_2$**. *Хлорак* (*хлорид*) *цинку* (*цинковий*). Цинковий хльорак. Цег. 88. Лев.

2997. **Хлористый этиленъ $(CH_2Cl)_2$**. *Хлорак* (*хлорид*) *етилену*. Хльорак етилену. Лев.

2998. **Хлорокись сурьмы SbOCl**. *Антимоніловий хлорак* (*хлорид*). Хлорак антимонільовий. Лев.

2999. **Хлорокись фосфора $POCl_3$**. *Фосфоровий хлорокис.* Киснехлорак фосфоровий. Лев.

3000. **Хлорноватистый ангидридъ Cl_2O**. *Півокис хлору*, *підхлористий безводник* (*ангідрид*). Безводник підхльоравий. Лев.

3001. **Хлорноватистая кислота HClO**. *Підхлориста кислота*. Квас підхльоравий. Лев.

3002. **Хлорноватистокислая соль MClO**. *Підхлорин*, *ну*, *гіпохлорит*, *ту*. Підхльорини. Лев.

3003. **Хлорноватистокислый калій KClO**. *Підхлорин потасу* (*потасовий*). Лев. *Гіпохлорит калія* (*калійний*).

3004. **Хлорноватистокислый кальцій.** *Підхлорин вапу* (*ваповий*), *гіпохлорит кальція* (*кальційний*). Ваповий підхльорин. Цег. 27.

3005. **Хлорноватистокислый натрій NaClO**. *Підхлорин соду* (*содовий*), *гіпохлорит натрія* (*натрійний*). Підхльорин содовий. Лев.

3006. **Хлористая кислота $HClO_2$**. *Хлориста кислота*. Квас хльоравий. Лев.

3007. **Хлористокислая соль $MClO_2$**. *Хлорин*, *ну*, *хлорит*, *ту*. Хльоріт. Горб. 5. Хльорин. Лев.

3008. **Хлорноватая окись ClO_2**. *Двоокис хлору.* Безводник хльораво-хльоровий. Лев.

3009. **Хлорноватая кислота $HClO_3$**. *Хлорова кислота*. Хльоровий квас. Цег. 28. Лев. Хльоратова кислота. Горб. 5.

3010. **Хлорноватскислая соль $MClO_3$**. *Хлоран*, *ну*. *Хлорат*, *ту*. Горб. 5. Хльорани. Лев.

3011. **Хлорноватокислый калій $KClO_3$**. *Хлоран потасу* (*потасовий*), *хлорат калія* (*калійний*). Потасовий хльоран. Цег. 6. Лев.

3012. **Хлорная кислота $HClO_4$**. *Надхлорова кислота*. Квас надхльоровий. Лев.

3013. **Хлорнокислая соль $MClO_4$**. *Надхлоран*, *ну*, *суперхлорат*, *ту*. Надхльоран. Лев.

3014. **Хлорнокислый калій $KClO_4$**. *Надхлоран потасу* (*потасовий*), *суперхлорат калія* (*калійний*). Надхльоран потасовий. Лев.

3015. **Хлормуравьиная кислота ClCOOH**. *Хлоромуравельна кислота.* Хльоромуравельний квас. Лев.

3016. **Хлоропалладіева кислота H_2PdCl_6**. *Хлоропаладійна кислота*.

3017. **Хлоропалладіевой кислоты соль M_2PdCl_6**. *Хлоропаладіят*, *ту*, *хлоропаладан*, *ну*. Хльоропалядани. Лев.

3018. **Хлороплатинатъ M_2PtCl**. *Хлороплатинат*, *ту*, *хлороплатинан*, *ну*. Хльороплятинани. Лев.

3019. **Хлороплатинатъ калія K_2PtCl_6**. *Хлороплатинан потасу* (*потасовий*), *хлороплатинат калія* (*калійний*). Потасовий хльороплятинан. Лев.

3020. **Трихлоруксусная кислота CCl_3COOH**. *Трихлороцтова кислота.* Трихльороцтовий квас. Лев.

3021. **Холодильникъ.** *Холодник*, *ка*. Цег. 53. ГОХ. 4. Грінч.

3022. **Холодить**. *Холодити*, *джу*. Грінч. *Студити*, *джу*.

3023. **Холодноватый**. *Похолодний*. Тимч.

3024. **Холодъ**. *Холод*, *ду*. Холод, холоднеча, зимно. Тимч.

3025. **Холодѣть**. *Холонути*, *ну*, *стигнути*, *ну*, *прочахати*, *хаю*. Тимч.

3026. **Хризолитъ**. *Хризоліт*, *ту*. Олївин. М. 61.

3027. **Хризопразъ**. *Хризопраз*, *зу*. Хризопрас. Гірн. 96.

3028. **Хромистый желѣзнякъ $Fe(CrO_2)_2$**. *Хромовий залізняк*. Хромовий залїзовець. Цег. 87.

3029. **Хромовокаліевы квасцы**. *Хромовий галун*. Цег. 87.

3030. **Хромъ Cr**. *Хром*, *му*. Лев. Цег. 12. Горб. 6.

3031. **Группа хрома (Cr, Mo, W, Ur)**. *Хромники.* Лев. ГОХ. 3.

3032. **Закись хрома CrO**. *Хромистий окис*, *одноокис хрому*. Окис хромавий. Лев.

3033. **Гидратъ закиси хрома $Cr(OH)_2$**. *Хромистий воднекис* (*гідрокис*). Воднекисень хромавий. Лев.

3034. **Окись хрома Cr_2O_3**. *Хромовий окис*, *півтораокис хрому*. Окис хромовий. Лев.

3035. **Гидратъ окиси хрома $Cr(OH)_3$.** *Хромовий воднекис* (*гідрокис*). Воднекисень хромовий. Лев.

3036. **Хромовый ангидридъ CrO_3**. *Триокис хрому*, *хромовий безводник* (*ангідрид*). Безводник хромовий. Лев.

3037. **Хромовая кислота H_2CrO_4**. *Хромова кислота*. Квас хромовий. Лев.

3038. **Хромовокислая соль M_2CrO_4**. *Хроман*, *ну*. Лев. *Хромат*, *ту*.

3039. **Двухромовая кислота $H_2Cr_2O_7$**. *Двохромова кислота*. Квас двухромо-вий. Лев.

3040. **Двухромовая соль $M_2Cr_2O_7$**. *Двохроман*, *ну*, *дихромат*, *ту*. Двухромани. Лев.

3041. **Полихромовая соль M_2CrO_4+ $nCrO_3$**. *Многохроман*, *ну*. Лев. *Поліхромат*, *ту*.

3042. **Хромовокислый калій K_2CrO_4**. *Хроман потасу* (*потасовий*), *хромат калія* (*калійний*). Потасовий хроман. Цег. 87.

3043. **Двухромовокислый калій или двухромокаліевая соль $K_2Cr_2O_7$**. *Двохроман потасу* (*потасовий*), *дихромат калія* (*калійний*). Потасовий двохроман. Цег. 87. Двухроман потасовий. Лев. Двухромокалійна сіль. Зб. І. 85.

3044. **Хромовокислый свинецъ $PbCrO_4$**. *Хроман* (*хромат*) *олива* (*оливовий*). Хроман олововий (оловяний). Лев. Цег. 87.

3045. **Хрупкій.** *Крихкий*. Грінч. Крихкий, крухкий, крушний. Тимч. Крохке. Катеринославщ. Крихкі тіла. Шіндл. 7.

3046. **Хрупкость**. *Крихкість*, *кости*, Тимч. Грінч. Крихкість, крушність, розпирсливість, розпорсність. Лев. Мат.

3047. **Хрусталь**. *Кришталь*, *лю*. Тимч. Грінч. Кристал. Цег. 60.

3048. **Хрусталь горный**. См. Горный хрусталь.

3049. **Хрустальный.** *Кришталевий*. *Криштальовий*. Тимч.

3050. **Хрустальное стекло**. См. Свинцовое стекло.

3051. **Хрящный клей**. См. Клей хрящный.

Ц.

3052. **Царская водка.** См. Водка царская.

3053. **Цвѣтной**. *Барвистий*, *барвний*. Грінч. Тимч.

3054. **Цвѣтъ**. *Колір*, *ру*, *барва*, *ви*. Тимч. Грінч. Кольор. Мазур. 7. Краска. Гірн. 16.

3055. **Цвѣтъ желѣзный**. См. Желѣзный цвѣтъ.

3056. **Цвѣте сѣрный**. См. Серный цвѣтъ.

3057. **Цезій Cs**. *Цезій*, *зія*. Цез. Лев. Цег. 12. Цезий. ГОХ. 24.

3058. **Окись цезія Cs_2O**. *Півокис* (*окис*) *цезія* (*цезійний*). Окис цезу. Цег. 59.

3059. **Целестинъ $SrCO_4$**. *Целестин*, *ну*. Целєстин. Цег. 74.

3060. **Целлулоза**. См. Клѣтчатка.

3061. **Целлулоидъ**. *Целулоід*, *ду*. Целлюльоїд. Цег. 115. Целюльоїд. Гірн. 122.

3062. **Цементъ.** *Цемент*, *ту*. Тимч. Цемент, вапяна мішанка. Пок. 98. Гідравлічне вапно, цемент. Цег. 71. Гірн. 86.

3063. **Церезинъ.** *Церезин*, *ну*. Церезина. Гірн. 114. Цег. 100.

3064. **Церій Ce**. *Церій*, *рія*. Цер. Лев. Цег. 12.

3065. **Окись церія Ce_2Os**. *Окис* (*півтораокис*) *церія*. Окис церу. Цег. 59.

3066. **Церотиновая кислота**. *Церотинова кислота*. Церотиновий квас. Цег. 111.

3067. **Цилиндръ**. *Цілiндер*, *дра*, *валець*, *льця*. Цег. 6. Цілїндр. Гірн. 17. Валець. Гірн. 122.

3068. **Цинковый блескъ**. *Цинковий блиск*, *сфалерит*, *ту*. Блестинець цинковий, сфалерит. Пок. 100. Сфалєрит. Гірн. 43.

3069. **Цинковыя бѣлила**. *Цинкова біль*. Шіндл. 49.

3070. **Цинковый купоросъ**. *Вітріоль цинку*. Вітриоль цинку. Цег. 37. 88.

3071. **Цинковая обманка**. *Цинкова світня*. Сфалєрит, цинкова свитня. Гірн. 43. Шіндл. 45. Цинкова оманка. М. 28. Цинкова свитня. Цег. 88.

3072. **Цинковый пыль**. *Цинковий порох.*

3073. **Цинковый шпатъ**. *Цинковий шпат*, *гальман*, *ну*. Гальман. Цег. 88.

3074. **Цинкъ Zn**. *Цинк*, *ку*. Гірн. 27. Лев. Цег 12. Пок. 99. Горб. 6. Цинок. Тимч.

3075. **Окись цинка ZnO**. *Окис цинку* (*цинковий*). Цинковий окис. Цег. 88. Окис цинку. Гірн. 43.

3076. **Гидратъ окиси цинка $Zn(OH)_2$**. *Воднекис* (*гідрокис*) *цинку* (*цинковий*). Воднекисень цинковий. Лев.

3077. **Цирконій Zr**. *Цирконій*, *нія*. Циркон. Лев. Цег. 12. Горб. 6.

3078. **Окись цирконія ZrO_2**. *Двоокис цирконія* (*цирконійний*). Двуокис цирконовий. Лев.

3079. **Цирконієвая кислота ZrH_2O_3**. *Цирконійна кислота*. Воднекисень цирконовий. Лев.

3080. **Цирконіевокислая соль**. *Цирконан*, *ну*. Лев. *Цирконат*, *ту*.

3081. **Цирконіевокислый калій K_2ZrO_3**. *Цирконан потасу* (*патасовий*), *цирконат калія* (*калійний*). Цирконан потасовий. Лев.

3082. **Цитринъ (минералъ).** *Цитрин*, *ну*. Гірн. 95.

3083. **Циануровая кислота**. *Ціянурова кислота*. Квас циануровий. Лев.

3084. **Циануровокислая соль**. *Ціянуран*, *ну*, *ціянурат*, *ту*. Цианурани. Лев.

3085. **Ціанъ (синеродъ) CN,Cy**. *Ціян*, *ну*. Циан. Лев. Цег. 12.

3086. **Ціанистый водородъ HCN**. *Ціяноводень*, *дня*. Циановоденъ, пруский квас. Цег. 124.

3087. **Ціанистая соль**. *Ціянак*, *ку*, *ціянід*, *ду*. Цианаки. Цег. 124. Лев. Цианід, кианід. Горб. 5.

3088. **Ціанистий бромъ CNBr**. *Ціянак* (*ціянід*) *брому* (*бромовий*). Бромак циановий. Лев.

3089. **Ціанистый іодъ CNI**. *Ціянак* (*ціянід*) *йоду* (*йодовий*). Йодак циановий. Лев.

3090. **Ціанистий калій KCN**. *Ціянак потасу* (*потасовий*), *ціянід калія* (*калійний*). Ціаняк потасовий. Лев. Цег. 124.

3091. **Ціанистая ртуть $Hg(CN)_2$**. *Живосріблавий ціянак* (*ціянід*). Живосрібловий ціаняк. Цег. 123.

3092. **Ціанистый хлоръ CNCl**. *Ціянак* (*ціянід*) *хлору* (*хлоровий*). Хльорак циановий. Лев.

3093. **Желѣзистоціанистый (желѣзисто-синеродистый) калій K_4FeCy_6**. *Залізистопотасовий ціянак*, *залізистокалійний ціянід*. Ціаняк залїзавопотасовий. Цег. 123. Лев.

3094. **Желѣзоціанистый (желѣзосинеродистый) калій K_3FeCy_6**. *Залізовопотасовий ціянак*, *залізовокалійний ціянід*. Ціаняк залїзовопотасовий. Цег. 124.

3095. **Ціановая кислота CONH**. *Ціянова кислота*. Квас циановий. Лев. Цег. 125.

3096. **Ціановокислая соль MNCO**. *Ціянан*, *ну*, *ціянат*, *ту*. Цианани. Цег. 125. Цианяни. Лев.

3097. **Ціановокислый калій KCNO**. *Ціянан потасу* (*потасовий*), *ціянат калія* (*калійний*). Потасовий цианян. Цег. 125.

3098. **Цѣдить.** *Цідити*, *джу*, *точити*, *чу*. Тимч.

3099. **Цѣлебный**. *Цілючий*, *сцілючий*. Тимч.

3100. **Цѣпь концентраціонная**. *Концентраційний ланцюг.*

3101. **Цѣпью построеніе**. *Ланцюгова будова.*

Ч.

3102. **Часовое стекло**. *Годинникове шкло*.

3103. **Частица**. *Частинка*, *ки*. Зб. І. 167. *Частка*. Тимч.

3104. **Часть**. *Часть*; *частина*. Тягарова часть. Цег. 18.

3105. **Часть составная**. См. Составная часть.

3106. **Чашечка (для лабор. работъ)**. Мищинка, ки. Цег. 4. Мисочка, ки.

3107. **Черепица**. Дахівка. Пок. 178. Цег. 82. Дахівка, черепиця. Тимч.

3108. **Чернила**. *Чорнило*, *ла*. Атрамент. Тимч.

3109. **Чернила симпатическія.** См. Симпатическія чернила.

3110. **Чернильноорѣшковая кислота**. См. Галловая кислота.

3111. **Черноземъ**. *Чорноземля*, *лі*. Грінч. Чорнозем, чорноземля. Тимч. Чорнозем. Пок. 179. Гірн. 9.

3112. **Черта**. *Риса*, *си*. Тимч. Пок. 48. Гірн. 23. Грінч.

3113. **Чесночное масло**. *Часникова олія*. Часниковий оліійок. Цег. 133.

3114. **Четырехатомный**. *Чотировартісний*, *чотировалентний*, *чотироатомовий*. Чотиривартісний. Цег. 24.

3115. **Четырехвалентный**. См. Четырехатомный

3116. **Чилійская селитра.** *Чилійська салітра*, *содова с.* Чиліійска салїтра, содова салїтра (содовий азотан). Цег. 38.

3117. **Чугунъ**. *Чавун*, *на.* Тимч. Мазур. 54. Зб. І. 89. Грінч. Сировина, сире залізо, чавун. Цег. 82. Зелїзо сире, сировець. Пок. 56. Лите зелїзо, чугун. Гірн. 38. Сире або лите зелїзо. Шіндл. 48.

3118. **Чугунъ бѣлый**. *Білий чавун*. Біла сировина. Цег. 84. Білий чугун. Гірн. 38.

3119. **Чугунъ зеркальный**. *Дзеркальний чавун*. Залїзо зеркальне. Цег. 84.

3120. **Чугунъ сѣрый**. *Сірий чавун*. Сїра сировина, лите залїзо. Цег. 81. Сїрий чугун. Гірн. 38.

Ш.

3121. **Швейнфуртская зелень**. *Швайнфуртська зелень*, *ні.*

3122. **Шероховатость.** *Шершавість*, *вости*, *шерсткість*, *кости*. Шерсткість, шершавість, рапатість; кострубатість. Тимч.

3123. **Шероховатый**. *Шершавий*, *шерсткий*. Шерсткий, шершавий; рапатий, рапавий, ропавий; кострубатий. Тимч. Рапавий. Огон. 90.

3124. **Шипучесть**. *Шумливість*, *вости*, *пінявість*, *вости.*

3125. **Шипучій**. *Шумливий*, *пінявий.*

3126. **Шипучій напитокъ**. *Шумливий напиток*, *пінявий напиток.*

3127. **Шипучій порошокъ**. *Шумівка*, *ки.* Пок. 171.

3128. **Шкафъ вытяжной**. См. Вытяжной шкафъ.

3129. **Шкафъ сушильный**. *Сушарня*, *ні.*

3130. **Шлакъ**. Жужелиця. Пок. 178. Зб. І. 165. Грінч. Жужель, лі. Грінч. Жужлі, жужелиця. Цег. 82. Гаріль, гарель, жужелиця, жужель. Тимч. Жужлі. ГОХ. 31. Шлак. Зб. І. 104.

3131. **Шлифовать**. *Шліхувати*, *хую*. Тимч. Шлїхувати, гранити. Пок. 52.

3132. **Шмальта**. *Смальта*, *ти*. Цег.87.

3133. **Шпаклевка**. Китування. Кітованє. Цег. 89.
3134. **Шпатъ**. *Шпат*, *ту*.
3135. **Шпатъ желѣзный.** См. Желѣзный шпатъ.
3136. **Шпатъ известковый.** См. Известковый шпатъ.
3137. **Шпатъ исландскій.** *Ісландський шпат*. Ісляндский шпат. Гірн. 83. Ісляндский скалець. М. 47.
3138. **Шпатъ плавиковый**. См. Плавиковый шпатъ.
3139. **Шпатъ полевой**. См. Полевой шпатъ.
3140. **Шпатъ тяжелый**. См. Тяжелый шпатъ.
3141. **Шпатъ цинковый**. См. Цинковый шпатъ.
3142. **Штативъ**. Штатив, ву.

Щ.

3143. **Щавельная кислота.** *Щавова кислота*. Щавовий квас. Цег. 106. Лев.
3144. **Щавелевокислая соль**. *Щаван*, *ну*. Цег. 107. *Оксалат*, *ту*.
3145. **Щавелевокислый кальцій**. *Щаван вапу* (*вапoвий*), *оксалат кальція* (*кальційний*). Ваповий щаван. Цег. 107.
3146. **Щелокъ**. *Луг*, *гу*. Луг, зола. Тимч.
3147. **Щелоченіе**. *Луження*, *ня*, *зоління*. Золиво. Грінч.
3148. **Щелочить**. *Лужити*, *жу*, *золити*, *лю*.
3149. **Щелочно-земельные металлы.** *Лугувато-земельні* (*алкалично-земельні*) *метали*. Алькалїчні землі. Цег. 70.
3150. **Щелочной**. *Лугуватий*, *алкаличний.* Луговатий. Тимч. Цег. 2. Алькалїчний. Цег. 69. Лужений розчин. Зб. І. 59.
3151. **Щелочные металлы**. *Лугуваті* (*алкаличні*) *метали*. Громада алькаліїв. Цег. 69. Алькалії. ГОХ. 37.
3152. **Щелочность.** *Лугуватість*, *тости.* Луговатість. Тимч.
3153. **Щелочь**. *Луг*, *гу*. Цег. 60. ГОХ. 41. Содовий луг. Цег. 7. Луг гострий. Зб. І. 59.
3154. **Щепка**. *Тріска*, *ки*. Тріска, скепка, скіпка, скалка, оскомелок. Тимч.
3155. **Щипцы (для тиглей).** *Кліщі*, *кліщатка*.

Ѣ.

3156. **Ѣдкій.** *Їдкий*, *гострий.* Гострий. Тимч. Гризучий. Пок. 48.
3157. **Ѣдкая известь**. См. Известь ѣдкая.
3158. **Ѣдкое кали**. *Їдкий потас* (*калій*), *їдке калі.* Їдкий потаж. Лев. Їдкий потас. Цег. 65.
3159. **Ѣдкій натръ**. *Їдкий сод* (*натрій*). Їдкий сод. Цег. 69. Їдка сода. Лев.
3160. **Ѣдкость**. *Їдкість*, *кости*, *гострість*, *рости.* Гострість. Тимч.

Э.

3161. **Эбонитъ**. *Ебоніт*, *ту.* Кавчук роговий або ебоніт. Цег. 134. Ебоніт. Гірн. 26.
3162. **Эвдіометръ**. *Евдіометр*, *тра*. Цег. 9.
3163. **Эвтектика.** *Евтектика*, *ки*.
3164. **Эквивалентъ**. *Еквівалент*, *ту*, *рівнозначник*, *ка*. Пай. Левч.
3165. **Экстрактъ**. *Екстракт*, *ту*. *Витяжка*, *ки*. Левч.
3166. **Эластичность**. *Пружистість*, *тости*, *еластичність*, *ности.*
3167. **Эластичный**. *Пружистий*, *еластичний*. Пружистий. Тимч. Угнїтна маса. Цег. 3. Податні тіла. Шіндл. 7.
3168. **Электрическій токъ.** *Електричний тік* (*току*), *е. течія*, *її.* Електрична струя. Цег. 26. ГОХ. 39.
3169. **Электричество**. *Електрика*, *ки.*
3170. **Электродвижущая сила.** *Електроморна сила.*
3171. **Электродъ**. *Електрод*, *ду*. Електрод. Гірн. 27.
3172. **Электроемкость**. *Електроємність*, *ности.*
3173. **Электролизъ.** *Електроліз*, *зу*. Електроаналїза, електролїза. Гірн. 48. Електролїза. Цег. 61.
3174. **Электролитическая диссоціяція**. *Електролітична дисоціяція.*
3175. **Электролитическая упругость растворенія.** *Електролітична пружистість розчинення.*
3176. **Электролитъ**. *Електроліт*, *ту.*
3177. **Электропроводность**. *Електропровідність*, *ности.*
3178. **Электрохимія**. *Електрохемія*, *її.*
3179. **Элементъ.** *Первень*, *вня*. Цег. 11. ГОХ. 9. *Елемент*, *ту*. Елемент. Цег. ГОХ. Первісток, живло. Тимч. Первина. Левч.
3180. **Элементъ составной**. *Складник*, *ка.* Цег. 5.
3181. **Эмаль.** *Полива*, *ви*. Левч. *Емаля*, *лі*. Емаля, склиця. Тимч. Розплав, розпустка. Пок. 98. Полива або глязура. Шіндл. 47.

3182. **Эмпирическая формула молекулы.** *Емпірична формула* (*взірець*) *молекули*. Емпіричний взір молекула. Гірн. 62.
3183. **Эмульсинъ**. *Емульсин*, *ну*. Емульсина. Цег. 124.
3184. **Эмульсія**. *Емульсія*, *її*. Емульзия. Цег. 110. Гірн. 3.
3185. **Энергія свободная**. *Вільна енергія*.
3186. **Энстатитъ.** *Енстатит*, *ту*. ГОХ. 58.
3187. **Эозинъ**. *Еозин*, *ну*. Еозина. Цег. 130.
3188. **Эрбій Er**. *Ербій*, *ія*. Ерб. Лев.
3189. **Этанъ**. *Етан*, *ну*. Цег. 96. Гірн. 105.
3190. **Этилатъ**. *Етилан*, *ну*, *етилат*, *ту*. Етилян. Цег. 102.
3191. **Этилбензолъ**. *Етилбензол*, *лу*. Етильбензоль. Цег. 126.
3192. **Этиленъ.** *Етилен*, *ну*. Етилен. Цег. 55. Гірн. 106. Етилен, етен. Лев.
3193. **Этиловый пропанъ**. *Етиловий пропан*. Етильовий пропан. ГОХ. 64.
3194. **Этиловый спиртъ**. *Етиловий спирт* (*алкоголь*). Етилевий алькоголь. Цел. 101. Етилевий алькоголь (або звичайний спірт). Гірн. 115.
3195. **Этиловый эфиръ**. *Етиловий етер*. Цег. 109.
3196. **Этиловый эфиръ азотной кислоты $C_2H_5NO_3$**. *Етиловий азотан.* Цег. 109. *Етилнітрат*, *ту*.
3197. **Этиловый эфиръ масляной кислоты**. *Етиловий маслян*, *етилбутират*, *ту.*
3198. **Этиловый эфиръ муравьиной кислоты**. *Етиловий муравлян*, *етилформіят*, *ту*. Муравлян етильовий Лев. Етилевий муравлян. Цег. 110.
3199. **Этилосѣрная кислота $C_2H_5HSO_4$**. *Етиловосірчана кислота.*
3200. **Этиловый эфиръ уксусной кислоты**. *Оцтовий етилестер*, *етилацетат*, *ту*. Етилевий оцтан Цег. 110. Гірн. 206. Оцтан етильовий. Лев.
3201. **Этилъ.** *Етил*, *лу*. *Етиль*. Лев. Цег. 97.
3202. **Этиль іодистый C_2H_5I**. *Етиловий йодак*, *етилйодид*, *ду*.
3203. **Этинъ**. *Етин*, *ну*. Лев.
3204. **Эфирное масло**. *Етерова олія*. Етеричні олїйки. Цег. 132.
3205. **Эфиръ.** *Етер*, *ру*. Цег. 109. Тимч. ГОХ. І. Огон 13. Гірн. 15. Лев.
3206. **Эфиръ метиловый**. *Метиловий етер.*
3207. **Эфиръ петролейный**. *Нафтовий* (*петролійний*) *етер*. Нафтовий етер. Цег. 99.
3208. **Эфиръ пропиловый**. *Пропіловий етер.*
3209. **Эфиръ сложный.** *Естер*, *тру*. Цег. 109.
3210. **Эфиръ этиловый**. См. Этиловый эфирь.

Я.

3211. **Яблочная кислота**. *Яблукова кислота*. Яблочний або алькогольобурштиновий квас. Цег. 108. Яблочний квас. Лев.
3212. **Яблочной кислоты соль.** *Яблукан*, *ну.* Яблокани. Лев.
3213. **Яблочный сокъ**. *Яблучник*, *ка.* Яблічник. Цег. 122.
3214. **Явленіе**. *Явище*, *ща*. Огон. 1. Цег. 3. ГОХ. 2.
3215. **Ядовитый**. *Отруйний*, *труйний*, *трутний.* Тимч. Отруйливий. Цег. 91. Трійливий. Гірн. 22.
3216. **Ядъ**. *Отрута*, *ти.* Цег. 29. Отруя. М. 28. Їдь, трутизна; трійло. Тимч.
3217. **Янтарная кислота**. *Бурштинова кислота*. Бурштиновий квас. Цег. 107.
3218. **Янтарной кислоты соль**. *Бурштинан*, *ну*. Лев. *Сукцинат*, *ту*
3219. **Янтарь**. *Бурштин*, *ну*. Цег. 134. Поп. Грінч. Тимч. Бурштин, янтар. Гірн. 123. Пок. 176.
3220. **Ярь**. См. Мѣдянка.
3221. **Ячменный сахаръ**. *Ячмінний цукор.*
3222. **Яшма**. Яспіс. Гірн. 96. ГОХ. 96. Яспіс, лисковець. Пок. 50.

Український покажчик до російсько-українського словника хемичної термінології.

А.

Б.

В.

Г.

Ґ.

Д.

Е.

Ж.

З.

И.

І.

Ї.

Й.

К.

Л.

М.

Н.

О.

П.

Р.

С.

Т.

У.

Ф.

Х.

Ц.

Ч.

Ш.

Щ.

Я.